

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิญญู บัญลอย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
สิงหาคม 2560

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิญญูณ์ บุญลอย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
สิงหาคม 2560

วิบูลย์ บุญลอย. (2560). การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารและการจัดการ การศึกษา, แขนงวิชาการบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล, อาจารย์ ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรีและสุราษฎร์ธานี คือ 1) ผู้บริหาร จำนวน 92 คน 2)ครู จำนวน 335 คน 3) บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 254 คน และ 4) ภาควิชาครู จำนวน 92 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า 1.สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงานกศน. ($\bar{X} = 4.10$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนิยามและความหมายของกฎหมาย ($\bar{X} = 3.78$) 2.สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.05$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$) 3.สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.96$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.86$) 4.ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย พบว่าอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75 5.เจตคติที่มีต่อการบังคับใช้แห่งกฎหมายพบว่ามีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) 6.มาตรการการบังคับใช้แห่งกฎหมายพบว่า ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน พบว่าการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.00$) การใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.97$) และระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน พบว่ามีความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 4.96$) การลดหย่อนทางด้านภาษีมีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 3.76$) 7.ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้แห่งกฎหมาย พบว่า 1)ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมายควรเน้นการมีส่วนร่วม และการใช้กฎหมายหลายฉบับในการปฏิบัติงานของกศน. 2)การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัตินี้ และการสร้างพัฒนาช่องทางสื่อสาร 3)การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย ด้วยความเชื่อที่มีต่อกฎหมาย การกระตุ้นหรือใช้สิ่งเร้าโดยให้ผู้บริหาร บุคลากร และภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วม และการใช้สื่อหรือการใช้เทคนิคเฉพาะต่างๆ ควรต้องหาวิธีการหรือสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมาย

STUDY OF LAW ENFORCEMENT ON THE PROMOTION OF NON-FORMAL AND INFORMAL
EDUCATION ACT, B.E. 2551

AN ABSTRACT
BY
WAIWOOT BOONLOY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Degree in Administration and management studies

August 2017

Waiwoot Boonloy. (2017). **Study of Law Enforcement on the Promotion of Non-Formal and Informal Education Act, B.E. 2551**. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration and Management) Keywords: Education this goes at the end Lifelong Education Administration for Human Resource Development). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:Dr. Migkoen Kongcharoen, Asst Prof. Dr. Chanoknart Boonwatthanakul, Dr. Wirun Ninlamot.

This research aims to study the state through an examination of the role of law enforcement and the A Study of Law Enforcement on promotion of non-formal and informal Education Act (B.E. 2551) in order to analyze the factors that affect law enforcement and promote education, both non-formal and informal education and prepare guidelines for enforcement of this Act to be come more effective. In a study of the samples of non-formal education and informal education, Bangkok, Chiang Mai, Khon Kaen, Rayong, Nonthaburi and Surat Thani: 1)Management of ninety two administrators. 2)teachers of three hundred and thirty five people, 3)educational personnel of two hundred and fifty four people and 4)an associate network of ninety two separate categories. The instruments used in this study were as follows: The statistics used in this study included frequency, percentage, mean, and standard deviation and content analysis.

The results showed the following: 1.The problems and obstacles arising from provisions of the law: the highest average: administration and management of education($\bar{X}$ =4.10) and the lowest average: definitions and the meaning of the law($\bar{X}$ =3.78). 2.The problems and obstacles arising from laws or ordinances and compliance with the law. the highest average: participation of network partners($\bar{X}$ =4.05); the lowest average:administration and management of education($\bar{X}$ =4.01). 3.The problems and obstacles arising from law enforcement processes: the highest average: procedures and law implementation($\bar{X}$ =3.96); the lowest average: law enforcement procedures($\bar{X}$ =3.86) 4.Measurement of knowledge and understanding of the legal provisions of all groups, the middle average 0.75. 5.The attitudes towards the enforcement of Law the high average($\bar{X}$ =3.97). 6.The Measures for Enforcement of Law.: Promotion and support found that the overall picture of participation was at a high level; Public relations campaigns found that knowledge and understanding of the law that the overall mean($\bar{X}$ =4.96) and Tax relief that the overall mean($\bar{X}$ =3.76). 7.Recommendations on the Enforcement of Law. 1)In issuing regulations to enforce the law by the participation and use of multiple laws in the practice. 2)Understandijg the law by providing knowledge and the development of communication channels. 3) Creating good attitudes towards the law with faith in the law Encourage or use incentive by involving with engagement and use of media or the use of specialized techniques.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
พ.ศ. 2551
ของ
วิยวุฒิ บุญลอย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
แขนงวิชาการบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า
.....ประธาน ประธาน
(อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)
.....กรรมการ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล) (อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ)
.....กรรมการ กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิรุพห์ นิลโมจน์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิรุพห์ นิลโมจน์)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาตลอดจนข้อเสนอแนะอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวิวัฒนะกุลและอาจารย์ ดร.วิรุพห์ นิลโมจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำการทำวิจัยทุกขั้นตอน ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์ ที่ได้รับเป็นประธานในการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา ที่ได้รับเป็นประธานในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ กรรมการสอบเค้าโครงและสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยตรวจสอบและช่วยเหลือชี้แนะกระบวนการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ที่กรุณาช่วยเหลือในการกำหนดชื่อเรื่องในการวิจัยและให้ความรู้ในการเขียนเค้าโครงปริญญานิพนธ์มาตั้งแต่เริ่มต้นในการทำวิจัยมาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องในเชิงเนื้อหาของชุดเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัย และผู้บริหาร คณาบุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย ทั้งที่อยู่ส่วนกลางและในระดับพื้นที่ของสำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ระยอง และสุราษฎร์ธานีทุกท่านที่ได้ให้การต้อนรับในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ดังกล่าวเป็นอย่างดี และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาร่วมในการรับรองผลด้วยในการทำโปสเตอร์ที่กระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ และญาติมิตรทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังในการช่วยงานวิจัยในหลายขั้นตอน ซึ่งเป็นรายละเอียดย่อยในการทำงานวิจัยจนทำในงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้สั่งสอนอบรมให้โอกาสผู้วิจัยได้มาศึกษาในหลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการบริหาร การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และกราบขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นอย่างสูงในการช่วยเหลือและสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิบูลย์ บุญลอย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย.....	20
การศึกษานอกระบบ.....	20
การศึกษาตามอัธยาศัย.....	24
ตอนที่ 2 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย.....	26
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	26
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	27
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546.....	28
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559.....	28
แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559.....	29
นโยบายของรัฐบาล.....	29
ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าวสู่ ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน.....	30
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตในต่างประเทศ.....	30
ตอนที่ 3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	36
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	37
สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
สภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551	38
การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	53
ประเด็นปัญหาต่างๆ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต	60
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย	69
งานวิจัยในประเทศ	69
งานวิจัยต่างประเทศ	76
ตอนที่ 5 แนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	81
การวิเคราะห์และการสังเคราะห์แนวทางในการศึกษาการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	81
การเสนอแนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	84
3 วิธีดำเนินการวิจัย	138
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการ บังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551	138
ขั้นตอนที่ 2 จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและ อุปสรรครวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	150

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	160
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการ บังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	161
ตอนที่ 2 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและ อุปสรรครวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	254
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	260
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	260
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	260
วิธีดำเนินการวิจัย.....	262
สรุปผลการวิจัย.....	263
อภิปรายผลการวิจัย.....	264
ข้อเสนอแนะ.....	278
บรรณานุกรม.....	283
ภาคผนวก.....	292
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	397

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	85
2 องค์ประกอบพื้นฐานประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	87
3 ปัจจัยที่มีผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	126
4 องค์ประกอบพื้นฐานปัจจัยที่มีผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	127
5 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด.....	140
6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามการจัดขนาดของศูนย์กศน. เขต/อำเภอ.....	141
7 การวิจัยสำหรับการศึกษาระบบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	155
8 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	167
9 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.....	171
10 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย.....	176
11 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการกระบวนการออกกฎหมาย.....	180
12 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการจัดการศึกษา.....	182
13 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา.....	184
14 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา.....	186
15 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านนิยามและความหมายของกฎหมาย.....	189
16 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย.....	191

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้าน การบริหารและการจัดการศึกษา.....	195
18 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ.....	199
19 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนวิธีการบังคับใช้ กฎหมาย.....	202
20 ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	208
21 แสดงแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	219
22 เจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	221
23 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน.....	223
24 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ ต่อประชาชน.....	227
25 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการลดหย่อนทางด้านภาษี.....	229

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
2 ความเชื่อมโยงพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาธิบาย พ.ศ. 2551 กับประชาชน.....	46
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถาธิบาย พ.ศ. 2551.....	154
4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอรรถาธิบาย พ.ศ. 2551.....	274
5 การออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอรรถาธิบาย พ.ศ. 2551.....	275
6 การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย.....	278
7 การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย	277
8 การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group)	399

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเป็นมาของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศไทย นับ ตั้งแต่ พ.ศ. 2481-2487 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือของพลเมืองในชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการสร้างชาติในสมัยนั้น (ปรีศนีย์ เกศบุตร. 2555: 143) โดยรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาการจัดวางระเบียบราชการ สำนักงาน และกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 7 แต่ หน้าที่ 13 สิงหาคม 2483 เรื่องตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ (เสาวณีย์ เลวลัย. 2535: 9) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ และต่อมาในปี พ.ศ. 2488 รัฐบาลร่วมกับองค์การเอกชนต่างๆ ในการรณรงค์เพื่อให้ผู้ใหญ่ได้รู้หนังสือ ตลอดจนออกกฎหมายและประกาศใช้ รุณนิยมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมาเรียนหนังสือ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สงบลง พ.ศ. 2490 ได้มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2522 รัฐบาลได้ยกฐานะหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2522 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2547: ออนไลน์และสำนักงาน กศน. 2558: ออนไลน์) ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษานอกโรงเรียนมีภาระงานที่มีปริมาณมากและครอบคลุมทั่วประเทศ อีกทั้งต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา และเมื่อเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้รับแนวคิดจากเดิมซึ่งเป็นการศึกษาผู้ใหญ่มาเป็นจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวคิดสากล เพื่อขยายการบริการให้ครอบคลุมประชากรนอกระบบทุกวัยและทุกกลุ่ม กิจกรรมเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้บริการข่าวสารข้อมูลและการฝึกทักษะอาชีพ จนถึง พ.ศ. 2535 ยังคงใช้แนวทางการศึกษาตลอดชีวิตกับการใช้ปรัชญาคิดเป็นเป็นหลักพื้นฐานในการดำเนินการ โดยเน้นกิจกรรมที่เป็นการศึกษาสายสามัญ การศึกษาอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย (สนอง โลหิตวิเศษ. 2544: 157) ซึ่งสอดคล้องกับที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2525) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่ได้มีการเร่งรัดการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและปริมาณมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการพัฒนาแนวคิดที่จะจัดกิจกรรมการศึกษาให้ครบวงจรตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: ออนไลน์) และตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ที่ได้กำหนดแนวนโยบายการจัด

การศึกษาของรัฐที่ให้การสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนในลักษณะต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นแผนที่รัฐมีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่าการศึกษเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึง และเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย และยังสร้างความสมดุลของการพัฒนาระหว่างด้านต่างๆ (สัญญา รัตนวรารักษ์. 2540: 26-27)

เนื่องจากการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีขอบเขตที่กว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มต่างๆ ครอบคลุมทุกเพศทุกวัย ทุกสถานที่ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงทำให้มีทั้งหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชน หน่วยงานของรัฐบาลที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนและรับผิดชอบโดยตรง คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนองค์การเอกชน แบ่งเป็นประเภท ได้แก่ โรงเรียน สอนทั้งวิชาชีพ และวิชาแขนงต่างๆ เช่น โรงเรียนสอนขับรถยนต์ โรงเรียนดนตรี สมาคม ได้แก่ สมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง สมาคมไวยุทธ เป็นต้น มูลนิธิ ได้แก่ มูลนิธิพิริยะอนุเคราะห์ มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ และองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เป็นต้น (ปฐม นิคมมานนท์. 2522: 95-96, 117) ดังนั้น จากสภาพการจัดการศึกษานอกระบบในอดีตที่ผ่านมาได้มีการจัดการศึกษานอกระบบ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบ พร้อมทั้งมีการจัดหลักสูตรที่ให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน

เมื่อปี พ.ศ. 2542 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการบริหารจัดการศึกษาของชาติกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทั้งระบบ โดยได้มีการปฏิบัติมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ต่อมาได้มีการปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 303 ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ในประเด็นกฎหมายเรื่องการพัฒนาการศึกษาของชาติ ในส่วนของการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในระบบ การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต ฯลฯ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมาย เพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการศึกษาทุกระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (วนิดา แสงสาร

พันธ์; และคนอื่นๆ 2551: 1) จึงได้มีการดำเนินการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำหรับในช่วงระหว่างการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาตามบทเฉพาะกาลแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 76 กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนที่มีอายุการทำงาน 3 ปี เพื่อทำหน้าที่ในการเสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงาน การจัดระบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าวในข้างต้น ตลอดจนเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่บังคับใช้อยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้วยเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา จำนวน 9 คน โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งจากการคัดเลือกของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา 77 ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน (ราชกิจจานุเบกษา. 2542: ออนไลน์) เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ตามภาระกิจการจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำหรับในส่วนการจัดการศึกษาก็นับถือหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบได้ อันเป็นการยอมรับการเรียนรู้ทุกรูปแบบอย่างหลากหลายประเภท และไม่จำกัดรูปแบบ โดยเฉพาะการเทียบโอนความรู้จากประสบการณ์ ผู้เรียนจะเรียนรู้โดยวิธีใด เมื่อใด และที่ใดก็ได้ (สนอง โลหิตวิเศษ. 2544: 157)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีผลบังคับใช้แล้วนั้น ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงโครงสร้างให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตามมาตรา 10 โดยแบ่งออกเป็น 6 สำนักงาน ดังนี้ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงทำให้ส่วนราชการดังกล่าวมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ยกเว้น สำนักงานรัฐมนตรี สำหรับสถานะของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เมื่อพิจารณากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามข้อ 3 (10) แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว โดยให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนจึงไม่มีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2547: ออนไลน์) ประกอบกับมาตรา 59 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและบรรดาอำนาจ

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ และมาตรา 60 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตราค่าจ้าง ข้าราชการ
ลูกจ้างและเงินงบประมาณของกรมการศึกษานอกโรงเรียนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการด้วยเช่นกัน ประกอบกับมาตรา 27 กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริม
สนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษาและมีอำนาจหน้าที่ตามที่
กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา. 2546: ออนไลน์)
หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 จึง
ทำให้ฐานะของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นสิ้นสุดลงจากเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่า
ด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบกับการประกาศใช้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ทำให้มีปรับปรุงโครงสร้างภายใน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามข้อ 3 มีการปรับเปลี่ยนจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็น
สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยผลของ
กฎหมาย ซึ่งกำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 10 ในการ
จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผน และหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้ง
ประสานความร่วมมือและความช่วยเหลือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนส่งเสริม
สนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา. 2546: ออนไลน์) เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารงาน
การศึกษานอกโรงเรียนที่ให้บริการกิจกรรมการศึกษา 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การศึกษาขั้น
พื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและ
ชุมชน และการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่เพิ่มขึ้นตามกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนที่
หลากหลาย (สำนักงาน กศน. 2558: ออนไลน์)

ซึ่งต่อมาจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้วยเหตุผลที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาที่ยึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับ
ประชาชน และให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัด
การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง
สามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนา
การศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากหลักการที่ว่านี้ยังขาด
มาตรการเชิงกฎหมายที่จะผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ตลอดจนกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการ
จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ ดังนั้น
เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายดังกล่าวสมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการ
จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมี
การบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการบริหารและการจัด

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีความชัดเจนและประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่น การมีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเข้ามาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และการมีคณะกรรมการภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา อันจะมีผลในการพัฒนากำลังคนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. 2550: ออนไลน์, ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2; 4, และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

ดังนั้น การมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับประชาชนได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ รวมทั้งให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสำนักงาน

หลังจากที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกาศใช้แล้วได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในประเด็นต่าง ๆ ของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ กศน. โดยมีหน่วยงานบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนกลาง มีสำนักงานในการบริหารจัดการและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/จังหวัดและสถานศึกษาในระดับอำเภอและตำบล ตลอดจนการมีคณะกรรมการด้านนโยบาย คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการกำหนดหน้าที่ของภาคีเครือข่ายไว้แล้วในกฎกระทรวงเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน แต่เนื่องจากเพิ่งออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายโดยมีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2555 จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน รวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น ยังไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากเพิ่งตั้งคณะกรรมการภาคีเครือข่ายและคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกจังหวัด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 2; 4; 5; 6, 7, 8 และ 9. 2555: สัมภาษณ์)

ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกาศใช้แล้วพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้ จึงทำให้กระบวนการพิจารณาการออกกฎกระทรวง

ตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น เกิดความล่าช้า ดังนั้น เมื่อไม่มีกฎกระทรวงในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาทำให้สำนักงาน กศน. ไม่มีเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2551 ทำให้การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. พบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยเป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น จึงทำให้สำนักงาน กศน. มีเพียงอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามกฎหมาย ตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายเท่านั้น ซึ่งทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่ายพบว่าในช่วงระยะเวลา 5 ปี หลังจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จึงได้ตั้งคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่จะเข้ามาในการดำเนินงานด้านการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากการไม่มีบทลงโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อไม่มีบทลงโทษความรู้สึกที่ต้องทำตามก็น้อยลงและไม่มีความผิด และยังพบปัญหาของจำนวนผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีจำนวนอยู่ปริมาณมาก (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 5; 2; 4; 8; 7; และ 6. 2555: สัมภาษณ์) และ (สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ 2556: 44-46) จากสถิติจำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557-2558 พบว่าโดยภาพรวมทั้งหมดมีจำนวนประมาณปีละ 1 ล้านคนขึ้นไป ซึ่งมีข้อมูลในแต่ละปีการศึกษาตามลำดับดังนี้ ปีการศึกษา 2557 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 1,222,450 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 112,401 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 471,120 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 638,929 คน ส่วนปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 1,202,308 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 92,558 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 470,371 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 639,379 คน (สำนักงาน กศน. 2559: ออนไลน์) และเมื่อจำแนกประเภทนักศึกษาตามกลุ่มเป้าหมายแล้วพบว่ามีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายดังนี้คือ เด็กด้อยโอกาส สตรีกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้นำท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ต้องขัง ทหารกองประจำการ ผู้ใช้แรงงาน แรงงานต่างด้าว เกษตรกร ชาวไทยภูเขา นักศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ปฏิบัติศาสนกิจ คนไทยในต่างประเทศ เยาวชน เด็กต่างด้าว (อายุ 6-15 ปี) เด็กชาวเล เด็กเร่ร่อน ผู้หนีภัยในพื้นที่พม่า เป็นต้น

นอกจากนี้ผลสำรวจจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือของสำนักงาน กศน. พบว่าคนไทยไม่รู้หนังสือ 2.7 ล้านคน โดยเป็นผลสำรวจเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2557 และได้ตั้งเป้าสำรวจให้ครบ 100% ภายในปี 2558 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยปลัดกระทรวง

ศึกษาธิการ ได้แจ้งผลความคืบหน้าการสำรวจการรู้หนังสือและความต้องการทางการศึกษาของประชากรไทย ในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีประมาณ 37.7 ล้านคน โดยแบ่งเป็น 1) กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 34.6 ล้านคน และ 2) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 3 ล้านคน จากแบบสำรวจทดสอบตามสาระการเรียนรู้ชั้น ป.3 ที่มีระดับการรู้หนังสือ 3 ระดับ คือ ระดับ 1 อ่าน เขียน และคำนวณไม่ได้ หรือได้เพียงเล็กน้อย ไม่สามารถสื่อสารคำตอบได้ ระดับ 2 อ่าน เขียน และคำนวณได้เพียงเล็กน้อย และสื่อสารคำตอบได้บ้าง และระดับ 3 อ่าน เขียน และคำนวณได้ และสื่อสารคำตอบได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ผลการสำรวจประชากร 6.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18 จากทั้งหมด 37.7 ล้านคน พบว่าในจำนวนนี้มีผู้ไม่รู้หนังสือประมาณ 2.7 ล้านคน แบ่งเป็น 1) กลุ่มอายุ 15-59 ปี สำรวจแล้ว 5.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16 แบ่งเป็น 1) มีผู้ไม่รู้หนังสืออย่างแท้จริง 3.2 แสนคน 2) รู้หนังสือระดับ 1 จำนวน 1 ล้านคน และ 3) ระดับ 2 จำนวน 1.1 ล้านคน 2) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป สำรวจแล้ว 1.2 ล้านคนเศษ คิดเป็นร้อยละ 46 เป็นผู้ไม่รู้หนังสืออย่างแท้จริง 2.6 แสนคน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 2557: ออนไลน์) จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจของ สำนักงาน กศน. พบว่ายังมีผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นจำนวนมากและผู้ไม่รู้หนังสือในประเทศไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่ภาครัฐและทุกภาคส่วนต่างๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

บทบาทของสำนักงาน กศน. ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และคณะกรรมการ องค์กรทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำให้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยสามารถนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติได้ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ของศูนย์การศึกษา กศน. เขตและอำเภอจะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย การกำหนดกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกฎหมาย และเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขยกเลิก หรือกำหนดให้มีกฎหมาย ระเบียบ ตลอดจนอำนวยความสะดวกและทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการให้บริการแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 มาจนถึงปัจจุบันนั้น จึงทำให้ต้องมีการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อหาคำตอบโดยทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และเพื่อให้ทราบถึงข้อเสนอแนะแนวทางให้เกิดความทันสมัยและเหมาะสมในการปรับปรุงพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีความสำคัญดังนี้

1. งานวิจัยนี้ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ และธุรกิจ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการนำกฎหมายมาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ได้ผลการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่มีประสิทธิภาพ
4. การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
5. เป็นแนวทางในการจัดทำสารบัญญัติเกี่ยวกับร่างกฎหมายว่าด้วยการศึกษาลดชีวิตที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กำลังดำเนินการอยู่ให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง และวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ดำเนินการทำวิจัยต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการใน 19 กลุ่มจังหวัดและ 1 กรุงเทพมหานคร ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขตทั่วประเทศ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยศึกษาสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของสำนักงาน กศน. เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในส่วนประเด็นที่ศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ทำการศึกษาดังนี้คือ 1) การจัดการศึกษา 2) การบริหารจัดการการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5) สิทธิในการรับการศึกษา 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและ 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. และศึกษาการบังคับใช้ในขอบเขต ดังนี้คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) ความรู้และความเข้าใจ 3) การใช้กฎหมาย 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัว 5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ และ 6) ระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข

2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 1,005 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และ 2) กลุ่มที่เก็บรวบรวมเพื่อรับรองผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กลุ่มที่เก็บรวบรวมเพื่อการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3.1 ประชากร ประกอบด้วยดังนี้

3.1.1 ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานคร อำเภอและสถานศึกษาขึ้นตรง

1) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัด จำนวน 77 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศและสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 961 คน

3.1.2 ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 18,741 คน

3.1.3 บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศตามโครงสร้างขนาดของสำนักงาน กศน. จำนวน 6,494 คน

3.1.4 ภาควิชาที่ีมีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 961 แห่ง

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ สุ่มจากประชากร ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Two-stage sampling)ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร โดยให้ได้ขนาดจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตาม 19 กลุ่มจังหวัดและ 1 กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ใช้เกณฑ์โดยตารางของเครจซี่และมอร์แกน (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2553: 72, อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan.1970: 608) ได้แก่ ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาควิชาที่ีมีความร่วมมือกับสถานศึกษา

3.2.1 ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

1) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 6 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 92 คน

3.2.2 ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 335 คน

3.2.3 บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 254 คน

3.2.4 ภาควิชาเครือข่าย แบ่งเป็นประเภทได้แก่ ภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการและธุรกิจที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 92 แห่ง

กลุ่มที่เก็บรวบรวมเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 ประชากร ประกอบด้วยดังนี้

3.3.1 ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการ

3.3.2 ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการกลุ่ม/ศูนย์

3.3.3 ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

3.3.4 นักการศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต

3.3.5 นักกฎหมายมหาชน ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชานิติศาสตร์

3.3.6 ภาควิชาเครือข่าย ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคณะอนุกรรมการภาควิชาเครือข่ายของ กศน. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

3.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกจากผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงในการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ดังนี้

3.4.1 ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.4.2 ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ เลขาธิการ กศน. รองเลขาธิการ กศน. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่การศึกษา

ด้านพัฒนาเครือข่าย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ผู้อำนวยการกลุ่มเลขาธิการกรม กลุ่มงานคลัง กลุ่มแผนงาน กลุ่มพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาระบบการทดสอบ กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ กลุ่มการเจ้าหน้าที่ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

3.4.3 ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี กรุงเทพมหานคร และสุราษฎร์ธานี

3.4.4 นักการศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการศึกษาของโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.4.5 นักกฎหมายมหาชน ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชานิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

3.5.6 ภาควิชาเครือข่าย ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ภาควิชาเครือข่ายของ กศน. ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี กรมราชทัณฑ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์และบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในแต่ละประเด็นดังนี้

- 1) การจัดการศึกษา
- 2) การบริหารจัดการการศึกษา
- 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
- 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม
- 5) สิทธิในการรับการศึกษา
- 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.

4.2 ตัวแปรตาม ผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในแต่ละขอบเขตดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วม
- 2) ความรู้และความเข้าใจ

- 3) การใช้กฎหมาย
- 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัว
- 5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ
- 6) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข

5. วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ขั้นตอนการดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนดังนี้

5.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

5.1.1 การศึกษาความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

5.1.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ใน 6 จังหวัด ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

5.2 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทาง

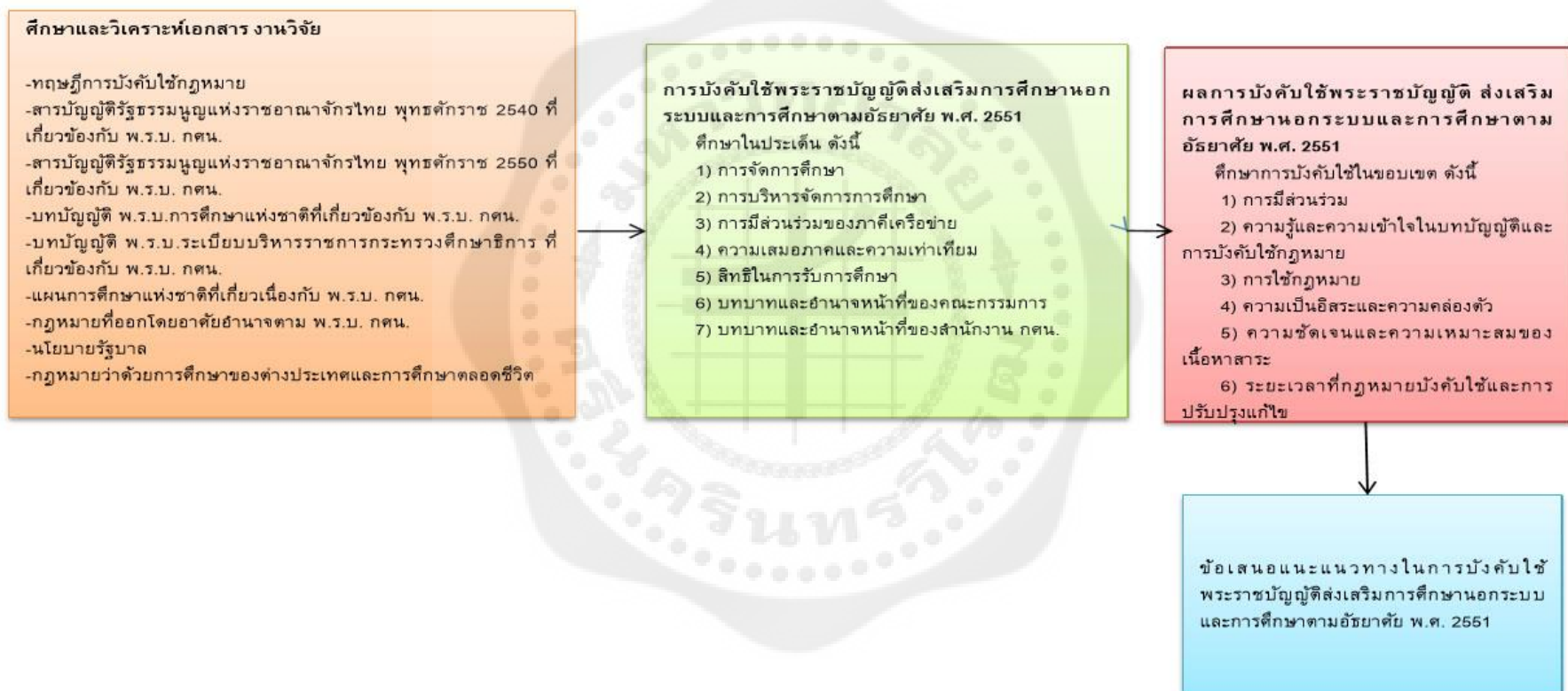
5.2.1 นำผลที่ได้จากการสำรวจมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ประเด็นที่สำคัญสำหรับใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

5.2.2 เพื่อนำเสนอผลการศึกษาดังกล่าวต่อ ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ นักการศึกษาสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษาดูงานชีวิต และภาคีเครือข่ายของภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม

5.2.3 ได้ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง กฎหมายที่ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้เป็นเครื่องมือ กลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ซึ่งมีรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะคือ การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส

2. การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง ส่วนที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป เป็นการให้ความหมายของการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป ขอบเขตการใช้บังคับ ตลอดจนการใช้และการตีความกฎหมาย

ส่วนที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตดังนี้ 1) ด้านระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้ 2) ขอบเขตของพื้นที่ซึ่งกฎหมายมีผลบังคับใช้

ส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้ 1) ขั้นตอนและกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย 2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย 3) การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง 4) ผลที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง และ 5) การนำข้อถ้อยและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน

3. การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตในรูปแบบของการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ในแต่ละประเด็นดังนี้คือ

4.1 การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบประกอบด้วย การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยได้แก่ การส่งเสริมการอ่าน วิทย์และไอทีเพื่อการศึกษา กิจกรรมห้องสมุดประชาชน วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

4.2 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การบริหารจัดการด้านสื่อและเทคโนโลยี งบประมาณ รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ การพัฒนาทางวิชาการ และบุคลากร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สิทธิประโยชน์ตามความ

เหมาะสมให้แก่ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย

4.3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.4 ความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา ให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม หมายถึง ประชาชนได้รับบริการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอน หลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นได้ตามความต้องการ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อม ชุมชน เป็นต้น

4.5 สิทธิในการรับการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ตามที่กฎหมายได้กำหนดสิทธิไว้ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน

4.6 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หมายถึง การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.7 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. หมายถึง การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ทำให้สำนักงาน กศน. มีอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด และส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

5. ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย หมายถึง ขอบเขตสำคัญที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการนำกฎหมายมาใช้สามารถพิจารณาในการศึกษาและทำวิจัยดังนี้

5.1 การมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

5.2 ความรู้และความเข้าใจ หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายสามารถแปลความ ตีความ และขยายความได้ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของข้อกฎหมาย

5.3 การใช้กฎหมาย หมายถึง การนำเอาข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ซึ่งข้อเท็จจริงต่าง ๆ นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของหน่วยงานแต่ละแห่ง โดยผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ

5.4 ความเป็นอิสระและความคล่องตัว หมายถึง การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัวตามหลักการกระจายอำนาจ โดยการให้อำนาจแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่าย และท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและสอดคล้องบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

5.5 ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ หมายถึง การกำหนดอำนาจหน้าที่ความชัดเจนของคณะกรรมการและประเด็นคำนิยามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตลอดจนการกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

5.6 ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข หมายถึง เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม และการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง 1.การมีส่วนร่วม 2.ความรู้และความเข้าใจ 3.การใช้กฎหมาย 4.ความเป็นอิสระและความคล่องตัว 5.ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ และ6.ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข

7. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8. ข้อเสนอแนะ แนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และการระดมความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วน
ได้เสียจากกฎหมายฉบับนี้ เพื่อนำไปใช้ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษานอกระบบ
2. การศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 2 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
3. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559
5. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559
6. นโยบายของรัฐบาล
7. ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน.
8. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตในต่างประเทศ

ตอนที่ 3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. สภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
3. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
4. ประเด็นปัญหาต่างๆ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 5 แนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์แนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. การเสนอแนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนของต่างประเทศนั้น มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีสภาพปัญหาและสังคมที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี เป็นการนำไปสู่การประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมในสังคม ในลักษณะการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาที่จัดให้กับประชาชนทุกช่วงอายุ หรือในรูปแบบของการศึกษาเพื่อสังคมของประเทศญี่ปุ่น (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง. 2554: 8) สำหรับในส่วนของประเทศไทย เริ่มจากการศึกษาตามอัธยาศัยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจะเป็นการเรียนรู้ โดยเรียนรู้แบบครอบครัว เรียนรู้จากในวัด ต่อมาสมัยอยุธยาเป็นรูปแบบที่มีการจัดการเรียนการสอน แต่ไม่มีหลักสูตรที่ออกมาเป็นแบบตายตัว และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีการศึกษานอกระบบเพิ่มมากขึ้น โดยมีวัดได้ให้ความรู้แก่พลเมืองให้เหมาะสมต่อความต้องการของประชาคม วัดและบ้านรับภาระในการอบรมสั่งสอนเด็ก จนกระทั่งมาถึงรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ถึงจะมีการศึกษาในระบบมาจนถึงปัจจุบัน (เดชา สุพรรณทอง. 2557: ออนไลน์)

1. การศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบคือ รูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษา เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา การวัดและประเมินผล โดยเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นกิจกรรมแก่กลุ่มเป้าหมายที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มต่างๆ ของประชากร ตามความเหมาะสม (ราชบัณฑิตยสถาน. 2555: 373-374)

นอกจากนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ระบุเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนไว้คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองและพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้กระบวนการของการศึกษาที่จะบูรณาการเรียนรู้เข้ากับชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จึงจะทำให้การศึกษาเป็นประโยชน์แท้จริง ซึ่งไม่เพียงแต่รัฐจะต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาเท่านั้น ชุมชน

จะต้องมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอย่างเต็มที่และจริงจัง โดยเป็นการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนมาจัดการศึกษา จึงจะทำให้การศึกษาตลอดชีวิตจะได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง (กนกฤษณ์ รักษาพรหมณ์. 2550: 29-34; อ้างอิงจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541: 2) และหลักการศึกษานอกโรงเรียนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. หลักความเสมอภาคทางการศึกษา
2. หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง เนื่องจากมนุษย์มีศักยภาพที่จะคิดเป็น การพัฒนาจิตสำนึกของตนเอง และสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข
3. หลักการบูรณาการและการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถนำเอาการเรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม
4. หลักความสอดคล้องกับความต้องการ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยน รูปแบบวิธีการตลอดจนเนื้อหาและการจัดการให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ได้จริง
5. หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้กับคนของชุมชนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการของการศึกษาที่ยั่งยืนและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

โดยสรุปได้ว่าการศึกษานอกระบบมีเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียม ทางการศึกษา การได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรม เพื่อ การจัดการศึกษานอกระบบ แก่ประชาชนให้สามารถพัฒนาตนเองและพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้ กระบวนการของการศึกษาที่จะบูรณาการเรียนรู้เข้ากับชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบ และเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดย เป็นการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนมาจัดการศึกษา จึงจะทำให้การศึกษาตลอดชีวิตจะ ได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

การศึกษานอกระบบมีลักษณะเฉพาะคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการศึกษานอกระบบ ได้แก่ ผู้เรียนไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์อายุ เรียนตามความสมัครใจ และตามความต้องการ ผู้สอน เป็นผู้ ที่มีความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ และหน่วยงาน สถาบันที่รับผิดชอบ ส่วน ด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการที่มีลักษณะยืดหยุ่น ปรับตามท้องถิ่นและ ความสนใจของผู้เรียน โดยมุ่งนำไปใช้ประโยชน์ สำหรับรูปแบบการจัด ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จัด ตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ มีการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตลอดจนระยะเวลาและ สถานที่ ขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชา ส่วนประเภทของการศึกษานอกระบบ จำแนกตามการ จัด การให้บริการ และการฝึกอบรม (ทองอยู่ แก้วไทรชะ. 2554: 28-29)

การศึกษานอกระบบมีการจัดการศึกษาในรูปแบบดังนี้คือ 1) การศึกษานอกระบบในชั้น พื้นฐาน โดยมีการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วย การศึกษาวิธีเรียนพบกลุ่ม การศึกษาวิธีเรียน ทางไกล การเรียนรู้แบบชั้นเรียน การเรียนรู้ตามอัธยาศัย การเรียนรู้จากการทำโครงการ และการ

เรียนรู้แบบอื่นๆ 2) การศึกษาต่อเนื่อง โดยมีการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วย การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อจัด ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยให้ประชาชน ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบและเห็นถึงความสำคัญในการฟื้นฟูพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเอง (สำนักงาน กศน.กรุงเทพมหานคร. 2557: ออนไลน์)

ปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบ พบว่ามีประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ควรนำมาทบทวนและปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1) ประเด็นความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพของประชาชน ในภาพรวมของประชาชนทั่วไปได้รับการบริการด้านการศึกษอย่างครอบคลุมทั่วถึง แต่ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอ และผลจากการลงพื้นที่ สรุปได้ว่าในระดับประเทศที่ดำเนินการอยู่ ยังไม่สามารถทำให้คนทุกคนได้รับความเป็นธรรมในการได้รับการศึกษา จากการดำเนินงานยังขาดความเท่าเทียมกันในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่ม และการรับบริการที่แตกต่างกัน (สมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. 2556: 3-4)

2) ประเด็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ด้านงบประมาณมีการทำแผนงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพียงแต่งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมและอำนาจการเบิกจ่ายเงินอยู่ที่ สำนักงานกศน. จังหวัด จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณให้กับ กศน.อำเภอ และ กศน.ตำบล ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านวิชาการมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ด้านบริหารงานบุคคลมีความชัดเจนและมีความเหมาะสม และด้านบริหารทั่วไปสามารถบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (สมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. 2556: 4-5)

3) ประเด็นการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย พบว่า ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนในการดำเนินงาน สำหรับปัญหาที่พบคือ (1) การให้ความร่วมมือในภาคของชุมชนยังมีน้อย เนื่องจากความพร้อมด้านเวลาในการจัดกิจกรรม โครงการ ซึ่งบุคคลในชุมชนต้องประกอบอาชีพทำให้ไม่มีเวลาวางเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนการคมนาคมที่ห่างไกล ทำให้ไม่สะดวกในเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2) การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน การสร้างความร่วมมือเป็นการช่วยเหลือกันในการทำงานในพื้นที่ ขาดกำลังในการทำงานด้านการศึกษา และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานในท้องถิ่น (สมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. 2556: 5) และ (3) ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร เช่น ขาดการวางแผนและการ

ประสานการปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น (กล้า สมตระกูล. 2554: 8-32)

4) ประเด็นการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคดังนี้คือ (1) ปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีสถานะไม่ใช่หน่วยงานในระดับกรม ดังนั้น แม้เลขาธิการ กศน. ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. จะมีเพียงอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามกฎหมายตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายเท่านั้น จึงทำให้การบริหารงานกศน. ไม่คล่องตัว และไม่มีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต หรือสั่งการ นอกเหนือจากกรอบที่ได้รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2) ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอขอของงบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของงบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548 กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการเท่านั้นรับผิดชอบในการจัดเตรียมความพร้อมของกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามแผนงบประมาณ จึงทำให้สำนักงาน กศน. ไม่มีอิสระในการใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ดังนั้น เลขาธิการ กศน. จึงมีเพียงอำนาจในการใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีเท่าที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ไม่เอื้อต่อการกิจการดำเนินการของสำนักงาน กศน. ที่มีปริมาณงานที่เพิ่มสูงขึ้นและมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยุ่งยากซับซ้อนตามความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย และมีพื้นที่ปฏิบัติงานที่ห่างไกลทุรกันดาร (3) ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้ ดังนั้น ผู้บริหารหน่วยงานจึงเป็นเพียงผู้อำนวยการกลุ่มหรือศูนย์ ไม่มีฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือสำนักงาน แต่ต้องรับผิดชอบปริมาณงานทั้งด้านกิจกรรม/โครงการ งบประมาณและบุคลากรจำนวนมาก อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีความรับผิดชอบเดียวกันจึงส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าและแรงจูงใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ 2556: 44-46)

จากการศึกษาประเด็นปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบ มีดังนี้ ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพของประชาชน การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ด้านงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมและอำนาจการเบิกจ่ายเงิน ความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณ ส่วนด้านวิชาการ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไปมีความคล่องตัว

เหมาะสม เพียงพอ การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น การให้ความร่วมมือในภาคของชุมชนยังมีน้อยและการสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษายังไม่ชัดเจน และขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษา การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. เช่น ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ อำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

2. การศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส อีกทั้งเป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ หรือเป็นการจัดสภาพแวดล้อมสถานการณ์ และเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต ตามความต้องการ โดยเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวขยายออกไปสู่ภายนอกอย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งในแง่มุมมองของผู้เรียนในแง่มุมมองของผู้จัด หรือสภาพการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2555: 282) โดยลักษณะของการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย และใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการ เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และบุคคล เพื่อเอื้ออำนวยการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ที่ได้ตั้งใจที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระบบอื่นๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร และมีหรือไม่มีสถานที่แน่นอนที่ไหนก็ได้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551: 28) ส่วนประเภทของการศึกษาตามอัธยาศัย มี 4 ประเภท ดังนี้ การศึกษาตามอัธยาศัยในวิถีชีวิต การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาตามอัธยาศัยตามธรรมชาติและสังคม และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยอาศัยงานวัฒนธรรม ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย มีรูปแบบที่หลากหลายดังนี้ 1) รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้น 2) รูปแบบสถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่อาจมีขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือโดยการสร้างขึ้นของสิ่งมีชีวิต และ 3) รูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (ทองอยู่ แก้วไทรอะ. 2554: 54-57)

ปัญหาในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

จากปัญหาในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไว้มีประเด็นปัญหาดังนี้ คือ

1) ประเด็นความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพของประชาชน นั้น ด้านการศึกษาตามอัธยาศัยยังขาดความเป็นธรรมด้านงบประมาณในการส่งเสริมการศึกษาสำหรับห้องสมุด ในด้านการจัดสรรงบประมาณยังมีการรวมศูนย์งบประมาณที่

ส่วนกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมากกว่าการพิจารณาจากการพัฒนาโครงการมาจากส่วนงานฝ่ายปฏิบัติ (สมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. 2556: 131)

2) ประเด็นการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอรรถาธิบายยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดทำอาจคิดว่าการศึกษาตามอรรถาธิบายเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่การศึกษาประเภทนี้สามารถส่งเสริมได้ โดยส่งเสริมเพื่อให้บริการกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมเพื่อให้เป็นแหล่งให้ความรู้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการศึกษาตามอรรถาธิบายมีความสำคัญแก่บุคคลมากโดยเฉพาะบุคคลก่อนวัยเรียนและบุคคลที่พ้นวัยเรียนแล้ว และในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันแล้ว การศึกษาตามอรรถาธิบายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก (สุมาลี สังข์ศรี. 2556; 65)

3) ประเด็นด้านเครือข่ายการเรียนรู้ นั้นมีปัญหาในประเด็นดังนี้คือ (1) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบาย โดยสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ คนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาก่อตั้งขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ประกอบกับกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อีกทั้งไม่เอื้อต่อการจูงใจให้ผู้เข้ามาร่วมจัดการศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา และประการสำคัญหน่วยงาน องค์กรเอกชน สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีศักยภาพที่จะช่วยจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายเท่าที่ควร (คมกฤษ จันทร์ขจร. 2551: 53-57) (2) การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถาธิบายยังไม่ชัดเจน การสร้างความร่วมมือเป็นการช่วยเหลือกันในการทำงานในพื้นที่ ขาดกำลังในการทำงานด้านการศึกษา การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานในท้องถิ่น และ (3) เครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถาธิบายในระดับชาติและระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อการทำงานด้านเครือข่ายยังมีไม่มาก (สมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. 2555: 8)

4) ประเด็นด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีปัญหาในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ

(1) ด้านการจัดสรรคลื่นความถี่ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุ กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

(2) จากรายงานผลการดำเนินงาน กศน. ประจำปี พ.ศ. 2556 ของ กศน. พบว่าสื่อที่ใช้เพื่อการศึกษา นั้น มีรูปแบบต่างๆ ทั้งรายการวิทยุเพื่อการศึกษา รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ และสื่อการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ

ตลอดจนการพัฒนา Application ของสถานวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ผู้ชมสามารถรับชมผ่านโทรศัพท์มือถือ (Smart Phone) และ Tablet ที่มีระบบปฏิบัติการ iPhone OS และระบบ Android Operation System รวมทั้งการบริหารจัดการสถานวิทยุศึกษาและสถานวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) และการให้บริการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาผ่านเครือข่ายสากล (Internet) จำนวน 5 Website คือ www.etvthai.tv, www.moeradiothai.net, www.cet-media.com, www.ceted.org, และ www.braille-cet.in.th ดังนั้น การดำเนินการในเรื่องสื่อที่ใช้เพื่อการศึกษา การเร่งพัฒนาและขยายระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวข้างต้นของสำนักงาน กศน. เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนและกระจายโอกาสทางการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั่วประเทศ (สำนักงาน กศน. 2557: 92, 97)

โดยสรุปจากประเด็นปัญหาในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ผู้ศึกษาได้มีประเด็นปัญหาดังนี้ คือ ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพของประชาชน นั้น ยังขาดความเป็นธรรมด้านงบประมาณ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดทำอาจคิดว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของธรรมชาติ ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ นั้นมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน มีการประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่ายยังมีไม่มาก และปัญหาด้านสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาและส่งเสริมด้านสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่การจัดสรรคลื่นความถี่ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ตอนที่ 2 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นของกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ โดยได้ศึกษารัฐธรรมนูญย้อนหลัง 2 ฉบับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 ในส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษามีดังนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับนี้มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ระบุไว้ในหมวดและมาตราเดียวกัน โดยมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันมาก ในสองประเด็นที่สำคัญคือ (1) ประเด็นความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา ซึ่งอยู่ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามมาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะทางเศรษฐกิจ หรือ

สังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ และ (2) ประเด็นการได้รับการศึกษาฟรีไม่น้อยกว่าสิบสองปีจากรัฐนั้น ได้ระบุไว้ตามมาตรา 43 (รธน. 2540) และมาตรา 49 (รธน. 2550) ดังนี้ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งต้องครอบคลุมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก รวมถึงวิธีการจัดการศึกษาอบรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (ราชกิจจานุเบกษา. 2540, 2550: ออนไลน์)

โดยสรุปได้ว่าสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550 เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นเรื่องความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และสิทธิในการศึกษาในการได้รับการศึกษาฟรีไม่น้อยกว่าสิบสองปีจากรัฐ หรือไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา. 2542: ออนไลน์ และกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 39-43, 45-47) มีรายละเอียดเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีดังนี้ 1.การจัดการศึกษา โดยยึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน การมีส่วนร่วมของสังคม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 2.สิทธิของบุคคล จัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย 3.การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย 4.แนวทางการจัดการศึกษา โดยถือหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และถือว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 5.เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คือ บุคคล ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสถาบัน องค์กรต่าง 6.การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการจากส่วนกลางไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7.การกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก 8.การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และกำหนดให้มีกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร 9.การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งหมดของรัฐและเอกชนเพื่อการศึกษา การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา และการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี

และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อันจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา. 2545: ออนไลน์) โดยเป็นการปรับปรุงการบริหารและจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาดังนี้คือ 1. กำหนดให้มีคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีตามมาตรา 32 2. การระบุถึงอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาโดยการทำหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการสภาการศึกษา การทำหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา 33-34

3. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อต้องการให้การบริหารและการจัดการศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ราชกิจจานุเบกษา. 2546: ออนไลน์) ดังนี้คือ 1. สำนักงานปลัดกระทรวง อาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้ 1) สำนักอำนวยการ 2) สำนัก สำนักบริหารงาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงาน ซึ่งสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวง ตามมาตรา 25 และ 2. กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง และจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 27 โดยสรุปได้ว่าพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เป็นการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการให้ชัดเจน โดยมีการแบ่งส่วนราชการ กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงตามมาตรา 25 และกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษาตามมาตรา 27 ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559

สาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีดังนี้ การสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้มีความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่าง

มีศักดิ์ศรี และยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการเกื้อกูล พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในทุกกลุ่มเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: ออนไลน์)

5. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559

สาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 มีดังนี้ 1.การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ได้คำนึงถึงการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 2.พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา เมื่อพิจารณาจากกรอบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต 3.เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนกระบวนการที่ต้องให้การส่งเสริมการจัดการศึกษา อบรมและเรียนรู้ของสถาบันศาสนาและสถาบันทางสังคมทุกระบบการศึกษา และ 4.เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้เป็นขั้นตอนการพัฒนาและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การร่วมมือกันของภาคเอกชน ชุมชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา (กล้า สมตระกูล, 2554: 48-50)

6. นโยบายของรัฐบาล

นโยบายของรัฐบาลช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึง พ.ศ. 2560 ซึ่งอยู่ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยตรงกับคณะรัฐมนตรีของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนของนโยบายด้านการศึกษา (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. 2551: ออนไลน์) ต่อมาคณะรัฐมนตรีของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนของแนวคิดนโยบายด้านการศึกษา (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. 2554: ออนไลน์) และคณะรัฐมนตรีของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ครอบคลุมถึงนโยบายด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. 2557: ออนไลน์) โดยมีสาระที่สำคัญดังนี้

จากแนวนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ผ่านมาสองสมัยและสมัยปัจจุบันพบว่าได้ให้ความสำคัญดังต่อไปนี้ 1.การปฏิรูปการศึกษา โดยการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ การปฏิรูประบบความรู้และการเรียนรู้ของสังคมไทยเพื่อให้ได้มาตรฐานสากล 2.การมีส่วนร่วมในการศึกษาเพื่อให้ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ

จัดการ การพัฒนาการศึกษา 3.การมีโอกาสด้านการศึกษา จากการได้รับการศึกษาฟรี เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสด้านการศึกษาแก่ประชาชน 4.การพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้ปฏิรูปครูยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ 5.การยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ตลอดจนสร้างแรงงานที่มีทักษะเพื่อให้ตรงกับความต้องการแรงงาน 6.การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงในเรื่องการเงินสำหรับการใช้ในการศึกษา 7.ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย และ 8.การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เท่าเทียมนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพ และการกระจายโอกาสทางการศึกษา

7. ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน. (กลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน. 2555: 1-14)

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน. มีดังนี้ เตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ การเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การเพิ่มคุณภาพการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในประชาคมอาเซียนด้วยการประกันคุณภาพ การจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การประเมิน การจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นสากล เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน เป็นอีกแนวทางที่ส่งเสริมการเปิดเสรีทางการศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นแนวทางพัฒนาระบบบริหารที่มีอยู่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

8. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตในต่างประเทศ

โดยสรุปสาระสำคัญของกฎหมายและนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตของกลุ่มประเทศต่างๆ มีประเด็นสาระสำคัญดังนี้คือ

1) สาธารณรัฐเกาหลีใต้ มีพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต และหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศเกาหลี โดยมีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต คณะกรรมการเฉพาะเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ และคณะกรรมการความร่วมมือทางด้านการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการศึกษาตลอดชีวิต (สุมาลี สังข์ศรี. 2556: 144-145) ส่วนด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เช่น มีการกำหนดให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็นนโยบายสำคัญ โดยมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นมหาวิทยาลัยเป็น

ศูนย์กลาง เมืองแห่งการเรียนรู้ การรู้หนังสือผู้ใหญ่ การฝึกอบรมผู้ใหญ่ (สำนักงาน กศน. 2555: ออนไลน์) และระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (ACBS) เพื่อเป็นช่องทางให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาอุปสรรคในการศึกษาในระบบ หรือไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ให้ได้มีโอกาสทางเลือก เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และวุฒิการศึกษา เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเป็นการเพิ่มคุณวุฒิให้กับตนเองตามความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน (National Institute for Lifelong Education. 2013: online)

2) ประเทศญี่ปุ่น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายฉบับดังนี้ กฎหมายแม่บทการศึกษา (The Fundamental Law of Education) และมีกฎหมายอื่นๆ อีก เช่น กฎหมายการศึกษานอกระบบโรงเรียนและพลศึกษา อีกทั้งมีกฎหมายการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและโครงสร้างการบริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นกลไกในการวางแผน สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การขยายโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดและพัฒนานโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาชุมชน โดยมีหน่วยงานในระดับส่วนกลาง คือ กระทรวงศึกษาวัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาการศึกษาส่วนกลาง สำนักนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต สถาบันวิจัยทางการศึกษา และส่วนท้องถิ่น คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (โคมินกัง) แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เข้ามากำหนดนโยบาย และดำเนินการร่วมกับองค์กรต่างๆ ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลอดชีวิต และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การให้ทุกหน่วยในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำกิจกรรมโปรแกรมการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้และการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ ทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้นแก่ทุกคนในสังคมที่สำคัญในระดับท้องถิ่น หรือในระดับชุมชน (สำนักงาน กศน. 2555: ออนไลน์)

3) สาธารณรัฐสิงคโปร์ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ ส่วนที่สี่ ว่าด้วยเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 12 ความเท่าเทียมกัน โดยมีสาระสำคัญดังนี้คือ (1) ทุกคนมีความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (2) จะไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ กับประชาชนในเรื่อง ศาสนา เชื้อชาติ เชื้อสาย หรือสถานที่เกิดในกฎหมายใดๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งตามรัฐธรรมนูญนี้ และในมาตรา 16 สิทธิในการเคารพหรือการยอมรับของการศึกษา โดยมีสาระสำคัญดังนี้คือ (World Bank. 2014; Online) และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยได้ออกกฎหมายกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต Lifelong Learning Endowment Fund Act (CHAPTER 162A) เพื่อวัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาทักษะ และทักษะความรู้โดยบุคคลต่างๆ และเพื่อยกระดับพัฒนาทักษะของบุคคลต่างๆ ในการเข้าสู่การทำงาน และ 2) การส่งเสริมในการพัฒนาทักษะ ความรู้ และยกระดับของทักษะในการเข้าสู่ความสามารถในการทำงาน สำหรับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต สิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายพัฒนาด้านกำลังคนและฝีมือแรงงานต้น (Attorney General's Chambers Singapore. 2014: Online) และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ Thinking School, Learning Nation เป็นการพัฒนา

ทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับคนในชาติ (คณะผู้วิจัยมูลนิธิสุข-แก้ว แก้วแดง. 2556: 56-57) การเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ของสิงคโปร์ ได้กำหนดกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมไว้คือ สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น (Teach Less, Learn More) ซึ่งความหมายนั้นไม่ได้แปลโดยตรงตามตัวอักษร แต่เป็นการได้ทดสอบผ่านโรงเรียนนำร่องในสิงคโปร์มาแล้ว จึงทำให้ความหมายมีความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในระบบการศึกษาของสิงคโปร์ คือ เป็นการสอนด้วยใจรักและมองการณ์ไกลว่าต้องสอนอะไรควบคู่กับการสอนอย่างไรให้สัมพันธ์และหลากหลาย ทำให้ครูเริ่มมองข้ามเส้นที่แบ่งเนื้อหาวิชาออกจากกัน และมองเห็นหลักสูตรที่หลากหลายขึ้น สมบูรณ์ขึ้น และมีความหมายมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปร้อยเรียงเข้ากับทักษะแห่งศตวรรษใหม่ ส่วนเรียนรู้ให้มากขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับโลกที่นักเรียนอาศัยอยู่และโลกที่พวกเขาจะต้องใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต โดยครูจะพูดถึงวิธีเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น (โพการดีและเอ็ม. ฟิท. 2554: 171, 189-190)

4) ประเทศเดนมาร์ก มีการจัดการศึกษามัธยมชุมชนหรือที่เรียกว่า Folk High School ที่เป็นต้นแบบ และต่อมารัฐได้ออกพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาในยามว่าง (The Leisure-time Education Act of 1968) โดยกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ส่วนในการดำเนินงานจะมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัด โดยมีเป้าหมายและนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ครอบคลุมไปถึงการศึกษาผู้ใหญ่และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาให้ประชาชนทุกวัยของประเทศ (สำนักงาน กศน. 2555: ออนไลน์) ประเทศเดนมาร์กเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่ม Nordic countries ปัจจัยสำคัญของการเป็น Nordic countries มีลักษณะสำคัญสองประการ คือ 1) ความเท่าเทียมกันผ่านทางการศึกษา และ 2) การเรียนรู้ตลอดชีวิตในปัจจุบันประเทศเดนมาร์กได้มีนโยบายโมบิเคชั่น (Policy of Mobication) เป็นความร่วมมือระหว่างนโยบายการจ้างแรงงานและนโยบายด้านการศึกษา (Claus Holm. 2013: 23-24)

5) สาธารณรัฐประชาชนจีนมีรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคในทุกเชื้อชาติตามมาตรา 4 และรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาสังคม การศึกษาและการทำงานเพื่อที่จะยกระดับวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติตามมาตรา 19 (Chinese Government's Office. 2014; Online) ส่วนกฎหมายการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสำคัญการพัฒนาเกี่ยวกับการศึกษา การปรับปรุงคุณภาพในประเทศชาติ และสามารถบังคับใช้กับทุกประเภทของการศึกษาและในทุกระดับ (Ministry of Education. 2014; Online) ส่วนด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและมีระบบการศึกษาที่วางแผนโดยรัฐบาลกลาง โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมดูแลระบบการศึกษา กำหนดทิศทาง การออกบัญญัติกฎหมาย กำหนดนโยบาย และแผนงานด้านการศึกษา และรัฐบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐเพิ่มการลงทุนด้านการศึกษา และในเมืองต่างๆ จะสร้างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน(คณะผู้วิจัยมูลนิธิสุข-แก้ว แก้วแดง. 2556: 53-54) ในปัจจุบัน

ประเทศจีนได้ให้ความสำคัญกับนโยบายเมืองแห่งการเรียนรู้ และรูปแบบการศึกษาชุมชน “Shequ Education” ตามนโยบายการบริหารชุมชนใหม่ จากระบบการจัดการชุมชนที่ก่อนหน้านี้ขึ้นอยู่กับ การกำกับดูแลโดยตรงจากหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในชุมชนท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมของ ชุมชน มาเป็นการจัดกลุ่มตามขนาดของชุมชนในส่วนราชการที่เล็กกว่าอำเภอ (SoongHee Han and Makino Atsushi. 2014: Online)

6) สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล มีรัฐธรรมนูญโดยได้วางหลักการสำคัญในการรับรองสิทธิ ความเป็นพลเมือง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับรองให้การศึกษาเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับอย่าง ทั่วถึง ส่วนด้านนโยบายการศึกษา สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีการกำหนดนโยบายการศึกษาโดย รัฐบาลกลาง และท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาของนโยบายการศึกษาของชาติ คือ เท่าเทียมกันเกี่ยวกับ เงินทุนด้านการศึกษา การโอนเงินสดตามเงื่อนไข และการวัดผลการศึกษา (Education_policy_in_Brazil. 2013: online) ปัจจุบันสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีการพัฒนาระบบ การศึกษา โดยมีรูปแบบที่ใช้คือ “บราซิลโมเดล” เป็นรูปแบบวิธีบริหารจัดการที่บราซิลใช้อยู่คือ. มุ่งเน้นเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง การให้ความสำคัญกับครูในพื้นที่ยากลำบาก และอุดหนุน ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง (สคูปแนวนหน้า, 2557: ออนไลน์)

7) ประเทศกัวตาน มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัวตาน ปี 2008 ที่มีการรับรองสิทธิ ทางการศึกษาให้แก่ประชาชน และส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาโดยให้การศึกษาฟรีในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและสูงกว่าด้วย ส่วนการดำเนินนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล โดย กำหนดการจัดการศึกษาขั้นต่ำไว้ที่ 9 ปี ในลักษณะที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับลักษณะสำคัญของ นโยบายมี 4 ประการคือ (1) พัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน (3) การ ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา และ (4) การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม ในส่วนของ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาและในส่วนของกฎหมาย มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดชีวิตดังนี้คือ (1) การรับรองสิทธิทางการศึกษา ครอบคลุมแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (2) การ ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา และ (3) ความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนา เพิ่มพูน ความรู้ ค่านิยมและทักษะของประชากรทั้งหมด(สนอง โลหิตวิเศษ. 2557: 46-47,51-52)

8) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุน การศึกษาตลอดชีวิต มีดังนี้ (1) สิทธิทางการศึกษาของประชาชนทุกคนไว้ในมาตรา 59 การศึกษา เป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคนตามรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (2) การได้รับสิทธิทางการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายการศึกษาปี 1998 และที่แก้ไขเพิ่มเติมปี 2005 และ (3) ระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการสนับสนุนทางการศึกษาตลอดชีวิต (สนอง โลหิตวิเศษ. 2557: 47-50) โดยมีการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1. ความมุ่งมั่นของการจัด การศึกษาที่ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศเวียดนาม ตามกฎหมายการศึกษาปี 2005 และ ส่วนที่ 2 นโยบาย ประกอบด้วย (1) แผนปฏิบัติการระดับชาติเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อปวงชน ปี 2003-2015 ได้ระบุถึงเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษา

นอกระบบ (2) การพัฒนากลยุทธ์ทางการศึกษาสำหรับปี 2011-2020 โดยให้ความสำคัญของการมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง และ (3) ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอกระบบ โดยสรุปแล้วในภาพรวมของนโยบายแล้วมี 2 ลักษณะที่มีผลต่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิต คือ (1) การส่งเสริมคุณภาพในการจัดการศึกษา และ (2) การส่งเสริมโอกาสเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สนอง โลหิตวิเศษ. 2557: 59)

9) สหพันธรัฐมาเลเซียมีรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยเรื่อง สิทธิในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา และในการทั่วไปว่าด้วยเรื่องความเท่าเทียมกันของมาตรา 8 ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนในเรื่องของศาสนาเชื้อชาติ เชื้อสาย หรือสถานที่เกิด (Attorney-General or the Government of Malaysia. 2009; Online) ส่วนนโยบายที่เกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศมาเลเซีย ในรูปของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแผนพัฒนาประเทศระยะที่ 9 ระหว่าง ค.ศ. 2006-2010 นั้นยังคงดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายพันธกิจของประเทศระหว่าง ค.ศ. 2006-2020 โดยเน้นการพัฒนาคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพื่อที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างเต็มรูปแบบภายใน ปี ค.ศ. 2020 และในแผนพัฒนาประเทศระยะที่ 9 ซึ่งมีการดำเนินการหลายอย่าง อาทิเช่น การขยายวิทยาลัยชุมชนเพิ่มขึ้น การกำหนดให้โรงเรียนและศูนย์กลางของแต่ละชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ของประชาชนโดยใช้ e-learning และการศึกษาทางไกล ส่งเสริมให้สถานศึกษาอุดมศึกษาจัดตั้งศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง และขยายจำนวนรับเข้าสำหรับผู้สมัครเรียนในระดับประกาศนียบัตรและปริญญาบัตร โดยเงื่อนไขการรับเข้ามีความยืดหยุ่น การจัดตั้งสภาแห่งชาติว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยรัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมสถานประกอบการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่พนักงาน (สุมาลี สังข์ศรี. 2556: 160-163)

โดยสรุปสาระสำคัญในตอนี่ 2 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีสาระสำคัญดังนี้ เรื่องความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และสิทธิในการศึกษาในการได้รับการศึกษาฟรีไม่น้อยกว่าสิบสองปีจากรัฐ การจัดการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน การมีส่วนร่วมของสังคม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รูปแบบการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย แนวทางการจัดการศึกษา โดยถือหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการจากส่วนกลางไปยังคณะกรรมการ สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน ภายนอก การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และกำหนดให้มีกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งหมดของรัฐและเอกชนเพื่อการศึกษา การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา และการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวง และกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแนวนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา โดยการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ การปฏิรูประบบความรู้และการเรียนรู้ของสังคมไทย เพื่อให้ได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย

กฎหมายและนโยบายการศึกษาตลอดชีวิต มีประเด็นสาระสำคัญที่นำมาใช้ดังนี้คือ

1) มีโครงสร้างการบริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต คณะกรรมการเฉพาะเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ และคณะกรรมการความร่วมมือทางด้านการศึกษาดูแลชีวิต ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการศึกษาดูแลชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาดูแลชีวิต (เกาหลี่ ญี่ปุ่น เดนมาร์ก)

2) มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาดูแลชีวิต โดยมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูแลชีวิตที่เน้นมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลาง เมืองแห่งการเรียนรู้ การรู้หนังสือผู้ใหญ่ การฝึกอบรมผู้ใหญ่ และระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (ACBS) เพื่อเป็นช่องทางให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาอุปสรรคในการศึกษาในระบบ มีระบบการศึกษาที่วางแผนโดยรัฐบาลกลาง และในรูปของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เกาหลี่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ จีน มาเลเซีย)

3) มีกฎหมายกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาทักษะ และทักษะความรู้โดยบุคคลต่างๆ และเพื่อยกระดับพัฒนาทักษะของบุคคลต่างๆ ในการเข้าสู่การทำงาน และการส่งเสริมในการพัฒนาทักษะ ความรู้ และยกระดับของทักษะในการเข้าสู่ความสามารถในการทำงาน (สิงคโปร์)

4) การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดการศึกษา และปัจจัยสำคัญของการเป็น Nordic Countries มีลักษณะสำคัญสองประการ คือ ความเท่าเทียมกันผ่านทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีนโยบายโมบิเคชั่น (Policy of Mobication) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างนโยบายการจ้างแรงงานและนโยบายด้านการศึกษา (เดนมาร์ก)

5) ให้ความสำคัญกับความเสมอภาค ความเท่าเทียมในทุกเชื้อชาติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายการศึกษา ให้ความสำคัญการพัฒนาเกี่ยวกับการศึกษา การปรับปรุงคุณภาพในประเทศชาติ และสามารถบังคับใช้กับทุกประเภทของการศึกษาและในทุกระดับ และว่าด้วยการลงทุนด้านการศึกษา (จีน มาเลเซีย)

6) การส่งเสริมให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐเพิ่มการลงทุนด้านการศึกษา และในเมืองต่างๆ สร้างศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนประเภทศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา หรือศูนย์บันเทิง ตลอดจนมีการกำหนดหลักสูตรและกิจกรรมการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และรูปแบบการศึกษาชุมชน “Shequ Education” ตามนโยบายการบริหารชุมชนใหม่ จากระบบการจัดการชุมชนที่ขึ้นอยู่กับกำกับดูแลโดยตรงจากหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในชุมชนท้องถิ่น มาเป็นการจัดกลุ่มตามขนาดของชุมชนในส่วนราชการที่เล็กกว่าอำเภอ (จีน)

7) การรับรองสิทธิความเป็นพลเมือง คัดจัดศรีความเป็นมนุษย์ และรับรองให้การศึกษาเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับอย่างทั่วถึงตามแนวคิดการศึกษาเพื่อปวงชน รวมถึงบุคคลที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระบบ การศึกษาฟรีโดยรัฐ คือ เท่าเทียมกันเกี่ยวกับเงินทุนด้านการศึกษา การโอนเงินสดตามเงื่อนไข ซึ่งเป็นโครงการสวัสดิการสังคมที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวที่ยากจน โดยมีรูปแบบที่ใช้คือ “บราซิลโมเดล” คือ มุ่งเน้นเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง การให้ความสำคัญกับครูในพื้นที่ยากลำบาก และอุดหนุนครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง (บราซิล ภูฏาน)

8) การรับรองสิทธิทางการศึกษา ครอบคลุมแก่ประชาชนทุกกลุ่ม การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา ในลักษณะให้เปล่าและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ และความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ค่านิยมและทักษะของประชากรทั้งหมด ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมความสามารถและศักยภาพของประชาชน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ (บราซิล ภูฏาน เวียดนาม มาเลเซีย)

ตอนที่ 3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในภาพรวมของพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อพิจารณารายมาตรามีเจตนารมณ์ที่สำคัญ อาทิเช่น

มาตรา 10 มีเจตนารมณ์เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดการศึกษา สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น

มาตรา 11 มีเจตนารมณ์เพื่อจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ อันประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยี อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายและการได้รับการจัดสรรทรัพยากรและการเข้าถึงเงินทุน

มาตรา 12 มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน การประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เป็นต้น

มาตรา 13 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีคณะกรรมการภาคีเครือข่ายเข้ามาเป็นกลไกในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 14 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีสำนักงาน กศน. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและมีอำนาจหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้ระบุไว้ โดยมีเลขาธิการ กศน. เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงาน

มาตรา 15 และมาตรา 17 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัดเข้ามาทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษา ตลอดจนติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา

มาตรา 18 มีเจตนารมณ์เพื่อให้สถานศึกษาของ กศน. ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย

มาตรา 19 มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามาทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ประกาศและกำหนดไว้

มาตรา 20 มีเจตนารมณ์เพื่อให้สำนักงาน กศน. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นระบบประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา เป็นต้น ดังนั้น การระบุถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายก็เพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย หลักการและเหตุผลของการมีพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตลอดจนรากเหง้าที่มีของกฎหมายด้วย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบไปด้วย **ส่วนที่หนึ่ง** สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้แก่ บทนิยาม หลักการและเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การบริหารและการจัดตั้งสำนักงาน การบริหารและการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด การส่งเสริม สนับสนุนและการประสานงานของสถานศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การปฏิบัติหน้าที่แทน การนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้บังคับโดยอนุโลม และ

บทผู้รักษาการ **ส่วนที่สอง** สภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นการระบุถึง สาเหตุที่ออก วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ประเด็นสาระสำคัญ และผลกระทบที่เกิดขึ้น **ส่วนที่สาม** การบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีประเด็นต่างๆ ได้แก่ ขั้นตอน กระบวนการ วิธีการการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง ผลที่เกิดขึ้น และการนำข้อด้อย และข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน **และส่วนที่สี่** ประเด็นปัญหาต่างๆ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต

1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา. 2551: ออนไลน์ และนิต ผาสุขและคณะ. 2553: 1-8) มีสาระสำคัญดังนี้

1.1 บทนิยามของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นการให้ความหมายของคำสำคัญในพระราชบัญญัตินี้ตามมาตรา 4 ดังนี้ “การศึกษานอกระบบ” ได้ระบุไว้คือ กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์จะมีลักษณะเฉพาะ การกำหนดหลักสูตร รูปแบบและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ชัดเจนในลักษณะที่ยืดหยุ่นตามศักยภาพของผู้เรียน ตลอดจนมีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ส่วน “การศึกษาตามอัธยาศัย” ได้ระบุไว้คือ เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่สามารถเลือกกิจกรรมที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความความสนใจ ความพร้อมและโอกาสของผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล “สถานศึกษา” ได้ระบุไว้คือ สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย “ภาคีเครือข่าย” ได้ระบุไว้คือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย “คณะกรรมการ” ได้ระบุไว้คือ คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และ “สำนักงาน” ได้ระบุไว้คือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.2 หลักการและเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 6-11

1.2.1 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยึดหลักการดังนี้ 1) การศึกษานอกระบบจะเน้นใน 2 ประเด็นหลักคือ (1) ความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา และ (2) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) การศึกษาตามอัธยาศัยจะเน้นใน 3 ประเด็นหลักคือ (1) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่

สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน (2) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา และ (3) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์

1.2.2 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีเป้าหมายดังนี้ 1) การศึกษานอกระบบมีเป้าหมายหลัก 2 ประการคือ (1) เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา และ (2) เพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษา 2) การศึกษาตามอัธยาศัยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการคือ (1) ผู้เรียนได้รับความรู้ทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต (2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความต้องการ และ (3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์และในการเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

1.2.3 กำหนดให้หน่วยงานในระดับกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้คือ ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ และผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งผู้เรียนได้ประโยชน์ในการเรียนรู้ตามความต้องการ ส่วนผู้จัดการเรียนรู้ก็จัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และผู้ส่งเสริมและสนับสนุนต้องเอื้อให้การเรียนรู้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

1.2.4 กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนใน 5 เรื่องดังต่อไปนี้ คือ (1) สื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา งบประมาณด้านการเงิน รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (2) การจัดการศึกษา การพัฒนาทางวิชาการและบุคลากร (3) การสร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน (4) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และ (5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษา. 2555: ออนไลน์) ได้อำศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 วรรคสอง และมาตรา 25 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยออกกฎกระทรวงไว้ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) ข้อ 1 เป็นเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของส่วนราชการ หน่วยงานรัฐ หรือภาคีเครือข่ายไว้ 4 ประการคือ

(1) การส่งเสริมและสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็นและช่วยเหลือด้านการเงิน

(2) การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(3) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายแก่ผู้เรียน

(4) การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการ

2) ข้อ 2 เป็นเรื่องการรับการส่งเสริมและการสนับสนุนของสำนักงาน กศน.กทม. และจังหวัด โดยคำนึงถึงประโยชน์และภาระที่เกิดขึ้น อีกทั้งไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรม

3) ข้อ 3-6 เป็นเรื่องการบริหารจัดการ การดำเนินการที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

1.2.5 กำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการจัดและพัฒนาการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาเข้าถึงการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากร และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ เพื่อดำเนินงาน โดยจะระบุถึงรายละเอียดของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ที่สำคัญใน 3 เรื่องคือ แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี ดังนี้

แหล่งเรียนรู้ ได้มีการจำแนกแหล่งเรียนรู้ตามกฎหมายไว้ดังนี้ แหล่งเรียนรู้ที่มีการจัดตั้ง เช่น สถานศึกษา สถานประกอบการ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ และแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว ส่วนแหล่งเรียนรู้ในโลกไซเบอร์ เช่น เครือข่าย อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ แต่หากแบ่งตามลักษณะกายภาพอาจจำแนกได้ 3 ลักษณะดังนี้ 1) อาคาร/สถานที่/กายภาพ เช่น ห้องสมุด หอศิลป์ อุทยานป่าไม้ เมือง ตลาด ชุมชน ศูนย์การค้า 2) ลักษณะทางบุคคล ได้แก่ คน/ผู้รู้/ชุมชน/ปราชญ์ พ่อแม่ ครอบครัว ครู ผู้ชำนาญงาน ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินยอดเยี่ยม กวีเอก ครุภูมิปัญญา และปราชญ์ชาวบ้าน 3) ไซเบอร์/ออนไลน์/ICT: เว็บไซต์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ชุมชนออนไลน์ e-Library, e-Learning, e-Book และ e-Office เป็นต้น (สนอง โลหิตวิเศษ. 2554: 4-28)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาอาจจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรม และสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนก็ได้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2551: ออนไลน์) อีกทั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พ.ศ. 2552 ได้กำหนดขอบเขตของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไว้ดังนี้ 1) สภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบล เป็นศูนย์ที่สร้างโอกาสการเรียนรู้ การถ่ายทอด และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิทยากร ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน 2) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 3) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4) การ

ดำเนินกิจกรรมที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การกำหนดให้มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบล และ 6. หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบล (สนอง โลหิตวิเศษ. 2554: 4-26,4-27)

สื่อและเทคโนโลยี พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 11 และประกอบกับในมาตรา 14 ที่กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีอำนาจหน้าที่ตาม (6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานีวิทย์โทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิद्यุชุมชน เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน (ราชกิจจานุเบกษา. 2551: ออนไลน์)

1.3 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามมาตรา 12 และมาตรา 13 โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ (1) กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษา (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจัดการศึกษา (4) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการจัดทำและการพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ และ (5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี

นอกจากนี้ยังกำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย” ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ตามสัดส่วนจำนวนคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่นี้ ซึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษา. 2555: ออนไลน์) นั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 13 วรรคสอง และมาตรา 25 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยออกกฎกระทรวงไว้ จำนวน 12 ข้อ มีสาระสำคัญดังนี้

1) ข้อ 1-4 เป็นการให้นิยามและคุณสมบัติในการคัดเลือกของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย โดยอนุกรรมการ ประกอบไปด้วยภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ จำนวน 11 ประเภทด้วยกันคือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถานศึกษาอื่น และองค์กรอื่น ส่วนข้อ 3 ได้ระบุไว้ว่าการเข้าสู่อการเป็นภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ ในอนุกรรมการ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นภาค

เครือข่ายไม่น้อยกว่าสองปีและมีผลงานที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรับรอง จึงจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นอนุกรรมการ

2) ข้อ 5-8 เป็นเรื่องของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การพิจารณาคัดเลือก และการแต่งตั้งอนุกรรมการภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ ให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้

3) ข้อ 9-12 เป็นเรื่องของการดำรงตำแหน่งของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย และการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการทำงาน ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2) ดำเนินงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือและความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างภาคีเครือข่าย (3) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมและสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และ (4) ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.4 การบริหารและการจัดตั้งสำนักงาน ตามมาตรา 14

1.4.1 กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” โดยมีเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเรียกโดยย่อว่า “เลขาธิการ กศน.” ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน

1.4.2 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดังนี้ (1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ (2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน มาตรฐานการศึกษาฯ ต่อคณะกรรมการ (3) ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และเทียบระดับการศึกษา (5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้ภาคีเครือข่ายรวมตัวกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานีวิจัย โทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน (7) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาฯ และ (8) ตลอดจนงานอื่นๆ ที่ต้องปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

1.5 การบริหารและการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ตามมาตรา 15-17 (นสท ผาสุขและคณะ. 2553: 6-7)

1.5.1 กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้ (1) ในกรุงเทพมหานคร กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. กทม.” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานคร (2) ในจังหวัดอื่นกำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด ทั้งนี้ได้กำหนดให้หน่วยงานการศึกษา มีผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม. และจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงาน กศน. กทม. หรือสำนักงาน กศน. จังหวัด รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบและมีฐานะเป็นผู้บริหารการศึกษากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานดังกล่าว

1.5.2 กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

1) ในกรุงเทพมหานครให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร เลขาธิการ กศน. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน และให้ผู้ว่าราชการสำนักงาน กศน. กทม. เป็นกรรมการและเลขานุการ

2) ในจังหวัดอื่นๆ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด เกษตรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด แรงงานจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

จำนวนแปดคนเป็นกรรมการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ของจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

1.5.3 คุณสมบัติ วาระดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษา. 2555: ออนไลน์) นั้นอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 15 วรรคสอง และมาตรา 25 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยออกกฎกระทรวงไว้ จำนวน 5 ข้อ สำคัญของกฎกระทรวงมีดังนี้

1) ข้อ 1-2 เป็นการให้ความหมายของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและจังหวัด ตลอดจนคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

2) ข้อ 3-4 เป็นเรื่องการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีแต่เป็นติดต่อกันไม่เกินสองวาระ และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งโดยรัฐมนตรี และ3) ข้อ 5 เป็นเรื่องขององค์ประชุมและการทำหน้าที่ในการประชุม

1.5.4 คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย (2) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด (3) ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศรวมทั้งความต้องการเพื่อการพัฒนาของท้องถิ่น และ(4) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.6 การส่งเสริม สนับสนุนและการประสานงานของสถานศึกษา ตามมาตรา 18-19

1) กำหนดให้สถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยการดำเนินงานของสถานศึกษา อาจจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของสังคมก็ได้ ทั้งนี้ในการจัดตั้ง ยุบ เลิกรวม การกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

2) กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

1.7 คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตามมาตรา 5 และ มาตรา 20

1) กำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตาม มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้

2) กำหนดให้สำนักงานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบซึ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ตามกฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ ใต้ระบุในข้อ 4 ให้สถานศึกษาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน (8) ไว้ว่านำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

1.8 การปฏิบัติหน้าที่แทน ตามมาตรา 21-23 (น้ท ผาสุขและคณะ. 2553: 7-8)

1) กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ปรับเปลี่ยนภารกิจมาเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ กศน. จนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการ กศน. ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 180 วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

2) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงมีฐานะเป็นคณะกรรมการดังกล่าวต่อไปและปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

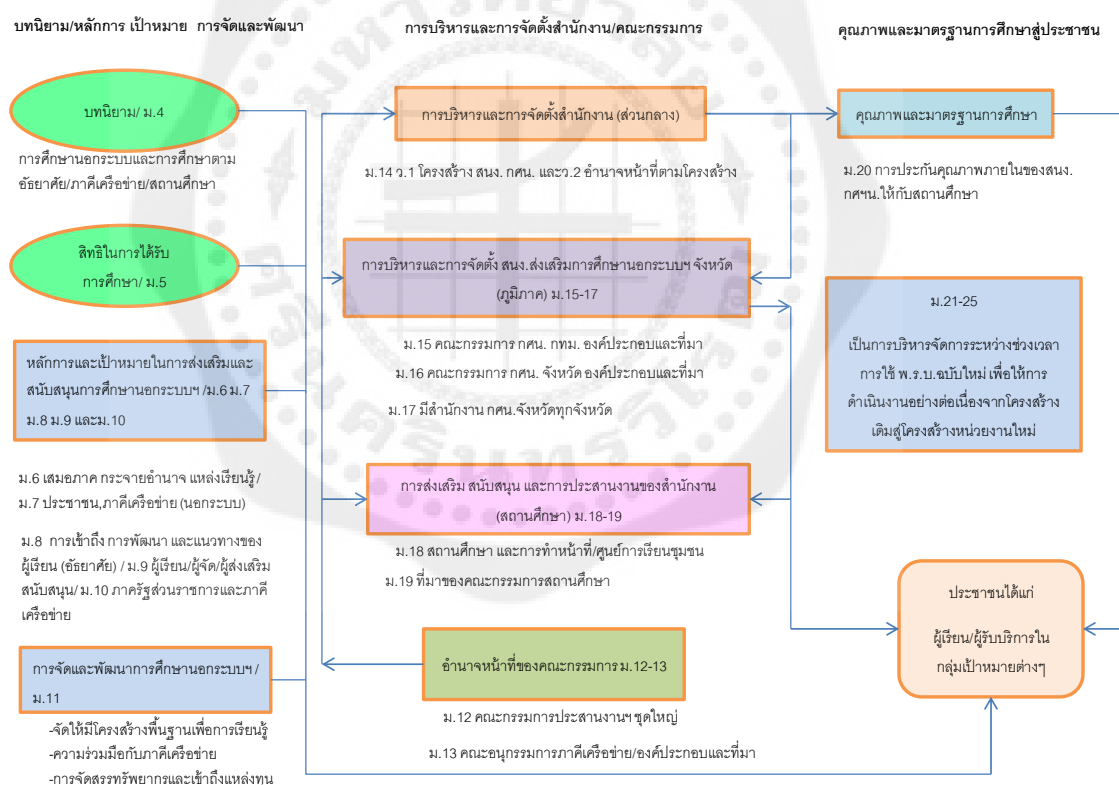
3) กำหนดให้เลขาธิการ กศน. แต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม. จนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม. ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 180 วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

1.9 การนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา 24 ให้นำกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยอนุโลมจนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

1.10 บทผู้รักษากฎ ตามมาตรา 25 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษากฎตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ดังนั้น เมื่อได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จึงทำให้ทราบถึงภาพความเชื่อมโยงของพระราชบัญญัตินี้กับประชาชน

ภาพความเชื่อมโยง พ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กับประชาชน

ภาพประกอบ 2 ความเชื่อมโยงของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กับประชาชนมีดังนี้

ส่วนแรกเป็นการให้ความสำคัญของบทนิยาม สิทธิในการได้รับการศึกษา หลักการและเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนการจัดและพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ส่วนที่สองเป็นการบริหารและการจัดตั้งสำนักงานและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นการบริหารและการจัดตั้งสำนักงานส่วนกลางและในระดับภูมิภาค โดยมีคณะกรรมการ กศน. กทม.และจังหวัด คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ส่วนที่สามเป็นเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่ประชาชน ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพในส่วนของสำนักงาน กศน. ให้กับสถานศึกษา

โดยสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยมีดังนี้ 1.หลักการเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้รับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาและ 2.ลักษณะโดยรวมของการศึกษานอกระบบ คือ กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเฉพาะ การกำหนดรูปแบบและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ชัดเจนในลักษณะยืดหยุ่นตามศักยภาพของผู้เรียน 3.การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่สามารถเลือกกิจกรรมที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความพร้อมและโอกาสของผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 4.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบโรงเรียน การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย 6.เป้าหมายของการศึกษานอกระบบ เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 7.เป้าหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้สอดคล้องกับความสนใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และการเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ 8.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายใน 5 เรื่อง คือ (1) สื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา งบประมาณด้านการเงิน รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (2) การจัดการศึกษา การพัฒนาทางวิชาการและบุคลากร (3) การสร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน (4) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และ (5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการ 9.ความร่วมมือระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่าย ใน 3 เรื่อง คือ (1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายแก่ผู้เรียน ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสื่อและเทคโนโลยี (2) ให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ต่างๆ และ (3) เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องทรัพยากร และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ 10.การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การกำหนด จำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการ วาระการ ดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและ ประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คณะอนุกรรมการภาคี เครือข่าย พ.ศ. 2555 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและกรุงเทพมหานคร คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย และ คณะกรรมการสถานศึกษา 11.การบริหารและการจัดตั้งสำนักงาน กศน. ในส่วนกลางสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน ส่วนของกรุงเทพมหานครและส่วนของจังหวัด 12.การส่งเสริม สนับสนุนและการประสานงานของ สถานศึกษา และ13.การมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์ตามมาตรฐานที่ กฎหมายกำหนดไว้

2. สภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551

การระบุถึง สาเหตุ วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ประเด็นสาระสำคัญ และได้ดำเนินการกับ ไม่ได้ดำเนินการ และผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาโดยสำนักงานกศน. ของ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

2.1 สาเหตุที่ต้องออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1) เนื่องจากกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและ เป้าหมายดังกล่าว สมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องมีการบริหารจัดการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตาม ศักยภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา

2) เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสำนักงาน กศน. จากเดิมที่เป็นกรมมา เป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนและปรับเปลี่ยนภารกิจมาเป็นสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงทำให้ต้องออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกในการขับเคลื่อนการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) เนื่องจากปฏิรูปการศึกษาแล้ว จึงได้ออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้ความสำคัญการศึกษาในระบบเป็นหลัก ดังนั้น จึงได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้วยเหตุผลเพื่อการจัดการศึกษาให้คน

ที่ไม่สามารถเข้าไปเรียนในระดับชั้นในโรงเรียนได้ ซึ่งเป็นเจตนาที่ต้องการแก้ปัญหาของการศึกษา สำหรับคนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ และในชีวิตของคนหนึ่งคนนั้น ควรมีการบูรณาการ รูปแบบการเรียนการสอนทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ตามบทบาทของแต่ละคน เพื่อให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตลอด ชีวิต

2.2 วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

- 1) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) เพื่อกระจายโอกาสการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับ ประชาชนได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการกำหนดให้บุคคลที่จะได้รับการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่จำกัดแต่ต้องอายุ 15 ปีขึ้นไป
- 4) เพื่อให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัด มาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย

2.3 ประโยชน์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551

- 1) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งบุคคลที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตาม มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 และ 4. 2555: สัมภาษณ์)
- 2) ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยกฎหมายได้ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของ ภาคีเครือข่าย ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการส่งเสริม สนับสนุนในการจัด การศึกษา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 และ 3. 2555: สัมภาษณ์)
- 3) มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เป็นหน่วยงานหลักตามกฎหมายที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงในการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนด้วย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 และ 3. 2555: สัมภาษณ์)
- 4) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยให้กับ ประชาชนที่ไม่ได้รับการศึกษาจากในระบบ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

2.4 ประเด็นสาระสำคัญ และได้ดำเนินการกับไม่ได้ดำเนินการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1) ประเด็นสาระสำคัญ

(1) ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง เนื่องจาก กศน. มีศักยภาพจัดการศึกษาและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเต็มที่ได้ปีละ 1 ล้านคน แต่ถ้าต้องทำกลุ่มเป้าหมายมากกว่านั้น กศน. ต้องจัดการศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่าย และต้องเป็นภาคีเครือข่ายที่ต้องจัดการศึกษาได้ เช่น ครอบครัวที่มีสำเนาทะเบียนบ้าน จึงจะมีสิทธิในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนชุมชน องค์การชุมชน สถานประกอบการ หรือสำนักศาสนา สามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตัวเอง โดยได้รับการสนับสนุนจาก กศน. (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 2 และ 4. 2555: สัมภาษณ์)

(2) ตามมาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(3) ตามมาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ เพื่อเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(4) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4. 2555: สัมภาษณ์)

(5) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4. 2555: สัมภาษณ์)

2) เรื่องที่ได้ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมาย

(1) การจัดตั้งหน่วยงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและอัธยาศัยในระดับส่วนกลาง และในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลตามโครงสร้างของ กศน. ได้ดำเนินการจัดตั้งครบถ้วนตามกฎหมายฉบับนี้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 3, 4 และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลังจากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว ตามมาตรา 14 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการ กศน. ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงาน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(3) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน รวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังมีไม่มากเท่าที่ควร (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(5) ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการจัดการศึกษา ม.6 ให้สำเร็จ ภายใน 8 เดือน ตามมาตรา 8 (3) ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียน ไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศมารองรับในเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนและเทียบโอน ประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

(6) การจัดทำคู่มือเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงของมาตรา 15 พระราชบัญญัติฉบับนี้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

3) เรื่องที่ยังดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จในการปฏิบัติตามกฎหมาย

(1) ขั้นตอนและวิธีการที่ได้มาของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทุกจังหวัด ในปัจจุบันไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เนื่องจากไม่มีกฎกระทรวงรองรับ เกี่ยวกับการสรรหา การดำรงตำแหน่ง ฯลฯ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 3 และ 4. 2555: สัมภาษณ์)

(2) ตามมาตรา 13 และมาตรา 15 เพื่อกำหนดคณะกรรมการภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทุกจังหวัด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(3) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงของมาตรา 10 เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ มาตรา 20 เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

(4) ตามมาตรา 10 (2) การยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(5) ตามมาตรา 11 (1) สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึง การเรียนรู้ และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร วิทยุชุมชน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

2.5 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของ กศน.

1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ กศน. คือ จากเดิมมีฐานะเป็นหน่วยงานระดับกรมการศึกษานอกโรงเรียน หลังจากปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 บังคับใช้ แล้ว ทำให้ กศน. ถูกยุบมาเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ และตามมาตรา 14 มีการกำหนดตำแหน่ง “เลขาธิการ กศน.” เป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยยาศัย ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานในส่วนของสำนักงาน กศน.จังหวัด สถานะของสำนักงาน กศน.จังหวัด ถูกเปลี่ยนจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษา และมีอำนาจบังคับบัญชา กศน.อำเภอ ตามกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงสถานะของ กศน.จังหวัดมีผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน กศน.จังหวัด ซึ่งมีสถานะเป็นข้าราชการครู มีเงินวิทยฐานะ หากจะอยู่ปฏิบัติงานบนสำนักงาน กศน.จังหวัดจะต้องเปลี่ยนเป็นบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 38 (2) ดังนั้น ข้าราชการครูจึงเลือกที่จะลงไปปฏิบัติงาน ณ กศน.อำเภอ ซึ่งมีสถานะเป็นสถานศึกษา หรือเปลี่ยนเป็นศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ได้รับเงินวิทยฐานะ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 4 และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

2) การจัดการศึกษา หลังจากยุบกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว ส่งผลให้บางโรงเรียนไม่จัดการศึกษานอกระบบ ในอนาคตผลักดันให้ทดลองทำก็ไม่ทำการศึกษานอกระบบ ดังนั้น กศน. จึงต้องจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานเอง โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

3) การส่งเสริมและการสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากเพิ่งออกกฎกระทรวงมีผลบังคับใช้เมื่อปี 2555 ทำให้ กศน. ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎกระทรวง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

โดยสรุปได้ว่าสภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีสาระสำคัญดังนี้ การมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพราะต้องการให้มีกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อกระจายโอกาสการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้ามาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง เพื่อให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาและสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง เพื่อมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง ทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงและเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ของ กศน. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา อีกทั้งบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทุกจังหวัด ตลอดจนเรื่องที่ได้ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ การจัดตั้งหน่วยงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและอัธยาศัยในระดับส่วนกลาง และในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลตามโครงสร้างของ กศน. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน รวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย และส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้

และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา ส่วนเรื่องที่ยังดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จในการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ เพิ่งตั้งคณะกรรมการภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทุกจังหวัด การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงของมาตรา 10 เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และมาตรา 20 เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบ และสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วิทยุชุมชน และผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของ กศน. มีดังนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ กศน. มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร การยุบกรมการศึกษานอกโรงเรียนส่งผลให้บางโรงเรียนไม่จัดการศึกษานอกระบบ และการส่งเสริมและการสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนงานที่มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรเนื่องจากเพิ่งออกกฎกระทรวง

3. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไปมีดังนี้ 1) ความหมายของการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป 2) ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย 3) การใช้และการตีความกฎหมาย ส่วนที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาดูดชีวิตมีดังนี้ 1) ด้านระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้ 2) ขอบเขตของพื้นที่ซึ่งกฎหมายมีผลบังคับใช้ และส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ 1) ขั้นตอนและกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย 2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย 3) การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง 4) ผลที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง และ 5) การนำข้อด้อยและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป มีดังนี้

1) ความหมายของการบังคับใช้กฎหมายโดยลักษณะทั่วไป คำว่า “การบังคับใช้กฎหมาย” ในภาษาต่างประเทศมีทั้งถ้อยคำที่บ่งบอกถึงการให้อำนาจของกฎหมายปรากฏตัวออกมา บ่งบอกนัยของการบังคับ คือ Law Enforcement (การบังคับใช้กฎหมาย) และมีทั้งถ้อยคำที่บ่งบอกถึงการนำกฎหมายมาปรับใช้กับความเป็นอยู่เป็นไปของสังคม คือ การปรับใช้กฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การใช้ การตีความกฎหมาย การบังคับใช้หรือการปรับใช้กฎหมายก็คือ วิธีการใช้เครื่องมือที่จะทำให้สังคมดำรงอยู่และเคลื่อนที่ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมาย หรือ “การปรับใช้กฎหมาย” นั้น สามารถเกิดขึ้นได้ในสองลักษณะด้วยกันคือ การปรับใช้กฎหมายแบบ Active อาจเรียกว่า การบังคับใช้กฎหมายโดยแท้ ซึ่งเป็นเรื่องขององค์กรผู้ใช้อำนาจบริหาร กับการ

ปรับใช้กฎหมายแบบPassive ซึ่งเป็นเรื่องขององค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการจะเป็นผู้ดำเนินการ (เจตน์ สถาวรศีลพร. 2553: 255-256)

โดยทั่วไป เมื่อกล่าวถึงวิชานิติศาสตร์มักจะเข้าใจถึงวิชานิติศาสตร์ในความหมายอย่างแคบ คือ วิชานิติศาสตร์โดยแท้ ซึ่งเป็นวิชาที่ศึกษากฎหมายเพื่อให้เข้าใจกฎหมายและใช้กฎหมายเป็น ดังนั้น การศึกษากฎหมายในแง่นิติศาสตร์โดยแท้ จะประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ (สมยศ เชื้อไทย. 2540: 18-19) คือ 1) ความรู้ในเนื้อหาของกฎหมาย (Legal Content) คือความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย และ 2) ความรู้ในเรื่องนิติวิธี (Juristic Method) คือวิธีคิดเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าความถนัดและทัศนคติของนักกฎหมายที่มีต่อระบบกฎหมายของตน รวมตลอดจนวิธีใช้ วิธีตีความ วิธีค้นพบกฎหมาย วิธีเสริมกฎหมายให้สมบูรณ์ อันเป็นการทำให้กฎหมายเจริญงอกงามขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองและยุคสมัย ตลอดจนถึงวิธีบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษรและวิธีค้นคว้ากฎหมายทางวิชานิติศาสตร์ด้วย

หากพิจารณาความหมายของคำว่า “การบังคับใช้กฎหมาย” ซึ่งมีการแยกพิจารณาเป็นสองคำ คือ “การใช้บังคับ (Application)” กับ “การบังคับใช้ (Enforcement)” มีความหมายแตกต่างกัน ดังนี้ (เชาว์วัศ สุกุลวรวิทย์, 2549: 47) (1) นักกฎหมายทั้งสามท่าน ได้แก่ หยุต แสงอุทัย, อมร จันทรมบูรณ์ และวิษณุ เครืองาม ได้ให้ความหมาย “การใช้บังคับ” ในความหมายไปลักษณะเดียวกันที่ว่า เป็นการนำตัวบทกฎหมายที่เป็นถ้อยคำในหนังสือ หรือในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับให้เกิดผลบังคับตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ ตามข้อเท็จจริงในกรณีเฉพาะเรื่องของผู้ใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน (2) ส่วน “การบังคับใช้ (Enforcement)” มีความหมายที่แตกต่างจาก “การใช้บังคับ” ตรงที่ว่า เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องนำเอากฎหมายนั้น มาใช้จึงจะถือได้ว่าการบังคับใช้แล้ว การบังคับใช้จะส่งผลให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ขึ้น และทำให้เกิดการปฏิบัติได้ผลจริงตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายได้ให้ไว้ หากผู้ใดไม่ทำตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ก็จะได้รับบทลงโทษในกรณีที่กฎหมายนั้น ได้มีบทลงโทษให้ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้

นักวิชาการด้านกฎหมายอีกท่านหนึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า การใช้กฎหมายคือ การนำเอาข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ซึ่งข้อเท็จจริงต่างๆ นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของหน่วยงานแต่ละแห่ง และการใช้กฎหมายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการนำกฎหมาย ซึ่งมีเพียงลายลักษณ์อักษรไปสู่การบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนั้น การเข้าใจกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย จะทำให้กฎหมายมีผลในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากกลไกของกฎหมายจะกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการต่างๆ ในกฎหมายไว้ (ประเสริฐ สุขสบาย. 2542: 22-23; อ้างอิงจาก ปรีดี เกษมทรัพย์. 2526 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. หน้า 61)

กฎหมายที่บังคับใช้ส่งผลจริงในทางปฏิบัติ นั้น ขึ้นอยู่กับการดำเนินการนำกฎหมายไปใช้ หรือกระบวนการบังคับใช้กฎหมายเป็นสำคัญ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย จะต้องมีความพร้อมและดำเนินการครบถ้วนตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย กิจกรรมสำคัญที่

หน่วยงานต้องดำเนินการ ได้แก่ การบันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมาย การจัดทำคู่มือหรือเอกสารประกอบการบังคับใช้กฎหมาย การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย การกำหนดผู้รับผิดชอบที่มีความพร้อม การสนับสนุนการใช้กฎหมาย การติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย และปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กิจกรรมสำคัญเหล่านี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมักจะละเลย และเห็นเป็นหน้าที่ของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ต้องปฏิบัติ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งมีผลบังคับแต่ไม่มีบทลงโทษในลักษณะกฎหมายปกครองจึงมักถูกละเลย (สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 2)

2) ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 3 แ่ง คือ ในแง่ของเวลา บุคคล และดินแดน (สมยศ เชื้อไทย. 2540: 89; อ้างอิงจาก หยุต แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 12, น. 81-86)

2.1) ขอบเขตในแง่เวลา หมายความว่า กฎหมายจะใช้บังคับเมื่อใด ในกรณีของกฎหมายลายลักษณ์อักษรจะต้องมีการประกาศตามวิธีการในกฎหมาย เช่น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยหลักแล้วประกาศเมื่อใดก็มีผลเมื่อนั้น เว้นแต่กฎหมายจะประกาศไว้เป็นอย่างอื่น ตามปกติพระราชบัญญัติจะใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

2.2) ขอบเขตในแง่บุคคล หมายความว่า กฎหมายจะใช้บังคับแก่บุคคลใดพิจารณาในแง่ประวัติศาสตร์ กฎหมายเริ่มมาจากจารีตประเพณีของชนเผ่า ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ติดอยู่กับบุคคลอันเป็นหลักบุคคล แต่ต่อมาเมื่อสังคมเจริญขึ้น มีการตั้งรกรากเป็นหลักแหล่งกลายเป็นสังคมเกษตร จารีตประเพณีของชนเผ่าจึงใช้บังคับกับคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นๆ ดังนั้น กฎหมายซึ่งเดิมเป็นสิ่งที่ติดกับตัวบุคคลอันเป็นหลักบุคคลก็เปลี่ยนไปเป็นหลักดินแดน (สมยศ เชื้อไทย. 2540: 92)

2.3) ขอบเขตในแง่ดินแดน หมายความว่า กฎหมายจะใช้ที่ไหนเป็นหลักว่า กฎหมายของรัฐใดย่อมใช้บังคับเฉพาะแต่ในรัฐนั้นเท่านั้น โดยให้ใช้บังคับแก่การกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในดินแดนของรัฐนั่นเอง ดินแดนในที่นี้มีความหมายกว้างไม่หมายความว่าเฉพาะพื้นดินเท่านั้น แต่รวมถึงถึงพื้นน้ำและอากาศด้วย (สมยศ เชื้อไทย. 2540: 93)

3) การใช้และการตีความกฎหมาย

3.1) การใช้กฎหมาย คือ การนำข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีมาปรับกับตัวบทกฎหมายและวินิจฉัยชี้ขาดว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร และการใช้กฎหมายโดยทั่วไปมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (1) ตรวจสอบว่าข้อเท็จจริงในคดีเกิดขึ้นจริงดังข้อกล่าวอ้างหรือไม่ (2) ต้องค้นหากฎหมายที่ตรงกับข้อเท็จจริงนั้นมาปรับบท (3) วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงปรับได้กับข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบในบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ และ (4) ถ้าปรับได้ให้ชี้ว่ามีผลทางกฎหมายอย่างไร (สมยศ เชื้อไทย. 2540: 143)

3.2) การตีความกฎหมาย คือ การตี “ถ้อยคำ” ของกฎหมายให้ได้เป็น “ข้อความ” ที่จะนำไปใช้วินิจฉัยชี้ขาดคดีข้อพิพาท และการตีความจึงมีลักษณะที่เป็นสาระสำคัญดังนี้ (สมยศ เชื้อ

ไทย. 2540: 147, 149) (1) การตีความกฎหมายจะต้องตีความจากบทบัญญัติถ้อยคำของกฎหมาย (2) การตีความเป็นการขบคิดค้นหาคำตอบทางกฎหมายอย่างใช้เหตุใช้ผลไม่ใช่การทายหรือเดาสุ่ม (3) การตีความเป็นการใช้สติปัญญา (Mental Activity) อย่างมุ่งต่อวัตถุประสงค์เพื่อที่จะนำไปวินิจฉัยชี้ขาดให้ได้ผลที่ถูกต้องและเป็นธรรม

ดังนั้น การตีความจึงเป็นกระบวนการ (Process) ค้นหาความหมายของกฎหมายจากการอ่านพิเคราะห์ถ้อยคำตัวอักษรของกฎหมาย โดยคำนึงถึงเหตุผลและเจตนารมณ์ของกฎหมายเรื่องนั้น พร้อมกันไปในขณะเดียวกัน

โดยสรุปได้ว่า ส่วนที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไปมีดังนี้ ความหมายของการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป เป็นการปรับใช้กฎหมาย หรือการใช้ การตีความกฎหมาย ในสองลักษณะด้วยกันคือ ในส่วนขององค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย เป็นการปรับใช้กฎหมายแบบ Active และการปรับใช้โดยองค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการเป็นผู้ดำเนินการปรับใช้กฎหมายแบบ Passive การใช้กฎหมายตามวิชานิติศาสตร์โดยแท้ประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการคือ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย และความรู้ในเรื่องนิติวิธี ส่วนการใช้กฎหมายทั่วไปเป็นการนำกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรไปสู่การบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และการเข้าใจกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีความสำคัญที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการต่างๆ ในกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะกิจกรรม ได้แก่ การบันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมาย การจัดทำคู่มือหรือเอกสารประกอบการบังคับใช้กฎหมาย การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย การกำหนดผู้รับผิดชอบที่มีความพร้อม การสนับสนุนการใช้กฎหมาย การติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย และปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ส่วนการตีความเป็นกระบวนการ (Process) ค้นหาความหมายของกฎหมายจากการอ่านพิเคราะห์ถ้อยคำตัวอักษรของกฎหมาย โดยคำนึงถึงเหตุผลและเจตนารมณ์ของกฎหมายเรื่องนั้นๆ และขอบเขตในแง่ของเวลาการใช้บังคับของกฎหมาย โดยประกาศเมื่อใดก็มีผลการบังคับใช้เมื่อนั้น

ส่วนที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการบังคับใช้กฎหมาย หรือการนำกฎหมายมาใช้ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ 1) ระยะเวลา และ 2) ขอบเขตของพื้นที่ซึ่งกฎหมายมีผลบังคับใช้ โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำกฎหมายมาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตดังนี้ (สนอง โลหิตวิเศษ. 2557: 58)

1. ด้านระยะเวลา ที่กฎหมายบังคับใช้ การปรับปรุงแก้ไข จากรายละเอียดการศึกษากฎหมายที่ผ่านมามีพบว่า ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีการพัฒนาสาระสำคัญและรายละเอียดเพิ่มเติมจากการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายการศึกษาได้อย่างสอดคล้องต่อแนวโน้มความต้องการของสภาพสังคม เช่น กลุ่มประชากรวัยแรงงานได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะการทำงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น สำหรับการบังคับใช้กฎหมายทาง

การศึกษา ในด้านระยะเวลาสามารถนำมาปรับใช้ในประเทศไทยได้ด้วยการกำหนดแนวทาง เพื่อประเมินผลการใช้กฎหมายในการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม (สนอง โลหิตวิเศษ. 2557: 58)

2. ขอบเขตของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการศึกษาหรือการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับการเปรียบเทียบลักษณะของกฎหมายต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้ในการศึกษาหรือส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของกลุ่มประเทศต่างๆ จากลักษณะของกฎหมายได้ 5 ลักษณะคือ 1) รัฐธรรมนูญ 2) กฎหมายการศึกษา 3) กฎหมายที่ให้การสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตลอดชีวิต 4) กฎหมายการศึกษาผู้ใหญ่ และ 5) กฎหมายการศึกษาตลอดชีวิต รายละเอียดโดยภาพรวมในประเด็นของขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (สนอง โลหิตวิเศษ. 2557: 58-66)

1. การบริการเพื่อตอบสนองต่อสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นสวัสดิการ (Welfare) ซึ่งเป็นไปตามหลักการบังคับใช้กฎหมาย ในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมที่เน้นความเท่าเทียมเป็นธรรม และทั่วถึงไม่ปรากฏการเลือกปฏิบัติ

2. การส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว (Privatization/Autonomy) ตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) พบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีความชัดเจนในการกำหนดกลไก หรือแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะการให้อำนาจแก่ท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และสอดคล้องบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

3. ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา (Diversity) สามารถจำแนกในภาพรวมของความหลากหลายได้อย่างกว้างๆ 3 ลักษณะคือ

3.1 ความหลากหลายของกฎหมาย โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีการกำหนดกฎหมายที่ค่อนข้างครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกรูปแบบการศึกษา และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายการศึกษาที่ทุกช่วงวัย และทุกกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ความหลากหลายของกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต สรุปได้ 2 ลักษณะคือ (1) กฎหมายที่กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต (2) กฎหมายที่กำหนดลักษณะหรือรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เช่น การศึกษาเพื่อการรู้หนังสือ การศึกษาทั่วไป และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ

3.2 ความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการสร้างเสริมและพัฒนาความรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาการทำงานให้แก่กลุ่มเป้าหมายของประชากรวัยแรงงานตั้งแต่การพัฒนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้หนังสือไปจนถึงการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

4. การมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาลดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานตามความเชี่ยวชาญ ความถนัด และบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

5. สิทธิประโยชน์ (Benefit) สำหรับในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีความชัดเจนในการระบุถึงแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาลดชีวิต โดยมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ผ่านการสนับสนุนและให้สิทธิประโยชน์ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาลดชีวิต

โดยสรุปได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาลดชีวิต เป็นการนำกฎหมายมาใช้โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญใน 2 ประการคือ ด้านระยะเวลา โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข โดยศึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ ความต้องการของตลาดแรงงาน และสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และด้านขอบเขตของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการศึกษาหรือการส่งเสริมการศึกษาลดชีวิต มีประเด็นของขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) การบริการเพื่อตอบสนองต่อสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นสวัสดิการ 2) การส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว ตามหลักการกระจายอำนาจ 3) ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา 4) การมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาลดชีวิต และ 5) สิทธิประโยชน์ สำหรับในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีความชัดเจนในการระบุถึงแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาลดชีวิต

ส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

1. ขั้นตอน กระบวนการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของ กศน. ได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละปีนั้นถือได้ว่าเป็นขั้นตอนและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายอีกแนวทางหนึ่ง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์) และ 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

2. วิธีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของ กศน. ได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้ 1) การนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีไปสู่การปฏิบัติได้จริงโดยกำหนดกลไกและวิธีการในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการและ

กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์) 2) ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

3. การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของ กศน. ได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้ 1) การนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีไปสู่การปฏิบัติได้จริงในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์) 2) ผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

4. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของ กศน. ได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

4.1 การบังคับใช้กฎหมาย เช่น ให้ไปศึกษาเรื่องภาคีเครือข่าย ว่ามีขั้นตอน ที่เป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมายของภาคีเครือข่าย และศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร นำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมายว่าทำงานได้หรือไม่ หากทำงานได้ ทำงานอย่างไร เป้าหมายก็อยู่ใน พระราชบัญญัติฉบับนี้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

4.2 การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงนั้น ไม่ตรงตามหลักวิชาการ เนื่องจากการทำงานในสภาพความจริงแล้วจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

4.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาแล้วนั้น ดังนั้น ในส่วนบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาจะมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้ระบุถึงสถานภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามประกาศของกระทรวง ส่วนบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน ได้มีการมอบอำนาจหน้าที่สำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษาใน 2 รูปแบบ คือ ศูนย์ฝึก และศูนย์ภาค จะจัดการศึกษารูปแบบเดียวและต่อเนื่อง โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลายและแบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย ในส่วนของสถาบันภาคจะเน้นกลุ่มผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้เรียน สำหรับนักศึกษา กศน. ขึ้นพื้นฐานนอกระบบ ประชาชนทั่วไป ผู้ด้อยโอกาส ตามบริบทภาคอำนาจหน้าที่จะเปลี่ยนแปลงไม่มาก เนื่องจากอำนาจได้ถูกมอบมาเป็นลำดับชั้น โดยผ.อ.สำนัก / ผ.อ.เขต ของสำนักงาน กศน.จังหวัด รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงโดยมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3. 2555: สัมภาษณ์)

4.4 ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีคุณภาพมากขึ้น และภาคีเครือข่ายจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

4.5 การนำข้อด้อยและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน 1) มาตรการกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์) 2) การวิจัยและประเมินผลควบคู่กับการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

โดยสรุปได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 คือ ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้ นั้นเป็นขอบเขตด้านภารกิจที่ต้องดำเนินการตามพันธกิจของสำนักงาน กศน. มีดังนี้คือ ขั้นตอนกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ถือได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบายจากแนวการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละปี และหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด วิธีการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดกลไกและวิธีการในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ และผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง เป็นการนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีไปสู่การปฏิบัติได้จริงในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้และผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

4. ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต

ประเด็นปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ได้สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบุคลากรผู้มีประสบการณ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยทำการสัมภาษณ์ 2 ช่วงเวลา ช่วงที่ 1 ระหว่างวันที่ 15-25 กรกฎาคม 2555 และระหว่างวันที่ 22-26 ธันวาคม 2555 และช่วงที่ 2 การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมระหว่าง เดือนเมษายน และ พฤษภาคม 2556

4.1 ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ทำการศึกษาวิจัย

4.1.1 กระบวนการพิจารณาการออกกฎกระทรวงตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ลำช้าติดขั้นตอนการพิจารณาจากหน่วยงาน คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการร่างกฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการ และคณะรัฐมนตรี ทั้งที่ กศน. ได้ยกร่างกฎกระทรวงไว้แล้วเมื่อปี 2551 ดังนั้นเมื่อไม่มีกฎกระทรวงในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาทำให้ กศน. ไม่มีเครื่องมือ กลไกในการ

ปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2551 เช่น ไม่มีวิธีการจะเลือกคนเข้ามาทำหน้าที่ในคณะกรรมการภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ขึ้นมาได้อย่างไร ในการทำหน้าที่นี้ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 2, 4 และ 5. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.2 ประเด็นภาคีเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตามมาตรา 10 และมาตรา 11 กล่าวถึงคณะกรรมการภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องการให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคีเครือข่ายจากส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อกำหนดนโยบาย ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชน ในที่ตั้งของชุมชนโดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนในด้านสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และเรื่องอื่นๆ

2) การมีส่วนร่วมและความช่วยเหลือจากเครือข่ายในด้านการบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรทุกเรื่อง เช่น การสร้างอาคาร และสถานที่ของ กศน. โดยการระดมทุนจากเครือข่ายในท้องถิ่น

3) การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวง กับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานภายในของ กศน. และประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7; 8 และ 9. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.3 ประเด็นการจัดการศึกษา โดยการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา ในด้านนโยบายมีการกำหนดไว้ทุกปี แต่ในด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไม่มีความชัดเจน เนื่องจากการไม่มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาในชุมชนตามนโยบายที่กำหนด ดังนั้น การจัดการศึกษาของ กศน. จึงเป็นการประสานทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายในระดับ กทม. (สมาชิกสภาเขต กทม. โรงเรียนเอกชน มหาวิทยาลัยเอกชน) ภาคีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) และภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาคเอกชน โดยให้การสนับสนุน เรื่องงบประมาณ บุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องเรียนทั่วไป ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ การให้ใช้สถานที่สำหรับการเรียนการสอน การสนับสนุนบุคลากรจากท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 7, 8 และ 9. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ระบุว่าต้องดำเนินการอย่างไร ตามที่กฎหมายกำหนด แต่เนื่องจากไม่มีบทลงโทษในกรณีที่ไปปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นเมื่อไม่มีบทลงโทษความรู้สึกที่ต้องทำตามก็น้อยลงและไม่มีความผิด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.5 จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาเข้าถึงการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 11 (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.6 ประเด็นอื่นๆ มีดังนี้

1) เรื่องความชัดเจนทางกฎหมาย มีดังนี้

1.1) การนำวิธีการจัดการศึกษามากำหนดเป็นชื่อกฎหมาย และชื่อหน่วยงาน ทำให้เกิดข้อจำกัดของขอบเขตการจัดการศึกษาเฉพาะองค์กร ในเรื่องการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งแต่เดิม กศน. ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่ม (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

1.2) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ไม่ใช่เป็นผู้จัดเอง ดังนั้นขอบเขตของการนิยาม คำว่า “ส่งเสริม” ในทางปฏิบัติยังไม่ชัดเจนว่าต้องส่งเสริมใครบ้าง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

1.3) ไม่มีการนิยามว่า การศึกษาตามอัธยาศัยต้องจัดในเรื่องใดบ้าง นำไปสู่การจัดได้อย่างไร คือ ไม่มีกฎกระทรวงว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไร และพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีการอบการปฏิบัติ มีแต่กรอบแนวทางการเรียนรู้ หรืออาจจะเพิ่มเติมให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อป้องกันของประชาชนนอกระบบโรงเรียน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

2) เรื่องการบริหารจัดการภายในองค์กร มีดังนี้

2.1) ความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ปัจจุบัน กศน. อยู่ภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นการตั้งหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาของผู้อำนวยการสำนัก (เลขาธิการ กศน.) ในส่วนกลางไม่คล่องตัว แต่ในส่วนของ กศน.อำเภอ และกศน.ตำบล ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนโดยตรงโดยใช้สถานี่ของ กศน. และสถานที่ในพื้นที่ จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาดีขึ้นและการทำงานรวดเร็วขึ้น เกิดความคล่องตัวในการทำงานในระดับจังหวัด อำเภอ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 7, 8 และ 9. 2555: สัมภาษณ์)

2.2) การบริหารงานของสำนักงาน กศน. โดยใช้ระบบเทคโนโลยีระบบเดียวกัน มาช่วยสนับสนุนในการทำงาน โดยใช้ช่องทาง e-office และระบบ Internet เช่น การส่งจดหมาย

อิเล็กทรอนิกส์ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วมีความคล่องตัวมากขึ้น จึงทำให้นโยบายจากกรมสามารถนำไปปฏิบัติถึงระดับ อำเภอ และตำบล ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2-3 วันเท่านั้น ประกอบกับการมีเครือข่ายนักศึกษาช่วยทำให้ กศน. ในการเข้าถึงพื้นที่ในระดับตำบลได้ง่ายขึ้น (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7. 2555: สัมภาษณ์)

2.3) การกระจายอำนาจลงสู่พื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล หลังจากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว ทำให้การทำงานในระดับท้องถิ่น ชุมชนมีความไว้วางใจกันเข้าถึงกันช่วยเหลือกันอย่างเป็นระบบ เช่น กศน.อำเภอ ต้องไปนิเทศช่วยแนะนำให้กับ กศน.ตำบล ซึ่งเมื่อก่อนนั้น กศน.จังหวัด จะเป็นจัดการและดำเนินการหมดทุกเรื่อง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8. 2555: สัมภาษณ์)

โดยสรุปได้ว่า ปัญหาของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ กระบวนการพิจารณาการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ลำช้าติดขั้นตอนการพิจารณาจากหน่วยงาน คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ประเด็นภาคีเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตาม มาตรา 10 และมาตรา 11 เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชน การมีส่วนร่วมและความช่วยเหลือจากเครือข่ายในด้านการบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรทุกเรื่อง และการมีส่วนร่วม ความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ประเด็นการจัดการศึกษา โดยการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา การไม่มีบทลงโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ และประเด็นอื่นๆ มีดังนี้ 1) เรื่องความชัดเจนทางกฎหมาย 2) เรื่องการบริหารจัดการภายในองค์กร

4.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต

ปัญหาในปัจจุบันของการศึกษาตลอดชีวิต มีดังนี้ คือ (1) อยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ (2) ขาดแผนที่มาจากการบูรณาการของทุกภาคส่วนในสังคม (3) ขาดแนวคิดและแนวทางที่ชัดเจน (4) ก่อให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน (5) เกิดการกระจุกตัวของการให้บริการ (6) ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา (7) เกิดความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส (8) ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน และ (9) เกิดการผูกขาดในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ส่วนสาเหตุสำคัญของปัญหา มี 2 ประการ ดังนี้ คือ (1) เกิดความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส เกิดจากไม่มีกฎหมายการศึกษาตลอดชีวิต ที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบมาตรการ และแนวทางการดำเนินงาน ให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง และ (2) ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจน ที่จะรับผิดชอบดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2556: วิทัศน์)

1) ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต

(1) ด้านโครงสร้างจะมีการเปลี่ยนชื่อ หน่วยงาน และคณะกรรมการในชุดต่างๆ ตามกฎหมายเดิม โดยสำนักงาน กศน. จะมีฐานะเป็นหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคล และเลขาธิการ กศน. จะมีสถานะเหมือน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กศน.ต่ำลงจะเป็นสถานศึกษา การมีสถานะเป็นนิติบุคคลจะช่วยให้การบริหารจัดการของ กศน. มีความเป็นอิสระในการทำงาน มีอำนาจในการทำงานที่ชัดเจนและมีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 5, 6, 7 และ 8. 2555: สัมภาษณ์)

(2) พระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต จะช่วยขยายขอบเขตการทำงานของ กศน. มากขึ้น โดยจะยกฐานะงานที่จัดการศึกษานอกระบบ ซึ่งเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นองค์กรหลัก เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนจะได้รับการดูแลมากยิ่งขึ้น บทบาทของ กศน. จะเปลี่ยนจากเดิมเป็นผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้ควบคุมกฎ และกำกับดูแลเรื่องมาตรฐานการศึกษาในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคส่วนราชการ และภาคีเครือข่ายจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยทาง กศน. ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องต่างๆ เช่น สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ของศูนย์ กศน. หรือให้ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) จัดเพิ่มกลุ่มในการเรียนการสอนในช่วงเช้า บ่าย หรือเย็น สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่และเด็กๆ ที่อยู่นอกระบบ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 6. 2555: สัมภาษณ์)

(4) ภาคีเครือข่ายในส่วนของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีที่มาจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคมนั้น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต มีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านอื่น เพราะการได้มาซึ่งคณะกรรมการภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิตที่ชัดเจน โปร่งใส และการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลแล้ว จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาตลอดชีวิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(5) สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้ตามความต้องการโดยไม่ถูกจำกัดด้วยสถานที่และในเรื่องเวลา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(6) ควรนิยามความหมายในมาตราหลักที่สำคัญให้ชัดเจน เช่น ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต ภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ขอบเขตการจัด ส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษา

ตลอดชีวิตให้ชัดเจนและมีขอบเขตแคไหนเพียงใด ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายใครบ้าง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(7) บทบาทของครูคน. จะเปลี่ยนไปจากการเป็นผู้สอน เป็นผู้วางแผนและการจัดการศึกษา เพื่อให้เด็ก ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งเป็นการช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูที่จัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

(8) ต้องส่งเสริมคนเก่ง มีความรู้ ความสามารถมาช่วยในด้านการศึกษาให้กับ กศน. เช่น เข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

(9) เพิ่มเรื่องกองทุนส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้มีเงินสนับสนุนและเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งทำให้รัฐบาลลดบทบาทการเป็นผู้จัดลงมาเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนแทนจะสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกศน. (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. 2555: สัมภาษณ์)

(10) ด้านนโยบายการทำงานของกศน. ในมิติเชิงรุกที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลให้การทำงานของกศน. ต้องปรับเปลี่ยน ให้ทันต่อสภาวะการณ์ของบริบทสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคต เพื่อเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(11) มีข้อด้อย เรื่อง อำนาจส่วนบน ถ้าเป็นนิติบุคคลจะไม่ต้องมอบอำนาจ ซึ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัด การบริหารโดยคณะกรรมการ และโครงสร้างของหน่วยงานไม่สอดคล้องกับการบริหารแบบใหม่ กองงาน ศูนย์ส่วนกลางจึงโตไม่ได้ ซึ่งมีรองอธิบดี 2 คน มีผู้เชี่ยวชาญได้เฉพาะส่วน โดยสำนักงานกศน. ไปอิงกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (กคศ.) จึงกำหนดโครงสร้าง ผ.อ.มีหลายระดับ และผู้บริหารเชี่ยวชาญพิเศษ ดังนั้น ภารกิจของผู้อำนวยการในปัจจุบันจะเป็นผู้อำนวยการ กศน.จังหวัด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3. 2555: สัมภาษณ์)

(12) มีกฎหมายและการบังคับใช้ และเป็นผลประโยชน์ต่อประชาชน เพราะรัฐต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้ประกาศใช้ และมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

โดยสรุปได้ว่าความเห็นต่อพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต มีประเด็นดังนี้ คือ ด้านโครงสร้างใหม่ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคส่วนราชการ และภาคีเครือข่ายจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต ด้านกองทุนส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และด้านนโยบายการทำงานของ กศน. ในมิติเชิงรุกที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เป็นต้น

2) คำแนะนำ และข้อเสนอ

(1) การศึกษาครั้งนี้นำไปสู่สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาภาคประชาชน ที่มีประโยชน์ สร้างสรรค์สังคม ในการออกกฎหมายการศึกษาตลอดชีวิตว่าสิ่งใดที่ควรต้องทำ ต้องกำหนดขอบเขตของการปฏิบัติให้ชัด ความทันสมัยต่อเหตุการณ์ มีสารบทที่ดี วิธีการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายควรจะดำเนินการอย่างไร มีแนวปฏิบัติอย่างไร การศึกษาตามอัธยาศัยควรจะมีขอบเขตอย่างไร การศึกษานอกระบบควรมีขอบเขตอย่างไร การทำงานร่วมกับโรงเรียน เครือข่ายควรมีขอบเขตอย่างไร องค์กรและโครงสร้างของหน่วยงานที่ไปปฏิบัติควรเป็นอย่างไร การจัดการความรู้ผ่าน ICT ที่มีเป้าหมายกับประชาชน และกลุ่มใดบ้าง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(2) การกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่า กศน.ระดับจังหวัด และ กศน.ระดับอำเภอ ซึ่งหากจัดการศึกษาแล้ว จะจัดได้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของคนในพื้นที่จริง (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. 2555: สัมภาษณ์)

(3) การยกร่างกฎหมายต้องศึกษาดูให้ถ่องแท้ว่าการศึกษาลดชีวิตคืออะไร และจะดำเนินการจัดอย่างไร ใครรับผิดชอบ ใครมีส่วนร่วม และจะดำเนินการหรือบูรณาการศึกษาใน 3 รูปแบบ อย่างไร (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. 2555: สัมภาษณ์)

เนื่องจากการยกร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาลดชีวิต จะต้องศึกษาสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาภาคประชาชนขอบเขตของการปฏิบัติให้ชัดเจนและทันสมัยต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายและแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้การจัดการศึกษาลดชีวิตบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

โดยสรุปได้ว่าตอนที่ 3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีประเด็นที่นำมาใช้มีดังนี้ 1.หลักการเป็นการจัดการศึกษาลดชีวิตที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้รับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา 2.ลักษณะโดยรวมของการศึกษานอกระบบ คือ กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเฉพาะ การกำหนดรูปแบบและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ชัดเจนในลักษณะยืดหยุ่นตามศักยภาพของผู้เรียน 3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่สามารถเลือกกิจกรรมที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความพร้อมและโอกาสของผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 4.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย 5.เป้าหมายของการศึกษานอกระบบ เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 6.เป้าหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะพื้นฐานใน

การแสวงหาความรู้สอดคล้องกับความสนใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และการเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ 7.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในเรื่องสื่อและเทคโนโลยี การจัดการศึกษา การพัฒนาทางวิชาการและบุคลากร การสร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ 8.ความร่วมมือระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่ายในเรื่อง จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายแก่ผู้เรียน ให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องทรัพยากร และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ 9.การกำหนดองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการชุดต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการสถานศึกษา 10.การบริหารและการจัดตั้งสำนักงาน กศน. ในส่วนกลางสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในส่วนของกรุงเทพมหานครและส่วนของจังหวัดต่างๆ 11.การส่งเสริม สนับสนุนและการประสานงานของสถานศึกษา และการมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

สภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อต้องการให้มีกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อกระจายโอกาสการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเข้ามาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทุกจังหวัด ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน รวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา

การบังคับใช้กฎหมาย คือ เป็นการปรับใช้กฎหมาย หรือการใช้ การตีความกฎหมาย ในสองลักษณะด้วยกันคือ ในส่วนขององค์กรผู้ใช้อำนาจบริหาร และการปรับใช้โดยองค์กรผู้ใช้อำนาจเป็นผู้ดำเนินการปรับใช้กฎหมาย การใช้กฎหมายมีสาระสำคัญคือ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย ซึ่งการใช้กฎหมายเป็นการนำกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรไปสู่การบังคับใช้ให้เกิดผล

ในทางปฏิบัติ และการเข้าใจกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการต่างๆ ในกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะกิจกรรม ส่วนการตีความเป็นกระบวนการ ค้นหาความหมายของกฎหมายจากการอ่านพิเคราะห์ถ้อยคำตัวอักษรของกฎหมาย โดยคำนึงถึงเหตุผลและเจตนารมณ์ของกฎหมาย สำหรับการบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการนำกฎหมายมาใช้โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญคือ ด้านระยะเวลา โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข และด้านขอบเขตของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการศึกษาหรือการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต มีประเด็นของขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ 1) การบริการเพื่อตอบสนองต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน 2) การส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว ตามหลักการกระจายอำนาจ 3) ความหลากหลายของกฎหมาย 4) การมีส่วนร่วม และ 5) สิทธิประโยชน์ และประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของ กศน. ในส่วนของการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของ กศน. มีสาระสำคัญดังนี้ ขั้นตอน กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการกำหนดนโยบายจากแนวการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละปี และหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด วิธีการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดกลไกและวิธีการในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ และผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นขอบเขตด้านภารกิจที่ต้องดำเนินการตามพันธกิจของสำนักงาน กศน.

ปัญหาของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ กระบวนการพิจารณาการออกกฎกระทรวงตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ล่าช้าติดขั้นตอนการพิจารณาจากหน่วยงาน และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ประเด็นภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตาม มาตรา 10 และมาตรา 11 ประเด็นการจัดการศึกษา โดยการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา ประเด็นการไม่มีบทลงโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาเข้าถึงการเรียนรู้ และประเด็นอื่นๆ ได้แก่ ความชัดเจนทางกฎหมาย และการบริหารจัดการภายในองค์กร

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 105-106, 108, 118) ได้ศึกษาการวิจัยการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผล

การศึกษาวิจัยพบว่า สารบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวม และรายด้านมีความชัดเจนในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการมีความชัดเจนและความเหมาะสมมากที่สุด และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่มีความชัดเจนและความเหมาะสมน้อยที่สุด การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการและดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนการนำ กฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาฯ การจัดสรร งบประมาณ การประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนา ทักษะ ผลการปฏิบัติตามสารบัญญัติของกฎหมายพิจารณาจากคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานมีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ สถานศึกษาดำเนินการตามสารบัญญัติ สารบัญญัติ เกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ และสารบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหากรรมการตามองค์ประกอบของ คณะกรรมการ การดำเนินการบังเกิดผลสนองเจตนารมณ์ของกฎหมาย พิจารณาจากการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ความหลากหลายในทางปฏิบัติ การประกันคุณภาพการศึกษา และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมาย การนำกฎหมายที่เกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง โดยมีผลความสำเร็จ จากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ด้าน ประสิทธิภาพการจัดการ และด้านพัฒนาองค์กร ปัจจัยการดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้ กฎหมายทุกขั้นตอน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีเพียง 3 ปัจจัยมี ความผันแปรของความสำเร็จได้ค่อนข้างต่ำ ได้แก่ การสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย การบันทึก เจตนารมณ์ของกฎหมายและการส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ควรปรับปรุงแก้ไข กฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการ สถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549: ง-ช) ได้ศึกษาผลการประเมินการบังคับใช้ **กฎหมายการศึกษาปี 2548** ผลการศึกษาวิจัย การจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายพบว่า ดำเนินการได้ยังไม่ทั่วถึง มีความเห็นว่าอัตรากำลังครูที่ได้รับการจัดสรร จากส่วนกลางยังไม่เพียงพอ สิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาชั้นพื้นฐานของผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความสามารถพิเศษพบว่า การดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมี การนำรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ การศึกษาภาค บังคับพบว่า ในการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะโรงเรียนใหญ่ๆ ในเขตพื้นที่เขตเมืองยังไม่ชัดเจน การเรียนการสอนที่ยึด ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดพบว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญ

ที่สุด และมีสถานศึกษาบางแห่งเท่านั้นที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด บทบาทและอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาจากหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและผลการประเมินด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถานประกอบการ มีความพร้อมในด้านการอำนวยความสะดวก และส่วนกลางได้สนับสนุน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 43-45, 49-51, 56-57) ได้รายงานสรุปผลการ ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 6 ปี ของการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการติดตามและ ประเมินความก้าวหน้า โดยสรุปผลที่เกิดขึ้นในส่วนที่สำคัญมีดังนี้ การปฏิรูประบบการศึกษามีผล การดำเนินงานคือ รัฐได้พยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษามากขึ้นโดยใช้กลไกสำคัญ คือ การจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และอนุบาลอีก 2 ปี รวมเป็น 14 ปี การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัด บางประการที่เป็นอุปสรรคสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในการเข้ารับการศึกษา การส่งเสริมให้บุคคล องค์กร และสถาบันสังคมต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่บรรลุเป้าหมาย เท่าที่ควร เนื่องจากการดำเนินงานด้านกฎหมายและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากรัฐล่าช้า ระบบ การศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย แต่สถานศึกษาทุกระดับยังมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบเพียงอย่าง เดียว ยังขาดรูปแบบและแนวทางการจัดที่ชัดเจน การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษามีผล การดำเนินงานดังนี้คือ การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐในส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะ บุคคลในรูปสภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่การประสาน เชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเอกภาพในเชิงนโยบายยังมีน้อย หน่วยงานส่วนกลางยังมีบทบาทบังคับบัญชา และสั่งการไปยังเขตพื้นที่การศึกษาค่อนข้างมาก การกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการได้เพียงบางเรื่อง เนื่องจากยังประกาศใช้กฎกระทรวงและระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่ครบถ้วน ภาคเอกชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากรัฐไม่กำหนดสัดส่วนการรับ นักเรียนนักศึกษาระหว่างรัฐและเอกชนให้ชัดเจน ทำให้นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐส่ง ผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของเอกชน การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีผล การดำเนินงานดังนี้คือ การระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคมยังดำเนินการได้ไม่ กว้างขวางเท่าที่ควร เนื่องจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมและให้แรงจูงใจให้ บุคคล และเครือข่ายต่างๆ เข้ามาเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การจัดสรร ทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยมีการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน แต่หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษายังไม่สอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือขนาด และที่ตั้งของสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 60-71) ได้ศึกษาการติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ในระบบและตามอัธยาศัย ปี 2549–2550 โดยมีผลการศึกษาดำเนินงาน ดังนี้คือการจัดการเรียนรู้ในระบบ ในส่วนของหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การ ดำเนินการดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายเท่าที่ควร ในส่วน กระบวนการการเรียนรู้ได้มีการดำเนินการหลากหลายรูปแบบ การวัดและประเมินผลผู้เรียน พบว่า เครื่องมือในการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน และเกณฑ์การวัดและประเมินผล ก็ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน การเทียบโอนผลการเรียนรู้ พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจ เกี่ยวกับการเทียบโอน อีกทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินก็มีหลากหลายยุ่งยากต่อการใช้ ส่วนการ เทียบระดับการศึกษาต้องตั้งคณะกรรมการที่มีความสามารถเฉพาะด้านที่จะประเมินซึ่งหาได้ ค่อนข้างยาก และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประเมินเทียบระดับไม่สัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายที่เก็บจากผู้ ขอรับการประเมิน การจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ได้มีการดำเนินงานจัดบริการแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ การดำเนินการพิจารณาห้องสมุดประชาชนเข้าร่วมโครงการห้องสมุดมีชีวิต และพัฒนาห้องสมุด ประชาชน ศูนย์บริการการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเชื่อมโยงห้องสมุด ทั่วประเทศ และได้จัดทำต้นแบบคลังแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชนทุกประเภท พิพิธภัณฑสถาน มีการ ดำเนินงานในรูปแบบใหม่ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาให้บริการด้านนิทรรศการและกิจกรรมทาง วิทยาศาสตร์ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้มีการผลิตรายการเพื่อการศึกษาผ่านสื่อวิทยุ สื่อ โทรทัศน์ (สถานี ETV) และช่องทางรับชมผ่านทางอินเทอร์เน็ต

สุวิข สุภามา (2552: บทคัดย่อ, 12–13, 89) ได้ศึกษาการบังคับใช้กฎหมาย สิ่งแวดล้อมกับมลพิษทางน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้บริหาร อปท. ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ ขนาดของ หน่วยงานมีผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานของผู้บริหาร อปท. และการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหา มลพิษสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม การที่มี การตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีกลไกการบังคับใช้กฎหมาย สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อปท. มีผลต่อการมีการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ของ อปท. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การผันแปรของมาตรการและกลไกการบังคับใช้กฎหมาย สิ่งแวดล้อมของ อปท. ได้แก่ การป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม การบริการ เก็บขยะมูลฝอย การมีแผนงาน โครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการตรวจสอบคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำเท่านั้น ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดตั้งเครือข่าย เฝ้าระวังมลพิษทางน้ำ รวมทั้งความต้องการรับรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทาง น้ำ และต้องการให้ อปท. มีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง แนวทางการพัฒนา มาตรการ และกลไกเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม ภาครัฐควรกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการ ดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม จัดทำเอกสาร คู่มือเผยแพร่แก่ อปท. แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมแก่ เจ้าหน้าที่ อปท. การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม

ของภาคประชาชน เอกชน และภาคประชาคมในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ การปฏิบัติ กระบวนการ ขั้นตอน มาตรการ และกลไกการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมรวมถึง สภาพปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม มาตรการการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม หมายถึง การตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และกลไกการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม หมายถึง การมีรูปแบบ โครงสร้างการบริหาร การแต่งตั้งคณะทำงาน การออกคำสั่ง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม สำหรับในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ คำถามแบบปิดและคำถามแบบเปิด โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน (สุวิชา สุภามา. 2552: 93; อ้างอิงจาก เจษฎา สุรวรรณ. 2550: 70-71; อ้างอิงจาก Bloom. 1968) และการแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ มี 3 ระดับ ดังนี้ ระดับสูง คือ ได้คะแนนตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 60-79 และระดับต่ำ คือ ได้คะแนนตอบถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 60 แบบจดบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างใช้สำหรับการสัมภาษณ์บุคคล

นั้นทวลักษณะ พูลวิวัฒน์ชัยการ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณตาม พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ผลการศึกษาวิจัย พบว่าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่งเป็นหน่วยงานที่มีคุณลักษณะที่พร้อมในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับสูง การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณโดยรวมของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และโรงพยาบาลชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่งมีเพียงพอ การได้รับจัดสรรงบประมาณของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชน การได้รับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชนนำมาปฏิบัติ การมอบหมายนโยบายของผู้บังคับบัญชา การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชน และส่วนการหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะหน่วยงาน ทรัพยากรการบริหาร สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณ พบว่า คุณลักษณะหน่วยงาน ทรัพยากรการบริหารของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชนมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมาย และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องคือ ด้านการมอบหมายนโยบายของผู้บังคับบัญชาและด้านการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมาย และส่วนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลชุมชนด้านการนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติ และสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นคำถามแบบปิดและคำถามแบบเปิด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบ เคย มี ใช้ ให้ 2 คะแนน และตอบ ไม่เคย ไม่มี ไม่ใช้ ให้ 1 คะแนน โดยคิดค่าคะแนนจาก (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/ จำนวนชั้น เป็น 3 ระดับ

ดังนี้ ระดับสูง ระดับปานกลาง ระดับต่ำ โดยพิจารณาจากค่าคะแนนที่ได้ (นันทลักษณ์ พูลวิวัฒน์ ชัยการ. 2551: 60; อ้างอิงจาก Best. 1977: 174 and Daniel. 1991: 19)

ณัฐริกา วายูภาพ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขต กทม. ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกิดจากสาเหตุดังนี้ นโยบายและแนวทางไม่ชัดเจนแน่นอน ประชาชนไม่เกรงกลัว บทลงโทษ และเจ้าหน้าที่เทศกิจมีไม่เพียงพอ ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายตาม พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เจ้าหน้าที่และประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นยอมรับหลักการดังกล่าวไปในแนวทางเดียวกัน เว้นแต่ในกรณีของการปรับเจ้าของอาคาร หรือที่ดินที่ปล่อยให้นอกอาคาร หรือที่ดินของตนมีการทิ้งมูลฝอย โดยไม่มีการไม่ยอมรับในอัตราที่สูงกว่ากรณีอื่นๆ แต่ในทางปฏิบัติรัฐได้รับความร่วมมือจากประชาชนในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย และกรณีผู้ใช้ให้กระทำความผิด พบว่า เจ้าหน้าที่และประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยหากนายจ้างต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกจ้างกรณีการทิ้งขยะมูลฝอยสู่แหล่งสาธารณะ สาเหตุของปัญหา เกิดจากความมั่งง่ายของผู้คน บทลงโทษต่อผู้กระทำความผิดไม่รุนแรงพอและเจ้าหน้าที่ยังไม่เข้มงวดเพียงพอ อาจต้องแก้ไขมาตรการการลงโทษให้น่าเกรงกลัวยิ่งขึ้นและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน

อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ (2552: 5) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มีการศึกษาปัญหาทั้งหมด 7 ด้าน และปัจจัยต่อความสำเร็จของการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ไปใช้ในทางปฏิบัติด้านการสอบสวนคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนี้ ด้านปัญหา ได้แก่ ปัญหาด้านข้อกฎหมายของพนักงานสอบสวนและผู้บริหารงานสอบสวนมีปัญหาในประเด็นคำนิยาม การตีความข้อกฎหมาย การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และระยะเวลาในการดำเนินคดีที่สั้นเกินไป การไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติของเหยื่อและผู้ถูกกระทำ ปัญหาด้านบุคลากร พนักงานสอบสวนไม่มีความพร้อม ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ และจำนวนไม่เพียงพอ ปัญหาด้านงบประมาณและทรัพยากร ขาดการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านนโยบาย ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญและไม่จริงจังในการนำนโยบายของรัฐสู่การปฏิบัติ ปัญหาด้านเจตคติ ผู้ปฏิบัติงานมีเจตคติในทางลบหลายประการ ปัญหาด้านกระบวนการ พบว่า ปัญหาด้านขั้นตอนวิธีการไม่มีความชัดเจน ตลอดจนการปฏิบัติค่อนข้างยุ่งยาก ปัญหาด้านการประสานงาน ไม่มีความคล่องตัว เนื่องจากยังไม่มีกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของหน่วยงานต่างๆ และส่วนปัจจัยต่อความสำเร็จ กำหนดเป็นกลุ่มด้านดังนี้ ด้านบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านงบประมาณและทรัพยากรต้องมีการสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อม ตลอดจนจัดสวัสดิการให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว ด้านบุคลากรมีจำนวนพนักงานสอบสวนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีความรู้อย่างแท้จริง ตลอดจนต้องปรับเจตคติที่ดีของ

เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการต้องเสริมสร้างความรู้และประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ โดยให้ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของพระราชบัญญัตินี้ และด้านบริหารอื่นๆ เช่น ต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจนเป็นวาระแห่งชาติ ต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบงานทั้งระบบ ตลอดจนต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนและด้านการบังคับใช้พระราชบัญญัติอย่างจริงจังและการประเมินผลสถิติของคดีและความรุนแรงในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุปได้ว่า งานวิจัยในประเทศมีประเด็นการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1) สารบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านพิจารณาที่ความชัดเจนและความเหมาะสมด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการ และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสารบัญญัติของกฎหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาจากหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและผลการประเมินด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

2) การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ปัจจัยการดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายทุกขั้นตอน ได้แก่ การสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย การบันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมายและการส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

3) การนำกฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาฯ การจัดระบบประมาณ การประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบชัดเจน และให้หน่วยงานแต่ละระดับถือปฏิบัติร่วมกัน จากการบริหารจัดการในด้านวิชาการ ด้วยการสร้างความเข้าใจในกฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านอื่นๆ ด้วยการประชาสัมพันธ์กรรมการให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชน ผู้ปกครองและชุมชน

4) ผลการปฏิบัติตามสารบัญญัติของกฎหมายพิจารณาจากคณะกรรมการฯ มีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ สถานศึกษาดำเนินการตามสารบัญญัติ สารบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ ความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาจากด้านประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ด้านประสิทธิภาพการจัดการ และด้านพัฒนาองค์กร

5) การปฏิรูปการศึกษาโดยใช้กลไกในการจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และภาคเอกชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

6) การกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการได้เพียงบางเรื่อง การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยการระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่างๆ การสร้างแรงจูงใจจากภาครัฐเพื่อให้บุคคลและเครือข่ายต่างๆ เข้ามาเป็นผู้จัดและการมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

7) การส่งเสริมให้บุคคล องค์กร สถาบันสังคมต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐ คุณลักษณะความพร้อมของหน่วยงานในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง

8) กระบวนการการเรียนรู้ได้มีการดำเนินการหลากหลายรูปแบบ การวัดและประเมินผล ผู้เรียน การเทียบโอนผลการเรียนรู้ การเทียบระดับการศึกษาต้องตั้งคณะกรรมการที่มีความสามารถเฉพาะด้านที่จะประเมิน

9) การจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยมีการดำเนินงานจัดบริการแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ ดำเนินการจัดโครงการห้องสมุดมีชีวิต พัฒนาห้องสมุดประชาชน มีพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่ และศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ตลอดจนผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

10) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม ผู้บริหาร อปท. ขนาดของหน่วยงานมีผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานของผู้บริหาร อปท. และการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อม มีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีกลไกการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อปท. การได้รับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์

11) การนำนโยบายจากส่วนกลางมาสู่การปฏิบัติในระดับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชน ด้วยการมอบหมายนโยบายของผู้บังคับบัญชาและการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน

12) ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกิดจากสาเหตุ นโยบายและแนวทางไม่ชัดเจนแน่นอน ประชาชนไม่เกรงกลัวบทลงโทษ

ปัญหาด้านข้อกฎหมายของพนักงานสอบสวนและผู้บริหารงานสอบสวน มีปัญหาในค่านิยม การตีความข้อกฎหมาย การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และระยะเวลาในการดำเนินคดีที่สั้นเกินไป การไม่ได้รับข้อมูล ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณและทรัพยากร ปัญหาด้านนโยบาย

ปัญหาด้านเจตคติ ปัญหาด้านกระบวนการ พบว่าปัญหาด้านขั้นตอนวิธีการไม่มีความชัดเจน ปัญหาด้านการประสานงาน ไม่มีความคล่องตัว

13) ปัจจัยต่อความสำเร็จ กำหนดเป็นกลุ่มด้านดังนี้ ด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านบริหารอื่นๆ และด้านการบังคับใช้พระราชบัญญัติอย่างจริงจัง

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิลิป ฮอลลิงเจอร์และมูซุน ลี (Philip Hallinger; & Moosung Lee. 2011: 139, 141, 153-156) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **A decade of education reform in Thailand : broken promise or impossible dream** โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาในการรับรู้เรื่องนโยบายในการศึกษาเป็นช่องว่างของการปฏิรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการในสถานศึกษา ปัจจัยที่สนับสนุนในการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนคือลักษณะความเป็นผู้นำในระดับโรงเรียน นโยบายที่มาสสนับสนุนและการสื่อสารภายในโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่เห็นอย่างได้ชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงที่ล้นซับซ้อนในการปฏิรูป คือ การสนับสนุนทางการเงิน ทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากร ครู และประสบการณ์ที่มีความสำคัญกว่ากับการเปลี่ยนแปลง และการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นวิสัยทัศน์ใหม่ของการศึกษาในสังคมไทยและเป็นระบบการศึกษาที่ควรจัดการการศึกษาให้กับประชาชนในทุกกระดับ เพื่อให้มีคุณภาพทางการศึกษาและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า ความคาดหวังในการค้นหาจุดเน้นการศึกษาของไทยโดยกระบวนการที่ส่งผ่านทางวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทย

คิม ฟอน พอนและแม็คแบเยอร์ (Kim Fong Poon-McBrayer. 2010: abstract-66, 68-69, 74-75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **Hong Kong Qualifications Framework: A Catalyst to Lifelong Learning** ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กรอบคุณวุฒิ (QF) เป็นตัวเร่งสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่าน 2 กลไก คือ การรับรู้ในการเรียนรู้ก่อน Recognition of Prior Learning (RPL) และการฝึกอบรมโปรแกรมที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของมาตรฐานสมรรถนะ training programs based on Specification of Competency Standards (SCS) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของกรอบคุณวุฒิ QF ที่เป็นตัวเร่งสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเพื่อตรวจสอบนโยบายปกครองในปัจจุบันที่ผ่านกลไกการรับรู้การเรียนรู้ก่อน (RPL) และโปรแกรม SCS-based ของกรอบคุณวุฒิ (QF) และปัญหาที่เกิดขึ้นจากนโยบายปัจจุบันและผลกระทบเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติของคุณภาพการสร้างตราผลิตภัณฑ์ของกรอบคุณวุฒิ(QFS) เรื่องความรู้พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจมีความต้องการพัฒนามากขึ้นในด้านความรู้ ทักษะ เพื่อเป็นพื้นฐานของคุณภาพของการทำงานเป็นการเติมเต็มช่องว่างระหว่างความรู้ใหม่ของคนในสถานที่ทำงานมีโอกาสมากขึ้น ในการอบรมด้านทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปในการออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและนักศึกษาสามารถเข้าถึงเครื่องมือหรือกลไกในการศึกษาได้ทุกระดับ การศึกษาพื้นฐานในระยะสั้น การจัดตั้งชุมชนของมหาวิทยาลัยเป็นการเสนอโอกาสให้กับผู้ที่ต้องการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยเป็นการขยายหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อการมีส่วนร่วมในการศึกษาที่สูงสุด ความยืดหยุ่นของการปฏิบัติในระบบการศึกษาที่สูงขึ้นและผ่านหลักการการโอนหน่วยกิตในระบบสามัญ ตัวเร่งที่สำคัญที่สุด คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยสถานการศึกษาได้เสนอคุณสมบัติที่ครอบคลุมเนื้อหากรอบโครงสร้างการทำงาน (QF) ครอบคลุมทั้งในส่วนของการศึกษาและสายวิชาการ (สามัญ) ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียได้ให้ความสำคัญในการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ ประชาชน ในการเทียบโอน

หน่วยกิตจากโปรแกรมในการเรียนทางวิชาการและการฝึกอาชีพ โดยเป็นการฝึกทักษะและองค์ความรู้ที่ควรจะได้รับแก่ ประชาชน สำหรับในส่วนของฮ่องกงแล้วจะต้องทำงานเชื่อมโยง สัมพันธ์กับผู้ว่าจ้างในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการเริ่มต้นในการพัฒนาคุณสมบัติกรอบโครงสร้างงาน

อิวอนเน ฮันเตอร์-จอห์นสันและโรสแมรี โคสชัน (Yvonne Hunter-Johnson and Rosemary Closson. 2012: 178) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **Adult Educations' Perceptions of Their Organization Promoting Learning Practices and Culture** ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หลายองค์กรไม่ว่าจะเป็นของเอกชนหรือของรัฐบาลได้ลงทุนในการพัฒนาและการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก แต่การลงทุนในด้านฝึกอบรมและการพัฒนาไม่ได้เป็นหลักประกันว่าองค์กรจะได้รับการรับรู้ถึงการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การศึกษานี้เป็นการบังคับใช้กฎหมายนักการศึกษาผู้ใหญ่ในการรับรู้ถึงองค์กรของพวกเขาด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติและวัฒนธรรมขององค์กร สำหรับกรอบแนวคิดทางทฤษฎีได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Watkins and Marsick ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีการเรียนรู้ทั้งหมดใน 3 ระดับ คือ ระดับตัวบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร โดยทั้งหมดเป็นนักการศึกษา จำนวน 29 คน เป็นผู้ตอบคำถามโดยตรงสำหรับองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผลจากข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามของ 21 ข้อ พบว่า 16 ข้อ (ร้อยละ 76.2) มีความเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ 3 และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3.41 สิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักการศึกษาผู้ใหญ่ภายใต้ของการอบรมทางวิชาการไม่ได้เป็นการรับรู้ถึงองค์กร เช่น การส่งเสริม การฝึกปฏิบัติการเรียนรู้และวัฒนธรรมขององค์กร นอกจากนี้ ได้แก่ สิ่งซึ่งสัมพันธ์ในตำแหน่งที่ทำอยู่ จำนวนปีที่ให้บริการ และเพศ นั้นไม่มีนัยสำคัญถึงความแตกต่างในความเข้าใจและการรับรู้ของพวกเขา

แอลซีอิน ซอยและเบียน แชง เยง (Ilseon Choi; & Byung Chan Yang. 2012; abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **Comparing the characteristics of lifelong learning cities in Korea and Japan: A historical sociological approach** ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในเกาหลีและญี่ปุ่น ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมวิทยา โดยการตรวจสอบทั้งระบบ (system) และการขับเคลื่อน (movement) ของเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าในเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีมีความแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นในแง่ของการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มุมมองเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นอิสระในการอยู่อาศัย การมีส่วนร่วมขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างโครงการเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับชาติ โดยภาพรวมเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในเกาหลีตั้งอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาที่แตกต่างกันในทางประวัติศาสตร์ เมื่อเทียบกับประเทศญี่ปุ่น ความหมายหลักของเรื่องนี้ก็คือ รัฐบาลเกาหลีสามารถบรรลุวัตถุประสงค์โดยผ่านโครงการเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากความทันสมัยของระบบการศึกษาตลอดชีวิตและความมีชีวิตชีวาของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เซียวบิง ซัน (XIAOBING SUN 2011; abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **A commentary on the innovation of China's lifelong education theory** ผลการศึกษาวีจยพบว่า การเกิดขึ้นของสถานประกอบการที่ได้ใช้ระบบการศึกษาตลอดชีวิตของจีนในยุคใหม่แล้วนั้น ในแง่ของนวัตกรรมจากทฤษฎีการศึกษาตลอดชีวิตและการดำเนินงานที่จริงจังแล้ว และจากการศึกษางานวิจัยนี้และการวิเคราะห์นวัตกรรมของทฤษฎีการศึกษาตลอดชีวิตของแผนแห่งชาติ เพื่อการศึกษาระยะกลางและระยะยาวของการปฏิรูปและการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการระดับชาติ (2010-2020) ได้ระบุทฤษฎีนวัตกรรมใหม่ของการศึกษาตลอดชีวิตโดยนำเสนอใน 5 ด้าน ดังนี้ (1) นวัตกรรมในการศึกษาทฤษฎีและการปฏิบัติในการสร้างกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต (2) นวัตกรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับความคาดหวังของสังคมในความคิดการศึกษาของประชาชน ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลายและมีผลกระทบต่อการศึกษาตลอดชีวิต (3) นวัตกรรมการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองความความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายในแง่ของจิตวิญญาณ ทางกายภาพและด้านวัตถุ (4) การสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เปลี่ยนการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม และการเรียนรู้วิธีการในการศึกษาตลอดชีวิต และ (5) นวัตกรรมในการสร้างระบบพื้นฐานการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สังคมด้วยการสื่อสารและการสร้างรูปแบบของการศึกษาตลอดชีวิตตามวัตถุประสงค์ในสังคมแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างระบบการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้โอกาสทางการศึกษาสำหรับทุกคน เพื่อส่งเสริมผู้คนทุกรอบของการพัฒนา และเพื่อเพิ่มคุณภาพของประชาชน

โดยสรุปได้ว่า งานวิจัยในต่างประเทศมีประเด็นการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิรูปการศึกษามีดังนี้

1) การบังคับใช้กฎหมายนักรการศึกษาผู้ใหญ่ในการรับรู้ถึงองค์กร ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติและวัฒนธรรมขององค์กร โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Watkins and Marsick ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีการเรียนรู้ทั้งหมดใน 3 ระดับ คือ ระดับตัวบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร

2) การปฏิรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการในสถานศึกษา ปัจจัยที่สนับสนุนในการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน คือ ลักษณะความเป็นผู้นำในระดับโรงเรียน นโยบายที่มาสสนับสนุนและการสื่อสารภายในโรงเรียน การสนับสนุนทางด้านการเงิน และทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากร ครู

3) กรอบคุณวุฒิ (QF) ที่นำมาเป็นตัวเร่งสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่าน 2 กลไก คือ การรับรู้ในการเรียนรู้ก่อน Recognition of Prior Learning (RPL) และการฝึกอบรมโปรแกรมที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของมาตรฐานสมรรถนะ training programs based on Specification of Competency Standards (SCS)

4) ลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในเกาหลีและญี่ปุ่นมีลักษณะของเมืองดังนี้ คือ การจัดหาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มุมมองเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นอิสระในการอยู่อาศัย การมีส่วนร่วมขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างโครงการเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับชาติ ความทันสมัยของระบบการศึกษาตลอดชีวิตและความมีชีวิตชีวาของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5) ระบบการศึกษาตลอดชีวิต จากการวิเคราะห์นวัตกรรมของทฤษฎีการศึกษาตลอดชีวิตของแผนแห่งชาติเพื่อการศึกษาขนาดกลางและระยะยาวของการปฏิรูปและการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการระดับชาติ (2010-2020) มีดังนี้ นวัตกรรมในการสร้างกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต ความคาดหวังของสังคมการศึกษาของประชาชนในด้านความคิด ความความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายในแง่ของจิตวิญญาณ ทางกายภาพและด้านวัตถุ เปลี่ยนการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม และการเรียนรู้วิธีการในการศึกษาตลอดชีวิต การสร้างระบบพื้นฐานการศึกษาตามการอำนวยความสะดวกแก่สังคมด้วยการสื่อสารและการสร้างรูปแบบ

โดยสรุปได้ว่าตอนที่ 5 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้กฎหมาย มีประเด็นที่นำมาใช้ประโยชน์ดังนี้

1) ความชัดเจนและความเหมาะสมด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการ และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสาระบัญญัติของกฎหมาย และความไม่ชัดเจนในขั้นตอนวิธีการของด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านนโยบาย ด้านเจตคติ ด้านกระบวนการ และการประสานงานที่ไม่คล่องตัว

2) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ

3) การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาที่สถานศึกษาที่มีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการนำกฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณ การประชาสัมพันธ์

4) ผลการปฏิบัติตามสาระบัญญัติของกฎหมายพิจารณาจากคณะกรรมการฯ มีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ สถานศึกษาดำเนินการตามสาระบัญญัติ สาระบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ

5) ความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาจากด้านประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ด้านประสิทธิภาพการจัดการ ด้านพัฒนาองค์กร ด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านบริหารอื่นๆ และด้านการบังคับใช้พระราชบัญญัติอย่างจริงจัง

6) ปัจจัยการดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายทุกขั้นตอน ได้แก่ การสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย การบันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมายและการส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

7) การส่งเสริมให้บุคคล องค์กร สถาบันสังคมต่าง ๆ และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย และการมีส่วนร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐ คุณลักษณะความพร้อมของหน่วยงานในการปฏิบัติงาน การได้รับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติ

8) การปฏิรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการในสถานศึกษา การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา และการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุน กระบวนการการเรียนรู้ได้มีการดำเนินการหลากหลายรูปแบบ การวัดและประเมินผลผู้เรียน

9) มีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีกลไกการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อปท.

10) ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกิดจากสาเหตุ นโยบายและแนวทางไม่ชัดเจนแน่นอน ประชาชนไม่เกรงกลัวบทลงโทษ

11) ปัญหาด้านข้อกฎหมายของพนักงานสอบสวนและผู้บริหารงานสอบสวน มีปัญหาในค่านิยม การตีความข้อกฎหมาย การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และระยะเวลาในการดำเนินคดีที่สั้นเกินไป การไม่ได้รับข้อมูล

12) การบังคับใช้กฎหมายนักการศึกษาผู้ใหญ่ในการรับรู้ถึงองค์กร ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติและวัฒนธรรมขององค์กร โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Watkins and Marsick ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีการเรียนรู้ทั้งหมดใน 3 ระดับ คือ ระดับตัวบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร

13) ปัจจัยที่สนับสนุนในการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน คือ ลักษณะความเป็นผู้นำในระดับโรงเรียน นโยบายที่มาสสนับสนุนและการสื่อสารภายในโรงเรียน การสนับสนุนทางการเงิน และทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากร ครู และกรอบคุณวุฒิ (QF) ที่นำมาเป็นตัวเร่งสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่าน 2 กลไก คือ การรับรู้ในการเรียนรู้ก่อน Recognition of Prior Learning (RPL) และการฝึกอบรมโปรแกรมที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของมาตรฐานสมรรถนะ

14) ลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในเกาหลีและญี่ปุ่น มีลักษณะของเมืองดังนี้ คือ การจัดหาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มุมมองเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นอิสระในการอยู่อาศัย การมีส่วนร่วมขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างโครงการเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับชาติ ความทันสมัยของระบบการศึกษาตลอดชีวิตและความมีชีวิตชีวาของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

15) ระบบการศึกษาตลอดชีวิต จากการวิเคราะห์นวัตกรรมของทฤษฎีการศึกษาตลอดชีวิตตามแผนแห่งชาติของประเทศจีนมีดังนี้ นวัตกรรมในการสร้างกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต ความคาดหวังของสังคมในความคิดการศึกษาของประชาชน ความความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายในแง่ของจิตวิญญาณ ทางกายภาพและด้านวัตถุ เปลี่ยนการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม และการเรียนรู้วิธีการในการศึกษาตลอดชีวิต การสร้างระบบพื้นฐานการศึกษาตามการอำนวยความสะดวกแก่สังคมด้วยการสื่อสารและการสร้างรูปแบบ

ตอนที่ 5 แนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลที่ได้จาก 5 ตอนที่น่ามาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจะเสนอแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และส่วนที่ 2 เป็นการเสนอแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

5.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

5.1.1 สภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

สภาพโดยทั่วไปของการศึกษานอกระบบเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมแก่กลุ่มเป้าหมายที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ โดยตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มต่างๆ ของประชากร ตามความเหมาะสม ความยืดหยุ่น และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่างๆ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเกิดความเสมอภาคความเป็นธรรม เพื่อการจัดการศึกษานอกระบบให้แก่ประชาชนในลักษณะเฉพาะดังนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการศึกษานอกระบบ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และหน่วยงาน สถาบันที่รับผิดชอบ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการที่มีลักษณะยืดหยุ่น ปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน สำหรับรูปแบบการจัด ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ส่วนการจัดการศึกษานอกระบบมีการจัดการศึกษาในรูปแบบดังนี้คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่อง โดยมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน ปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบ มีดังนี้ ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย และการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.

สภาพโดยทั่วไปของการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส อีกทั้งเป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ จัดตามสภาพแวดล้อมสถานการณ์ และเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต โดยมีเป้าหมายเพื่อ

ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคลให้สามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งลักษณะของการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย และใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการ เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สถานการณ์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระบบอื่นๆ ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย มีรูปแบบที่หลากหลายดังนี้ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบสถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่อาจมีขึ้นเองตามธรรมชาติ และรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัย สำหรับปัญหาในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีดังนี้ ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพของประชาชน การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้มีการส่งเสริมเท่าที่ควร ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ และด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5.1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

สภาพโดยรวมของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นการออกกฎหมายเพราะต้องการให้มีกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการจัดการศึกษาให้คนที่ไม่สามารถเข้าไปเรียนในระดับชั้นในโรงเรียนได้มีโอกาสได้รับการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง กระจายโอกาสการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเข้ามาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

ประเด็นสาระสำคัญจากสภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ การส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ปัญหาของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ กระบวนการพิจารณาการออกกฎกระทรวงตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ลำช้า ภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษา โดยการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา เนื่องจากไม่มีบทลงโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ประเด็นอื่นๆ มีดังนี้ เรื่องความชัดเจนทางกฎหมาย เรื่องการบริหารจัดการภายในองค์กร เช่น การบริหารจัดการ และการกระจายอำนาจลงสู่พื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล

5.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ ตัวบทพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบังคับใช้ เพราะเป็นโครงสร้างหลักที่กำหนดสาระสำคัญในการนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงาน กศน. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานสำนักงาน กศน. ในส่วนกลางสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในส่วนของกรุงเทพมหานครและส่วนของจังหวัดต่างๆ บุคลากรของ กศน. เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ภาคีเครือข่าย ซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคลากร บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ในการกำหนดกลไกและวิธีการปฏิบัติงาน ส่วนขอบเขตของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ เช่น ระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้กฎหมาย ความรู้ความเข้าใจ ความชัดเจนและความเหมาะสม ความเป็นอิสระและความคล่องตัว การมีส่วนร่วม ความหลากหลายของกฎหมาย การใช้กฎหมาย กลไกในการบังคับใช้กฎหมาย การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ความร่วมมือระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่าย การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการชุดต่างๆ การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา และการสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้

5.1.4 ประเด็นที่ศึกษาการศึกษการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

การใช้กฎหมาย คือ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย และการนำกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรไปสู่การบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และการเข้าใจกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการต่างๆ ในกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะกิจกรรม การตีความเป็นกระบวนการ ค้นหาความหมายของกฎหมายจากการอ่านพิเคราะห์ถ้อยคำตัวอักษรของกฎหมายโดยคำนึงถึงเหตุผลและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ขอบเขตในแง่ของระยะเวลา โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข ขอบเขตของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการศึกษาหรือการส่งเสริมการศึกษาดลอดชีวิต ได้แก่ การบริการเพื่อตอบสนองต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว ความหลากหลายของกฎหมาย การมีส่วนร่วม และสิทธิประโยชน์ ส่วนกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการกำหนดนโยบายจากแนวการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละปี วิธีการบังคับใช้กฎหมายเป็นการนำ

นโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปี นั้น ไปสู่การปฏิบัติได้จริงตามขอบเขตภารกิจของสำนักงาน กศน.

ส่วนที่ได้จากงานวิจัยมีดังนี้คือ ความชัดเจนและความเหมาะสมด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการ และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสาระบัญญัติของกฎหมาย การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงาน การนำกฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาฯ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ ความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาจากด้านประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ด้านประสิทธิภาพการจัดการ และด้านพัฒนาองค์กร แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบชัดเจน และให้หน่วยงานแต่ละระดับถือปฏิบัติร่วมกัน จากการบริหารจัดการในด้านวิชาการ ด้วยการสร้างความเข้าใจในกฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านอื่นๆ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา การส่งเสริมให้บุคคล องค์กร สถาบันสังคมต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษา การมีกลไกการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อปท. การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และระยะเวลาในการดำเนินการ การกระจายอำนาจในการจัดการป่าไม้ทำให้เชื่อว่าจะมีศักยภาพเพิ่มขึ้นในทางเศรษฐกิจและความเท่าเทียมกันทางสังคม

5.2 การเสนอแนวทางในการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในส่วนของเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้คือ

ตาราง 1 ประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

เอกสาร ประเด็น	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	รวม
1.การจัดการ ศึกษา	√	√	√		√		√	√	√			√	√	√	√	√	√		√	√	√	16
2. การบริหาร จัดการ การศึกษา			√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√		√	√		√	√			15
3. การมีส่วนร่วม ของภาคี เครือข่าย			√		√	√	√		√		√	√	√		√		√		√	√		12
4.ความเสมอ ภาคและความ เท่าเทียม		√			√	√	√					√	√						√	√	√	9
5.สิทธิในการรับ การศึกษา		√	√		√							√		√	√					√	√	8
6.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ ของ คณะกรรมการ			√	√	√				√	√				√	√				√			8
7.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ ของสำนักงาน กศน.					√																	1

หมายเหตุ : แหล่งที่มาตามหมายเลขเอกสาร กฎหมาย นโยบายการศึกษา เอกสารและงานวิจัย

1. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, 2550 และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
5. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
6. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559
7. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559

8. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555
9. กฎกระทรวงกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555
10. กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด พ.ศ. 2555
11. กฎกระทรวงกำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555
12. นโยบายของรัฐบาล
13. ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน.
14. การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาปี 2548
15. รายงานสรุปผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 6 ปี ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
16. การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัย ปี 2549–2550
17. Hong Kkng Qualifications Framework: A Catalyst to Lifelong Learning
18. Adult Educations' Perceptions of Their Organization Promoting Learning Practices and Culture
19. กฎหมายและนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ 1) สาธารณรัฐเกาหลีใต้ 2) ประเทศญี่ปุ่น 3) สาธารณรัฐสิงคโปร์ 4) ประเทศเดนมาร์ก
20. กฎหมายและนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตกลุ่มประเทศที่พัฒนาใหม่ ได้แก่ 1) สาธารณรัฐประชาชนจีน 2) สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล
21. กฎหมายและนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ได้แก่ 1) ประเทศภูฏาน 2) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 3) สหพันธรัฐมาเลเซีย

ตาราง 2 องค์ประกอบพื้นฐานประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

องค์ประกอบพื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1.การจัดการศึกษา	-เป็นการจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบดังนี้คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องโดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยมีรูปแบบที่หลากหลาย
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย		-เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา การวัดและประเมินผล โดยเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นการตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มต่างๆ ของประชากรตามความเหมาะสม
		-หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการศึกษาที่มีลักษณะยืดหยุ่น ปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน โดยมุ่งนำไปใช้ประโยชน์
		-ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการศึกษานอกระบบ ได้แก่ ผู้เรียนไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์อายุ เรียนตามความสมัครใจ และตามความต้องการ ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ และหน่วยงาน สถาบันที่รับผิดชอบ
		-การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย และใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการ เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัย เกื้อหนุน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และบุคคล เพื่อเอื้ออำนวยการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยตั้งใจและมิได้ตั้งใจที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1.การจัดการศึกษา	-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นเรื่อง ความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและสิทธิในการศึกษาในการได้รับการศึกษาฟรีไม่น้อยกว่าสิบสองปีจากรัฐ หรือไม่เสียค่าใช้จ่าย
		-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีดังนี้ การจัดการศึกษา โดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน การมีส่วนร่วมของสังคม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
		-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ 1)การศึกษาในระบบ 2)การศึกษานอกระบบ และ 3)การศึกษาตามอัธยาศัย
		-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยถือหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และถือว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ยึดหลักการในส่วนของการศึกษานอกระบบดังนี้ 1)ความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา และ 2)การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ยึดหลักการในส่วนของการศึกษาตามอัธยาศัยดังนี้ 1)การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน 2)การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา และ 3)การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์
		-กฎกระทรวงว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนฯ พ.ศ. 2555 ว่าด้วยการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา
		-กฎกระทรวงกำหนดจำนวนอนุกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 ว่าด้วยการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
นโยบายที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	1.การจัดการศึกษา	-นโยบายของรัฐบาลที่เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพ และการกระจายโอกาสทางการศึกษา
		-แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 ให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
		-ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน. : การจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบที่หลากหลายประกอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีศักยภาพ
		-ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน. : การจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นสากลเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการเปิดเสรีทางการศึกษา การพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพและเป็นสากล
กฎหมายและ นโยบายที่ เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ตลอดชีวิตใน ต่างประเทศ	1.การจัดการศึกษา	-ดำเนินการในรูปแบบกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางที่จัดให้ประชาชนที่ต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาในระดับมหาวิทยาลัย (เกาหลี)
		-จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ไม่รู้หนังสือ โดยให้เงินสนับสนุนหน่วยงานที่จัดโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือและวิจัยงานส่งเสริมการรู้หนังสือ (เกาหลี)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
กลุ่มประเทศที่ พัฒนาแล้ว		-จัดโครงการฝึกอบรมแก่นักการศึกษา หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานการศึกษาตลอดชีวิตให้การสนับสนุนนักการศึกษาและบุคลากรการศึกษาตลอดชีวิตที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต (เกาหลี)
		-ระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (Academic Credit Bank System) เป็นระบบการศึกษาแบบเปิด ซึ่งตระหนักถึงประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยอนุญาตให้ประชาชนที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าจนถึงระดับปริญญาตรี (เกาหลี)
		-การจัดการศึกษายึดหลักการความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาประชาชนทุกคน จะต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ตามความสามารถของตนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือวงศ์ตระกูล หน่วยงานของรัฐ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น (ญี่ปุ่น)
		-การจัดการศึกษา โดยใช้กฎหมายหลายฉบับที่เกิดจากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ เช่น กฎหมายการศึกษานอกโรงเรียน กฎหมายส่งเสริมศูนย์เยาวชน กฎหมายห้องสมุด กฎหมายพิพิธภัณฑ์ กฎหมายส่งเสริมกีฬา กฎหมายว่าด้วยสนามกีฬาแห่งชาติ และศูนย์อนามัยโรงเรียนแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น เป็นต้น (ญี่ปุ่น)
		-จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่คนในชุมชนตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และกำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ญี่ปุ่น)
		-โดยใช้นโยบายหลักการจากการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนวิถีในการคิด โดยมุ่งให้คุณค่าแก่การศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเชื่อมโยงให้เกิดความเข้มแข็งโดยนำความแตกต่างในหน้าที่ของการศึกษาและการศึกษาในระบบเพื่อสร้างกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ญี่ปุ่น)
		-การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาทางการศึกษาในทุกกระบวนการไปถึงการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (สิงคโปร์)
		-ต้นแบบของการจัดการศึกษามัธยมชุมชน หรือที่เรียกว่า Folk High School ทำให้ขยายบทบาทของโรงเรียนมัธยมชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยจัดการศึกษา แก่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ และจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ และหลักสูตรอื่นๆ ตามความต้องการของผู้เรียน (เดนมาร์ก)
		-รัฐได้นำแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตเข้ามาเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน ทำให้การศึกษาผู้ใหญ่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ได้มาตรฐานไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ การบริโภค ทักษะอาชีพ และนันทนาการ (เดนมาร์ก)
		-รูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นไปทางการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง (เดนมาร์ก)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ (General Adult Education) จัดสำหรับผู้ที่มีความรู้ต่ำเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education Centre) (เดนมาร์ก)
		-หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ (Adult Vocational Education) ผู้ใหญ่ที่มีคุณสมบัติด้านอาชีพของตนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตลาดแรงงานมีสิทธิ์ที่จะเข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ (เดนมาร์ก)
กลุ่มประเทศที่ พัฒนาใหม่	1.การจัดการศึกษา	-มีระบบการศึกษาที่วางแผนโดยรัฐบาลกลาง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมดูแลระบบการศึกษา กำหนดทิศทาง การออก บัญญัติกฎหมาย กำหนดนโยบาย และแผนงานด้านการศึกษา (จีน)
		-โดยใช้วิธีการปรับตัว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองที่มีต่อวิวัฒนาการของภาคประชาสังคม การศึกษาและเมืองแห่งการเรียนรู้ของจีนมีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น จนกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวทางสังคม การพัฒนาทางเศรษฐกิจของจีนในช่วงยี่สิบปีที่ผ่านมา (จีน)
		-นโยบายการศึกษาของชาติ คือ เท่าเทียมกันเกี่ยวกับเงินทุนด้านการศึกษา การโอนเงินสดตามเงื่อนไข และการวัดผลการศึกษา (บราซิล)
กลุ่มประเทศที่ กำลังพัฒนา	1.การจัดการศึกษา	-กำหนดให้รัฐต้องพยายามจัดการศึกษาโดยมีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ ค่านิยม และทักษะสำหรับประชากรทั้งหมดโดยนำการศึกษามาใช้โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ (ภูฏาน)
		-นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นต่ำไว้ที่ 9 ปี และมีลักษณะที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายและเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่พลเมืองทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน (ภูฏาน)
		-การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม โดยการส่งเสริมศีลธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ในทางสังคมเพื่อให้การอยู่ร่วมกันของประชาชนในสังคมเป็นไปอย่างอื้ออ้าวร เข้าใจกันและกันภายในสังคม (ภูฏาน)
		-ลักษณะการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของประเทศเวียดนามเป็นไปตามหลักการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มที่ต้องการรับการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ และยกระดับทักษะทางการทำงาน (เวียดนาม)
		-การมุ่งปรับปรุงความรู้ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และจัดการฝึกอบรมกำลังแรงงานเพื่อรองรับต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลง (เวียดนาม)
		-เพื่อรองรับและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และทิศทางการความต้องการในการจ้างแรงงานของตลาดแรงงาน ตลอดจนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตด้วยความเข้าใจทั้งบทบาทของตน (เวียดนาม)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-ให้ความสำคัญที่กิจกรรมการเรียนรู้ควรดำเนินการบนหลักการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ และการนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริงที่มีความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (เวียดนาม)
		-การกำหนดให้โรงเรียนและศูนย์กลางของแต่ละชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต (มาเลเซีย)
		-ขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ของประชาชนโดยใช้ e-learning และการศึกษาทางไกล (มาเลเซีย)
		-ส่งเสริมสถานประกอบการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่พนักงาน (มาเลเซีย)
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย	1.การจัดการศึกษา	-การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด พบว่าสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมีสถานศึกษาบางแห่งเท่านั้นที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (13)
		-การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พบว่าดำเนินการได้ยังไม่ทั่วถึง มีความเห็นว่าอัตราค่าเล่าเรียนที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางยังไม่เพียงพอ (13)
		-ระบบการศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย แต่สถานศึกษาทุกระดับยังมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียว ยังขาดรูปแบบและแนวทางการจัดที่ชัดเจน (14)
		-การจัดการเรียนรู้นอกกระบบ ในส่วนของหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร พบว่าการดำเนินการดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายเท่าที่ควร (15)
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2. การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	-เป็นการบริหารจัดการด้านสื่อและเทคโนโลยี งบประมาณ รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ การพัฒนาทางวิชาการและบุคลากร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย
		-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีดังนี้ การบริหารและการจัดการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มียอดหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการ

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-โดยกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีกองทุนพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่ออุดหนุนผลงาน
		-โดยภาครัฐเป็นผู้จัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษา
		-การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งหมดของรัฐและเอกชนเพื่อการศึกษา การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา และการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี
		-การจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษา คือ การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา การศึกษาของรัฐ กองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน และกองทุนกู้ยืม ให้แก่ผู้เรียน และจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเป็นพิเศษสำหรับบุคคลพิการ และด้อยโอกาส
		-ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการ ใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา
		-พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็น องค์การให้คำปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง และจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มา ของคณะกรรมการดังกล่าว
พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551	2. การบริหารจัดการ การศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย	-ตามมาตรา 12 การกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการ ในที่นี้ก็คือ คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
		-คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
		-คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างส่วน ราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการ จัดการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
		-คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการจัดทำและการพัฒนา ระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในการศึกษานอกกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-ตามมาตรา 13 การมีคณะกรรมการภาคีเครือข่าย ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
		-ตามมาตรา 14 กำหนดให้มีสำนักงาน กศน. ขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการ กศน.เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการพนักงานและลูกจ้างและรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน กศน.
		-การมีสำนักงาน กศน. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน และประสานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
		-ตามมาตรา 16 การกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อเข้ามามีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย
		-คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด
		-คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศรวมทั้งความต้องการเพื่อการพัฒนาของท้องถิ่น
		-มาตรา 19 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อมีอำนาจหน้าที่เข้ามาในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับสถานศึกษาที่หน่วยปฏิบัติการในระดับท้องถิ่น
		-การบริหารจัดการภายในองค์กร ความคล่องตัวในการบริหารจัดการของสำนักงาน กศน. เป็นการตั้งหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาของผู้อำนวยการสำนัก (เลขาธิการ กศน.) ในส่วนกลางไม่คล่องตัว
		-ในส่วนของ กศน.อำเภอ และกศน.ตำบล ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนโดยตรงโดยใช้สถานที่ของ กศน. และสถานที่ในพื้นที่ จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาดีขึ้นและการทำงานรวดเร็วขึ้น เกิดความคล่องตัวในการทำงานในระดับจังหวัด อำเภอ

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-การบริหารงานของสำนักงาน กศน. โดยใช้ระบบเทคโนโลยีระบบเดียวกันมาช่วยสนับสนุนในการทำงาน โดยใช้ช่องทาง e-office และระบบ Internet เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วมีความคล่องตัวมากขึ้น
		-ต้องส่งเสริมคนเก่ง มีความรู้ ความสามารถมาช่วยในด้านการศึกษาให้กับ กศน. เช่น เข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน
		-เพิ่มเรื่องกองทุนส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้มีเงินสนับสนุนและเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งทำให้รัฐบาลลดบทบาทการเป็นผู้จัดลงมาเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนแทน
		-การทำงานของ กศน. ในมิติเชิงรุกที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลให้การทำงานของ กศน. ต้องปรับเปลี่ยน ให้ทันต่อสถานการณ์ของบริบทสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคต
นโยบายที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบ และ การศึกษาตาม อัธยาศัย	2. การบริหารจัดการ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย	-ได้พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน
		-แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 โดยการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
		-พัฒนาคอนยารอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา เมื่อพิจารณาจากกรอบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต
		-พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้เป็นขั้นตอนการพัฒนาและนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
		-สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครู โดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก
		-ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา ด้วยการปรับปรุง และบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงในเรื่องการเงินสำหรับใช้ในการศึกษา
		-ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน. โดยการพัฒนากระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้ ด้วยวิธีการสรรหาและพัฒนาบุคลากรทุกระดับ การจัดตั้งหน่วยงาน (ASEAN Unit) การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนาระบบนิเทศ ติดตามและประเมินผล การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารจัดการที่ดี
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิตในต่างประเทศ	2. การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	-การมีคณะกรรมการความร่วมมือทางด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการจัดทำแผนหลักของชาติในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เกาหลี)
		-การดำเนินการศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต และการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (เกาหลี)
กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว		-การบริหารจัดการของระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา The Academic Credit Bank System (ACBS) ได้ใช้หลายหน่วยงานมาบริหารงานร่วมกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานศึกษาจังหวัด เป็นต้น (เกาหลี)
		-การจัดตั้งสภาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หน่วยงานทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกระดับ (ญี่ปุ่น)
		-การมีโครงสร้างการบริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบส่วนกลาง คือ กระทรวงศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นองค์กรหลักของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบงานการศึกษา มีอำนาจพัฒนา กำหนดนโยบาย ดำเนินงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่นในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลอดชีวิต ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้ (ญี่ปุ่น)
		-สภาการศึกษาส่วนกลาง (Central Council for Education) เป็นหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานการจัด สาขาการเรียนรู้ที่จะจัด กลุ่มเป้าหมาย ต้นทุน แหล่งเงิน (ญี่ปุ่น)
		-สำนักนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Policy Bureau) มีหน้าที่ตรวจสอบทิศทางของทางการศึกษา โดยวางแผนและกำหนดนโยบาย โดยทำงานร่วมกับสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ วิทยาลัยอบรมเฉพาะทาง (ญี่ปุ่น)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-สถาบันวิจัยทางการศึกษา (National Institute for Educational Research) เป็นหน่วยงานสนับสนุนให้จัดทำวิจัย แสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ และผลงานดีเด่น ด้านการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาลดชีวิต (ญี่ปุ่น)
		-การมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (โคมินกัง) ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต แก่คนในชุมชนตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และกำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับท้องถิ่น (ญี่ปุ่น)
		-การมีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น สนามกีฬา พิพิธภัณฑ์ หอสมุด ฯลฯ จะเป็นหน่วยงานเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชื่อมโยงกัน และหลากหลาย สามารถสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ (ญี่ปุ่น)
		-การมีคณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและทำหน้าที่เป็นประธาน โดยทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามกฎหมายกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และกฎหมายอื่นๆ ที่ได้กำหนดไว้ (สิงคโปร์)
		-การพัฒนาและการส่งเสริมในการพัฒนาทักษะ ความรู้แก่บุคคลต่างๆ เพื่อยกระดับพัฒนาทักษะของบุคคลต่างๆ ในการเข้าสู่การเข้าทำงาน (สิงคโปร์)
		-การช่วยเหลือทางการเงินแก่บุคคลที่ต้องการพัฒนาทักษะ ความรู้เพื่อยกระดับตัวเอง (สิงคโปร์)
		-การวิจัยและพัฒนาในการเรียนรู้วิธีวิจัยและเทคโนโลยี เพื่อเข้าถึงการพัฒนาทักษะ ความรู้ ในการยกระดับของทักษะ ความรู้ต่างๆ (สิงคโปร์)
		-ความมุ่งมั่นในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาด้านการศึกษาในทุกะบบรวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (สิงคโปร์)
		-สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น (Teach Less, Learn More) คือ เป็นการสอนด้วยใจรักและมองการณ์ไกลว่าต้องสอนอะไรควบคู่กับการสอนอย่างไรให้สัมพันธ์และหลากหลาย ทำให้ครูเริ่มมองข้ามเส้นที่แบ่งเนื้อหาวิชาออกจากกัน และมองเห็นหลักสูตรที่หลากหลายขึ้น สมบูรณ์ขึ้น และมีความหมายมากยิ่งขึ้น ส่วนการเรียนรู้ให้มากขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับโลกที่นักเรียนอาศัยอยู่และโลกที่พวกเขาจะต้องใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต โดยครูจะพูดถึงวิธีเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น (สิงคโปร์)
		-กลยุทธ์ใหม่ของ Nordic countries มีชื่อเรียกว่า 'mobication' ซึ่งเป็นพื้นฐานบนความคิดของนโยบายจ้างแรงงานในอนาคตจำเป็นต้องมีสภาพในเชิงสร้างสรรค์ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของด้านแรงงาน และพัฒนาระบบการแข่งขันของแต่ละคนและทุก ๆ คนไปตลอดชีวิต (เดนมาร์ก)
		-การแก้ปัญหาการว่างงาน เดนมาร์กได้มีการพัฒนาตลาดแรงงาน โดยการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายตลาดแรงงานไปสู่นโยบายการจ้างแรงงาน (เดนมาร์ก)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-การให้ความสำคัญกับนโยบายโมบิเคชั่น (policy of mobication) ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างนโยบายการจ้างแรงงานและนโยบายด้านการศึกษา เพราะว่าสิ่งนี้เป็นเกณฑ์ของการแข่งขันในเชิงธุรกิจ ควรที่จะให้ความสำคัญของการศึกษาและการฝึกอบรม (เดนมาร์ก)
กลุ่มประเทศที่พัฒนาใหม่		-การบริหารจัดการในการจัดเก็บภาษีการเพิ่มค่าธรรมเนียมการศึกษาท้องถิ่นของส่วนราชการในระดับจังหวัด เขตปกครองตนเองและเทศบาล อาจจะตัดสินใจได้สำหรับในการใช้งานที่เฉพาะเจาะจงของการศึกษา (จีน)
		-การมีหน่วยงานหลักในระดับกระทรวงศึกษาธิการในการควบคุมดูแลระบบการศึกษา กำหนดทิศทาง การออกบัญญัติกฎหมาย กำหนดนโยบาย และแผนงานด้านการศึกษา ตามกฎหมายการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีน)
		-มีหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบได้แก่ กระทรวงต่างๆ กรมการศึกษา หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน สมาคมด้านวิชาการ ในทุกมณฑลจังหวัด และที่สำคัญคือ เมืองต่างๆ จะสร้างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา หรือศูนย์บันเทิงอย่างน้อยเมืองละ 1 แห่ง (จีน)
		-การบริหารจัดการการศึกษาภายใต้นโยบายการทำให้เท่าเทียมกันทางการเงินด้านการศึกษา ซึ่งได้ให้นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนการศึกษาและในการระดมทุนที่เพิ่มขึ้น โดยผ่านกองทุนเพื่อการบำรุงรักษาและการพัฒนาพื้นฐานการศึกษาและการเรียนการสอน (บราซิล)
		-การบริหารจัดการการศึกษาภายใต้นโยบายการโอนเงินสดตามเงื่อนไข เป็นหนึ่งในโปรแกรมซีซีที ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ในปัจจุบัน BolsaEscola เป็นโปรแกรมการโอนเงินสดที่ใช้การชำระเงินเป็นเงินสดให้แก่ ครอบครัวที่ยากจนกับเด็กวัย 6-15 ปี ในการแลกเปลี่ยนสำหรับการลงทะเบียนและการเข้าร่วมของเด็กในครอบครัวที่ยากจน โดยได้ผนวก โปรแกรม BolsaEscola และโปรแกรมการโอนเงินของรัฐบาลกลาง ลงไว้ในโปรแกรมเดียวที่เรียกว่า BolsaFamília โดยเป็นโครงการสวัสดิการสังคมที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวบราซิลที่ยากจน (บราซิล)
		-มีรูปแบบที่ใช้คือ "บราซิลโมเดล" คือ ปัจจัยงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐจำนวนมากที่ส่งไปภาคส่วนต่างๆ ของการศึกษา ภายใต้รูปแบบวิธีการบริหารจัดการ 3 หลักการ ดังนี้ 1)มุ่งเน้นเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง 2)มีการให้เบี่ยงเบน ค่าครองชีพ หรือสวัสดิการพิเศษต่างๆ แก่ครูที่ต้องทำงานในพื้นที่เสี่ยงและยากลำบาก และ 3)จัดงบอุดหนุนให้ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้ไม่ต้องดึงเด็กออกจากโรงเรียน ทำให้เด็กแต่ละคนสามารถศึกษาเล่าเรียน เท่าที่ศักยภาพของเขาจะเป็นไปได้ (บราซิล)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
กลุ่มประเทศที่ กำลังพัฒนา		-สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร หน่วยงาน สถาบันการศึกษา ซึ่งมีการ ดำเนินการหลายอย่าง อาทิเช่น การขยายวิทยาลัยชุมชนเพิ่มขึ้น การกำหนดให้ โรงเรียนและศูนย์กลางของแต่ละชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ของประชาชนโดยใช้ e-learning และการศึกษา ทางไกล ส่งเสริมให้สถานศึกษาอุดมศึกษาจัดตั้งศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง (มาเลเซีย)
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ การบังคับใช้ กฎหมาย	2. การบริหารจัดการ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย	-การบริหารและจัดการศึกษาของรัฐในส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลใน รูปสภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และ ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ หน่วยงานส่วนกลางยังมีบทบาทบังคับบัญชาและสั่งการไปยังเขตพื้นที่ การศึกษาค่อนข้างมากแต่การประสานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเอกภาพในเชิง นโยบายยังมีน้อย
กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	3. การมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย	-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความพร้อมความเหมาะสมและ ความต้องการภายในท้องถิ่น
		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 6 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบได้ ยึดหลักให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 7 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบได้ ดำเนินการเพื่อเป้าหมายให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมี ส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา
		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 10 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่อง สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่จำเป็น และการช่วยเหลือด้านการเงิน การสร้างและพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย
		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 13 ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคีเครือข่าย ที่ ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและ สนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-กฎกระทรวงเกี่ยวกับคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายฯ ข้อ 3 ได้ระบุไว้ว่า การเข้าสูการเป็นภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ ในอนุกรรมการ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นภาคีเครือข่ายไม่น้อยกว่าสองปีและมีผลงานที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรับรอง จึงจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นอนุกรรมการ
		-กฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ ได้ระบุในข้อ 4 ให้สถานศึกษาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน (8) ไว้ว่านำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
		-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชนระดับภาคและระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง
		-เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน สร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการร่วมมือกันของภาคเอกชน ชุมชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษาโดยการบริหารจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	-นโยบายรัฐบาล ได้ส่งเสริมให้ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ
		ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน. ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาระบบบริหารที่มีอยู่ ด้วยการระดมการใช้ทรัพยากรร่วมกันและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
กฎหมายและ นโยบายที่ เกี่ยวข้องับ การศึกษา ตลอดชีวิตใน ต่างประเทศ	3. การมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย	-โครงสร้างของหน่วยงานในระดับท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่นในรูปแบบแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ จะเป็นหน่วยงานเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ทำให้การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชื่อมโยงกันและหลากหลาย โดยประชาชนส่วน ใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ญี่ปุ่น)
		-นโยบายเมืองแห่งการเรียนรู้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ใช้วิธีการปรับตัว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองที่มีต่อวิวัฒนาการของภาค ประชาสังคม ในระบบการจัดการชุมชนตามขนาดของชุมชนที่สนับสนุนในการมี ส่วนร่วมมากขึ้นในกิจกรรมของชุมชน (จีน)
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องับ การบังคับใช้ กฎหมาย	3. การมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย	-ภาคเอกชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากรัฐไม่ กำหนดสัดส่วนการรับนักเรียนนักศึกษาระหว่างรัฐและเอกชนให้ชัดเจน ทำให้ นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ เอกชน
		-การปฏิรูปในการออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและนักศึกษาสามารถเข้าถึง เครื่องมือหรือกลไกในการศึกษาได้ทุกระดับ การศึกษาพื้นฐานในระยะสั้น การ จัดตั้งชุมชนของมหาวิทยาลัยเป็นการเสนอโอกาสให้กับผู้ที่ต้องการเรียนรู้ใน มหาวิทยาลัยเป็นการขยายหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อการมีส่วนร่วมใน การศึกษาที่สูงสุด
กฎหมายที่ เกี่ยวข้องับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	4.ความเสมอภาค และความเท่าเทียม	-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2560 ได้กำหนด ประเด็นความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน
		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 6 ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับ การศึกษอย่างกว้างขวาง ทัวถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิต ของประชาชน
นโยบายที่ เกี่ยวข้องับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	4.ความเสมอภาค และความเท่าเทียม	-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้ให้ ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
		-แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 เพื่อพัฒนาคนอย่าง รอบด้านและสมดุล โดยเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคน เข้าถึงการบริการการศึกษาและการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-นโยบายของรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายการมีโอกาสด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสด้านการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกาย และการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย
		-ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน. เพื่อการเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยเป็นการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิตในต่างประเทศ	4.ความเสมอภาคและความเท่าเทียม	-ระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (ACBS) เป็นระบบการศึกษาแบบเปิด ซึ่งตระหนักถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายที่ได้รับไม่เพียงแต่ในโรงเรียน แต่ยังครอบคลุมถึงผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการเข้าถึงทางการศึกษามากขึ้น และส่งเสริมให้สังคมเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลังมัธยมศึกษา และผู้ใหญ่ที่กำลังต้องการศึกษาและฝึกอบรมเพิ่มเติม (เกาหลี)
กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว		-กฎหมายการศึกษาแห่งชาติของประเทศญี่ปุ่นได้ระบุในมาตรา 3 ว่าด้วยความเสมอภาคในโอกาสด้านการศึกษาของประชาชนทุกคน โดยประชาชนจะต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ตามความสามารถของแต่ละคน และมีมาตรการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา (ญี่ปุ่น)
		-รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ในมาตรา 12 ความเท่าเทียมกัน โดยมีสาระสำคัญดังนี้คือ (1) ทุกคนมีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (2) จะไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ กับประชาชนในเรื่อง ศาสนา เชื้อชาติ เชื้อสาย หรือสถานที่เกิด ในการเข้าเรียนของนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินด้านการศึกษา (สิงคโปร์)
กลุ่มประเทศที่พัฒนาใหม่		-รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนในมาตรา 4 ในเรื่องความเสมอภาคในทุกเชื้อชาติ รัฐปกป้องสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมายและผลประโยชน์ของชาติ ชนกลุ่มน้อย และสนับสนุน พัฒนาความสัมพันธ์ของความเท่าเทียมกัน ความเป็นเอกภาพ ความช่วยเหลือกันของคนในชาติ (จีน)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-นโยบายการทำให้เท่าเทียมกันทางการเงินด้านการศึกษา โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโรงเรียนเอกชนในสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ และการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายของนักเรียนระหว่างภูมิภาคที่แตกต่างกัน โดยให้นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนการศึกษาและการระดมทุนที่เพิ่มขึ้น โดยผ่านกองทุนเพื่อการบำรุงรักษาและการพัฒนาพื้นฐานการศึกษาและการเรียนการสอน (บราซิล)
		-นโยบายการโอนเงินสดตามเงื่อนไข สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีการโอนเงินสดตามเงื่อนไข Conditional Cash Transfers (CCTS) ให้กับนักเรียน โดยได้ผนวกโปรแกรมการโอนเงินของรัฐบาลกลาง ลงไว้ในโปรแกรมเดียวที่เรียกว่า BolsaFamilia โดยเป็นโครงการสวัสดิการสังคมที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวบราซิลที่ยากจน โปรแกรมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความยากจนในระยะสั้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้วยการใช้เงินสดโดยตรงสำหรับการต่อสู้กับความยากจนในระยะยาว (บราซิล)
กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา		-นโยบายประเทศกัวเตมา ว่าด้วยการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา จากนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งจัดการศึกษาขั้นต่ำไว้ที่ 9 ปี และมีความพยายามส่งเสริมการเพิ่มขึ้นของอัตราการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่พลเมืองทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	5.สิทธิในการรับการศึกษา	-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ได้กำหนดประเด็นบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งต้องครอบคลุมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก
		-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นสิทธิของบุคคล จัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกายพิการ หรือมีความต้องการเป็นพิเศษ หรือผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ
		-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 5 ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
นโยบายที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	5.สิทธิในการรับ การศึกษา	-นโยบายของรัฐบาลในเรื่องปฏิรูปการศึกษาได้เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดย การปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทยอันประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ ได้มาตรฐานสากลด้วยความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเสมอภาคและ ดำเนินการให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย
กฎหมายและ นโยบายที่ เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ตลอดชีวิตใน ต่างประเทศ	5.สิทธิในการรับ การศึกษา	-รัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้วางหลักการสำคัญในการรับรอง สิทธิความเป็นพลเมือง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับรองให้การศึกษาเป็นสิทธิ ที่ทุกคนพึงได้รับอย่างทั่วถึงตามแนวคิดการศึกษาเพื่อปวงชน รวมถึงบุคคลที่ไม่ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระบบ (บราซิล)
		-รัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ตามมาตรา 205 การศึกษาเป็นสิทธิ ของทุกคน และเป็นหน้าที่ของทั้งรัฐและครอบครัวในการให้ความร่วมมือกับสังคม จุดมุ่งหมายของการศึกษามีถึง การพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีคุณสมบัติสำหรับ การทำงาน และการมีส่วนร่วมความเป็นพลเมือง (บราซิล)
		-ประเทศภูฏาน มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรภูฏาน ปี 2008 ที่มีการรับรอง สิทธิทางการศึกษาให้แก่ประชาชน และส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาโดยให้ การศึกษาฟรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและสูงกว่าด้วย (ภูฏาน)
		-ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาและในส่วนของกฎหมาย มี ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิตดังนี้คือ (1) การรับรองสิทธิทางการ ศึกษา ครอบคลุมแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (ภูฏาน)
		-สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุน การศึกษาตลอดชีวิต มีดังนี้ สิทธิทางการศึกษาของประชาชนทุกคนไว้ในมาตรา 59 การศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคนตามรัฐธรรมนูญแห่ง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม)
		-กฎหมายการศึกษา ปี 1998 แก้ไขเพิ่มเติมปี 2005 ได้ระบุรายละเอียดการได้รับ สิทธิทางการศึกษาภาคบังคับ กฎหมายได้ระบุไว้ว่า การศึกษาระดับประถม ศึกษา (เกรด 1-5) เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 6-14 ปี โดยการรับเข้าศึกษาเริ่มต้นที่อายุ 6 ปี และได้ระบุข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการ การดูแลและให้การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน และการศึกษาจากระบบ (เวียดนาม)
		-สหพันธรัฐมาเลเซียมีรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยเรื่อง สิทธิในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และในการทั่วไปว่าด้วยเรื่องความเท่าเทียมกันของมาตรา 8 ต้องไม่มีการเลือก ปฏิบัติต่อประชาชนในเรื่องของศาสนาเชื้อชาติ เชื้อสาย หรือสถานที่เกิด (มาเลเซีย)

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ การบังคับใช้ กฎหมาย	5.สิทธิในการรับ การศึกษา	-สิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้พิการผู้ด้อยโอกาสและผู้ ที่มีความสามารถพิเศษพบว่า การดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีการนำ รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ
		-การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัด บางประการที่เป็นอุปสรรคสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในการเข้ารับการศึกษา
กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	6.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ	-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นการบริหารและการจัดระเบียบ บริหารราชการในกระทรวงให้มียกเว้นหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูป คณะกรรมการจำนวน 4 องค์กร ได้แก่ 1) สภาการศึกษา 2) คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 4) คณะกรรมการ การอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือ คณะรัฐมนตรีตามมาตรา 32
		-การระบุถึงอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาโดยการทำหน้าที่ในรูปของ คณะกรรมการสภาการศึกษา การทำหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษาตาม มาตรา 33-34
		-พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็น องค์กรให้คำปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง และจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มา ของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 27
พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551	6.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ	-ตามมาตรา 13 เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายตาม กฎกระทรวงว่าด้วยคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายฯ พ.ศ.2555 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้ การส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
		-ตามมาตรา 15 เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดทุกจังหวัด และ ที่มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามกฎกระทรวง

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-ตามมาตรา 16 คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1)ให้คำปรึกษาและ ร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษา 2)ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายเพื่อ จัดการศึกษาและ3)ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย
		-ตามมาตรา 19 เป็นการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ ได้มาของประธานและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด
		-กฎกระทรวงกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา ของประธานและอนุกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและ อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 ประกอบไปด้วย ภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ จำนวน 11 ประเภทด้วยกันคือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถานศึกษาอื่น และองค์กรอื่น
		-การเข้าสูการเป็นภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ ในอนุกรรมการ เพื่อต้องการมี ส่วนร่วมหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยต้องเป็นภาคีเครือข่ายไม่น้อยกว่าสองปีและมีผลงานที่สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรับรอง
		-กำหนดอำนาจหน้าที่ในการทำงาน ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความ ร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2) ดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างภาคีเครือข่าย (3) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมและสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
		-กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อ 1-2 เป็นการให้ความหมายของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัด ตลอดจนคุณสมบัติของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
		-ข้อ 3-4 เป็นเรื่องการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละสี่ปีแต่เป็นติดต่อกันไม่เกินสองวาระ และการแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งโดยรัฐมนตรี
		-ข้อ 5 เป็นเรื่องขององค์ประชุมและการทำหน้าที่ในการประชุม

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
กฎหมายและ นโยบายที่ เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ตลอดชีวิตใน ต่างประเทศ	6.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ	-การมีคณะกรรมการความร่วมมือทางด้านการศึกษาลดชีวิต และการจัดทำ แผนหลักของชาติในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติ การศึกษาลดชีวิต (หมวดที่ 10) (เกาหลี)
		-การดำเนินการศูนย์การศึกษาลดชีวิต และการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเพื่อ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาลด ชีวิต (หมวดที่ 13) (เกาหลี)
		-ในปี ค.ศ. 1984 ประเทศญี่ปุ่นจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อ ปฏิรูปการศึกษา โดยยึดโครงสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายการส่งเสริมการศึกษาลดชีวิตที่บัญญัติขึ้น (ญี่ปุ่น)
		-ในปี ค.ศ. 1990 ทำให้มีการจัดตั้งสภาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในส่วนกลางและส่วน ภูมิภาค หน่วยงานทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึง ระดับท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ ประชาชนทุกระดับ (ญี่ปุ่น)
		-สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการบริจาคเพื่อการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีชื่อว่า Lifelong Learning Endowment Fund Act (CHAPTER 162 A) ในรูปของคณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเป็น กรรมการ และทำหน้าที่เป็นประธาน โดยทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน การบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สิงคโปร์)
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการ บังคับใช้ กฎหมาย	6.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ	-สาระบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและ รายด้านมีความชัดเจนในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและ กรรมการมีความชัดเจนและความเหมาะสมมากที่สุด และด้านการกำหนดอำนาจ หน้าที่มีความชัดเจนและความเหมาะสมน้อยที่สุด
		-การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการและดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมาย
		-ผลการปฏิบัติตามสาระบัญญัติของกฎหมายพิจารณาจากคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ สถานศึกษา ดำเนินการตามสาระบัญญัติ สาระบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ และ สาระบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหากรรมการตามองค์ประกอบของคณะกรรมการ การดำเนินการบังเกิดผลสนองเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-ควรปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2545 ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา
		-บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาจาก หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและผลการประเมิน ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา
		-การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษามีผลการดำเนินงานดังนี้คือ การ บริหารและจัดการศึกษาของรัฐในส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูป สภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่ การประสานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเอกภาพในเชิงนโยบายยังมีน้อย หน่วยงาน ส่วนกลางยังมีบทบาทบังคับบัญชาและสั่งการไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ค่อนข้างมาก
กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	7.บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของ สำนักงาน กศน.	-ตามมาตรา 14 กำหนดให้สำนักงาน กศน.มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและรับผิดชอบงานธุรการของ คณะกรรมการ
พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551		(2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน มาตรฐานการศึกษาฯ ต่อ คณะกรรมการ
		(3) ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การ พัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
		(4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ และเทียบระดับการศึกษา
		(5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้ภาคีเครือข่ายรวมตัวกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย เป็นต้น
		-ตามมาตรา 17 กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย “สำนักงานกศน. กทม.” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และ เป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจ หน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน กรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-ในจังหวัดอื่นกำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงานกศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด
		-มาตรา 18 กำหนดให้สถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยการดำเนินงานของสถานศึกษา อาจจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของสังคมก็ได้ ทั้งนี้ในการจัดตั้ง ยุบ เลิก รวม การกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย เอกสารและงานวิจัย พอสรุปได้ดังนี้
องค์ประกอบพื้นฐานประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 1.การจัดการศึกษา 2.การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3.การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4.ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5.สิทธิในการรับการศึกษา 6.บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ 7.บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย เอกสารและงานวิจัย ได้ดังนี้
องค์ประกอบพื้นฐานประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 1.การจัดการศึกษา 2.การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3.การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4.ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5.สิทธิในการรับการศึกษา 6.บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ 7.บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.

1. การจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ

1.1 การจัดการศึกษาภายใต้หลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- 1) หลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน การมีส่วนร่วมของสังคมและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 2) หลักการผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและถือว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
- 3) ความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและสิทธิในการศึกษาในการได้รับการศึกษาฟรีไม่น้อยกว่าสิบสองปีจากรัฐ
- 4) หลักการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในส่วนของการศึกษานอกระบบ
- 5) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ได้ยึดหลักการการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน
- 6) หลักการที่มุ่งให้คุณค่าแก่การศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเชื่อมโยงให้เกิดความเข้มแข็งโดยนำความแตกต่างในหน้าที่ของการศึกษาและการศึกษาในระบบเพื่อสร้างกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น
- 7) หลักการการจัดการศึกษามัธยมชุมชนที่ทำให้ขยายบทบาทของโรงเรียนมัธยมชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยจัดการศึกษา แก่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ และจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ และหลักสูตรอื่นๆ ตามความต้องการของผู้เรียนตามแบบอย่างของประเทศเดนมาร์ก
- 8) หลักการวิธีการปรับตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองที่มีต่อวิวัฒนาการของภาคประชาสังคม ในลักษณะการศึกษาและเมืองแห่งการเรียนรู้ที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นตามแบบอย่างของสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 9) นโยบายของชาติที่ใช้หลักการความเท่าเทียมกันเกี่ยวกับเงินทุนด้านการศึกษารองเงินสดตามเงื่อนไขและการวัดผลการศึกษาตามแบบอย่างของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล
- 10) การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นไปตามหลักการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มที่ต้องการรับการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ และยกระดับทักษะการทำงาน ตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.2 การจัดการศึกษาภายใต้แนวทางที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- 1) แนวทางการจัดการศึกษาที่มีระบบการศึกษาที่วางแผนโดยรัฐบาลกลาง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมดูแลระบบการศึกษา กำหนดทิศทาง การออก บัญญัติกฎหมาย กำหนดนโยบาย และแผนงานด้านการศึกษาตามแบบอย่างของสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 2) ใช้กฎหมายหลายฉบับที่เกิดจากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ เช่น กฎหมาย การศึกษานอกโรงเรียน กฎหมายส่งเสริมศูนย์เยาวชน กฎหมายห้องสมุด กฎหมายพิพิธภัณฑ์

กฎหมายส่งเสริมกีฬา กฎหมายว่าด้วยสนามกีฬาแห่งชาติ และศูนย์อนามัยโรงเรียนแห่งประเทศไทย
ญี่ปุ่น

3) มุ่งปรับปรุงความรู้ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และจัดการฝึกอบรมกำลังแรงงานเพื่อรองรับต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตด้วยความเข้าใจทั้งบทบาทของตน ตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

4) กำหนดให้โรงเรียนและศูนย์กลางของแต่ละชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแบบอย่างของสหพันธรัฐมาเลเซีย

5) ส่งเสริมสถานประกอบการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่พนักงานตามแบบอย่างของสหพันธรัฐมาเลเซีย

6) การพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ ค่านิยม และทักษะสำหรับประชากรทั้งหมดโดยนำการศึกษามาใช้โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ตามแบบอย่างของประเทศ
ภูฏาน

1.3 การจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย

1) การจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบดังนี้คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องโดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษิตตามอัธยาศัยมีรูปแบบที่หลากหลาย โดยตั้งใจและมีได้ตั้งใจที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต

3) การจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบที่หลากหลายประกอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีศักยภาพ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการเปิดเสรีทางการศึกษาตามยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน.

4) การจัดการศึกษาที่ดำเนินการในรูปแบบกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางที่จัดให้ประชาชนที่ต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาในระดับมหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐเกาหลีใต้

5) การจัดโครงการฝึกอบรมแก่นักการศึกษา หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานการศึกษาตลอดชีวิตให้การสนับสนุนนักการศึกษาและบุคลากรการศึกษาตลอดชีวิตที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตของสาธารณรัฐเกาหลีใต้

6) การจัดการศึกษาที่ใช้ระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (Academic Credit Bank System) ที่เป็นระบบการศึกษาแบบเปิด ซึ่งตระหนักถึงประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลใน

โรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยอนุญาตให้ประชาชนที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงกว่าจนถึงระดับปริญญาตรีของสาธารณรัฐเกาหลีได้

7) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่คนในชุมชนตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และกำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

8) การจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นไปทางการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องตามแบบอย่างของประเทศเดนมาร์ก

9) การจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย แต่สถานศึกษาทุกระดับยังมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียว ยังขาดรูปแบบและแนวทางการจัดที่ชัดเจน

1.4 การจัดการศึกษาภายใต้หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การจัดการศึกษาในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาการที่มีลักษณะยืดหยุ่น ปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน โดยมุ่งนำไปใช้ประโยชน์

2) การจัดการศึกษาที่มีหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญจัดสำหรับผู้ที่มีความรู้น้อยเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่

1.5 การจัดการศึกษาด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ไม่รู้หนังสือ โดยให้เงินสนับสนุนหน่วยงานที่จัดโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือและจัดงานส่งเสริมการรู้หนังสือของสาธารณรัฐเกาหลีได้

2) การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม ด้วยการส่งเสริมศีลธรรมและคุณค่าต่างๆ ในทางสังคมเพื่อให้การอยู่ร่วมกันของประชาชนในสังคมเป็นไปอย่างอื้ออาทร เข้าใจกันและกันภายในสังคม ตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

1.6 การจัดการศึกษาในการเข้าถึงด้วยเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การจัดการศึกษาที่ขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ของประชาชนโดยใช้ e-learning และการศึกษาทางไกลตามแบบอย่างของสหพันธรัฐมาเลเซีย

2) การจัดการศึกษาที่นำเทคโนโลยีมาพัฒนาทางการศึกษาในทุกกระบวนการไปถึงการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

1.7 การจัดการศึกษาโดยใช้คณะกรรมการเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการศึกษาที่ได้กำหนดให้คณะกรรมการภาคีเครือข่ายเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายกระทรวงที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555

2. การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นการบริหารจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ

2.1 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยอำนาจหน้าที่ขององค์กรและคณะกรรมการชุดต่างๆ

1) กระทรวงศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการ

2) กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง และจำนวนหลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าว

3) กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการ ในที่นี้ก็คือคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

4) กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

5) กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการภาคีเครือข่าย ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

6) การมีสำนักงาน กศน. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของ คณะกรรมการ

7) กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัด เพื่อเข้ามามีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่ายตามมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

8) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

9) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศรวมทั้งความต้องการเพื่อการพัฒนาของท้องถิ่น

10) กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อมีอำนาจหน้าที่เข้ามามีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับสถานศึกษาที่หน่วยปฏิบัติการในระดับท้องถิ่นตามมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

11) การตั้งหน่วยงานโดยขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาของผู้อำนวยการสำนัก (เลขาธิการ กศน.) ในส่วนกลางไม่คล่องตัว

12) การบริหารจัดการการศึกษาในส่วนของ กศน.อำเภอ และกศน.ตำบล ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนโดยตรงโดยใช้สถานที่ของ กศน. และสถานที่ในพื้นที่ จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาดีขึ้นและการทำงานรวดเร็วขึ้น เกิดความคล่องตัวในการทำงานในระดับจังหวัด อำเภอ

13) การบริหารจัดการการศึกษาที่มีคณะกรรมการความร่วมมือทางด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการจัดทำแผนหลักของชาติในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแบบอย่างของสาธารณรัฐเกาหลี

14) การดำเนินการศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต และการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติตามแบบอย่างของสาธารณรัฐเกาหลีได้

15) การมีคณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและทำหน้าที่เป็นประธาน โดยทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตาม

กฎหมายกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และกฎหมายอื่นๆ ที่ได้กำหนดไว้ตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

16) การสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร หน่วยงาน สถาบันการศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการหลายอย่าง อาทิเช่น การขยายวิทยาลัยชุมชนเพิ่มขึ้น การกำหนดให้โรงเรียนและศูนย์กลางของแต่ละชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ของประชาชนโดยใช้ e-learning และการศึกษาทางไกล ส่งเสริมให้สถานศึกษาอุดมศึกษาจัดตั้งศูนย์การศึกษาต่อเนื่องตามแบบอย่างของสหพันธรัฐมาเลเซีย

17) ส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานส่วนกลางยังมีบทบาทบังคับบัญชาและสั่งการไปยังเขตพื้นที่การศึกษาค่อนข้างมากแต่การประสานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเอกภาพในเชิงนโยบายยังมีน้อย

2.2 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามโครงสร้างองค์กร

1) กำหนดให้มีสำนักงาน กศน. ขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการ กศน.เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างและรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ตามมาตรา 14 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2) การจัดตั้งสภาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หน่วยงานทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกระดับตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

3) การมีโครงสร้างการบริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบส่วนกลาง คือ กระทรวงศึกษาวัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นองค์กรหลักของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบงานการศึกษา มีอำนาจพัฒนา กำหนดนโยบาย ดำเนินงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ผู้ใหญ่ กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลอดชีวิต ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้ตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

4) การมีสภาการศึกษาส่วนกลาง (Central Council for Education) เป็นหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานการจัด สาขาการเรียนรู้ที่จะจัด กลุ่มเป้าหมาย ต้นทุน แหล่งเงินตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

5) การมีสำนักนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Policy Bureau) มีหน้าที่ตรวจสอบทิศทางของทางการศึกษา โดยวางแผนและกำหนดนโยบาย โดยทำงานร่วมกับสถานศึกษา ครอบครัวยุทธศาสตร์ ส่งเสริมสนับสนุนห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ วิทยาลัยอบรมเฉพาะทางตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

6) การมีสถาบันวิจัยทางการศึกษา (National Institute for Educational Research) เป็นหน่วยงานสนับสนุนให้จัดทำวิจัย แสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ และผลงานดีเด่น ด้านการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาตลอดชีวิตตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

7) การมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (โคมินกัง) ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่คนในชุมชนตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และกำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับท้องถิ่นตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

2.3 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรูปแบบต่างๆ

1) การพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559

2) รูปแบบที่ใช้คือ "บราซิลโมเดล" คือ ปัจจัยงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐจำนวนมากที่ส่งไปภาคส่วนต่างๆ ของการศึกษา ภายใต้วิธีการบริหารจัดการ 3 หลักการ ดังนี้ (1) มุ่งเน้นเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง (2) มีการให้เบี้ยเลี้ยง ค่าครองชีพ หรือสวัสดิการพิเศษต่างๆ แก่ครูที่ต้องทำงานในพื้นที่เสี่ยงและยากลำบาก และ (3) จัดบุดหนุนให้ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้ไม่ต้องดึงเด็กออกจากโรงเรียน ทำให้เด็กแต่ละคนสามารถศึกษาเล่าเรียน เท่าที่ศักยภาพของเขาจะเป็นไปได้

3) ระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา The Academic Credit Bank System (ACBS) ได้ใช้หลายหน่วยงานมาบริหารงานร่วมกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานศึกษาจังหวัดตามแบบอย่างของสาธารณรัฐเกาหลีใต้

2.4 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยแนวทางต่างๆ

1) การทำงานของ กศน. ในมิติเชิงรุกที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลให้การทำงานของ กศน. ต้องปรับเปลี่ยน ให้ทันต่อสภาวการณ์ของบริบทสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคต

2) สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น (Teach Less, Learn More) คือ เป็นการสอนด้วยใจรักและมองการณ์ไกลว่าต้องสอนอะไรควบคู่กับการสอนอย่างไรให้สัมพันธ์และหลากหลาย ส่วนการเรียนรู้ให้มากขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับโลกที่นักเรียนอาศัยอยู่และโลกที่พวกเขาจะต้องใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต โดยครูจะพูดถึงวิธีเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้นตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

3) การนำกลยุทธ์ใหม่ของ Nordic Countries มีชื่อเรียกว่า 'Mobication' ซึ่งเป็นพื้นฐานบนความความคิดของนโยบายจ้างแรงงานในอนาคตจำเป็นต้องมีสถานภาพในเชิงสร้างสรรค์ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของด้านแรงงาน และพัฒนาระบบการ

แข่งขันของแต่ละคนและทุกๆ คนไปตลอดชีวิต เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานโดยการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายตลาดแรงงานไปสู่นโยบายการจ้างแรงงาน ตามแบบอย่างของประเทศเดนมาร์ก

4) การมีหน่วยงานหลักในระดับกระทรวงศึกษาธิการในการควบคุมดูแลระบบการศึกษา กำหนดทิศทาง การออกบัญญัติกฎหมาย กำหนดนโยบาย และแผนงานด้านการศึกษา ตามกฎหมายการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.5 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยนโยบายต่างๆ

1) นโยบายของรัฐบาลด้วยการปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา ด้วยการปรับปรุง และบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงในเรื่องการเงินสำหรับใช้ในการศึกษา

2) นโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

3) นโยบายของรัฐบาลที่สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครู โดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก

4) การพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้ ด้วยวิธีการสรรหาและพัฒนาบุคลากรทุกระดับ การจัดตั้งหน่วยงาน (ASEAN Unit) การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนาระบบนิเทศ ติดตามและประเมินผล การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารจัดการที่ดีตามยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน.

5) การให้ความสำคัญกับนโยบายโมบิเคชั่น (Policy of Mobication) ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างนโยบายการจ้างแรงงานและนโยบายด้านการศึกษา เพราะว่าสิ่งนี้เป็นเกณฑ์ของการแข่งขันในเชิงธุรกิจ ควรที่จะให้ความสำคัญของการศึกษาและการฝึกอบรมตามแบบอย่างของประเทศเดนมาร์ก

6) นโยบายการโอนเงินสดตามเงื่อนไข เป็นหนึ่งในโปรแกรมซีซีที ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยได้ผนวก โปรแกรม BolsaEscola และโปรแกรมการโอนเงินของรัฐบาลกลาง ลงไว้ในโปรแกรมเดียวที่เรียกว่า BolsaFamília โดยเป็นโครงการสวัสดิการสังคมที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวบราซิลที่ยากจน

7) นโยบายการทำให้เท่าเทียมกันทางการเงินด้านการศึกษา ซึ่งได้ให้นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนการศึกษาและในการระดมทุนที่เพิ่มขึ้น โดยผ่านกองทุนเพื่อการบำรุงรักษาและการพัฒนาพื้นฐานการศึกษาและการเรียนการสอน ตามแบบอย่างของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

2.6 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้านบุคลากร

1) กระทรวงศึกษาส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่ออุดหนุนผลงาน

2) ส่งเสริมคนเก่ง ที่มีความรู้และความสามารถมาช่วยในด้านการศึกษาให้กับ กศน. เช่น เข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน

3) การพัฒนาและการส่งเสริมในการพัฒนาทักษะ ความรู้แก่บุคคลต่างๆ เพื่อยกระดับพัฒนาทักษะของบุคคลต่างๆ ในการเข้าสู่งานตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

2.7 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยสื่อและเทคโนโลยี

1) ภาครัฐเป็นผู้จัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษา

2) การบริหารงานของสำนักงาน กศน. โดยใช้ระบบเทคโนโลยีระบบเดียวกันมาช่วยสนับสนุนในการทำงาน โดยใช้ช่องทาง e-office และระบบ Internet เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วมีความคล่องตัวมากขึ้น

3) ความมุ่งมั่นในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาด้านการศึกษาในทุกกระบวนการไปถึงการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

2.8 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยแหล่งเรียนรู้

1) การมีหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบได้แก่ กระทรวงต่างๆ กรมการศึกษา หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน สมาคมด้านวิชาการ ในทุกมณฑลจังหวัด และที่สำคัญคือเมืองต่างๆ จะสร้างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา หรือศูนย์บันเทิงอย่างน้อยเมืองละ 1 แห่งตามแบบอย่างของสาธารณรัฐประชาชนจีน

2) การมีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น สนามกีฬา พิพิธภัณฑ์ หอสมุด ฯลฯ จะเป็นหน่วยงานเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชื่อมโยงกันและหลากหลาย สามารถสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ตามแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น

2.9 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรการทางด้านภาษี

1) การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งหมดของรัฐและเอกชนเพื่อการศึกษา การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา และการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี

2) การจัดเก็บภาษีการเพิ่มค่าธรรมเนียมนการศึกษาท้องถิ่นของส่วนราชการในระดับจังหวัด เขตปกครองตนเองและเทศบาล อาจจะตัดสินใจได้สำหรับในการใช้งานที่เฉพาะเจาะจงของการศึกษาตามแบบอย่างของสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.10 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยการมีกองทุนการศึกษา

1) การจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษา ด้วยวิธีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐ กองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน และกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียน และจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรไปในพิเศษสำหรับบุคคลพิการและด้อยโอกาส

2) กองทุนส่งเสริมการศึกษาลดชีวิต เพื่อให้มีเงินสนับสนุนและเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งทำให้รัฐบาลลดบทบาทการเป็นผู้จัดลงมาเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนแทน

3) การช่วยเหลือทางการเงินแก่บุคคลที่ต้องการพัฒนาทักษะ ความรู้เพื่อยกระดับตัวเองตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

2.11 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยระบบติดตามและประเมินผล ดังนั้น ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา

2.12 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกี่ยวกับด้านวิจัยและพัฒนา ดังนั้น การวิจัยและพัฒนาในการเรียนรู้วิธีวิจัยและเทคโนโลยี เพื่อเข้าถึงการพัฒนาทักษะความรู้ ในการยกระดับของทักษะ ความรู้ต่างๆ ตามแบบอย่างของสาธารณรัฐสิงคโปร์

3. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ

3.1 หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่าย

1) ได้ยึดหลักการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 6 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.2 เป้าหมายให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา ดังนั้น ได้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษามาตรา 7 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3.3 แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

1) การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาคและระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน สร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้ โดยการร่วมมือกันของภาคเอกชน ชุมชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษาโดยการบริหารจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559

2) ให้สถานศึกษาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน (8) ให้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย ตามข้อ 4 ของกฎกระทรวง เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ

3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาระบบบริหารที่มีอยู่ ด้วยการระดมการใช้ทรัพยากรร่วมกันและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ที่ 4 ของยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงาน กศน.

3.4 นโยบายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

1) นโยบายเมืองแห่งการเรียนรู้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ใช้วิธีการปรับตัวการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองที่มีต่อวิวัฒนาการของภาคประชาสังคม ในระบบการจัดการชุมชนตามขนาดของชุมชนที่สนับสนุนในการมีส่วนร่วมมากขึ้นในกิจกรรมของชุมชน

2) นโยบายของประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ของสังคมในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.5 การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

1) ภาคเอกชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากรัฐไม่กำหนดสัดส่วนการรับนักเรียนนักศึกษาาระหว่างรัฐและเอกชนให้ชัดเจน ทำให้นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของเอกชน

3.6 ส่งเสริมและสนับสนุนของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย

1) ได้กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่อง สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็น และการช่วยเหลือด้านการเงิน การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามมาตรา 10 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2) ได้ส่งเสริมให้ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการตามนโยบายรัฐบาล

3.7 องค์ประกอบที่มาของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา

1) ได้กำหนดการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคีเครือข่าย ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2) ได้ระบุการเข้าสู่อการเป็นภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ ในอนุกรรมการ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นภาคีเครือข่ายไม่น้อยกว่าสองปีและมีผลงานที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรับรอง จึงจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นอนุกรรมการตามข้อ 3 ของกฎกระทรวงเกี่ยวกับคณะกรรมการภาคีเครือข่ายฯ

3.8 โครงสร้างของหน่วยงานในระดับท้องถิ่นกับการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

1) โครงสร้างของหน่วยงานในระดับท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่นในรูปแบบแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จะเป็นหน่วยงานเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชื่อมโยงกันและหลากหลาย โดยประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.9 การดำเนินการด้านหลักสูตรที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

1) การปฏิรูปในการออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและนักศึกษาสามารถเข้าถึงเครื่องมือหรือกลไกในการศึกษาได้ทุกระดับ การศึกษาพื้นฐานในระยะสั้น การจัดตั้งชุมชนของมหาวิทยาลัยเป็นการเสนอโอกาสให้กับผู้ที่ต้องการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยเป็นการขยายหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อการมีส่วนร่วมในการศึกษาที่สูงสุด

4.ความเสมอภาคและความเท่าเทียม โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นความเสมอภาคและความเท่าเทียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ

4.1 หลักการความเสมอภาคและความเท่าเทียมเกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) กำหนดประเด็นความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550

2) ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559

3) ยึดหลักการความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน ตามมาตรา 6 ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

4) ประชาชนจะต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ตามความสามารถของแต่ละคน และมีมาตรการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในมาตรา 3 ว่าด้วยความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาของประชาชนทุกคนตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย

5) รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ในมาตรา 12 ความเท่าเทียมกัน โดยมีสาระสำคัญคือ (1) ทุกคนมีความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (2) จะไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ กับประชาชนในเรื่อง ศาสนา เชื้อชาติ เชื้อสาย หรือสถานที่เกิด ในการเข้าเรียนของนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินด้านการศึกษา

6) รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนในมาตรา 4 ในเรื่องความเสมอภาคในทุกเชื้อชาติ รัฐปกป้องสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมายและผลประโยชน์ของชาติ ชนกลุ่มน้อย และสนับสนุนพัฒนาความสัมพันธ์ของความเท่าเทียมกัน ความเป็นเอกภาพ ความช่วยเหลือกันของคนในชาติ

4.2 แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล โดยเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการบริการการศึกษาและการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559

2) ให้ความสำคัญกับนโยบายการมีโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยตามนโยบายของรัฐบาล

3) เพื่อการเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยเป็นการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน.

4.3 นโยบายการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การทำให้เท่าเทียมกันทางการเงินด้านการศึกษา โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโรงเรียนเอกชนในสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ และการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายของนักเรียนระหว่างภูมิภาคที่แตกต่างกัน โดยให้นโยบาย

เกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนการศึกษาและในการระดมทุนที่เพิ่มขึ้น โดยผ่านกองทุนเพื่อการบำรุงรักษาและการพัฒนาพื้นฐานการศึกษาและการเรียนการสอน

2) การโอนเงินสดตามเงื่อนไข สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีการโอนเงินสดตามเงื่อนไข Conditional Cash Transfers (CCTS) ให้กับนักเรียน โดยได้ผนวกโปรแกรมการโอนเงินสดของรัฐบาลกลาง ลงไว้ในโปรแกรมเดียวที่เรียกว่า BolsaFamilia โดยเป็นโครงการสวัสดิการสังคมที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวบราซิลที่ยากจน โปรแกรมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความยากจนในระยะสั้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้วยการใช้เงินสดโดยตรงสำหรับการต่อสู้กับความยากจนในระยะยาว

3) การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา จากนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งจัดการศึกษาขั้นต่ำไว้ที่ 9 ปี และมีความพยายามส่งเสริมการเพิ่มขึ้นของอัตราการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่พลเมืองทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ตามนโยบายประเทศภูฏาน

4.4 รูปแบบการเข้าถึงทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) ระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (ACBS) เป็นระบบการศึกษาแบบเปิด ซึ่งตระหนักถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายที่ได้รับไม่เพียงแต่ในโรงเรียน แต่ยังครอบคลุมถึงผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการเข้าถึงทางการศึกษามากขึ้น และส่งเสริมให้สังคมเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลังมัธยมศึกษา และผู้ใหญ่ที่กำลังต้องการศึกษาและฝึกอบรมเพิ่มเติมตามแบบอย่างของสาธารณรัฐเกาหลีใต้

5. สิทธิในการรับการศึกษา โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นสิทธิในการรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ

5.1 หลักการสิทธิในการรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) ได้กำหนดบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน อีกทั้งต้องครอบคลุมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบากไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550

2) จัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน รวมถึงบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกายพิการ หรือมีความต้องการเป็นพิเศษ หรือผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

3) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบ

หรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

4) ได้วางหลักการสำคัญในการรับรองสิทธิความเป็นพลเมือง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับรองให้การศึกษาเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับอย่างทั่วถึงตามแนวคิดการศึกษาเพื่อปวงชน รวมถึงบุคคลที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระบบตามรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

5) การศึกษาเป็นสิทธิของทุกคน และเป็นหน้าที่ของทั้งรัฐและครอบครัวในการให้ความร่วมมือกับสังคม จุดมุ่งหมายของการศึกษาหมายถึง การพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีคุณสมบัติสำหรับการทำงาน และการมีส่วนร่วมความเป็นพลเมือง ตามมาตรา 205 รัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

6) มีการรับรองสิทธิทางการศึกษาให้แก่ประชาชน และส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาโดยให้การศึกษาฟรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและสูงกว่าด้วยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรภูฏาน ปี 2008

7) มีการรับรองสิทธิทางการศึกษา ครอบคลุมแก่ประชาชนทุกกลุ่มในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาทางการศึกษาและในส่วนของกฎหมาย ที่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศภูฏาน

8) มีการรับรองสิทธิทางการศึกษาของประชาชนทุกคนไว้ในมาตรา 59 การศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคนตามรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต

9) ได้รับสิทธิทางการศึกษาภาคบังคับระบุไว้ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษา (เกรด 1-5) เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 6-14 ปี โดยการรับเข้าศึกษาเริ่มต้นที่อายุ 6 ปี และได้ระบุข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการดูแลและให้การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน และการศึกษานอกระบบของกฎหมายการศึกษา ปี 1998 แก้ไขเพิ่มเติมปี 2005

10) สิทธิในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และในการทั่วไปว่าด้วยเรื่องความเท่าเทียมกันของมาตรา 8 ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนในเรื่องของศาสนาเชื้อชาติ เชื้อสาย หรือสถานที่เกิดตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย

11) สิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้พิการผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความสามารถพิเศษพบว่า การดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีการนำรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

12) การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในการเข้ารับการศึกษา

5.2 นโยบายสิทธิในการรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) นโยบายของรัฐบาลในเรื่องปฏิรูปการศึกษาได้เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทยอันประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากลด้วยความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเสมอภาคและดำเนินการให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย 6.บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6.1 คณะบุคคลในรูปสภาหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงที่กำหนดให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวน 4 องค์กร ได้แก่ 1) สภาการศึกษา 2) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 4) คณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีตามมาตรา 32 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (คณะบุคคลในรูปสภาหรือคณะกรรมการ)

6.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การระบุถึงอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาโดยการทำหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการสภาการศึกษา การทำหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา 33-34 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2) กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง และจำนวนหลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

3) การกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1) ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษา 2) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาและ 3) ติดตามการดำเนินการจัด

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

4) กำหนดอำนาจหน้าที่ในการทำงานของคณะกรรมการภาคีเครือข่าย มีดังต่อไปนี้
(1) ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
(2) ดำเนินงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือและความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างภาคีเครือข่าย (3) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมและสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5) การมีคณะกรรมการความร่วมมือทางด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการจัดทำแผนหลักของชาติในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในหมวดที่ 10 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตของสาธารณรัฐเกาหลีใต้

6.3 ที่มาของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการภาคีเครือข่ายฯ พ.ศ.2555 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้ การส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

2) การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและจังหวัดทุกจังหวัด และที่มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามกฎกระทรวงตามมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

3) การกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

4) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 ประกอบไปด้วยภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ จำนวน 11 ประเภทด้วยกันคือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถานศึกษาอื่น และองค์กรอื่น

5) การเข้าสู่การเป็นภาคีเครือข่ายประเภทต่างๆ ในอนุกรรมการ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นภาค

เครือข่ายไม่น้อยกว่าสองปีและมีผลงานที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรับรอง

6) กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อ 1-2 เป็นการให้ความหมายของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและจังหวัด ตลอดจนคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

7) กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อ 3-4 เป็นเรื่องการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีแต่เป็นติดต่อกันไม่เกินสองวาระ และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งโดยรัฐมนตรี

6.4 การจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การดำเนินการศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต และการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตในหมวดที่ 10 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตของสาธารณรัฐเกาหลีใต้

2) การจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปฏิรูปการศึกษา โดยยึดโครงสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตที่บัญญัติขึ้น ในปี ค.ศ. 1984 ของประเทศญี่ปุ่น

3) การจัดตั้งสภาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หน่วยงานทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกระดับ ในปี ค.ศ. 1990 ของประเทศญี่ปุ่น

6.5 การบริหารจัดการกองทุนในรูปของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีชื่อว่า Lifelong Learning Endowment Fund Act (CHAPTER 162 A) ในรูปของคณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเป็นกรรมการ และทำหน้าที่เป็นประธาน โดยทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (การบริหารจัดการกองทุนในรูปของคณะกรรมการ)

6.6 คณะกรรมการกับการบังคับใช้กฎหมาย

1) สารบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความชัดเจนในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการมีความชัดเจนและความเหมาะสมมากที่สุด และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่มีความชัดเจนและความเหมาะสมน้อยที่สุด

2) การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการและดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

3) ผลการปฏิบัติตามสาระบัญญัติของกฎหมายพิจารณาจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานมีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ สถานศึกษาดำเนินการตามสาระบัญญัติ สาระบัญญัติ เกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ และสาระบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหากรรมการตามองค์ประกอบของ คณะกรรมการ การดำเนินการบังเกิดผลสนองเจตนารมณ์ของกฎหมาย

4) ควรปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจาก ตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจ หน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา

5) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาจากหลักเกณฑ์และ วิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและผลการประเมินด้านความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

6) การบริหารและจัดการศึกษาของรัฐในส่วนกลางมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูป สภาและคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามประเมินผลการจัด การศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานส่วนกลางยังมีบทบาทบังคับ บัญชาและสั่งการไปยังเขตพื้นที่การศึกษาค่อนข้างมากแต่การประสานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเอกภาพ ในเชิงนโยบายยังมีน้อย

7. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ ประเด็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ทำให้สำนักงาน กศน. มีอำนาจ หน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด และส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

7.1 สำนักงาน กศน. กับอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย

1) กำหนดให้สำนักงาน กศน. มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 14 พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ดังนี้

(1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

(2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน มาตรฐานการศึกษาฯ ต่อ คณะกรรมการ

(3) ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

(4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และเทียบระดับการศึกษา

(5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้ภาคีเครือข่ายรวมตัวกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

7.2 สำนักงาน กศน.กทม.กับอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย “สำนักงาน กศน. กทม.” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานครตามมาตรา 17 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

7.3 สำนักงาน กศน.จังหวัดกับอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด

7.4 สถานศึกษากับอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) กำหนดให้สถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยการดำเนินงานของสถานศึกษา อาจจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของสังคมก็ได้ ทั้งนี้ในการจัดตั้ง ยุบ เลิกรวม การกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ตามมาตรา 18 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

สำหรับในส่วนขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

ตาราง 3 ปัจจัยที่มีผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย พ.ศ. 2551

เอกสาร ประเด็น	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	รวม
1.การมีส่วนร่วม	√	√		√	√	√		√		√			√	8
2.ความรู้และความ เข้าใจ			√		√	√		√		√	√	√		7
3.ความเป็นอิสระและ ความคล่องตัว	√	√		√					√				√	5
4.การใช้กฎหมาย			√		√	√				√	√			5
5.ความชัดเจนและ ความเหมาะสมของ เนื้อหาสาระ					√	√					√			3
6.ระยะเวลาที่บังคับ ใช้และการปรับปรุง แก้ไข			√	√										2

หมายเหตุ : แหล่งที่มาตามหมายเลขเอกสารกฎหมาย เอกสารและงานวิจัย

1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. สภาพการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
3. การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป
4. การบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต
5. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
6. การวิจัยการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาปี 2548
8. การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมกับมลพิษทางน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
10. การบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขต กทม.
11. การประเมินการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550
12. A decade of education reform in Thailand : broken promise or impossible dream
13. Comparing the characteristics of lifelong learning cities in Korea and Japan: A historical sociological approach

ตาราง 4 องค์ประกอบพื้นฐานปัจจัยที่มีผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

องค์ประกอบพื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	1.การมีส่วนร่วม	-การให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
		-การส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบได้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาตามมาตรา 7 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
		-การส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่อง สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็น และการช่วยเหลือด้านการเงิน การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายตามมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
		-การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
		-ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา โดยกฎหมายได้ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่าย ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการศึกษา
		-เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย		-ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังมลพิษทางน้ำรวมทั้งความต้องการรับรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ และต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง
		-ในทางปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขตกทม. รัฐได้รับความร่วมมือจากประชาชนในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย
		-เมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีให้ประเด็นสำคัญในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก ความเป็นอิสระในการอยู่อาศัย การมีส่วนร่วมขององค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับชาติ

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการ บังคับใช้ กฎหมาย		-สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ
		-ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ
		-มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน
		-ปัญหาด้านบุคลากร พนักงานสอบสวนไม่มีความพร้อม ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ และจำนวนไม่เพียงพอ
		-ด้านวิชาการต้องเสริมสร้างความรู้และประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ โดยให้ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของพระราชบัญญัตินี้
		-การรับรู้เรื่องนโยบายในการศึกษาเป็นช่องว่างของการปฏิรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการในสถานศึกษา
การบังคับใช้ กฎหมาย	3.การใช้กฎหมาย	-การใช้กฎหมายคือ การนำเอาข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ซึ่งข้อเท็จจริงต่าง ๆ นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของหน่วยงานแต่ละแห่ง และการใช้กฎหมายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก
		-มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการ บังคับใช้ กฎหมาย		-ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ
		-การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนการนำกฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
		-การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และทรัพยากร ด้านนโยบาย ด้านเจตคติ ด้านกระบวนการและด้านการประสานงาน
พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551	4. ความเป็นอิสระและ ความคล่องตัว	-เป็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
การบังคับใช้ กฎหมาย		-กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย
		-การส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว (Privatization/Autonomy) ตาม หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยเฉพาะการให้อำนาจแก่ ท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อ ตอบสนองต่อความต้องการ และสอดคล้องบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการ บังคับใช้ กฎหมาย		-ด้านการมอบหมายนโยบายของผู้บังคับบัญชาและด้านการได้รับความ ร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมี ความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมาย และส่วนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องของ โรงพยาบาลชุมชนด้านการนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติ
		-เมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มุมมองเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นอิสระในการอยู่อาศัย
		-รูปแบบการศึกษาชุมชน “Shequ education” ตามนโยบายการบริหารชุมชน ใหม่ จากระบบการจัดการชุมชนที่ขึ้นอยู่กับกำกับการดูแลโดยตรงจาก หน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในชุมชนท้องถิ่น มาเป็นการจัดกลุ่มตามขนาดของ ชุมชนในส่วนราชการที่เล็กกว่าอำเภอ
การบังคับใช้ กฎหมาย	5. ความชัดเจนและความ เหมาะสมของเนื้อหา สาระ	- การกำหนดอำนาจหน้าที่ความชัดเจนของคณะกรรมการและประเด็นคำ นิยามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551
		-การกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจน เนื่องจากมีความ ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่า กศน.ระดับจังหวัด และ กศน.ระดับ อำเภอ

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ พื้นฐาน	ประเด็น	สาระสำคัญ
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการ บังคับใช้ กฎหมาย		-สารบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวม และรายด้านมีความชัดเจนในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการ และกรรมการมีความชัดเจนและความเหมาะสมมากที่สุด และด้านการ กำหนดอำนาจหน้าที่มีความชัดเจนและความเหมาะสมน้อยที่สุด
		-ด้านข้อกฎหมายของพนักงานสอบสวนและผู้บริหารงานสอบสวนมีปัญหาใน ประเด็นคำนิยาม การตีความข้อกฎหมาย
การบังคับใช้ กฎหมาย	6.ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข	-กฎหมายจะใช้บังคับเมื่อใด ในกรณีของกฎหมายลายลักษณ์อักษรจะต้องมี การประกาศตามวิธีการในกฎหมาย
		-การพัฒนาสาระสำคัญและรายละเอียดเพิ่มเติมจากการศึกษาให้เหมาะสมกับ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการ พัฒนาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายการศึกษาได้อย่างสอดคล้องต่อ แนวโน้มความต้องการของสภาพสังคม
		-เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความ ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของ กลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม

องค์ประกอบพื้นฐานปัจจัยที่มีผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 1.การมีส่วนร่วม 2.ความรู้และความเข้าใจ
3.การใช้กฎหมาย 4.ความเป็นอิสระและความคล่องตัว 5.ความชัดเจนและความเหมาะสมของ
เนื้อหา สาระ 6.ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข

1. การมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้อง
กับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ เป็นการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มี
ส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วน
ต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความ
เชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

1.1 ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้าน
การศึกษา

1) เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้าน
การศึกษาตลอดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการ
ดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือ
รายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

2) การให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.2 การดำเนินการและการปฏิบัติ

3) ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังมลพิษทางน้ำรวมทั้งความต้องการรับรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ และต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

4) ในทางปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขต กทม. รัฐได้รับความร่วมมือจากประชาชนในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

5) เมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีให้ประเด็นสำคัญในเรื่อง โครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก ความเป็นอิสระในการอยู่อาศัย การมีส่วนร่วมขององค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับชาติ

2. ความรู้และความเข้าใจ โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นความรู้และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือเป็นการที่ผู้เกี่ยวข้อง กับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย แล้วนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ตลอดจนตลอดจนมีการ ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน

2.1 ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย

1) ความรู้ในเนื้อหาของกฎหมาย (Legal Content) คือ ความรู้ ความเข้าใจใน เนื้อหาของกฎหมาย

2.2 ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

1) ผู้เกี่ยวข้องกฏหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง

2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ

3) ผู้บริหาร อปท. ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมใน ระดับต่ำ

4) ปัญหาด้านบุคลากร พนักงานสอบสวนไม่มีความพร้อม ขาดความรู้ความ เชี่ยวชาญ และจำนวนไม่เพียงพอ

5) การรับรู้เรื่องนโยบายในการศึกษาเป็นช่องว่างของการปฏิรูปของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน ของครู การเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

2.3 ความรู้ความเข้าใจของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

1) ด้านวิชาการต้องเสริมสร้างความรู้และประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ โดยให้ ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของพระราชบัญญัตินี้

2) มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน

3. การใช้กฎหมาย โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดังนี้ คือ เป็นการนำเอาข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ซึ่งข้อเท็จจริงต่างๆ นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของหน่วยงานแต่ละแห่ง โดยผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ

3.1 ขั้นตอนและวิธีการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การใช้กฎหมายคือ การนำเอาข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ซึ่งข้อเท็จจริงต่างๆ นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของหน่วยงานแต่ละแห่ง และการใช้กฎหมายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

2) มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน

3.2 การดำเนินการและการปฏิบัติในการใช้กฎหมาย

3) การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านนโยบาย ด้านเจตคติ ด้านกระบวนการและด้านการประสานงาน

4) การดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาที่สถานศึกษา มีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนการนำกฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

5) ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ

4. ความเป็นอิสระและความคล่องตัว โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์จากประเด็นความเป็นอิสระและความคล่องตัวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ เป็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นอิสระและความคล่องตัวตามหลักการกระจายอำนาจ โดยการให้อำนาจแก่ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่าย และท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และสอดคล้องบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

4.1 หลักการของความเป็นอิสระและความคล่องตัว

1) เป็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา

2) การส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว (Privatization/Autonomy) ตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยเฉพาะการให้อำนาจแก่ท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และสอดคล้องบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

4.2 แนวทางความเป็นอิสระและความคล่องตัว

3) กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4) การมอบหมายนโยบายของผู้บังคับบัญชาและการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมาย และส่วนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลชุมชนด้านการนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติ

5) เมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มุมมองเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นอิสระในการอยู่อาศัย

6) รูปแบบการศึกษาชุมชน “Shequ Education” ตามนโยบายการบริหารชุมชนใหม่จากระบบการจัดการชุมชนที่ขึ้นอยู่กับกำกับดูแลโดยตรงจากหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในชุมชนท้องถิ่น มาเป็นการจัดกลุ่มตามขนาดของชุมชนในส่วนราชการที่เล็กกว่าอำเภอ

5. ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ความชัดเจนของคณะกรรมการและประเด็นคำนิยามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตลอดจนการกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

5.1 ความชัดเจนและความเหมาะสมของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและนิยามของเนื้อหา สาระ

1) การกำหนดอำนาจหน้าที่ความชัดเจนของคณะกรรมการและประเด็นคำนิยามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2) การกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่า กศน.ระดับจังหวัด และ กศน.ระดับอำเภอ

3) สาระบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความชัดเจนในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการมีความชัดเจนและความเหมาะสมมากที่สุด และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีความชัดเจนและความเหมาะสมน้อยที่สุด

4) ด้านข้อกำหนดของพนักงานสอบสวนและผู้บริหารงานสอบสวนมีปัญหาในประเด็นคำนิยาม การตีความข้อกำหนด

6.ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์จากประเด็นระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ คือ เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม และการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย

6.1 การประกาศใช้กฎหมายเพื่อให้มีผลของระยะเวลา

1) กฎหมายจะใช้บังคับเมื่อใด ในกรณีของกฎหมายลายลักษณ์อักษรจะต้องมีการประกาศตามวิธีการในกฎหมาย

6.2 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

2) การพัฒนาสาระสำคัญและรายละเอียดเพิ่มเติมจากการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายการศึกษาได้อย่างสอดคล้องต่อแนวโน้มความต้องการของสภาพสังคม

3) เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม

การประเมิน วิธีและเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับ เครื่องมือ วิธีการประเมิน และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินในการวิจัยการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ได้ใช้เครื่องมือดังนี้ เทคนิคการสำรวจ (Survey Research) โดยมีแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และเทคนิคการรับรองผลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ได้จากการสำรวจ สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินตารางการวิจัยสำหรับการศึกษาระบบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 รายละเอียดอยู่ในบทที่ 3 ว่าด้วยเรื่อง วิธีดำเนินการวิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยในลักษณะผสมผสาน (Mixed Research) ด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร (Document Research) และวิธีการทำการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ในขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างและประเมินแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และการสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การสร้างและประเมินแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) เป็นการใช้ข้อมูลเอกสาร เพื่อสนับสนุนการทำงานทางวิชาการ ด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร และทำการวิเคราะห์ทางเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งแสดงเหตุผลแหล่งข้อมูลของหลักฐานที่จำเป็นในการวิจัย

การสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศไทย และภาคีเครือข่ายที่มีความร่วมมือกับ

สถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ โดยมีรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอและสถานศึกษาขึ้นตรง

(1) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และจังหวัด จำนวน 77 คน

(2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศและสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 961 คน

2) ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 18,741 คน

3) บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศตามโครงสร้างขนาดของสำนักงาน กศน. จำนวน 6,494 คน

4) ภาควิชาที่ีมีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 961 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย 4 กลุ่ม โดยผู้วิจัยออกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Two-stage sampling) ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เริ่มจากชั้นภูมิที่หนึ่ง “ขนาด” สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ชั้นภูมิที่สอง “กลุ่มจังหวัด” ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มจังหวัดได้แก่ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคตะวันออก กลุ่มภาคกลาง และกลุ่มภาคใต้ รวมกรุงเทพมหานคร จากนั้นผู้วิจัยออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ตามกลุ่มจังหวัด เพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรของจังหวัดดังนี้ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี โดยใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2553: 72, อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan.1970: 608) ที่ความคลาดเคลื่อนระดับ .05 จากประชากรทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาควิชาที่ีมีความร่วมมือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

(1) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 6 คน เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

(2) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2) กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 335 คน เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

3) กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 254 คน เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

4) กลุ่มตัวอย่างภาคีเครือข่าย จำนวน 92 แห่ง แบ่งเป็นประเภทได้แก่ ภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการและธุรกิจที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้รายละเอียดปรากฏดังตาราง

ตาราง 5 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด

สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด	ผู้บริหาร กศน.จังหวัด/ ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1.กรุงเทพมหานคร	50	37	531	65	294	95	50	37
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ								
2.จังหวัดเชียงใหม่	20	15	712	88	132	43	20	15
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ								
3.จังหวัดขอนแก่น	21	15	982	121	137	44	21	15
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก								
4.จังหวัดระยอง	7	7	146	18	62	20	7	7
กลุ่มจังหวัดภาคกลาง								
5.จังหวัดนนทบุรี	5	5	119	15	54	17	5	5
กลุ่มจังหวัดภาคใต้								
6.จังหวัดสุราษฎร์ธานี	13	13	230	28	108	35	13	13
รวมทั้งสิ้น	125	92	2,720	335	787	254	125	92

ตาราง 6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามการจัดขนาดของศูนย์กศน. เขต/อำเภอ

ลำดับ	สำนักงาน กศน.		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	จังหวัด/อำเภอ/เขต	จำแนกตามขนาด	ผู้บริหาร กศน. จังหวัด/ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	บุคลากรทางการศึกษา	ภาคีเครือข่าย
1	กรุงเทพมหานคร	ใหญ่	1		3	1
	ลาดกระบัง	ใหญ่พิเศษ	1	2	3	1
	คลองเตย	ใหญ่	1	2	3	1
	คลองสาน	ใหญ่	1	2	3	1
	จตุจักร	ใหญ่	1	2	3	1
	จอมทอง	ใหญ่	1	2	3	1
	ดินแดง	ใหญ่	1	2	3	1
	ดุสิต	ใหญ่	1	2	3	1
	ธนบุรี	ใหญ่	1	2	3	1
	บางกอกน้อย	ใหญ่	1	2	3	1
	บางกะปิ	ใหญ่	1	2	3	1
	บางขุนเทียน	ใหญ่	1	2	3	1
	บางเขน	ใหญ่	1	2	3	1
	บางคอแหลม	ใหญ่	1	2	3	1
	บางพลัด	ใหญ่	1	2	3	1
	ปทุมวัน	ใหญ่	1	2	3	1
	ประเวศ	ใหญ่	1	2	2	1
	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	ใหญ่	1	2	2	1
	พระนคร	ใหญ่	1	2	2	1
	ภาษีเจริญ	ใหญ่	1	2	2	1
	มีนบุรี	ใหญ่	1	1	2	1
	ราชเทวี	ใหญ่	1	1	2	1
	วัฒนา	ใหญ่	1	1	2	1
	คลองสามวา	กลาง	1	2	3	1
	คันนายาว	กลาง	1	2	3	1
	ดอนเมือง	กลาง	1	2	3	1
	ดลิ่งชัน	กลาง	1	2	2	1
	ทุ่งครุ	กลาง	1	2	2	1
	บางกอกใหญ่	กลาง	1	2	2	1
	บางแค	กลาง	1	2	2	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงาน กศน.		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	จังหวัด/อำเภอ/เขต	จำแนกตามขนาด	ผู้บริหาร กศน. จังหวัด/ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	บุคลากรทางการศึกษา	ภาคีเครือข่าย
	บางซื่อ	กลาง	1	2	2	1
	บางนา	กลาง	1	2	2	1
	บางบอน	กลาง	1	1	2	1
	บางรัก	กลาง	1	1	3	1
	บึงกุ่ม	กลาง	1	1	2	1
	พญาไท	กลาง	1	1	2	1
	ทวีวัฒนา	เล็ก	1	2	3	1
	รวม		37	65	95	37
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ						
2	เชียงใหม่	ใหญ่	1		3	1
	ดอยสะเก็ด	ใหญ่พิเศษ	1	7	3	1
	เมืองเชียงใหม่	ใหญ่พิเศษ	1	7	3	1
	แม่แจ่ม	ใหญ่พิเศษ	1	7	3	1
	แม่แตง	ใหญ่พิเศษ	1	7	3	1
	แมริม	ใหญ่พิเศษ			3	
	สันกำแพง	ใหญ่พิเศษ			3	
	สันทราย	ใหญ่พิเศษ			2	
	จอมทอง	ใหญ่	1	6	2	1
	เชียงดาว	ใหญ่	1	6	2	1
	ไชยปราการ	ใหญ่	1	6	2	1
	ฝาง	ใหญ่	1	6	2	1
	พร้าว	ใหญ่	1	6	2	1
	แม่ฮาด	ใหญ่				
	ดอยเต่า	กลาง	1	6	2	1
	ดอยหล่อ	กลาง	1	6	2	1
	แม่वाद	กลาง	1	6	2	1
	แม่อน	กลาง	1	6	2	1
	เวียงแหง	กลาง	1	6	2	1
	สะเมิง	กลาง				
	รวม		15	88	43	15
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
3	ขอนแก่น	ใหญ่	1		3	1
	กระนวน	ใหญ่พิเศษ	1	9	3	1
	ชุมแพ	ใหญ่พิเศษ	1	9	3	1
	น้ำพอง	ใหญ่พิเศษ	1	9	3	1
	บ้านไผ่	ใหญ่พิเศษ	1	9	3	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงาน กศน.		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	จังหวัด/อำเภอ/เขต	จำแนกตามขนาด	ผู้บริหาร กศน. จังหวัด/ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	บุคลากรทางการศึกษา	ภาคีเครือข่าย
	พล	ใหญ่พิเศษ				
	เมืองขอนแก่น	ใหญ่พิเศษ	1	9	3	1
	สีชมพู	ใหญ่พิเศษ				
	หนองเรือ	ใหญ่พิเศษ				
	หนองสองห้อง	ใหญ่พิเศษ				
	เขาสวนกวาง	ใหญ่	1	9	3	1
	ชนบท	ใหญ่	1	9	3	1
	บ้านฝาง	ใหญ่	1	9	3	1
	บ้านแฮด	ใหญ่	1	9	3	1
	พระยืน	ใหญ่			2	
	โคกโพธิ์ชัย	กลาง	1	8	2	1
	คำสูง	กลาง	1	8	2	1
	โนนศิลา	กลาง	1	8	2	1
	เปือยน้อย	กลาง	1	8	2	1
	ภูผาม่าน	กลาง			2	
	เวียงเก่า	เล็ก	1	8	2	1
	รวม		15	121	44	15
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก						
4	ระยอง	เล็ก	1		3	1
	แกลง	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	เมืองระยอง	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	บ้านค่าย	ใหญ่	1	3	3	1
	บ้านฉาง	ใหญ่	1		2	1
	ปลวกแดง	ใหญ่				
	เขาชะเมา	กลาง	1	3	2	1
	นิคมพัฒนา	กลาง	1	3	2	1
	วังจันทร์	กลาง		3	2	
	รวม		7	18	20	7
กลุ่มจังหวัดภาคกลาง						
5	นนทบุรี	กลาง	1		3	1
	บางกรวย	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	บางใหญ่	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	ปากเกร็ด	ใหญ่พิเศษ		3	3	
	เมืองนนทบุรี	ใหญ่พิเศษ				
	ไทรน้อย	ใหญ่	1	3	3	1
	บางบัวทอง	ใหญ่	1	3	2	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงาน กศน.		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	จังหวัด/อำเภอ/เขต	จำแนกตามขนาด	ผู้บริหาร กศน. จังหวัด/ ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	บุคลากรทางการ ศึกษา	ภาคีเครือข่าย
	รวม		5	15	17	5
กลุ่มจังหวัดภาคใต้						
6	สุราษฎร์ธานี	กลาง	1		3	1
	กาญจนดิษฐ์	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	พุนพิน	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	เมืองสุราษฎร์ธานี	ใหญ่พิเศษ	1	3	3	1
	คีรีรัฐนิคม	ใหญ่	1	2	3	1
	บ้านนาสาร	ใหญ่	1	2	2	1
	พนม	ใหญ่	1	2	2	1
	พระแสง	ใหญ่				
	เกาะสมุย	กลาง	1	3	3	1
	เคียนซา	กลาง	1	2	3	1
	ชัยบุรี	กลาง	1	2	2	1
	ไชยา	กลาง	1	2	2	1
	ดอนสัก	กลาง				
	ท่าฉาง	กลาง				
	ท่าชนะ	กลาง				
	บ้านตาขุน	กลาง				
	เกาะพะงัน	เล็ก	1	2	3	1
	วิภาวดี	เล็ก	1	2	3	1
	รวม		13	28	35	13
	รวมทั้งหมด		92	335	254	92

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการในขั้นนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และแบบสัมภาษณ์การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ลักษณะของเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

แบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่ และ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง เพื่อสำรวจการศึกษการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ปรากฏอยู่ในภาคผนวก) ซึ่งในแต่ละระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยมาก

- 3 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

แบบสัมภาษณ์เป็นแบบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยสัมภาษณ์ในประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ (ปรากฏอยู่ในภาคผนวก)

1) วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือด้วยการกำหนดข้อคำถามประกอบการสำรวจ เกี่ยวกับการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีวิธีการดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาเอกสาร ตำรา แนวทางการสำรวจ งานวิจัยและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

(2) การกำหนดข้อคำถามตามประเด็นปัจจัยการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ทั้ง 7 ประเด็น ได้แก่

(1) การจัดการศึกษา (2) การบริหารและการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา (5) สิทธิในการรับการศึกษา (6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย และ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัด (7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และผลการบังคับใช้ในขอบเขต ดังนี้คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) ความรู้และความเข้าใจ 3) การใช้กฎหมาย 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัว 5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ และ 6) ระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้

(3) การตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ โดยเน้นตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ซึ่งพบว่า มีค่าความตรงเท่ากับ 1.00 หมายความว่า แนวคำถามสำหรับการสำรวจด้วยแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย (รายละเอียดปรากฏดังหัวข้อ 3.3)

2) รายละเอียดของข้อคำถามแบบสอบถามการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถามการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

(1) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยเป็นการตอบแบบสอบถามใน 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด เพื่อทราบผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้แก่

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย 7 ประเด็นคือ 1)นิยามและความหมายของกฎหมาย 2)การจัดการศึกษา 3)กระบวนการออกกฎหมาย 4)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 5)ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา 6)การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา และ7)การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย 2 ประเด็นคือ 1)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ2)การบริหารและการจัดการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย 2 ประเด็นคือ 1) ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ และ2)วิธีการบังคับใช้กฎหมาย

(2) ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยเป็นการตอบข้อคำถาม ใช่หรือไม่ใช่ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551และการตอบแบบสอบถามใน 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด เพื่อทราบเจตคติและมาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้ได้แก่

ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย 7 ประเด็นคือ 1) การจัดการศึกษา 2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5) สิทธิในการรับการศึกษา 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และ7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.

เจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย

มาตรการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบด้วย การส่งเสริมและสนับสนุน การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน

(3) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

3) การตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามประกอบการสำรวจตามลำดับดังนี้

(1) นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาและรูปแบบของข้อคำถามทั้ง 3 ส่วนข้างต้น จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

(2) นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงจากขั้นตอนที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้านความตรงตามเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และผู้ที่มีผลงานด้านวิชาการด้านการเขียนตำรา บทความ หรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ของการเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริง รวม 7 คน (รายชื่อตามภาคผนวก ข)

(3) นำค่าคุณภาพที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คนมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งเป็นการคำนวณค่าจากตัวเลขประจำข้อ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2553: 72-73)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นไม่วัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{n}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่ใช้ได้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

(4) นำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5

(5) นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและกรรมการเพื่อพิจารณา

(6) นำแบบสอบถามไปทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย จำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha

Coefficient) และนำมาปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และกรรมการเพื่อพิจารณา หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับจริงไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิคการสำรวจด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอเก็บข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ส่งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ถึงสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เพื่อประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ

3) ประสานงานผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เพื่อขอความอนุเคราะห์สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ส่งให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยภายในระยะเวลาที่กำหนด และขึ้นสัมภาษณ์ไปพบผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายตามวัน เวลาและสถานที่ที่ได้นัดหมาย

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าสถิติร้อยละ และความเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคณิตศาสตร์ สำหรับค่าความถี่ที่นำไปปฏิบัติได้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 4.51-5.00 ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย มีความเห็นด้วยในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย มีความเห็นด้วยในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระดับมาก
- 2.51-3.50 ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย มีความเห็นด้วยในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย มีความเห็นด้วยในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระดับน้อย
- 1.00-1.50 ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย มีความเห็นด้วยในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระดับน้อยที่สุด
- ระดับความคิดเห็นต่อการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ไม่ได้ คือ 0 ผู้วิจัยคำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อคำถาม

แบบทดสอบความรู้และความเข้าใจ ได้ใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน (สุริชา สุขามา. 2552: 93; อ้างอิงจาก เจษฎา สุวรรณ. 2550: 70-71; อ้างอิงจาก Bloom. 1968) และการแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ มี 3 ระดับ ดังนี้ ระดับสูง คือ ได้คะแนนตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 60-79 และระดับต่ำ คือ ได้คะแนนตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 สำหรับแบบสอบถามซึ่งเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายที่เป็นข้อคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และคำนวณด้วยค่าความถี่และร้อยละ

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์และเรียบเรียงตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งได้จำแนกเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนนี้เป็นการให้ข้อเสนอแนะแนวทางจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยวิธีการสนทนากลุ่ม ด้วยการนำผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นร่างข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการรับรองผล เพื่อหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 6 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการ
- 2) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่ม/ศูนย์
- 3) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด
- 4) นักการศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือการศึกษาดนตรีชีวิต
- 5) นักกฎหมายมหาชน ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชานิติศาสตร์
- 6) ภาคีเครือข่าย ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการภาคีเครือข่ายของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย 6 กลุ่ม มีลักษณะเฉพาะและจำนวนไม่มาก โดยผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive) จากทั้ง 6 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 45 ท่าน ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 ท่าน ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2) กลุ่มผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้ให้ข้อมูลหลัก 16 ท่าน ประกอบด้วย เลขาธิการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) รองเลขาธิการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่การศึกษา ด้านพัฒนาเครือข่าย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน และด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ผู้อำนวยการกลุ่มเลขาธิการกรม กลุ่ม

งานคลัง กลุ่มแผนงาน กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กลุ่มพัฒนาระบบการทดสอบ กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ กลุ่มการเจ้าหน้าที่ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สถาบันส่งเสริมและพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

3) กลุ่มผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี จังหวัด รวมทั้ง กรุงเทพมหานคร

4) กลุ่มนักวิชาการ ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 ท่าน ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5) กลุ่มนักกฎหมายมหาชน ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 ท่าน ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนใน สาขาวิชานิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

6) กลุ่มภาคีเครือข่าย ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 ท่าน ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ภาคีเครือข่ายของ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมทั้งกรุงเทพมหานคร กรมราชทัณฑ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ และบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการในขั้นนี้ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มเป็นแบบข้อคำถาม ตามวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ลักษณะเครื่องมือ การสร้าง เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1) วิธีการสร้างเครื่องมือ ด้วยการกำหนดข้อคำถามประกอบการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการ ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

(1) การศึกษาเอกสาร ตำรา แนวทางการสำรวจ งานวิจัยและเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง กับการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551

(2) การกำหนดข้อคำถามตามประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางการศึกษาการบังคับใช้ กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่ผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

(3) การตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ โดยเน้นตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ซึ่งพบว่า มีค่าความตรงเท่ากับ 1.00 หมายความว่า แนวคำถามสำหรับการสำรวจด้วยแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2) รายละเอียดของข้อคำถามของแบบสนทนากลุ่มการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

(1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย

(2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย

(3) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย

3) การตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามประกอบการสำรวจตามลำดับดังนี้

(1) นำแบบสนทนากลุ่ม ฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาและรูปแบบของข้อคำถามทั้ง 3 ส่วนข้างต้น จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

(2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากขั้นตอนที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้านความตรงตามเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และผู้ที่มีผลงานด้านวิชาการ ด้านการเขียนตำรา บทความ หรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ของการเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริง รวม 7 คน (รายชื่อตามภาคผนวก ข)

(3) นำค่าคุณภาพที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คนมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งเป็นการคำนวณค่าจากตัวเลขประจำข้อ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2553: 72-73)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นไม่วัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{n}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	แทน	ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่ใช้ได้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

(4) นำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5

(5) นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและกรรมการเพื่อพิจารณา

2.4 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนนี้ผู้วิจัยใช้การรับรองผลเป็นเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอาศัยตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย โดยมีกระบวนการออกแบบรายละเอียดของเทคนิคการรับรอง ด้วยการกำหนดหัวข้อและเนื้อหาในการพิจารณาเป็นประเด็นสำหรับการรับรองผล โดยการจัดประชุมหรือการทำสนทนากลุ่ม (อาศัยผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1) อันจะนำมาซึ่งข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เหมาะสมและปฏิบัติจริงได้ต่อไป

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนี้

- 1) ขอรับหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพื่อรับรองผล
- 2) ส่งรายละเอียดแนวทางการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ทางไปรษณีย์ถึงผู้รับรองผล
- 3) ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญที่รับรองผลตามกำหนดนัดหมาย

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรับรองผล แปลผล และสรุปประเด็นสาระสำคัญด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จะได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ตอบสนองต่อทั้งผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

```
graph TD; A[1.1 ศึกษากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย] --> D[2.1 เทคนิคการสำรวจด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์]; A --> E[2.2 การสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรค]; B[1.2 ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย] --> D; B --> E; D --> F[3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย]; E --> F; F --> G[3.2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสนทนากลุ่ม]; F --> H[3.3 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล]; F --> I[3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล]; F --> J[3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล]; G --> J; H --> J; I --> J; J --> K[ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551];
```

1.1 ศึกษากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- ศึกษาเนื้อหากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นประเด็นหลักที่ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดและประเด็นข้อคำถามสำหรับการศึกษาระบบบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- การศึกษาเนื้อหากฎหมาย นโยบาย และการบังคับใช้กฎหมายกฎหมายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นประเด็นหลักที่ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดและประเด็นข้อคำถามสำหรับการศึกษาระบบบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในด้านเนื้อหาการบังคับใช้และด้านขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

- 2.1 เทคนิคการสำรวจด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการสำรวจกลุ่มรวม 6 ครั้ง/จังหวัด ด้วยแนวคำถามสำหรับการสำรวจกลุ่มที่ได้
- 2.2 การสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
 1. ประชากรประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย
 2. กลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ๗ ละ 92 ,335, 254, 214 คน/แห่ง
3. เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย การออกแบบแนวคำถามประกอบเทคนิคการสำรวจ (การศึกษาเอกสาร การกำหนดข้อคำถาม และการตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ) รายละเอียดของแนวคำถามฯ และการตรวจ สอบคุณภาพของแนวคำถามประกอบการสำรวจด้วยแบบสอบถาม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ แปรผล และสรุปประเด็นสาระสำคัญด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

นำผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 มาสู่การรับรองผล

- 3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย จำแนกประชากรเป็น 6 กลุ่ม คือ ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารของ สนง.กศน. ส่วนกลาง ผู้บริหารของ สนง.กศน. จังหวัด นักวิชาการด้านการศึกษา นักกฎหมายมหาชนและภาคีเครือข่าย โดยได้เลือกสุ่มแบบเจาะจง จากทั้ง 6 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 39 ท่าน
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสนทนากลุ่ม
- 3.3 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การประชุมเป็นเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอาศัยตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ขอรับหนังสือจากคนตีบทชี้ตัววิทยาลัษฯ ส่งกำหนดการการประชุมเชิงวิพากษ์ แบบตอบรับการประชุม และรายละเอียดฯ ประสานงานกับผู้เข้าร่วมประชุมและจัดประชุมเชิงวิพากษ์
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาวิเคราะห์ แปรผล และสรุปประเด็นสาระสำคัญด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ตาราง 7 การวิจัยสำหรับการศึกษาระบบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ลำดับ ที่	การบังคับใช้	ขอบเขตการบังคับใช้				
		ความรู้และความเข้าใจ	ความชัดเจนและความเหมาะสม	ระยะเวลาและการปรับปรุง	ความเป็นอิสระและความคล่องตัว	ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา
1	ความเสมอภาคและ ความเท่าเทียม	✓	✓	✓	✓	✓
	เครื่องมือ	แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	แบบสอบถาม
			2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	
	วิธีการประเมิน	คำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ
	เกณฑ์การประเมิน	ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน การแปลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ -สูง :ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป ระหว่าง 19-24 คะแนน -ปานกลาง : ตอบถูกต้องร้อยละ 60-79 หรือ ระหว่าง 14-18 คะแนน -ต่ำ : ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 หรือระหว่าง 1-13 คะแนน	ระดับความชัดเจนต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด	ระดับการดำเนินการต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การบังคับใช้	ขอบเขตการบังคับใช้				
		ความรู้และความเข้าใจ	ความชัดเจนและความเหมาะสม	ระยะเวลาและการปรับปรุง	ความเป็นอิสระและความคล่องตัว	ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา
2	การบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓	✓
	เครื่องมือ	แบบสอบถาม	แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	แบบสอบถาม
			2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์
	วิธีการประเมิน	คำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ
	เกณฑ์การประเมิน	ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน การแปลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ -สูง :ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป ระหว่าง 19-24 คะแนน -ปานกลาง : ตอบถูกต้องร้อยละ 60-79 หรือ ระหว่าง 14-18 คะแนน -ต่ำ : ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 หรือระหว่าง 1-13 คะแนน	ระดับความชัดเจนต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด	ระดับการดำเนินการต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การบังคับใช้	ขอบเขตการบังคับใช้				
		ความรู้และความเข้าใจ	ความชัดเจนและความเหมาะสม	ระยะเวลาและการปรับปรุง	ความเป็นอิสระและความคล่องตัว	ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา
3	การมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย	✓	✓	✓	✓	✓
	เครื่องมือ	แบบสอบถาม	แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	แบบสอบถาม
			2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	
	วิธีการประเมิน	คำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ
	เกณฑ์การประเมิน	ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน การแปลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ -สูง :ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป ระหว่าง 19-24 คะแนน -ปานกลาง : ตอบถูกต้องร้อยละ 60-79 หรือ ระหว่าง 14-18 คะแนน -ต่ำ : ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 หรือระหว่าง 1-13 คะแนน	ระดับความชัดเจนต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด	ระดับการดำเนินการต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การบังคับใช้	ขอบเขตการบังคับใช้				
		ความรู้และความเข้าใจ	ความชัดเจนและความเหมาะสม	ระยะเวลาและการปรับปรุง	ความเป็นอิสระและความคล่องตัว	ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา
4	บทบาทและอำนาจ หน้าที่คณะกรรมการ	✓	✓	✓	✓	-
	เครื่องมือ	แบบสอบถาม	แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	แบบสอบถาม
			2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	
	วิธีการประเมิน	คำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ
	เกณฑ์การประเมิน	ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน การแปลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ -สูง :ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป ระหว่าง 19-24 คะแนน -ปานกลาง : ตอบถูกต้องร้อยละ 60-79 หรือ ระหว่าง 14-18 คะแนน -ต่ำ : ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 หรือระหว่าง 1-13 คะแนน	ระดับความชัดเจนต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด	ระดับการดำเนินการต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การบังคับใช้	ขอบเขตการบังคับใช้				
		ความรู้และความเข้าใจ	ความชัดเจนและความเหมาะสม	ระยะเวลาและการปรับปรุง	ความเป็นอิสระและความคล่องตัว	ความหลากหลายของกฎหมาย กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายการศึกษา
5	บทบาทและอำนาจ หน้าที่สำนักงาน	✓	✓	✓	✓	-
	เครื่องมือ	แบบสอบถาม	แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	1.แบบสอบถาม	แบบสอบถาม
			2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	2.แบบสัมภาษณ์	
	วิธีการประเมิน	คำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า โดยมี 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด	ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ
	เกณฑ์การประเมิน	ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน การแปลคะแนนเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ -สูง :ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป ระหว่าง 19-24 คะแนน -ปานกลาง : ตอบถูกต้องร้อยละ 60-79 หรือ ระหว่าง 14-18 คะแนน -ต่ำ : ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 หรือระหว่าง 1-13 คะแนน	ระดับความชัดเจนต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความชัดเจน/เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด	ระดับการดำเนินการต่ำสุดจนถึงสูงสุด (1-5) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปรับปรุงและแก้ไขในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย -ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
IOC	=	ค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)
Cronbach's	=	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์

งานวิจัยนี้ได้ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ตอนที่ 2 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยการศึกษาความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้วยการทำการสำรวจ (Survey Research) เพื่อเป็นวิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้น การดำเนินการวิจัยจึงมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

การสร้างและประเมินแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) และทำการวิเคราะห์ทางเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จากการตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอนของการวิจัยโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้านความตรงตามเนื้อหา รวม 7 คน และนำค่าคุณภาพที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คนมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ในชุดของแบบสอบถามจำนวน 121 ข้อ พบว่า มีจำนวน 14 ข้อ ที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 และมีจำนวน 107 ข้อ ที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับเป็นข้อคำถามสำหรับใช้เป็นแบบสอบถามต่อไป (รายละเอียดของผลค่า IOC รายข้ออยู่ในภาคผนวก)

การหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ชุดที่ 2) ของแบบสัมภาษณ์การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้ผลดังนี้ ในชุดของแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับเป็นข้อคำถามสำหรับใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ต่อไป (รายละเอียดของผลค่า IOC รายข้ออยู่ในภาคผนวก)

การหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ชุดที่ 3) ของวิธีการประชุม/สนทนากลุ่มการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้ผลดังนี้ ในชุดของแบบสนทนากลุ่ม จำนวน 3 ข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับเป็นข้อคำถามสำหรับใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ต่อไป (รายละเอียดของผลค่า IOC รายข้ออยู่ในภาคผนวก)

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับข้อคำถามในชุดเครื่องมือทั้ง 3 ชุด ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน และขั้นตอนต่อมาได้นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงตามคำแนะนำของ

ผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและกรรมการเพื่อพิจารณา จากนั้น นำแบบสอบถามไปทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย จำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และนำมาปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและกรรมการเพื่อพิจารณา หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับจริงไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

โดยผลของการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) พบว่า ชุดแบบสอบถาม สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตามข้อ 1-44 และข้อ 99-113 เป็นการตอบใน 5 ระดับ ในภาพรวมโดยได้ผลตั้งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.971 ส่วนข้อทดสอบความรู้ความเข้าใจข้อที่ 45-98 ได้ผลตั้งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ในภาพรวมเท่ากับ 0.843 และผลตามรายชื่ออยู่ในตารางภาคผนวก)

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอและสถานศึกษาขึ้นตรง

1) ผู้บริหารผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และจังหวัด จำนวน 77 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศและสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 961 คน

1.2 ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 18,741 คน

1.3 บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศตามโครงสร้างขนาดของสำนักงาน กศน. จำนวน 6,494 คน

1.4 ภาคีเครือข่ายที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 961 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย 4 กลุ่ม โดยผู้วิจัยออกแบบการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) เริ่มจากชั้นภูมิที่หนึ่ง “ขนาด” สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ชั้นภูมิที่สอง “กลุ่ม

จังหวัด” ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มจังหวัด ได้แก่ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคตะวันออก กลุ่มภาคกลาง และกลุ่มภาคใต้ รวมกรุงเทพมหานคร จากนั้นผู้วิจัยออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ตามกลุ่มจังหวัด เพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรของจังหวัดดังนี้ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี โดยใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2553: 72, อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan.1970: 608) ที่ความคลาดเคลื่อนระดับ .05 จากประชากรทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

1) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 6 คน เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2.2 กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 335 คน เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2.3 กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 254 คน เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2.4 กลุ่มตัวอย่างภาคีเครือข่าย จำนวน 92 แห่ง แบ่งเป็นประเภทได้แก่ ภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการและธุรกิจที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 773 ชุด ได้รับการตอบกลับจำนวน 432 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งออก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้วยเงื่อนไขเวลาในการเก็บข้อมูลและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลับ จึงทำให้ได้ข้อมูลจำนวนที่จำกัด

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขต/อำเภอ ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่ายในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

ตาราง 8 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพ	ตำแหน่ง									
	ผู้บริหาร กศน.จังหวัด/ ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ										
ชาย	13	46.4%	111	33%	23	36.5%	2	40%	149	34.5%
หญิง	15	53.6%	225	67%	40	63.5%	3	60%	283	65.5%
รวม	28	100%	336	100%	63	100%	5	100%	432	100%
วุฒิการศึกษา										
มัธยมศึกษา	0	0%	2	0.6%	0	0%	1	20%	3	0.7%
ปริญญาตรี	8	28.6%	284	84.5%	51	81%	3	60%	346	80%
ปริญญาโท	20	71.4%	46	13.7%	11	17.5%	1	20%	78	18.1%
ไม่ระบุ	0	0%	4	1.2%	1	1.6%	0	0%	5	1.2%
รวม	28	100%	336	100%	63	100%	5	100%	432	100%
กลุ่มภาค/จังหวัด										
เหนือ/เชียงใหม่	10	35.7%	106	31.5%	24	38.1%	2	40%	142	32.9%
ตะวันออก/เชียงใหม่/ขอนแก่น	4	14.3%	80	23.8%	16	25.4%	3	60%	103	23.8%
ตะวันออก/ระยอง	2	7.1%	34	10.1%	2	3.2%	0	0%	38	8.8%
กลาง/นนทบุรี กรุงเทพมหานคร	5	17.9%	104	31%	8	12.7%	0	0%	117	27.1%
ใต้/สุราษฎร์ธานี	7	25%	12	3.6%	13	20.6%	0	0%	32	7.4%
รวม	28	100%	336	100%	63	100%	5	100%	432	100%

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลสถานภาพ	ตำแหน่ง									
	ผู้บริหาร กศน.จังหวัด/ ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงาน										
1 - 5 ปี	3	11.5%	87	27.7%	20	37.7%	2	66.7%	112	28.3%
6 - 10 ปี	1	3.8%	126	40.1%	15	28.3%	1	33.3%	143	36.1%
11 - 15 ปี	1	3.8%	50	15.9%	7	13.2%	0	0%	58	14.6%
16 - 20 ปี	3	11.5%	33	10.5%	5	9.4%	0	0%	41	10.4%
21 - 25 ปี	7	26.9%	8	2.5%	1	1.9%	0	0%	16	4%
26 ปีขึ้นไป	11	42.3%	10	3.2%	5	9.4%	0	0%	26	6.6%
รวม	26	100%	314	100%	53	100%	3	100%	396	100%

ตาราง 8 ข้อมูลสถานภาพของการตอบแบบสอบถาม พบว่า มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 432 คน เป็นชายจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 เป็นหญิงจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5

1) ด้านเพศ ผู้บริหาร กศน.จังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย ส่วนใหญ่เป็นผู้ตอบเพศหญิง 283 คน คิดเป็นร้อยละ 65 เป็นเพศชาย 149 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม ครูเป็นผู้ตอบมากที่สุด 336 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 บุคลากรทางการศึกษา 63 คิดเป็นร้อยละ 14.6 ผู้บริหาร 28 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และภาคีเครือข่าย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของจำนวนทั้งหมด

2) ด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่จบปริญญาตรี 346 คน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาจบปริญญาโท 78 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 จบมัธยมศึกษา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และไม่ระบุวุฒิการศึกษา 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มพบว่า ผู้บริหารจบวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทมากที่สุด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 จบปริญญาตรี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 ส่วนครูจบวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด 284 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ระดับปริญญาโท 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ไม่ระบุวุฒิการศึกษา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และจบระดับมัธยมศึกษา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนบุคลากรทางการศึกษาจบวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด 51 คน คิดเป็นร้อยละ 81 ระดับปริญญาโท 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ไม่ระบุวุฒิการศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 และภาคีเครือข่ายจบวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับปริญญาโท 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และระดับมัธยมศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

3) ด้านภาค/จังหวัด เป็นบุคลากรสังกัดของหน่วยงานอยู่ภาคเหนือ/เชียงใหม่มากที่สุด 142 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 รองลงมาภาคกลาง/จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร 117 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ/จังหวัดขอนแก่น 103 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ภาคตะวันออก/จังหวัดระยอง 38 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ภาคใต้/จังหวัดสุราษฎร์ธานี 32 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารจังหวัดเชียงใหม่มีผู้ตอบมากที่สุด 10 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมาจังหวัดสุราษฎร์ธานี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25 จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร 5 คนคิดเป็นร้อยละ 20 จังหวัดขอนแก่น 4 คนคิดเป็นร้อยละ 14.3 และจังหวัดระยอง 2 คนคิดเป็นร้อยละ 7.1 เป็นต้น

4) ด้านประสบการณ์การทำงาน เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6-10 ปี 143 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16-20 ปี 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21-25 ปี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 26 ปีขึ้นไป 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไปมากที่สุด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาช่วงระหว่าง 21-25 ปี 7 คน คิดเป็น

ร้อยละ 26.9 ช่วง 1-5 ปีและ 16-20 ปี เท่ากัน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ครูมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปีขึ้นไปมากที่สุด 126 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมาช่วงระหว่าง 1-5 ปี 87 คนคิดเป็นร้อยละ 27.7 ช่วง 11-15 ปี 50 คนคิดเป็นร้อยละ 15.9 และช่วง 16-20 ปี 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ช่วง 21-25 ปี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และ 26 ปีขึ้นไป 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 บุคลากรทางการศึกษามีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปีขึ้นไปมากที่สุด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 รองลงมาช่วงระหว่าง 6-10 ปี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ช่วง 11-15 ปี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ช่วง 16-20 ปีและ 26 ปีขึ้นไปเท่ากัน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และช่วง 21-25 ปี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และภาคีเครือข่ายมีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปีขึ้นไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาช่วงระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขต ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่ายในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

ตาราง 9 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1)การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.	4.22	.697	มาก	4.08	.688	มาก	4.14	.668	มาก	4.60	.547	มาก	4.10	.685	มาก
1	โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้	3.85	.803	มาก	3.82	0.812	มาก	3.88	0.764	มาก	4.00	0.707	มาก	3.83	.802	มาก
2	โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงส่งผลให้	3.82	.904	มาก	3.78	0.819	มาก	3.93	0.820	มาก	4.20	0.447	มาก	3.81		มาก
														.822		

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
3	การดำเนินงานไม่ครอบคลุมทั้งประเทศ ขาดระบบการสนับสนุน บำรุงขวัญ กำลังใจที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่อง	3.71	.937	มาก	3.78	0.804	มาก	3.82	0.752	มาก	4.40	0.547	มาก	3.79	.804	มาก
4	ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมาย บัญญัติ เนื่องจากสถานะของ สำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็น นิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียง หน่วยงานหนึ่งในสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	4.03	.637	มาก	3.73	0.747	มาก	3.77	0.705	มาก	4.00	0.707	มาก	3.76	.736	มาก
5	อำนาจในการเสนอของบประมาณ และการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณ สำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการ เสนอของบประมาณเอง แต่ต้อง เสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วย วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548	4.03	.744	มาก	3.72	0.741	มาก	3.80	0.737	มาก	4.00	0.707	มาก	3.76	.742	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
6	เครือข่ายการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชาติ และระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อ การดำเนินงานด้านเครือข่ายไม่มาก เท่าที่ควร ทำให้มีผลต่อการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยเป็นอย่างมาก	3.89	.916	มาก	3.71	0.753	มาก	3.77	0.658	มาก	4.40	0.547	มาก	3.74	.752	มาก
7	การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้ เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน	3.85	.890	มาก	3.74	0.814	มาก	3.63	0.725	มาก	4.00	0.707	มาก	3.73	.805	มาก
8	การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริม เท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดอาจคิดว่า การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของ ภาคีเครือข่าย	3.62	.769	มาก	3.72	0.794	มาก	3.74	0.785	มาก	4.20	0.837	มาก	3.70	.794	มาก
9	ขาดระบบการพัฒนสมรรถนะ บุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคี เครือข่าย เพื่อการทำงานอย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	3.78	.917	มาก	3.66	0.786	มาก	3.73	0.766	มาก	4.20	0.836	มาก	3.68	.793	มาก

ตาราง 9 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 9 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้ ($\bar{X} = 3.83$) รองลงไปได้แก่ 2.โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ ($\bar{X} = 3.81$) 3.ขาดระบบการสนับสนุน บำรุงขวัญกำลังใจที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.79$) 4.ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามกฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 3.76$) 5.อำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548 ($\bar{X} = 3.76$) 6.เครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชาติและระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่ายไม่มากเท่าที่ควร ทำให้มีผลต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก ($\bar{X} = 3.74$) 7.การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.73$) 8.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดอาจคิดว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.70$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ 9.ขาดระบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่าย เพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.68$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.85$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) 2.โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.93$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.82$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) 3.ขาดระบบการสนับสนุน

บำรุงขวัญกำลังที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ครู ($\bar{X} = 3.78$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) 4.ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.03$) ภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.73$) ซึ่งผู้บริหารและภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 5.อำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548 โดยผู้บริหารให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.03$) ภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.72$) ซึ่งผู้บริหารและภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 6.เครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชาติและระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่ายไม่มากเท่าที่ควร ทำให้มีผลต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.89$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) 7.การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.85$) ครู ($\bar{X} = 3.74$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.63$) 8.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดอาจคิดว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) ครู ($\bar{X} = 3.72$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.62$) ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและครูมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 9.ขาดระบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่าย เพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.78$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.73$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.66$)

ตาราง 10 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	3.82	.722	มาก	3.93	.706	มาก	3.77	.728	มาก	4.00	.707	มาก	3.90	.711	มาก
10	การมีความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัดยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่	3.71	.937	มาก	3.67	0.820	มาก	3.44	0.757	ปานกลาง	3.40	0.894	มาก	3.64	.822	มาก
11	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ไม่ได้กล่าวถึงคณะกรรมการภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาได้ในขอบเขตแค่ไหน	3.71	.534	มาก	3.64	0.743	มาก	3.52	0.758	มาก	4.00	1.000	มาก	3.63	.737	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
12	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการกำหนดหน้าที่ของภาคีเครือข่ายไว้ในกฎกระทรวง แต่การออกกฎกระทรวงที่ล่าช้า จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	3.57	.997	มาก	3.63	0.779	มาก	3.60	0.793	มาก	3.60	0.547	มาก	3.62	.792	มาก
13	การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับอำเภอยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่	3.50	1.10	มาก	3.62	0.833	มาก	3.38	0.877	ปานกลาง	3.60	1.140	มาก	3.57	.860	มาก
14	การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับตำบล ยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่	3.35	.951	ปานกลาง	3.55	0.841	มาก	3.47	0.839	มาก	3.80	0.447	มาก	3.53	.844	มาก

ตาราง 10 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 3.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 5 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.การมีความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัดยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.64$) รองลงไปได้แก่ 2.การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตาม มาตรา 10 และมาตรา 11 ไม่ได้กล่าวถึงคณะกรรมการภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาได้ในขอบเขตแค่ไหน ($\bar{X} = 3.63$) 3.การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการกำหนดหน้าที่ของภาคีเครือข่ายไว้ในกฎกระทรวง แต่การออกกฎกระทรวงที่ล่าช้า จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.62$) 4.การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับอำเภอยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.57$) และ 5.การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับตำบล ยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัดยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) ครู ($\bar{X} = 3.67$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.44$) และภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.40$) ซึ่งผู้บริหารและครูมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ไม่ได้กล่าวถึงคณะกรรมการภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาได้ในขอบเขตแค่ไหน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.71$) ครู ($\bar{X} = 3.64$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.52$) 3.การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการกำหนดหน้าที่ของภาคีเครือข่ายไว้ในกฎกระทรวง แต่การออกกฎกระทรวงที่ล่าช้า จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยครูให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.63$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.60$) ภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.60$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57$) ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 4.การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับอำเภอยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ โดยครูให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$) ภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.60$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.50$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.38$) ซึ่งครูและภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปใน

แนวทางเดียวกัน 5.การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับ เครือข่าย กศน. ในระดับตำบล ยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ครู ($\bar{X} = 3.55$) บุคลากรทางการ ศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.35$)

ตาราง 11 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านกระบวนการออกกฎหมาย

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	3)กระบวนการออกกฎหมาย	4.03	.792	มาก	3.87	.675	มาก	3.80	.715	มาก	3.80	.447	มาก	3.87	.686	มาก
15	การออกกฎหมายที่ล่าช้าทำให้ ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาน ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดรูปแบบและแนวทางในการ ส่งเสริมและสนับสนุนที่ไม่ทันต่อ การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน	3.75	.844	มาก	3.76	0.758	มาก	3.76	0.797	มาก	3.80	0.447	มาก	3.76	.765	มาก
16	กระบวนการพิจารณาการออก กฎหมายกระทรวงตาม มาตราใน พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ขาดการบูร ณาการร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน	3.78	.738	มาก	3.63	0.753	มาก	3.39	0.752	ปาน กลาง	3.60	0.894	มาก	3.60	.757	มาก

ตาราง 11 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการกระบวนการออกกฎหมาย พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สาม ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.การออกกฎหมายกระทรวงที่ล่าช้าทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนที่ไม่ทันต่อศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.76$) รองลงไป ได้แก่ 2.กระบวนการพิจารณาการออกกฎหมายกระทรวงตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน ($\bar{X} = 3.60$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.การออกกฎหมายกระทรวงที่ล่าช้าทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนที่ไม่ทันต่อศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.76$) ครู ($\bar{X} = 3.76$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.75$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.กระบวนการพิจารณาการออกกฎหมายกระทรวงตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน โดยผู้บริหารให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) ครู ($\bar{X} = 3.63$) ภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.60$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.39$) ซึ่งครูและภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

ตาราง 12 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการจัดการศึกษา

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	4)การจัดการศึกษา	4.00	.860	มาก	3.85	.746	มาก	3.77	.728	มาก	4.20	.447	มาก	3.85	.749	มาก
17	มาตรา 8 (3) ส่งเสริมการศึกษาตาม อัธยาศัยให้ผู้เรียนสามารถนำผลการ เรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอน ผลการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบ โอนผลการเรียนและเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์	3.71	.896	มาก	3.69	0.815	มาก	3.66	0.782	มาก	3.80	0.447	มาก	3.69	.810	มาก
18	การกำหนดให้สถาบันการศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้ทั้งใน รูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย ในทางปฏิบัติแล้ว สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ ครบทั้งสามรูปแบบ โดยคนที่จัด การศึกษานั้นต้องเก่ง	3.82	1.12	มาก	3.64	0.789	มาก	3.55	0.818	มาก	4.20	0.447	มาก	3.65	.817	มาก

ตาราง 12 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการจัดการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สี่ ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.มาตรา 8 (3) ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.69$) รองลงไป ได้แก่ 2.การกำหนดให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในทางปฏิบัติแล้วสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ครบทั้งสามรูปแบบ โดยคนที่จัดการศึกษานั้นต้องเก่ง ($\bar{X} = 3.65$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.มาตรา 8 (3) ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.71$) ครู ($\bar{X} = 3.69$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.66$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.การกำหนดให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในทางปฏิบัติแล้วสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ครบทั้งสามรูปแบบ โดยคนที่จัดการศึกษานั้นต้องเก่ง โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.82$) ครู ($\bar{X} = 3.64$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.55$)

ตาราง 13 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	5) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา	3.85	.755	มาก	3.81	.693	มาก	3.80	.820	มาก	4.00	1.00	มาก	3.81	.718	มาก
19	การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ยังจัดและควบคุมโดยรัฐ โดยขาดความไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการจัดการการศึกษา	3.82	.862	มาก	3.66	0.753	มาก	3.68	0.930	มาก	4.00	1.000	มาก	3.68	.790	มาก
20	ตามมาตรา 6 ของกฎหมายประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจนในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกระบบ โดยไม่ได้ระบุการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาไว้อย่างไร	3.64	.731	มาก	3.63	0.715	มาก	3.63	0.747	มาก	3.60	0.547	มาก	3.63	.717	มาก

ตาราง 13 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ห้า ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ยังจัดและควบคุมโดยรัฐ โดยขาดความไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.68$) รองลงไปได้แก่ 2.ตามมาตรา 6 ของกฎหมายประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกระบบ โดยไม่ได้ระบุการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาไว้อย่างไร ($\bar{X} = 3.63$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ยังจัดและควบคุมโดยรัฐ โดยขาดความไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการการจัดการศึกษา โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.82$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.68$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.66$) 2.ตามมาตรา 6 ของกฎหมายประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกระบบ โดยไม่ได้ระบุการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาไว้อย่างไร โดยผู้บริหารให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) ครู ($\bar{X} = 3.63$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.63$) และภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

ตาราง 14 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	6)ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา	3.71	.762	มาก	3.81	.740	มาก	3.74	.787	มาก	3.80	1.30	มาก	3.80	.754	มาก
21	ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นเรื่องสิทธิ โดยกำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่ได้รับประโยชน์เขตการจัดการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายไว้	3.17	.944	ปานกลาง	3.62	0.770	มาก	3.50	0.784	มาก	3.40	0.894	ปานกลาง	3.57	.791	มาก
22	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน	3.60	.875	มาก	3.55	0.837	มาก	3.53	0.758	มาก	3.60	1.140	มาก	3.56	.829	มาก
23	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่เพียงพอในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน	3.50	.881	ปานกลาง	3.55	0.855	มาก	3.50	0.820	มาก	3.80	1.303	มาก	3.54	.855	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
24	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ ขาดความเท่าเทียมกันในการได้รับ การศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่ อยู่ต่างกลุ่มกัน	3.46	.922	ปาน กลาง	3.54	0.859	มาก	3.50	0.858	ปาน กลาง	3.80	1.303	มาก	3.53	.866	มาก

ตาราง 14 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านความเสมอภาคในการเข้าถึง และได้รับการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 4 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นเรื่องสิทธิ โดยกำหนดให้บุคคล ได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่ได้รับขอบเขตการจัดการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายไว้ ($\bar{X} = 3.57$) รองลง ไปได้แก่ 2.ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมในการได้รับการศึกษาในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ($\bar{X} = 3.56$) 3.ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่เพียงพอในการ ได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ($\bar{X} = 3.54$) 4.ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการ บริการที่ขาดความเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นเรื่องสิทธิ โดยกำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่ได้รับขอบเขตการจัด การศึกษาและกลุ่มเป้าหมายไว้ โดยครูให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$) บุคลากร ทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) ภาควิชา ($\bar{X} = 3.40$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.17$) 2.ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมในการได้รับการศึกษาในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน โดยผู้บริหารและภาควิชาให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) ครู ($\bar{X} = 3.55$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) ซึ่งผู้บริหารและภาควิชาให้ความสำคัญเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 3.ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับ การบริการที่ไม่เพียงพอในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน โดยภาควิ ชาให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ครู ($\bar{X} = 3.55$) บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.44$) ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารมี ความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 4.ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ขาดความเท่า เทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน โดยภาควิชาให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ครู ($\bar{X} = 3.54$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.46$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามี ความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

ตาราง 15 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านนิยามและความหมายของกฎหมาย

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	1)นิยามและความหมายของ กฎหมาย	3.71	.937	มาก	3.80	.693	มาก	3.69	.775	มาก	4.20	.447	มาก	3.78	.721	มาก
25	การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยต้องเป็นการศึกษาที่ไร้ ขอบเขตและไม่ควรตีกรอบเพราะ เป็นความหมายทั่วไปในลักษณะเปิด กว้าง	3.71	.854	มาก	3.67	0.794	มาก	3.52	0.930	มาก	3.80	0.447	มาก	3.65	.816	มาก
26	พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีกรอบ การปฏิบัติ มีแต่กรอบแนวทางการ เรียนรู้ หรืออาจจะแนะนำให้มีการรอบ แนวทางการจัดการเรียนรู้ตาม อัธยาศัยเพื่อปวงชนของประชาชน นอกระบบโรงเรียน	3.25	1.00	ปาน กลาง	3.63	0.721	มาก	3.52	0.839	มาก	4.20	0.447	มาก	3.59	.764	มาก

ตาราง 15 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้านนิยามและความหมายของกฎหมาย พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่เจ็ด ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็น การศึกษาที่ไร้ขอบเขตและไม่ควรตีกรอบเพราะเป็นความหมายทั่วไปในลักษณะเปิดกว้าง ($\bar{X} = 3.65$) รองลงไปได้แก่ 2. พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีกรอบการปฏิบัติ มีแต่กรอบแนวทางการ เรียนรู้ หรืออาจจะบุเพิ่มให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อปวงชนของประชาชน นอกระบบโรงเรียน ($\bar{X} = 3.59$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็น การศึกษาที่ไร้ขอบเขตและไม่ควรตีกรอบ เพราะเป็นความหมายทั่วไปในลักษณะเปิดกว้าง โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามาก ที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.71$) ครู ($\bar{X} = 3.67$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญ ในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.52$) 2. พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีกรอบการปฏิบัติ มีแต่กรอบแนว ทางการเรียนรู้ หรืออาจจะบุเพิ่มให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อปวงชนของ ประชาชนนอกระบบโรงเรียน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ครู ($\bar{X} = 3.63$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.52$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.25$)

ตาราง 16 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	3.96	.744	มาก	4.03	.656	มาก	4.12	.659	มาก	4.60	.547	มาก	4.05	.663	มาก
27	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.75	1.07	มาก	3.77	0.756	มาก	3.90	0.755	มาก	4.00	0.000	มาก	3.79	.775	มาก
28	ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาก่อขึ้นที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น	3.78	.917	มาก	3.77	0.765	มาก	3.76	0.836	มาก	3.60	0.547	มาก	3.77	.782	มาก
29	การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่ยังไม่มี	3.71	.937	มาก	3.69	0.752	มาก	3.82	0.708	มาก	4.40	0.894	มาก	3.71	.763	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
30	บทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับชุมชนและคณะกรรมการในระดับชุมชนยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร	3.67	.862	มาก	3.65	0.764	มาก	3.71	0.811	มาก	4.20	0.836	มาก	3.67	.778	มาก
31	ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อนและมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น	3.50	1.03	มาก	3.61	0.834	มาก	3.74	0.671	มาก	4.40	0.547	มาก	3.63	.828	มาก
32	ขาดการวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น	3.57	.878	มาก	3.62	0.840	มาก	3.69	0.754	มาก	4.00	1.000	มาก	3.63	.831	มาก

ตาราง 16 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 6 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X} = 3.79$) รองลงไป ได้แก่ 2.ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่า การศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ($\bar{X} = 3.77$) 3.การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร ($\bar{X} = 3.71$) 4.การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับชุมชนและคณะกรรมการในระดับชุมชนยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร ($\bar{X} = 3.67$) 5.ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอน หรือสาระที่จำเป็น ($\bar{X} = 3.63$) 6.ขาดการวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น ($\bar{X} = 3.63$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) ครู ($\bar{X} = 3.77$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.75$) ซึ่งภาคีเครือข่ายและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น โดยผู้บริหารให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) ครู ($\bar{X} = 3.77$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.76$) และภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) 3.การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.71$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.69$) 4.การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับชุมชนและคณะกรรมการในระดับชุมชนยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.71$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.67$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.65$) ซึ่งผู้บริหารและครูมี

ความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 5.ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรม การศึกษาออกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็น ส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญ ของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) ครู ($\bar{X} = 3.62$) และผู้บริหาร ให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57$) ซึ่งผู้บริหารและครูมีความเห็นที่สอดคล้องไปใน แนวทางเดียวกัน และ6.ขาดการวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมี ช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.69$) ครู ($\bar{X} = 3.62$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57$)

ตาราง 17 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	2) การบริหารและการจัดการศึกษา	4.07	.857	มาก	3.99	.664	มาก	4.01	.792	มาก	4.80	.447	มาก	4.01	.701	มาก
33	เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ตามโครงสร้างของหน่วยงานไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติอนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ	3.89	.785	มาก	3.79	0.780	มาก	3.76	0.755	มาก	4.00	0.000	มาก	3.80	.772	มาก
34	การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหา ในการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือก หลากหลาย จึงมีผลต่อความพร้อม ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน	3.96	1.20	มาก	3.72	0.841	มาก	3.85	0.839	มาก	4.40	0.547	มาก	3.76	.868	มาก
35	การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของ	3.78	.917	มาก	3.67	0.812	มาก	3.80	0.820	มาก	4.20	0.447	มาก	3.71	.818	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
36	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจะต้องทำเรื่องงบประมาณไปให้สำนักงาน กศน.จังหวัดเป็นผู้อนุมัติ จึงทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการในการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจะต้องให้ผู้บริหาร กศน.จังหวัดเป็นผู้พิจารณาขั้นสุดท้าย จึงส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในระดับสถานศึกษา	3.75	1.07	มาก	3.67	0.780	มาก	3.58	0.909	มาก	4.20	0.447	มาก	3.67	.819	มาก

ตาราง 17 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 4 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ตามโครงสร้างของหน่วยงานไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ ($\bar{X} = 3.80$) รองลงไปได้แก่ 2.การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหาในการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลาย จึงมีผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.76$) 3.การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องทำเรื่องงบประมาณไปให้สำนักงาน กศน.จังหวัดเป็นผู้อนุมัติ จึงทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.71$) 4.การบริหารจัดการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องให้ผู้บริหาร กศน.จังหวัดเป็นผู้พิจารณาขั้นสุดท้าย จึงส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในระดับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.67$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ตามโครงสร้างของหน่วยงานไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.89$) ครู ($\bar{X} = 3.79$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.76$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหาในการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลาย จึงมีผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.96$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.72$) 3.การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องทำเรื่องงบประมาณไปให้สำนักงาน กศน.จังหวัดเป็นผู้อนุมัติ จึงทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.78$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.67$) ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 4.การบริหารจัดการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องให้ผู้บริหาร กศน.จังหวัดเป็นผู้พิจารณาขั้นสุดท้าย จึงส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในระดับสถานศึกษา โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด

($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.75$) ครู ($\bar{X} = 3.67$) และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้
น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.58$)

ตาราง 18 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	1)ขั้นตอน วิธีการ และการนำ กฎหมายไปปฏิบัติ	3.85	.848	มาก	3.94	.683	มาก	4.09	.734	มาก	4.40	.547	มาก	3.96	.703	มาก
37	หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้อง ศึกษากฎหมายให้ต้องแท้แล้ว ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ กฎหมายกำหนดและดำเนินการ ประสานงานขอความร่วมมือ	3.67	.944	มาก	3.71	0.784	มาก	3.87	0.792	มาก	3.80	0.447	มาก	3.73	.793	มาก
38	การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัด การศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการ บังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัด การศึกษาที่หลากหลาย	3.64	.989	มาก	3.66	0.792	มาก	3.82	0.833	มาก	4.00	0.000	มาก	3.69	.808	มาก
39	การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัด การศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการ บังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัด การศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตาม กลุ่มเป้าหมาย	3.46	.999	มาก	3.68	0.758	มาก	3.85	0.758	มาก	4.20	0.447	มาก	3.69	.778	มาก
40	ความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส ซึ่ง เกิดจากไม่มีการศึกษาตลอดชีวิตที่ จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้	3.50	1.10	มาก	3.68	0.799	มาก	3.69	0.835	มาก	4.20	0.447	มาก	3.68	.825	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง															
41	ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา	3.75	.887	มาก	3.60	0.814	มาก	3.73	0.766	มาก	4.00	0.707	มาก	3.64	.811	มาก
42	ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์	3.39	.956	ปานกลาง	3.57	0.818	มาก	3.73	0.827	มาก	4.40	0.547	มาก	3.59	.831	มาก

ตาราง 18 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมาย พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 6 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงไปได้แก่ 2.การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลายและ 3.การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.69$) 4.ความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส ซึ่งเกิดจากไม่มีการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.68$) 5.ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.64$) และ 6.ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.59$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ โดยบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$) ภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.80$) ครู ($\bar{X} = 3.71$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.67$) 2.การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ครู ($\bar{X} = 3.66$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) 3.การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) ครู ($\bar{X} = 3.68$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.46$) 4.ความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส ซึ่งเกิดจากไม่มีการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.69$) ครู ($\bar{X} = 3.68$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.50$) 5.ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.75$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.73$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) 6.ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.73$) ครู ($\bar{X} = 3.57$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.39$)

ตาราง 19 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนวิธีการบังคับใช้กฎหมาย

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย	ผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	2)วิธีการบังคับใช้กฎหมาย	3.78	.832	มาก	3.86	.809	มาก	3.92	.747	มาก	4.00	0.00	มาก	3.86	.796	มาก
43	การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง	3.71	.896	มาก	3.77	0.816	มาก	3.80	0.737	มาก	4.00	0.000	มาก	3.77	.805	มาก
44	การตรวจสอบ ติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ	3.67	.983	มาก	3.71	0.801	มาก	3.77	0.705	มาก	4.00	0.000	มาก	3.72	.795	มาก
	ภาพรวม	3.67	.916	มาก	3.67	0.791	มาก	3.68	0.787	มาก	3.98	0.619	มาก	3.68	.799	มาก

ตาราง 19 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนวิธีการบังคับใช้กฎหมาย พบว่ามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง ($\bar{X} = 3.77$) รองลงไปได้แก่ 2.การตรวจสอบ ติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.72$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) ครู ($\bar{X} = 3.77$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) 2.การตรวจสอบ ติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญของปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) ครู ($\bar{X} = 3.71$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.67$)

โดยสรุปผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 แยกเป็นภาพรวม รายด้าน รายข้อและรายกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย

1) นิยามและความหมายของกฎหมาย 2) การจัดการศึกษา 3) กระบวนการออกกฎหมาย 4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 5) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา 6) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา และ 7) การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. เมื่อพิจารณาระดับของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. ($\bar{X} = 4.10$) รองลงไปได้แก่ 2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.90$) 3) กระบวนการออกกฎหมาย ($\bar{X} = 3.87$) 4) การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) 5) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) 6) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) และด้านที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ 7) นิยามและความหมายของกฎหมาย ($\bar{X} = 3.78$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 7 ด้าน 26 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้ ($\bar{X} = 3.83$) รองลงไปได้แก่ โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่

ครอบคลุมทั้งประเทศ ($\bar{X} = 3.81$) ขาดระบบการสนับสนุน บำรุงขวัญกำลังที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.79$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับตำบล ยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ และผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ขาดความเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจากทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย มีดังนี้

ผู้บริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากปัญหาทั้งหมด 7 ด้าน พบว่า และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการ การศึกษาของสำนักงาน กศน. ($\bar{X} = 4.22$) รองลงไปได้แก่ กระบวนการออกกฎหมาย ($\bar{X} = 4.03$) การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.82$) และด้านที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นิยามและความหมายของกฎหมาย ($\bar{X} = 3.71$) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 3.71$)

ครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. ($\bar{X} = 4.08$) รองลงไปได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.93$) กระบวนการออกกฎหมาย ($\bar{X} = 3.87$) การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) และด้านที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นิยามและความหมายของกฎหมาย ($\bar{X} = 3.80$)

บุคลากรทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. ($\bar{X} = 4.14$) รองลงไปได้แก่ กระบวนการออกกฎหมาย ($\bar{X} = 3.80$) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.77$) การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) และด้านที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นิยามและความหมายของกฎหมาย ($\bar{X} = 3.69$)

ภาคีเครือข่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. ($\bar{X} = 4.60$) รองลงไปได้แก่ การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) และการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) กระบวนการออกกฎหมาย ($\bar{X} = 3.80$) และความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) และด้านที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นิยามและความหมายของกฎหมาย ($\bar{X} = 4.20$)

2. ระดับของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ 2) การบริหารและการจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.05$) รองลงไปได้แก่ การบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$)

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นรายข้อ (ทั้งหมด 6 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X} = 3.79$) รองลงไปได้แก่ ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ($\bar{X} = 3.77$) การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร ($\bar{X} = 3.71$) การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับชุมชนและคณะกรรมการในระดับชุมชนยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร ($\bar{X} = 3.67$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น และขาดการวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น ($\bar{X} = 3.63$)

พิจารณาการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นรายข้อ (ทั้งหมด 4 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานะของสำนักงาน กศน. ตามโครงสร้างของหน่วยงานไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ ($\bar{X} = 3.80$) รองลงไปได้แก่ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหาในการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลาย จึงมีผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.76$) การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องทำเรื่องงบประมาณไปให้สำนักงาน กศน. จังหวัดเป็นผู้อนุมัติ จึงทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.71$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การบริหารจัดการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องให้ผู้บริหาร กศน. จังหวัดเป็นผู้พิจารณาขั้นสุดท้าย จึงส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในระดับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.67$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย

ผู้บริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ การบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$) และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.96$)

ครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.03$) และการบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.99$)

บุคลากรทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.12$) และการบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$)

ภาคีเครือข่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ การบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.80$) และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.60$)

3. ระดับของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ และ 2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.96$) รองลงไปได้แก่ วิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.86$)

เมื่อพิจารณาขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ เป็นรายข้อ (ทั้งหมด 6 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงไปได้แก่ การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.69$) การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.69$) ความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส ซึ่งเกิดจากไม่มีการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.68$) ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.64$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.59$)

พิจารณาวิธีการบังคับใช้กฎหมาย เป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง ($\bar{X} = 3.77$) รองลงไปได้แก่ การตรวจสอบ ติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.72$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย

ผู้บริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ ขั้นตอนวิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.94$) และวิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.78$)

ครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ ขั้นตอนวิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.09$) และวิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.86$)

บุคลากรทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.86$) และวิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.92$)

ภาคีเครือข่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ได้แก่ ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.40$) และวิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 4.00$)

โดยสรุปภาพรวมผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขต ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่ายในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

ตาราง 20 ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
1) การจัดการศึกษา									
1.1)ด้านหลักการจัด									
45	การศึกษานอกระบบใช้หลักความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา	1.00	สูง	0.98	สูง	1.04	สูง	1.00	สูง
46	การรวบรวมอำนาจให้แก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	0.17	ต่ำ	0.08	ต่ำ	0.11	ต่ำ	0.00	ต่ำ
47	การศึกษาตามอัธยาศัยใช้หลักการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน	1.00	สูง	0.97	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
48	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา	0.92	สูง	0.96	สูง	0.93	สูง	1.00	สูง
49	การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์	0.92	สูง	0.97	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
1.2)ด้านรูปแบบการจัด									
50	มีการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือและ การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	0.92	สูง	0.93	สูง	0.92	สูง	1.00	สูง
51	มีการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือและ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาวิธีเรียนพบ กลุ่ม การศึกษาวิธีเรียนทางไกล และการประเมินเทียบ ระดับการศึกษา เน้นหนักการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก	0.92	สูง	0.97	สูง	0.92	สูง	1.00	สูง
52	มีการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1)เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยจัด ส่งเสริม และ พัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ	1.00	สูง	0.97	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
53	2)เพื่อพัฒนาทักษะบุคคล เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของ บุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	0.07	ต่ำ	0.04	ต่ำ	0.07	ต่ำ	0.00	ต่ำ
54	3)การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เพื่อส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งให้ ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบและเห็นถึงความสำคัญในการ ฟื้นฟูพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเอง	0.96	สูง	0.96	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
55	4)การจัดการกระบวนการเรียนรู้จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม	0.96	สูง	0.97	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง
56	มีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและความถนัดของผู้รับบริการกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา วิทย์เพื่อการศึกษา โทรทัศน์เพื่อการศึกษา การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ และสื่อการเรียนรู้เพื่อคนพิการ	1.00	สูง	0.99	สูง	0.92	สูง	1.00	สูง
57	การจัดหลักสูตรควรเป็นแบบ horizontal learning เฉพาะเจาะจงตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียน 1.3)ด้านผู้เรียน	0.92	สูง	0.86	สูง	0.88	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
58	ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ เพื่อการศึกษาในระบบ	0.32	ต่ำ	0.11	ต่ำ	0.09	ต่ำ	0.00	ต่ำ
59	ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่ความสอดคล้องกับความสนใจ	0.92	สูง	0.96	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
60	ผู้เรียนได้ประโยชน์ในการเรียนรู้ตามความต้องการและ ความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน	0.92	สูง	0.95	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง
1.4)ด้านผู้จัดการเรียนรู้									
61	ผู้จัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตาม ศักยภาพของผู้เรียน	0.89	สูง	0.96	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง
62	จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการ เรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่ หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้	0.96	สูง	0.95	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
63	ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	0.89	สูง	0.97	สูง	0.96	สูง	0.80	สูง
64	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับโอกาสในการ จัดสรรทรัพยากร และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ เพื่อ การดำเนินงาน	0.78	สูง	0.92	สูง	0.87	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
	1.5)ด้านผู้ส่งเสริมและสนับสนุน								
65	ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนต้องเอื้อให้การเรียนรู้ได้ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง	0.89	สูง	0.95	สูง	0.96	สูง	0.80	สูง
66	สื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา งบประมาณ ด้านการเงิน รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษา	0.85	สูง	0.94	สูง	0.95	สูง	0.80	สูง
67	การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา	0.92	สูง	0.97	สูง	1.00	สูง	1.00	สูง
68	การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงแก่ ผู้เรียน	0.28	ต่ำ	0.13	ต่ำ	0.22	ต่ำ	0.00	ต่ำ
69	ขาดความชัดเจนเรื่องสิทธิประโยชน์ในระดับนโยบาย สำหรับสิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริม และสนับสนุน	0.64	ปาน กลาง	0.85	สูง	0.77	ปาน กลาง	0.60	ปาน กลาง
70	การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจและ ความต้องการ	0.92	สูง	0.95	สูง	0.98	สูง	0.80	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย									
71	การบริหารจัดการด้านบุคลากร โดยใช้หลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และระบบคุณธรรม และหลักธรร มาภิบาล	0.92	สูง	0.95	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
72	การบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยใช้หลักการการ รวบรวมอำนาจและการตรวจสอบโดยระบบการจัดการ งบประมาณที่มีอยู่	0.14	ต่ำ	0.06	ต่ำ	0.15	ต่ำ	0.00	ต่ำ
73	การบริหารจัดการด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา โดยใช้หลักการเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและ เท่าเทียม	1.00	สูง	0.96	สูง	0.98	สูง	1.00	สูง
74	การบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา โดยใช้หลักการการจัดการการเรียนรู้และ แลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร	1.00	สูง	0.95	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
75	การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยใช้หลักการประสานงาน การส่งเสริมสนับสนุน และ การให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง	1.00	สูง	0.97	สูง	0.98	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
76	การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นำรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) โดยใช้หลักการกำหนดกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน และการเข้าถึงกิจกรรมการเรียนรู้	0.96	สูง	0.97	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง
77	การบริหารจัดการด้านการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษา ฯลฯ โดยใช้หลักการในการมีคณะทำงานด้านการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมและระบบไอทีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการแก๊งค์กร	0.96	สูง	0.96	สูง	0.90	สูง	1.00	สูง
3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย									
78	เป็นการให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น	0.03	ต่ำ	0.02	ต่ำ	0.04	ต่ำ	0.00	ต่ำ
79	การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับสถานศึกษาและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง	0.85	สูง	0.92	สูง	0.88	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
	4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม								
80	เป็นการเข้าถึงการศึกษา อบรมและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเป็นธรรมแก่ประชากรทุกกลุ่ม	0.96	สูง	0.97	สูง	0.98	สูง	0.80	สูง
81	เป็นการเข้าถึงการศึกษา อบรมและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพแก่ประชากรทุกกลุ่ม	0.96	สูง	0.98	สูง	0.93	สูง	0.80	สูง
82	ประชาชนได้รับบริการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอนหลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นได้ตามความต้องการ	0.92	สูง	0.97	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง
83	ประชาชนได้รับบริการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอนหลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมและชุมชน	0.96	สูง	0.96	สูง	0.98	สูง	1.00	สูง
	5) สิทธิในการรับการศึกษา								
84	เป็นสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบห้าปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย	0.10	ต่ำ	0.02	ต่ำ	0.07	ต่ำ	0.00	ต่ำ

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
85	เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ตามที่กฎหมายได้กำหนดสิทธิไว้ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน	0.96	สูง	0.97	สูง	0.93	สูง	1.00	สูง
6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ									
86	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2557	0.21	ต่ำ	0.07	ต่ำ	0.14	ต่ำ	0.00	ต่ำ
87	คณะกรรมการภาคีเครือข่ายประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 15 ประเภท	0.14	ต่ำ	0.08	ต่ำ	0.11	ต่ำ	0.00	ต่ำ
88	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	0.92	สูง	0.95	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง
89	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ	0.96	สูง	0.96	สูง	0.93	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
90	คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ประธานและกรรมการที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง 8 คน โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 5 คน	1.00	สูง	0.95	สูง	0.92	สูง	1.00	สูง
91	คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมีองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 19 คน ประกอบด้วย ประธานและกรรมการที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ 11 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง 8 คน โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 5 คน	0.03	ต่ำ	0.03	ต่ำ	0.11	ต่ำ	0.00	ต่ำ
92	ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ ซึ่งในจำนวนนี้จะแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ของจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ	0.07	ต่ำ	0.02	ต่ำ	0.09	ต่ำ	0.00	ต่ำ

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
93	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนด จำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของ คณะกรรมการสถานศึกษา	0.92	สูง	0.95	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
94	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนด จำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของ คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.	0.89	สูง	0.97	สูง	0.93	สูง	1.00	สูง
95	การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับ จังหวัด และตำบล	0.12	ต่ำ	0.04	ต่ำ	0.07	ต่ำ	0.00	ต่ำ
96	การมีเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเรียกโดยย่อว่า “เลขาธิการ กศน.” ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และรับผิดชอบการ ดำเนินงานของสำนักงาน กศน.ทั้งในส่วนกลางและใน ระดับภูมิภาคเป็นอย่างมาก	0.96	สูง	0.96	สูง	0.96	สูง	1.00	สูง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ ผู้บริหาร บุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย	ระดับความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551							
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
97	มีอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานตามที่ กฎหมายกำหนด	1.00	สูง	0.97	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
98	ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	0.96	สูง	0.97	สูง	0.95	สูง	1.00	สูง
ภาพรวม		0.75	ปาน กลาง	0.76	ปาน กลาง	0.76	ปาน กลาง	0.74	ปาน กลาง

จากตาราง 20 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 โดยเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย ซึ่งมีจำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านการจัดการศึกษา (หลักการ จัด รูปแบบการจัด ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) 2)การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5) สิทธิในการรับการศึกษา 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และ 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ รายกลุ่มมีรายละเอียด ดังนี้

ผู้บริหาร จำนวน 28 คน เมื่อพิจารณาพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75 คิดจากจำนวนข้อที่ตอบถูก 40.96 ข้อ โดยตอบถูกต่ำสุด 33 ข้อ ตอบถูกสูงสุด 47 ข้อและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการแปลผลในระดับสูงในข้อ 45 47-52 54-57 59-67 69-71 73-77 79-85 88-90 93 94 96 97 และ 98 มีการแปลผลอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 69 และมีการแปลผลอยู่ในระดับต่ำสุดในข้อ 46 53 58 68 72 78 84 86 87 91 92 95

ครู จำนวน 336 คน เมื่อพิจารณาพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.76 คิดจากจำนวนข้อที่ตอบถูก 41 ข้อ โดยตอบถูกต่ำสุด 14 ข้อ ตอบถูกสูงสุด 47 ข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการแปลผลในระดับสูงในข้อ 45 47-52 54-57 59-67 69-71 73-77 79-85 88-90 93 94 96 97 และ 98 มีการแปลผลอยู่ในระดับต่ำสุดในข้อ 46 53 58 68 72 78 84 86 87 91 92 95

บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 63 คน เมื่อพิจารณาพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.76 คิดจากจำนวนข้อที่ตอบถูก 40.96 ข้อ โดยตอบถูกต่ำสุด 27 ข้อ ตอบถูกสูงสุด 47 ข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการแปลผลในระดับสูงในข้อ 45 47-52 54-57 59-67 70-71 73-77 79-85 88-90 93 94 96 97 และ 98 มีการแปลผลอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 69 และมีการแปลผลอยู่ในระดับต่ำสุดในข้อ 46 53 58 68 72 78 84 86 87 91 92 95

ภาคีเครือข่ายผู้บริหาร จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.74 คิดจากจำนวนข้อที่ตอบถูก 40.40 ข้อ โดยตอบถูกต่ำสุด 36 ข้อ ตอบถูกสูงสุด 42 ข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการแปลผลในระดับสูงในข้อ 45 47-52 54-57 59-67 70-71 73-77 79-85 88-90 93 94 96 97 และ 98 มีการแปลผลอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 69 มีการแปลผลอยู่ในระดับต่ำสุดในข้อ 46 53 58 68 72 78 84 86 87 91 92 95 โดยสรุปภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของทั้ง 4 กลุ่ม ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับปานกลาง โดยครูและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (0.76) รองลงมาคือ ผู้บริหาร (0.75) และภาคีเครือข่าย (0.74)

ตาราง 21 แสดงแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ที่	ระดับความรู้ความเข้าใจในการ บังคับใช้กฎหมาย	จำนวนผู้ตอบความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551										
		ผู้บริหาร		ครู		บุคลากรทางการศึกษา		ภาคีเครือข่าย		ภาพรวม		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1	ต่ำ (ตอบถูกน้อยกว่า 32 ข้อลง ไป /ร้อยละ 60)	0	0	5	1.50	1	1.60	0	0	6	1.10	ต่ำ
2	ปานกลาง (ตอบถูก 32-42 ข้อ /ร้อยละ 60-70)	22	78.60	297	88.50	50	79.40	5	100	374	86.50	ปานกลาง
3	สูง (ตอบถูกตั้งแต่ 43 ข้อขึ้น ไป/ร้อยละ 80 ขึ้นไป)	6	21.40	34	10.00	12	19.00	0	0	52	12.10	สูง
	รวม	28	100	336	100	63	100	5	100	432	100	

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างภาพรวมทุกกลุ่มส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในระดับปานกลาง จำนวน 374 คน คิดเป็นร้อยละ 86.50 รองลงมาคือ ระดับสูง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 และระดับต่ำ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า 1)ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้คือ ระดับปานกลาง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 รองลงมาคือระดับสูง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 2)ครูมีระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้คือ ระดับปานกลาง จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50 รองลงมาคือ ระดับสูง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และระดับต่ำ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 3)บุคลากรทางการศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้คือ ระดับปานกลาง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 79.40 รองลงมาคือ ระดับสูง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 19 และระดับต่ำ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 4)ภาคีเครือข่ายมีระดับความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้คือ ระดับปานกลาง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 22 เจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ 2551

ข้อ	เจตคติที่มีต่อกฎหมายของ ผู้บริหารและบุคลากรรกศน.และ ภาคีเครือข่าย	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ								
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	เจตคติที่มีต่อกฎหมายของ ผู้บริหารและบุคลากรรกศน.และ ภาคีเครือข่าย	3.89	.628	มาก	3.97	.624	มาก	4.00	.647	มาก
99	การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของ ผู้บริหารและบุคลากรรกศน.และภาคี เครือข่าย	3.71	0.809	มาก	3.73	0.778	มาก	3.87	0.729	มาก
100	ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของ ผู้บริหารและบุคลากรรกศน.และภาคี เครือข่าย	3.53	0.792	มาก	3.73	0.661	มาก	3.80	0.737	มาก
101	ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการ ปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของ ผู้บริหารและบุคลากรรกศน.และภาคี เครือข่าย	3.53	0.838	มาก	3.72	0.679	มาก	3.74	0.782	มาก
102	ความชัดเจนและความเหมาะสม ของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของ ผู้บริหารและบุคลากรรกศน.และภาคี เครือข่าย	3.53	0.838	มาก	3.71	0.683	มาก	3.76	0.776	มาก

ตาราง 22 เจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 พบว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 4 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.75$) รองลงไปได้แก่ 2.ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.73$) 3.ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.72$) และ 4.ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่ายมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$) ครู ($\bar{X} = 3.73$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) 2.ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) ครู ($\bar{X} = 3.73$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) 3.ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) ครู ($\bar{X} = 3.72$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) 4.ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.76$) ครู ($\bar{X} = 3.71$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.53$)

ตาราง 23 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน

ข้อ	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมและสนับสนุน	ระดับที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	การส่งเสริมและสนับสนุน															
	1) การมีส่วนร่วม	3.85	.931	มาก	3.99	.648	มาก	4.06	.692	มาก	4.40	.547	มาก	4.00	.676	มาก
103	เป็นการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต	3.60	1.030	มาก	3.88	0.662	มาก	4.03	0.717	มาก	4.20	0.836	มาก	3.88	.705	มาก
104	สร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร	3.78	0.956	มาก	3.86	0.669	มาก	3.93	0.715	มาก	4.20	0.447	มาก	3.87	.695	มาก
	2) การใช้กฎหมาย	4.03	.637	มาก	3.96	.665	มาก	3.98	.751	มาก	4.20	.836	มาก	3.97	.677	มาก
105	มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด	3.85	0.755	มาก	3.79	0.697	มาก	3.85	0.895	มาก	4.20	0.836	มาก	3.81	.733	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมและสนับสนุน	ระดับที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
106	ผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ	3.89	0.685	มาก	3.78	0.703	มาก	3.80	0.758	มาก	4.00	0.707	มาก	3.80	.709	มาก
107	การนำข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร	3.67	0.772	มาก	3.79	0.706	มาก	3.71	0.831	มาก	4.20	0.836	มาก	3.77	.731	มาก
	3) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข	4.00	.720	มาก	3.96	.641	มาก	3.95	.777	มาก	4.40	.547	มาก	3.96	.666	มาก
108	มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และรวมถึงการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย	3.78	0.875	มาก	3.88	0.715	มาก	3.88	0.791	มาก	4.20	0.447	มาก	3.88	.734	มาก
109	เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน	3.85	0.650	มาก	3.84	0.653	มาก	3.84	0.766	มาก	4.20	0.836	มาก	3.85	.671	มาก

ตาราง 23 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ประกอบด้วย 1)การมีส่วนร่วม 2)การใช้กฎหมาย และ3)ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข พบว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.00$) การใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.97$) และระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วม (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.เป็นการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนา ด้านการศึกษาตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.88$) รองลงไป ได้แก่ 2.สร้างและการบูรณาการการดำเนินงาน ขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนการใช้กฎหมาย (ทั้งหมด 3 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.81$) 2.ผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.80$) 3.การนำข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1.มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และรวมถึงการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย ($\bar{X} = 3.88$) และ2.เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความ ต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 3.85$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของมาตรการที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่ายมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วม 1.การส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนา ด้านการศึกษาตลอดชีวิต โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$) ครู ($\bar{X} = 3.88$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) 2.สร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.93$) ครู ($\bar{X} = 3.86$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) การใช้กฎหมาย 1.มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) ครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.79$) ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.ผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.89$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) 3.การนำข้อเท็จจริง

ไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ครู ($\bar{X} = 3.79$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.71$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข 1.มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และรวมถึงการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน 2.เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.85$) ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.84$) ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

ตาราง 24 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน

ข้อ	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน	ระดับที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	ความรู้ความเข้าใจ	4.14	.755	มาก	3.93	.661	มาก	4.04	.658	มาก	4.40	.894	มาก	3.96	.671	มาก
110	ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นต้น	4.03	0.692	มาก	3.83	0.696	มาก	3.96	0.671	มาก	4.20	0.836	มาก	3.87	.695	มาก
111	นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ	4.03	0.792	มาก	3.83	0.651	มาก	3.96	0.646	มาก	4.20	0.836	มาก	3.87	.663	มาก

ตาราง 24 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจ พบว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 4.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ(ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า 1. ผู้เกี่ยวข้องกับการกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นต้น และ 2. นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.87$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของมาตรการที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1. ผู้เกี่ยวข้องกับการกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นต้น โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.03$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.96$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.83$) 2. นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.03$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.96$) และครูให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.83$)

ตาราง 25 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ด้านการลดหย่อนทางด้านภาษี

ข้อ	มาตรการการบังคับใช้กฎหมายในการลดหย่อนทางด้านภาษี	ระดับที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551														
		ผู้บริหาร			ครู			บุคลากรทางการศึกษา			ภาคีเครือข่าย			ภาพรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	การลดหย่อนทางด้านภาษี	3.60	1.06	มาก	3.77	.785	มาก	3.72	.792	มาก	4.00	1.22	มาก	3.76	.811	มาก
112	การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี	3.50	1.138	ปานกลาง	3.72	0.765	มาก	3.69	0.801	มาก	4.00	1.224	มาก	3.70	.804	มาก
113	การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี	3.60	1.030	มาก	3.67	0.791	มาก	3.61	0.749	มาก	3.80	1.095	มาก	3.66	.803	มาก
	ภาพรวมทั้งหมด	3.73	.844	มาก	3.78	.701	มาก	3.83	.758	มาก	4.10	.746	มาก	3.79	.721	มาก

ตาราง 25 มาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 การลดหย่อนทางด้านภาษี พบว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ (ทั้งหมด 2 ข้อ) พบว่า 1.การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี ($\bar{X} = 3.70$) และ 2.การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี ($\bar{X} = 3.66$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มในแต่ละข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของมาตรการที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากร กศน.และภาคีเครือข่ายมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1.การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) ครู ($\bar{X} = 3.72$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.69$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.50$) 2.การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ครู $\square$ EMBED Equation.3 $\bar{X} = 3.67$ บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.61$) และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$)

โดยสรุปพบว่า ระดับเจตคติและมาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 แยกเป็นภาพรวม รายด้าน รายข้อและรายกลุ่มมีรายละเอียด ดังนี้

1. ระดับเจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

เมื่อพิจารณาระดับเจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 โดยรวมของทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.75$) รองลงไปได้แก่ ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.73$) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.72$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ภาคีเครือข่ายมีเจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) ครู ($\bar{X} = 3.97$) และผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.89$)

ผู้บริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.71$) รองลงไปได้แก่ ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สารต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.53$) ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.53$) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.53$)

ครูเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.73$) ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.73$) รองลงไปได้แก่ ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.72$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สารต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.71$)

บุคลากรทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.87$) รองลงไปได้แก่ ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.80$) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สารต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.76$) และข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.74$)

ภาคีเครือข่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.20$) รองลงไปได้แก่ การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สารต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$)

2. ระดับมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ซึ่งประกอบด้วยการส่งเสริมและสนับสนุน การประชาสัมพันธ์และณรงค์ต่อประชาชน และการลดหย่อนทางด้านภาษี

เมื่อพิจารณาระดับมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 การส่งเสริมและสนับสนุน พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาดูแลชีวิต ($\bar{X} = 3.88$) รองลงไปได้แก่ สร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละ

องค์กร ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ภาคีเครือข่ายมีการส่งเสริมและสนับสนุนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงไปได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$) ครู ($\bar{X} = 3.99$) และผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.85$) การใช้กฎหมายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.81$) รองลงไปได้แก่ ผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะได้รับประโยชน์ ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.80$) และการนำข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ภาคีเครือข่ายมีการส่งเสริมและสนับสนุนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) รองลงไปได้แก่ ผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.03$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) และครู ($\bar{X} = 3.96$) ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษา แต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และรวมถึงการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย ($\bar{X} = 3.88$) รองลงไปได้แก่ เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ภาคีเครือข่ายมีการส่งเสริมและสนับสนุนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงไปได้แก่ ผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.00$) ครู ($\bar{X} = 3.96$) และบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$)

เมื่อพิจารณาระดับมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน พบว่า ภาพรวมของความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.87$) และนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ภาคีเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงไปได้แก่ ผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.14$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) และครู ($\bar{X} = 3.93$) การลดหย่อนทางด้านภาษีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี ($\bar{X} = 3.70$) รองลงไปได้แก่ การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงไปได้แก่ ครู ($\bar{X} = 3.77$) บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.72$) และผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.60$)

โดยสรุปภาพรวมระดับเจตคติและมาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

4.ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

4.1 ระดับบริหารมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นดังนี้

1) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ (1)ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับไม่เอื้อต่อการทำงานเพราะการทำงานกับกศน. เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายจะเป็นกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้ยากไร้ ผู้ขาดโอกาส การทำงานด้วยมีปัญหา อุปสรรค หลักฐานอยู่อย่างมากมาย ถ้าหากนักกฎระเบียบที่ปฏิบัติตามปกติมาใช้จะทำให้การทำงานนั้นลำบาก (2)ด้านโครงสร้างความเป็นนิติบุคคล ควรให้สถานศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคลจะสามารถดำเนินงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนา กศน.ทั้งบุคลากรและหน่วยงานและยกระดับ กศน.ให้เป็นแห่งชัดเจนกว่านี้ (3)ด้านบทลงโทษ เป็นกฎหมายที่ไม่มีสภาพบังคับหรือบทลงโทษ (4)ด้านประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและที่สำคัญที่สุดคือ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบให้มาก

2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ ด้านบริหารและการจัดการการศึกษา ได้แก่ (1)การดำเนินกิจกรรม กศน.มีข้อจำกัดมากมายในกระบวนการทำงาน ระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน ค่าวัสดุ ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง (2)บทบาทและภารกิจชัดเจนแต่ในเรื่องงานจริงในพื้นที่ครูมีภาระกิจหลายด้าน หลายงานมากเกินไป เช่น กศน.มีหลายศูนย์ฯ แต่ครูมีน้อย รับผิดชอบคนเดียวทั้งสอนหนังสือ จัดกิจกรรมตามนโยบาย และทำหลายอย่างในเวลาเดียวกันจึงทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานไม่เต็มที่

3) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ (1)ด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรทางการศึกษาพื้นฐาน มีรายวิชาย่อยมากเกินไปเป็นปัญหาในการวัดผลประเมินผล การดำเนินการสอบทำได้ยากเกิดปัญหากับหน่วยงาน มีอุปสรรคมากมายในการทำงาน (2)ด้านส่งเสริมและให้ความรู้ ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายมีปัญหาในการให้ความรู้แก่สังคม บุคลากรผู้ปฏิบัติ บางมาตรามีความหมายครอบคลุมภาระกิจงานมากแต่ไม่มีระเบียบปฏิบัติรองรับ จึงทำให้สภาพบังคับไม่ชัดเจน

4) ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่ายมีดังนี้ (1)มีความรู้ความเข้าใจศึกษากฎระเบียบต่าง ๆ บทบาทภารกิจและหน้าที่ (2)มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (3)ถ้ามีพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตก็จะเป็นผลดีต่อการดำเนินกิจกรรม กศน.ของสำนักงาน กศน.

5) เจตคติที่มีต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายมีดังนี้ (1)ด้านการบริหารจัดการ การศึกษา ได้แก่ (1)มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ซึ่งปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานกับกลุ่มนอกระบบ จึงมีความจำเป็นในการปฏิบัติงานต่อสำนักงาน กศน. (2)มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นของ กศน. และการเติบโต ของหน่วยงานและความร่วมมืออย่างดียิ่งกับภาคีเครือข่าย

6) ด้านอื่นๆ มีดังนี้ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ ขอบรับการสนับสนุนในด้าน บุคลากร งบประมาณ ครุภัณฑ์ทางการศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมงาน กศน. บริการแก่นักศึกษาและ ประชาชนให้ได้รับนักศึกษาที่มากขึ้นตรงตามความต้องการของประชาชนแท้จริง มิใช่เป็นการ ทำงานตามความคิดนักวิชาการเท่านั้น

4.2 ระดับปฏิบัติการมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นดังนี้

1) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ (1)ด้านบทบัญญัติ ควรมีบทบัญญัติให้ชัดเจน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กศน. (2)ด้านการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมและประสานงานระหว่าง กศน.และเครือข่าย กศน.ในระดับจังหวัดยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการ อื่นๆ (3)ด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ (ก)ไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตนักศึกษา กศน. เพราะยึด เกณฑ์ในระบบมากเกินไป เช่น การสอบ n-net น่าจะวัดความรู้ด้านประสบการณ์ ด้านอาชีพของ ผู้เรียนให้มากกว่าคะแนน n-net (ข)การเทียบโอนผลการเรียนรู้เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร (ค)ครูรับผิดชอบการสอนหลายวิชามากเกินไป (ง)ตำราเรียนไม่เพียงพอ กับ จำนวนผู้เรียน (จ)บางครั้งหลักสูตรมีเนื้อหาค่อนข้างน้อย (ฉ)มีปัญหาและอุปสรรคด้านเทคโนโลยี เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายอยู่ห่างไกลความเจริญ (4)ด้านการบริหารจัดการการศึกษา การยอมรับของ หน่วยงานอื่นๆ เนื่องจาก กศน.มีเพียงหน่วยงานเดียวในกระทรวงศึกษาธิการ การพิจารณาเรื่อง อื่นๆ ในกระทรวงที่ไม่เข้าข่าย เพราะมีหน่วยงานเดียว ไม่ว่าเรื่องงบประมาณ สถานที่ อาคารเรียน บุคลากร ซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน (5)ด้านการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติ การเข้าใจและ จดจำในบทบัญญัติแห่งกฎหมายควรมีการแนะแนวข้อบัญญัติให้กับหน่วยงานเพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้กับผู้ใช้กฎหมายกับบทบัญญัติกฎหมายที่เห็นไม่สอดคล้องกัน

2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ (1)ด้านโครงสร้างของ หน่วยงาน เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน.ตามโครงสร้างของหน่วยงานไม่ได้มีสถานะเป็นนิติ บุคคลตามกฎหมาย จึงมีข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาตสั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ มีสิทธิในการตัดสินใจ (2)ด้านบริหารและการจัดการการศึกษา ได้แก่ (ก)คำสั่งมาจากผู้วางแผนด้าน ส่วนกลางมากเกินไป ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ต้องรับผิดชอบงานมากบางครั้งต้องรับผิดชอบงานของ

หน่วยงานอื่นมารับผิดชอบด้วย และมีการตำหนิจากหน่วยงานว่าไปแย่งงานหน่วยงานอื่นมาทำ (ข) กศน. ยังไม่มีอำนาจของงบประมาณเอง ทำให้เงินที่ได้จริงไม่สอดคล้องกับปริมาณงานเท่าที่ควร และงานนอกเหนือที่ได้รับจากผู้บริหารระดับสูงมากเกินไป (3) ด้านส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร ได้แก่ (ก) ผู้ใช้กฎหมายไม่มีความรู้พื้นฐาน (ข) การมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ทำให้เกิดการพัฒนาหน่วยงานสถานศึกษา แต่บุคลากรยังขาดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยและยึดติดงานในระบบเดิมๆ

3) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ (1) ด้านการบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ (ก) ขาดการประสานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา เช่น การขอใช้สถานที่โรงเรียนของการศึกษาพื้นฐานบางโรงเรียนยังไม่อนุญาตให้ กศน. เข้าไปใช้ในการพบกลุ่ม (ข) กระบวนการดำเนินการส่วนมากมาจากส่วนกลาง ควรปรับกระบวนการจากพื้นที่หรือผู้ปฏิบัติ นำเสนอสู่ส่วนกลาง (2) ด้านนโยบายเชิงบริหาร ได้แก่ ปัญหาปรับเปลี่ยนผู้บริหารในระดับสูงของหน่วยงานบ่อยทำให้งานไม่ต่อเนื่อง อาทิเช่น การเปลี่ยนเลขาธิการ กศน. เป็นต้น (3) ด้านส่งเสริมและให้ความรู้ ได้แก่ (ก) กระบวนการในการบังคับใช้ไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (ข) นักศึกษา ครู ผู้จัดการเรียนกิจกรรมไม่ศึกษารายละเอียด

4) ปัญหาและอุปสรรคด้านอื่น ๆ มีดังนี้ (1) ด้านความชัดเจนของข้อบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เนื่องจากหน่วยงาน กศน. เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในระดับต้นๆ รองรับเด็กนักเรียนที่มีปัญหาในโรงเรียนสายสามัญและเป็นหน่วยงานที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่คนทุกประเภท ดังนั้นพระราชบัญญัติควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานและบุคลากรในหน่วยงานระดับล่าง เพราะเป็นจุดแรกที่พบปัญหาและแก้ไขปัญหา ควรมีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่นั้นๆ (2) ด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ (ก) รายวิชาเลือกมากเกินไปและหน่วยกิตน้อย (ข) การสอบปลายภาคให้สอบโดยกากบาทเพราะการฝนด้วยกระดาษมีปัญหามากด้วยบางพื้นที่นักศึกษาเป็นผู้สูงอายุสายตามองไม่ชัดเจน (3) ด้านบริหารและการจัดการการศึกษา ได้แก่ (ก) ไม่มีมาตรการในการดูแลด้านสวัสดิการลูกจ้าง/จ้างเหมา (ข) ด้านงบประมาณไม่สอดคล้องกับรายหัวในการจัดกิจกรรมในพื้นที่ และ (ค) ครูไม่ทราบข้อกฎหมายอย่างแท้จริงและมีงานอบรมมากกว่างานสอน

5) ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายมีดังนี้ (1) ด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ (ก) การศึกษานอกระบบใช้หลักความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา (ข) การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการสำรวจสภาพปัญหาของผู้เรียนอย่างจริงจัง (ค) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อบุคคลที่ขาดพลาดโอกาสทางการศึกษาให้มีความเสมอภาค และมีคุณภาพ เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ง) ในด้านเครือข่าย กศน. ได้ส่งเสริมให้

ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ถ้ามีความพร้อมเพียงพอ (2)ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ได้แก่ (ก)มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นอย่างดี แต่การปฏิบัติงานในพื้นที่บางครั้งก็มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพราะประชาชนไม่เข้าใจการศึกษาไม่เห็นความสำคัญการศึกษาเพราะการดำรงชีวิตแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนต้องประกอบอาชีพแต่ต้องการได้แค่วุฒิการศึกษา (ข)รู้จักพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 พอประมาณ เพราะบุคลากรทุกระดับจำเป็นต้องศึกษา (ค)ผู้บริหารและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของกศน. แต่เนื่องจากการปฏิบัติงานบางครั้งต้องทำตามนโยบายกระทรวงและสำนักงาน กศน. ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับความพร้อมที่มีอยู่ (ง)ทราบความหมายและข้อจำกัดของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (3)ด้านส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ได้แก่ (ก)ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ห้บุคลากรและภาคีเครือข่ายให้เข้าใจมากขึ้น(4)ด้านบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ได้แก่ (ก)เป็นกฎหมาย ที่มีระเบียบที่ใช้บังคับในหน่วยงานของ กศน. (ข)มีกรอบข้อกฎหมายให้ปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

6)เจตคติที่มีต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่ายมีดังนี้ (1)ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ (ก)การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย (ข)การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายมีน้อยทำให้เจตคติที่มีต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ยังไม่ชัดเจนและเหมาะสมกับผู้บริหารและบุคลากรและภาคีเครือข่ายเท่าที่ควร (2)ด้านการจัดการการศึกษา ได้แก่ (ก)การจัดการศึกษาในทุกๆ ด้านให้กับกลุ่มเป้าหมาย ทักษะชีวิต สังคมและชุมชนพื้นฐานในระบบ (ข)เป็นการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อประชาชนทุกวัยให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน (3)ด้านการบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ (ก)ถ้าบังคับใช้อย่างจริงจังจึงจะเกิดประโยชน์กับประชาชนสูงสุดมาก แต่ประชาชนไม่เห็นความสำคัญเพราะคิดว่าการศึกษาไม่มีประโยชน์กับเขา เพราะคิดว่า เขาต้องอยู่รอดในการประกอบอาชีพ (ข)ควรมีหนังสือแจ้งขอความร่วมมือภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลให้ชัดเจน (ค)งานภาคีเครือข่าย บางงานไม่เกี่ยวกับสถานศึกษาแต่รับผิดชอบมากเกินไปทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนด้อยลง (ง)ทำให้มีกรอบในการทำงาน (4)ด้านความคิดเห็นต่อกฎหมาย ได้แก่ (ก)มีทัศนคติที่ดีต่อระบบการศึกษาของไทย (ข)เป็นความรู้สึกที่ดีที่ กศน.มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ใช้ของกศน.เอง (ค)มีเจตคติที่ดี มีความรักและศรัทธาพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

7)มาตรการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้ (1)ด้านการใช้กฎหมาย ได้แก่ (ก)มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (ข)มีมาตรการการบังคับใช้แต่ไม่จริงจัง (ค)ศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551และปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง (2)ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ (ก)ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับภาคีเครือข่ายและนักศึกษาถึงข้อปฏิบัติต่างๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ข)มีหนังสือแจ้งให้ปฏิบัติตามตามมาตรการเป็นทางการและจัดอบรมชี้แจงระดับอำเภอด้วย (ค)ส่งเสริมให้ทั่วถึงทุกหน่วยงาน (3)ด้านโครงสร้างตามพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต ได้แก่ ต้องการให้ กศน.มีพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตและเป็นกรม เพื่อทำงานให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยสามารถของงบประมาณตัวเองได้ ให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำในปัจจุบัน (4)ด้านอื่นๆ มีดังนี้ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ (ก)งบประมาณในการจัดกิจกรรมตั้งเป้าหมายมากเกินไป โดยจัดสรรงบประมาณให้น้อยมาก ไม่พอสำหรับผู้ปฏิบัติในการดำเนินงาน ผู้ปฏิบัติต้องดำเนินการด้วยเงินส่วนตัวเพิ่มเพื่อให้งานสำเร็จ (ข)งบประมาณที่จัดสรรให้ห้องสมุดน้อยมากและทำให้การบริการหรือกิจกรรมที่ทำไม่มีความต่อเนื่องเพราะขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรม

5.ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้บริหารสำนักงาน กศน. จังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี มีประเด็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้ มีปัญหาและอุปสรรคทั้งหมด 8 ด้านดังนี้ 1)ด้านการบริหารจัดการการศึกษา 2)ด้านเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย 3)ด้านคณะกรรมการ กศน.จังหวัดและคณะกรรมการสถานศึกษา 4)ด้านการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย 5)ด้านโครงสร้างขององค์กร 6)ด้านการจัดการศึกษา 7)ด้านนโยบาย และ 8) ด้านบูรณาการ

1) ด้านการบริหารจัดการการศึกษา ประกอบด้วย การบริหาร งบประมาณและทรัพยากร บุคลากร และระเบียบและข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม มีรายละเอียดดังนี้

(1)การบริหาร ได้แก่ (ก)การทำงานในพื้นที่ส่วนของกศน. ตำบล ยังไม่สมบูรณ์เพราะการใช้พื้นที่ ซึ่งยังไม่มีอาคารเป็นของกศน.เอง โดยไม่มีงบประมาณในการสร้างสำนักงานเป็นของตนเอง จากกรอบของภารกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่มีค่อนข้างมาก แต่ไม่มีสถานที่ที่เป็นของตนเองในการปฏิบัติงาน ดังนั้นกศน.จึงใช้อาคารตามความอนุเคราะห์ของหน่วยงานอื่นๆ เช่น ศาลาอเนกประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน เทศบาล ในการปฏิบัติงานตามกรอบหลายๆ ด้านเท่าที่ทำได้ (ข)การทำงานในเชิงพื้นที่ ถ้าจังหวัดไม่ขับเคลื่อนอำเภอก็จะไม่ขับเคลื่อนไปด้วย (ค)ไม่มีการติดตามผลในการบังคับใช้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ง)ไม่สามารถที่จะใช้งบประมาณส่วนอื่นจ่ายในการประชุมคณะกรรมการได้ จึงทำให้บางจังหวัดไม่มีการประชุม และทำให้การทำงานของภาคีเครือข่ายได้หยุดชะงักไป และ(จ)กศน.อาจจะไม่ได้สื่อสาร ในรายละเอียดเท่าที่ควรอาจทำให้เกิดการทำงานผิดพลาด รายละเอียดเกี่ยวกับงานการศึกษานอกระบบไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างของหลักสูตรที่มีมากเกินไปต่อภารกิจของครู

(2)งบประมาณและทรัพยากร ได้แก่ (ก)หากจะทำให้คนได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ต้องใช้ทรัพยากรหลายอย่าง และต้องมีแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมจะเรียนรู้ เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึง (ข)ข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร เช่น คน งบประมาณ และเทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความขับเคลื่อน (ค)งบประมาณสำหรับจัดประชุมคณะกรรมการไม่เพียงพอ จึงทำให้ต้องบริหารจัดการด้านงบประมาณด้วยตนเอง และ(ง)ในส่วนของงบประมาณที่จัดสรรเป็นรายตำบล เป็นรายหัวของนักศึกษา แต่ในขณะเดียวกันขนาดของตำบลเล็กตำบลใหญ่ต่างกันแต่มีการจัดสรรงบประมาณเท่ากันหมด

(3)บุคลากร ได้แก่ (ก)บุคลากรไม่เพียงพอกับภาระงานที่กศน. ที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก (ข)บุคลากรไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องการทำงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 โดยจะทำงานตามแบบเดิม (ค)ข้อจำกัดในตัวบุคคลหรือภาคีเครือข่ายที่จะมาทำงานค่อนข้างจะทำได้จำกัดในการเปิดหลักสูตรรายบุคคล และ(ง)ครูกศน.ส่วนใหญ่จะไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านครู จึงทำให้การจะไปขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงกว่าทำได้ลำบาก

(4)ระเบียบและข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม ได้แก่ ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างทางพัสดุไม่เอื้อต่อการทำงานในเชิงปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

2) ด้านเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ได้แก่ (1)มีบางประเด็นและหลายประเด็นที่กำหนดเอาไว้ไม่ครอบคลุมในการจัดการศึกษาให้กับประชาชน (2)บทบาทหน้าที่และงานของกศน.จะดำเนินการอยู่ 3 เรื่องที่สำคัญคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาสายอาชีพ การศึกษาตามอัธยาศัย แต่ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จะกล่าวถึงเนื้อหาส่วนตรงนี้ค่อนข้างน้อย (3)เรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายที่ใช้ก่อนหน้าพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งยังไม่ยกเลิก ยังคงมีการบังคับใช้กันอยู่ ควรจะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมสมัยใหม่ (4)ความชัดเจน นิยาม ในส่วนของการเขียนมาตรา 9 มาตรา 10 ว่าภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและจัดการศึกษาตามที่ภาคีเครือข่ายต้องการ (5)ควรทบทวนบทบัญญัติพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ว่าครอบคลุมประเด็นใดบ้าง ซึ่งจริงแล้วสามารถที่จะขับเคลื่อนไปได้ดีระดับหนึ่ง ของทุกระบบของการศึกษาในเรื่องของการกระจายอำนาจทางการศึกษา (6)เมื่ออ่านแต่ละมาตราแล้วเข้าใจยากและผลในทางปฏิบัติก็ไม่เห็นว่าจะส่งผลจริงจัง และเมื่อพิจารณาแบบละเอียดของบทบัญญัติกฎหมายในส่วนต่างๆ แล้วก็ยังต้องมีการปรับแก้ไขให้ทันยุคทันสมัยของการเปลี่ยนแปลงของสังคม และ

(7)การใช้กฎหมายในแต่ละมาตราก็ยังไม่มาก เช่น เรื่องการประกันคุณภาพ ต้องมีการประเมินต้นสังกัดทุก 3 ปี และทุก 5 ปีของการประเมินจากภายนอก ซึ่งมีการประเมินไปแล้ว 2 ครั้ง แต่ครั้งที่ 3 ยังไม่มีการประเมินต้นสังกัด ดังนั้น เมื่อการประเมินภายนอกไม่ชัดเจนการประเมินต้นสังกัดก็จะไม่ชัดเจนไปด้วย

3) ด้านคณะกรรมการ กศน.จังหวัดและคณะกรรมการสถานศึกษา ได้แก่ (1)คณะกรรมการกศน. จังหวัด แต่ละหน่วยงานถูกจำกัดด้วยงบประมาณและไม่มีระเบียบรองรับ ระเบียบในข้อปฏิบัติ ข้อกำหนดต่างๆ เช่น กำหนดประชุมอย่างน้อย ปีงบประมาณละ 1 ครั้ง แต่ไม่เอื้อเนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดการประชุม (2)การได้มาของคณะกรรมการสถานศึกษาเกิดจากสภาพปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของกฎหมายฉบับนี้ในเรื่องการบริหารจัดการของคณะกรรมการ คือคณะกรรมการระดับจังหวัดมีงบประมาณในการบริหารจัดการ แต่ในส่วนในระดับสถานศึกษาพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวง จึงทำให้คณะกรรมการชุดนี้เกิดความไม่เท่าเทียม และ(3)คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ยังไม่ดำเนินการอย่างเต็มที่ โดยมีผู้ว่าราชการเป็นประธาน ซึ่งคณะกรรมการยังไม่ค่อยมีบทบาทเท่าที่ควร ยังไม่มีการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง และในปัจจุบันการแต่งตั้งกรรมการ ก็จะต้องตั้งกันมาตามตำแหน่ง ส่วนใหญ่กรรมการก็ไม่ได้รู้งานมาก เหมือนแค่รู้ว่าเป็นหน้าที่ว่าเป็นคณะกรรมการอยู่

4) ด้านการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ (1)กศน.ยังขาดเครื่องมือในการทำงาน ทำให้มีช่องว่างในการร่วมมือกับเครือข่ายและการระดมทรัพยากรจึงทำไม่ค่อยได้ ดังนั้น การมีเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญที่เข้ามาช่วย กศน. ในการจัดการศึกษา (2)กิจกรรมต่างๆ ของกศน. ได้ดำเนินการร่วมกันทำกับภาคีเครือข่าย แต่ถ้าให้ภาคีเครือข่ายไปจัดเองจึงไม่สามารถทำได้ ดังนั้น ในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานกศน.เป็นผู้จัดการศึกษา และถ้าจะให้ภาคีเครือข่ายเป็นผู้จัดการศึกษา ซึ่งภาคีเครือข่ายต้องเป็นครูประจำกลุ่มเอง แต่เนื่องจากภาคีเครือข่ายไม่สามารถดำเนินการตามหลักสูตรหรือกิจกรรมของตนเองได้ ซึ่งตอนนี้ก็จะมีวิชาเลือกที่เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายร่วมกับกศน. (3)ภาคเอกชน หรือโรงเรียนเอกชน หากเข้ามาเป็นเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกับกศน. ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษานอกระบบ หรือเรื่องการศึกษาตามอัธยาศัย ถ้ามีเงินอุดหนุนหรือรายรับจากผู้รับบริการบางส่วน โดยจะทำให้ภาคเอกชนอาจจะเข้ามาดำเนินงานทำเองได้อย่างเต็มที่ และ (4)รูปแบบที่เป้าประสงค์ต้องการให้ภาคีเครือข่ายมาร่วมจัดการศึกษายังไปไม่ถึงเป้าประสงค์เพราะในส่วนของงบประมาณไปจำกัดว่าควรทำอะไรในส่วนไหน ซึ่งเป็นการจำกัดในการทำงาน

5) ด้านโครงสร้างขององค์กร ได้แก่ (1)บุคลากร และหน่วยงานของสำนักงาน กศน.ขึ้นอยู่กับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การทำงานไม่ค่อยคล่องตัว เพราะถ้าการทำงานได้รวดเร็วขึ้นก็จะส่งผลดีต่อสำนักงาน กศน.และประชาชนผู้รับบริการ และ(2)การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กรหรือพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ยังไม่ชัดเจนสำคัญของคำว่า การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยเพราะเป็น

เพียงช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านระหว่างบุคคลที่เป็นผู้นำ และยังไม่ไปถึงเป้าหมายที่ทางสำนักงาน กศน. ต้องการ

6) ด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักสูตร ได้แก่ (1)หลักสูตรมีเนื้อหารายละเอียดมากเกินไป ทำให้ต้องทำความเข้าใจมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งทางกศน.อาจจะไม่ได้สื่อสาร รายละเอียดเท่าที่ควรอาจทำให้เกิดการทำงานผิดพลาดได้ (2)หลักสูตรที่กำหนดไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งกลุ่มและช่วงวัยและโครงสร้างการสำเร็จการศึกษา ที่มีวิชาบังคับไม่เหมือนกันในแต่ละท้องที่และยากกว่าหลักสูตรเดิมที่มี 7-8 หมวด ซึ่งหลักสูตรเดิมจะง่ายกว่าในแง่ของการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรม (3)การประกันคุณภาพ ได้แก่ (ก)การประกันคุณภาพภายนอก เพราะบริบทของสำนักงาน กศน.กับเรื่องการประกันภายนอก จะไม่ค่อยสอดคล้องกัน เพราะว่าการประกันภายนอกได้ใช้การอ้างอิงจากการศึกษาในระบบมาใช้กับระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน.

7) ด้านนโยบาย ได้แก่ (1)เนื่องจากนโยบายและแนวคิดมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี จึงทำให้การขับเคลื่อนในการทำงานไปข้างหน้าได้ยาก และ(2)การเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงและรัฐมนตรีบ่อยครั้ง ส่งผลให้นโยบายก็เปลี่ยนไปด้วยเป็นไปตามวงจร ทำให้นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงตลอด ซึ่งผู้ปฏิบัติระดับล่างก็ต้องทำตามนโยบายให้ทัน ดังนั้น จากการดำเนินงานในส่วนของนโยบายมีผลมากกว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

8) ด้านบูรณาการ ได้แก่ (1)เนื่องจากในแต่ละองค์กรก็ต่างทำงานตามเป้าหมาย หรืองบประมาณที่ตนเองได้รับ แต่ในระดับอำเภอ ระดับตำบล ก็จะมีประสานกันเป็นปกติเท่าที่มีงบประมาณ และแต่ละจังหวัดก็มีการทำงานที่แตกต่างกันแล้วแต่บริบทของจังหวัดนั้นๆ

5.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีปัญหาและอุปสรรคทั้งหมด 3 ด้านดังนี้ 1)โครงสร้างของ กศน.กับการมอบอำนาจ 2)การใช้กฎหมายอื่นร่วมกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และ3) กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1) โครงสร้างของ กศน.กับการมอบอำนาจ ประกอบด้วย โครงสร้างสำนักงาน กศน. การมอบอำนาจ การเปลี่ยนผู้บริหารในระดับกรมหรือในระดับกระทรวง (1)การมีสำนักงาน กศน. มาจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แต่อำนาจในกฎหมายหลายๆ อย่างเป็นอำนาจของปลัดกระทรวง ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้ตั้งสำนักงาน กศน.เป็นนิติบุคคล เพราะฉะนั้นอำนาจเด็ดขาดยังไม่มี ดังนั้น อำนาจในการมอบเอกสารจะเป็นอำนาจของปลัดกระทรวงทั้งสิ้นในการดำเนินงาน เพราะฉะนั้น ตรงนี้จึงเป็นปัญหาและอุปสรรค หากปลัดกระทรวงบางท่านไม่เข้าใจงานของกศน. ก็อาจจะไม่มีความราบรื่นในการทำงาน (2)การมอบอำนาจ ได้แก่ (ก)คำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละเรื่องยังไม่มีความชัดเจน ส่วนใหญ่ก็จะมอบให้ผู้อำนวยการกศน.จังหวัดในการ

ดำเนินการในวงเงินที่สูงกว่า สำหรับ ผู้อำนวยการศูนย์กศน.อำเภอวงเงินที่ได้รับมอบอำนาจยังมีวงเงินที่ต่ำ เพราะฉะนั้นการดำเนินงานในสถานศึกษาของกศน.จึงขาดความคล่องตัว (ข)การมอบอำนาจ ทางสำนักงาน กศน.จังหวัดจะอนุญาตตัวเองไปราชการได้ แต่ถ้าทางศูนย์การศึกษาในระดับอำเภอจะไปราชการต้องขออนุญาตจังหวัด ซึ่งบางครั้งการเดินทางต้องรวดเร็ว ทางอำเภอจึงขอเสนอเรียกร้องให้อนุญาตตัวเองได้ จะได้สะดวกขึ้น (3)การเปลี่ยนผู้บริหารในระดับกรม หรือในระดับกระทรวง แล้วจะมีนโยบายมาขับเคลื่อนในการทำงาน กรณีแบบนี้การมีนโยบายที่ออกมาแล้ว กศน.ต้องไปรับผิดชอบ ดังนั้น งานที่ทำเป็นงานหน้าที่หลัก จึงถูกทำให้เป็นงานรอง ดังตัวอย่างในเรื่องของงานบางอย่างที่ให้กศน.เป็นผู้ดำเนินการแทน เช่น เรื่อง กกด. เรื่องเกษตร เรื่องการเมืองที่ให้กศน.เป็นผู้เก็บข้อมูลให้ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีการทำ แต่จะมอบให้แต่กศน.ทำในส่วนที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของกศน. คือภารกิจหลักแทบไม่ได้ทำ แต่ไปทำภารกิจของหน่วยงานอื่นที่ฝากมา แต่ว่าเป็นคำสั่งของรัฐมนตรีให้ทางกศน.เป็นผู้ทำ

2) การใช้กฎหมายอื่นร่วมกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้แก่ (1)การทำงานหรือการปฏิบัติงานของ กศน.จะมีเรื่องของกฎหมายอื่นที่ไม่ใช่เป็นเรื่องโดยตรงเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ส่งผลมากกว่า โดยเป็นปัญหาจากกฎหมายทั่วไปในการปฏิบัติงานมากกว่า เพราะการทำงานของ กศน. ต่างจากการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ด้วยการทำงานของกศน. จะจัดไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป เป็นการศึกษาจัดไปเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น จึงต้องเปลี่ยนรูปแบบ เปลี่ยนไปตามนโยบาย จะมีเรื่องของระเบียบการปฏิบัติในเรื่องการทำงานที่ต้องเปลี่ยนแปลงตาม

3) กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้แก่ (1)กฎหมายลูก ระเบียบที่เป็นแนวทางยังต้องมีการปรับปรุง เช่น ในเรื่องจัดการเรียนการสอน ควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพสังคม (2)การออกคำสั่งในการปฏิบัติงาน ในส่วนของระเบียบคำสั่งที่ออกมาบางครั้งก็ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมหรือกลุ่มเป้าหมายที่ กศน.ทำ เช่น เรื่องที่มีระเบียบคำสั่งอยู่แล้ว แต่ไปปรับระเบียบ ออกคำสั่งใหม่ ทำให้การปฏิบัติงานทำยากขึ้น และส่งผลให้ประสิทธิภาพงานก็ลดลง ซึ่งส่วนกลางออกระเบียบใหม่โดยไม่ได้ดูจากปัญหาที่เกิดขึ้นแท้จริง (3)ข้อบังคับในส่วนของพัสดุที่ห้ามซื้อครุภัณฑ์ เช่น เครื่องปริ้นเตอร์ โต๊ะ เก้าอี้ จึงทำให้ไม่สามารถจัดซื้อได้ในสถานศึกษา โดยมีผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะมาตรการได้ห้ามไว้ว่า ห้ามมีการจัดซื้อ ซึ่งก็จะต้องมีวิธีการอื่นๆ มาช่วยดำเนินการในเรื่องนี้ (4)ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และคำสั่งที่สั่งมาจากข้างระดับบน แต่การกระจายข้อมูลข่าวสารนั้นล่าช้าบางครั้งก็ทำเสร็จไปเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะทราบในภายหลังว่าต้องดำเนินการตามคำสั่งที่ออกมา ดังนั้น จึงควรกระจายข่าวสารให้เร็วกว่านี้ เพราะผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะได้รับข่าวสารที่เร็วและนำมาปฏิบัติตามได้ถูกต้อง และ5)มีคำสั่งหลายคำสั่งค่อนข้างซ้ำซ้อนกันและการอ้างอิงค่อนข้างมีความสับสน เช่น บางคำสั่งเป็นอำนาจของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาในระดับ

อำเภอ บางคำสั่งเป็นอำนาจของผู้อำนวยการ กศน.จังหวัด ซึ่งไม่ชัดเจนในหลายส่วนและหลายเรื่อง ส่วนในเรื่องของการปฏิบัติตามระเบียบของประชาชน นักเรียน นักศึกษาค่อนข้างมีรายละเอียดมาก และไม่ตรงกัน ทำให้การปฏิบัติงานทำได้ค่อนข้างยากในการใช้ระเบียบเหล่านี้

5.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย มีปัญหาและอุปสรรคทั้งหมด 3 ด้านดังนี้ 1)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 2)การบริหารจัดการการศึกษา 3)กระบวนการในการบังคับใช้ 4.โครงสร้างการบริหารงานขององค์กร

1) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ได้แก่ (1)เรื่องของการทำงานกับเครือข่าย ในการสรรหาทรัพยากรมาใช้เพราะไม่มีการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งปกติในกฎหมาย กศน.ต้องมีเงินที่จะนำไปช่วยสนับสนุนการทำงานการจัดการศึกษา แต่ตรงนี้ไม่มี โดยปกติจะเป็นแกนกลางที่จะเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่ให้การศึกษ แต่กศน.ไม่สามารถทำได้ ดังนั้น การรวมกลุ่มจึงทำได้ยากมาก เพราะไม่มีทรัพยากรไปให้กับเครือข่าย และ(2)กศน.ได้ทำข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายเกือบทุกหน่วยงานแล้ว และกำลังดำเนินการในเรื่องของการประสานกับส่วนกลางที่จะลงนามความร่วมมือ ในกรณีของกศน.กับกระทรวงสาธารณสุขก็จะลงนามความร่วมมือ (MOU) แต่ควรปรับปรุงในเรื่องการสื่อสาร เช่น กลุ่มดูแลผู้สูงอายุ กศน.ก็ต้องทำงานร่วมกับหลายหน่วยงาน แต่เมื่อกศน.ไปทำงานร่วมกับหน่วยงานดังกล่าว บางที่หน่วยงานที่เข้าร่วมทำงานด้วยยังไม่ได้รับคำสั่งจากต้นสังกัดโดยตรง และช่วงเวลาการทำงานของหน่วยงานอื่นกับของ กศน.ไม่เหมือนกัน ก็จะมีปัญหาในการทำงานร่วมกับเครือข่าย ในส่วนการจัดกิจกรรมอื่นๆก็เป็นไปได้ด้วยดี

2) การบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ (1)ปัญหาของการสร้างความเข้าใจให้กับเครือข่าย เพราะบริบทของเครือข่ายกับบริบทของ กศน. ในส่วนของเครือข่ายจะรับในระบบมาก่อนข้างมาก แต่พอมาในกระบวนการ กศน. เป็นปัญหาอยู่เล็กน้อยในเรื่องของการปฏิบัติ (2)ประเด็นของบุคลากร โดยบุคลากรที่เป็นข้าราชการสามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการ แต่หากเป็นบุคลากรที่เป็นพนักงานราชการจะไม่ค่อยศึกษาบริบทเรื่องนี้มาก จึงต้องใช้คำชี้แจงและอธิบายมาก แต่ละคนมีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน จึงทำให้ความเข้าใจต่างกัน เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นี้อ้างอิงมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (3)ครูประจำของ กศน.มีน้อยมาก แต่สามารถขับเคลื่อนการทำงานโดยอาศัยพนักงานราชการ หรือในลักษณะจ้างเหมาดำเนินการ ซึ่งงานบางประเภทโดยเฉพาะคุณภาพทางการศึกษา ถ้าใช้ลักษณะจ้างเหมาดำเนินการจะขับเคลื่อนคุณภาพนี้ต่อไปได้ลำบาก เพราะหากครูยังไม่มั่นคงแล้ว จะเน้นเรื่องของการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้ก็ยากเช่นกัน (4)ในเรื่องของกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน ประเด็นเด็กไม่ยอมเรียนในระบบ แต่ยังมีอายุไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์ตามหลักของการศึกษาภาคบังคับ ด้วยมีความต้องการเข้าสู่ระบบ กศน. ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องอยู่ที่ผู้ปกครองบางครั้งการเข้าสู่ กศน. เด็กที่อายุต่ำกว่า 10 ขวบ ผู้ปกครองให้มาเรียน กศน. ก็ลำบาก เพราะว่ากฎหมายนี้เป็นกฎหมายของการศึกษาภาคพื้นฐานที่ต้องเป็นคนดูแลเด็กดังกล่าว หากมาเรียนที่ กศน.ก็ต้องมีข้อตกลงว่าต้องไปขออนุญาตเขตพื้นที่การศึกษา ก่อน ถ้าเขตพื้นที่การศึกษา

อนุญาตแล้ว ทางกศน.ก็ต้องพิจารณาช่วงวัยเด็กว่าจะจัดการศึกษาให้เหมาะกับช่วงวัยต่อไป (5)ปัจจัยที่เอื้อหนุนในการทำงานตรงนี้จะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ กศน. ตำบล หากเป็นครูที่อยู่ในพื้นที่และเข้าชุมชน ไปประชุมกับชาวบ้านและประชุมกับผู้นำต่างๆ บ่อยนั้น จะทำให้งานต่างๆ ในพื้นที่เป็นไปด้วยดีและราบรื่น อีกทั้งในการบูรณาการ ในการช่วยเหลือเกื้อกูล ระหว่างชุมชน สหกรณ์ เทศบาล องค์กรที่เป็นเอ็นจีโอก็จะเข้ามาช่วยเหลือเป็นประธานจัดสร้างห้องสมุดเล็กๆ ในชุมชน ซึ่งตรงนี้ก็อาศัยความร่วมมือ ความขยันของครูในพื้นที่เป็นหลัก รวมทั้งผู้บริหารในระดับอำเภอและจังหวัดก็ต้องช่วยกัน

3) กระบวนการในการบังคับใช้ ได้แก่ (1)กระบวนการในการบังคับใช้ชัดเจนดี แต่ก็มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่เป็นปัญหา และเรื่องครู ที่มีสถานะภาพเป็นเพียงพนักงานราชการ การที่กศน.จะทำให้งานของกศน.ไปสู่คุณภาพก็จะยาก ดังนั้น กศน.ควรดำเนินการในเรื่องที่สามารถให้คนมีอาชีพได้ นอกเหนือจากคิดทำแต่เรื่องเดิมๆ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาไม่ตรงจุด เหมือนถูกจัดระเบียบกรอบงานและกำหนดมาให้ทำตาม จึงทำให้ไม่มีโอกาสให้คิดงานใหม่เองได้ (2)กระบวนการที่นำไปใช้ไม่มีผลต่อผู้ที่เข้ามาร่วมงาน เช่น ภาคีเครือข่าย เพราะต้องมีค่าตอบแทน เมื่อกาปีเครือข่ายมาร่วมงานแต่ไม่มีเงินตอบแทนให้ ดังนั้นผลการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงไม่ขับเคลื่อนเท่าที่ควร และไม่มีสภาพบังคับหากไม่ปฏิบัติตามไม่ว่าจะเป็นเรื่องวินัยและอื่นๆ เช่น ผู้ปกครองต้องส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ แต่ถ้าไม่ส่งก็ไม่มีอะไรที่เป็นมาตรการว่ามีความผิด เพราะฉะนั้นถ้ากศน.ให้ความสำคัญ องค์กร เครือข่าย การศึกษาของกศน.จะก้าวหน้าได้เร็วกว่านี้ (3)กระบวนการบังคับใช้กฎหมายไม่ต่อเนื่อง และพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นพระราชบัญญัติที่แอบแฝงและเป็นผลประโยชน์ของหน่วยใหญ่ ซึ่งหน่วยปฏิบัติไม่ได้อะไร ส่วนใหญ่เป็นนามธรรมมากกว่า ด้วยกฎหมายที่ออกมาส่วนใหญ่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ และ (4)ข้อกฎหมายควรจะทำให้การบังคับใช้หรือการเอื้อที่จะให้หน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุนและช่วยจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ได้มากขึ้น ตอนนี้ยังทำได้น้อย ดังนั้นควรจะมีข้อกฎหมายที่ว่า หากเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็สามารถที่จะนำค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไปลดหย่อนภาษีได้

4) โครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ได้แก่ (1)กฎหมายฉบับนี้ทำให้ กศน.มีความคล่องตัวขึ้น แต่ว่า กศน.ไม่ได้เป็นนิติบุคคลจะของงบประมาณหรือเรื่องที่ต้องการขึ้นมาก็ต้องผ่าน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ บางครั้งก็ไม่สะดวกและไม่ได้ว่างตลอดมาอำนาจการในส่วนตรงนี้ ดังนั้นควรจะเขียนในเรื่องการมอบอำนาจเพื่อให้ทำในเรื่องต่างๆ ได้ (2)การกระจายอำนาจยังไม่เต็มที่ เช่น สังคมปัจจุบัน ผู้สูงอายุก็สามารถเรียนได้ หากกศน.มีพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งตอนนี้กลุ่มเป้าหมายของ กศน.จำกัดแค่อายุ 60 ปีเท่านั้น ด้วยกศน.ต้องการที่จะเติมเต็มทุกช่วงวัยที่ยังสามารถจะเรียนได้

5.4 ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร ก.ศ.น. และภาคีเครือข่าย ซึ่งมีความคิดเห็นดังนี้

1) ผู้บริหารเข้าใจกฎหมายนี้ เข้าใจโดยผ่านการปฏิบัติ การทำงาน และปฏิบัติตามกฎหมายนี้ในส่วนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ส่วนครูไม่ค่อยสนใจ เพราะกฎหมายไม่ได้มีส่วนโดยตรงมากนัก แต่จะเน้นไปที่ผู้บริหารที่จะเข้าไปจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายมากกว่า

2) ในฐานะผู้บริหาร ต้องรู้กฎหมายทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง แต่อีกส่วนหนึ่งในฐานะผู้ปฏิบัติ อย่างน้อยก็ต้องรู้กฎหมายที่ใช้ปฏิบัติในการทำงาน กฎหมายทั่วไป หลักเกณฑ์ หลักสูตรต่างๆ รู้ว่ามีการบังคับใช้กันอย่างไร ขั้นตอนเป็นอย่างไร ในส่วนอื่นๆ ที่ไม่รู้ก็ต้องมีการพัฒนาให้มีความรู้ด้านนี้

3) บุคลากร กศน. เข้าใจกฎหมายนี้ค่อนข้างมาก เพราะพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่กศน. รออยู่ กศน.เสนอกฎหมายไปหลายครั้ง ก็ไม่ผ่าน เพราะพระราชบัญญัติอื่นๆ จะไปกระทบหน่วยงานอื่นมาก กระทบกับการศึกษาในระบบ ซึ่งจริงๆ แล้ว พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551ต้องการที่ช่วยคนที่ด้อยโอกาส แต่ที่พบคือ คนที่มีโอกาสต่างหากมาใช้กศน. เพื่อสอบเทียบ ใช้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ซึ่งกศน.ไม่ได้ต้องการกลุ่มเป้าหมายเหล่านั้น

4) การมีส่วนร่วมของกศน. มีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายมาก เช่น กศน. ไม่ได้รับเงินหรืองบประมาณที่เพียงพอในการก่อสร้าง เพราะฉะนั้น เครือข่ายจึงได้ให้ความช่วยเหลือเกือบทั้งหมด ซึ่งเครือข่ายในที่นี้ก็รวมถึงชาวบ้าน ทางกศน.ได้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแค่เพียงบางส่วนเท่านั้น

5) ผู้บริหารต้องรู้ทุกเรื่อง แต่ถ้าเป็นครูไม่จำเป็นต้องรู้ทุกเรื่อง เพราะผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทิศทางของหน่วยงาน ส่วนครูเป็นผู้ปฏิบัติเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของภาคีเครือข่ายก็ไม่จำเป็นต้องรู้ทุกเรื่อง รู้เฉพาะในส่วนที่กศน.กำหนด ดังนั้นการมอบหมายให้ภาคีเครือข่ายทำงาน ในส่วนที่รับผิดชอบของภาคีเครือข่ายต้องรู้เจตนารมณ์ของกศน. เพราะภาคีเครือข่ายเป็นผู้มีส่วนในการสนับสนุนทรัพยากร

6) ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยช่วงแรกมีการประชาสัมพันธ์ดี แต่ช่วงหลังจะขาดตรงนี้ไป ซึ่งประชาชนจะคิดว่ากศน. เป็นการฝึกอาชีพ หรือการศึกษาพื้นฐาน แต่ประชาชนไม่ได้มองว่างานกศน. มีงานด้านการศึกษามากตามอัธยาศัยด้วย และ7) บทบาทหน้าที่ของ กศน.ที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างมีความชัดเจน แต่อาจจะไปขัดกับบทบัญญัติ เช่น ระเบียบในการวัดผลประเมินผล ที่ให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ แต่ว่า กศน.เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ หากปล่อยให้สถานศึกษาดำเนินการเองก็อาจทำให้ข้อสอบไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีความชัดเจนชัดเจน และไม่รัดกุมพอ ซึ่งอาจจะมีส่วนที่เบี่ยงเบนไปในทางลบได้

5.5 เจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร ก.ศ.น.และภาคีเครือข่าย ซึ่งมีความคิดเห็นดังนี้

1) การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อิงกับการศึกษาในระบบมากเกินไป ควรออกกฎหมายให้ใช้เฉพาะกับ กศน. เพราะการศึกษาของกศน. มีความยืดหยุ่น ด้วยพระราชบัญญัติที่ใช้อยู่ตอนนี้ไม่เหมาะกับระบบการศึกษา ของกศน.

2) เดิมกศน.ทำงานโดยไม่มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรก และเป็นกฎหมายที่รองรับความเป็นองค์กรของ กศน. ให้มีความชัดเจนในเรื่องของบทบาทและภาระในการทำงานให้ชัดเจนขึ้น ด้วยกศน.มีกฎหมาย ทำให้ทราบภาระงานที่ทำของกศน. แต่ยังไม่ครอบคลุมภาระงานทั้งหมด

3) มีเจตคติที่ดี หากพิจารณาในแต่ละข้อตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้ กศน.ก็จะสามารถทำตามขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ได้

4) การมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ทำให้ กศน.มีความมั่นคงในการทำงานตามวิชาชีพของกศน. โดยมีหลักประกันความมั่นคงในการทำงาน ความมั่นคงในอาชีพ ความมั่นคงในเรื่องบทบาทหน้าที่ จึงทำให้มีทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน

5) ทศนคติที่มีต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้นมีความพึงพอใจ แต่ขณะนี้ กศน.กำลังจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต อาจจะกว้างและครอบคลุมมากกว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แต่อย่างน้อยก็ยังมีกฎหมายเป็นของกศน. พร้อมทั้งจะเป็นเครื่องมือให้ถือปฏิบัติ โดยผู้ที่ได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตนี้คือประชาชนทุกกลุ่ม

5.6 มาตรการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งมีความคิดเห็นดังนี้

1) การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรที่จะมีกฎหมายลูกออกมาให้ชัดเจน ว่าประชาชนสามารถที่จะดำเนินการนำไปลดหย่อนภาษีได้อย่างไร แบบไหนให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น เพราะหากยังไม่ออกกฎหมายลูกที่ชัดเจน บางครั้งเครือข่ายที่เป็นภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็ยังไม่เห็นความสำคัญที่จะเข้ามาร่วมจัดการศึกษา

2) ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลต้องให้การสนับสนุน แต่กศน.ก็ยังไม่ได้หยุดนิ่ง อยู่กับการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3) การประชาสัมพันธ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ยังไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งจะรู้เฉพาะกลุ่มแกนนำ แต่ถ้าเป็นกลุ่มย่อยก็ยังไม่ค่อยรู้ และในเรื่องของการสนับสนุนส่วนอื่นๆ ยังมีค่อนข้างน้อย

4) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ไม่ใช่เป็นกฎหมายเชิงถูกบังคับ แต่เป็นเชิงที่ช่วยเหลือและส่งเสริม สนับสนุนคนมากกว่า

5) เป็นการกระตุ้นให้คนทำงานมากกว่า และทำให้รู้ว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีประโยชน์ต่อประชาชนในเรื่องใดบ้าง โดยคนจะต้องปรับรูปแบบในเรื่องของการทำงานอย่างไร จึงต้องการจะให้หน่วยงานให้ความสำคัญกับการศึกษาตามอัธยาศัยมากยิ่งขึ้น

6) จะต้องมีการกำหนดช่วงระยะเวลา เช่น ช่วงระยะ 5 ปี กศน.ต้องมีการประเมินผลและคิดพัฒนา จึงเสนอต้องการให้มีมาตรการบังคับใช้ที่ต้องมีการติดตามผล โดยให้พิจารณาพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นี้ประกอบด้วย

7) การส่งเสริมสนับสนุนเรื่องการศึกษาและการลดหย่อนภาษี มาตรการจูงใจยังไม่ค่อยถูกใจ หรือบางองค์กรและบริษัท อาจจะยังไม่ทราบว่า มีตรงนี้อยู่ที่จะสามารถใช้ลดหย่อนภาษีได้ อาจจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ เพื่อในการจูงใจให้ภาคีเครือข่ายหรือบริษัทให้เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องการศึกษาได้มากกว่านี้

8) ในภาพรวมของมาตรการนั้นดี แต่ในการรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นค่อนข้างผิวเผิน ขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นไปในเชิงลึก เมื่อเวลาผ่านไป ทางกศน.ก็ไม่ได้เน้นในเรื่องตรงนี้มาก

6. ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้จัดทำเป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการประชุมในการจัดทำกรรณการสนทนากลุ่ม และให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาเป็นร่างข้อเสนอแนะและแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีที่มาจากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังต่อไปนี้

1) จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งหมด 7 ด้านตามลำดับ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. (2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (3) กระบวนการออกกฎหมาย (4) การจัดการศึกษา (5) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา (6) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา และ (7) นิยามและความหมายของกฎหมาย

ดังนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ในการออกกฎ ระเบียบ และข้อกำหนด รองรับการบังคับใช้กฎหมาย ในประเด็นที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ คือ

(1) ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.

(ก)การปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร เพื่อให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดย มีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติและสอดคล้องกับปริมาณงาน ซึ่งผู้บริหาร และภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(ข)การออกข้อกำหนดเพื่อให้ภาคีเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่าย ซึ่งภาคีเครือข่ายให้ ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นการปรับปรุง การออกกฎ ระเบียบ ข้อกำหนดที่ให้เอื้อต่อการทำงานจะ ช่วยให้เกิดความคล่องตัว การมีส่วนร่วมและการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(ค)สร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมากยิ่งขึ้น โดยให้หน่วยงานผู้จัดได้เห็นความสำคัญ ซึ่งภาคี เครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น หากมีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กศน. และภาคีเครือข่ายจะช่วยสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(ง)มีระบบพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่าย เพื่อการทำงาน อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น การส่งเสริมให้ ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติ การเข้าใจและจดจำในบทบัญญัติแห่งกฎหมายควรมีการแนะแนว ข้อบัญญัติให้กับหน่วยงานเพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้กับผู้ใช้กฎหมายกับบทบัญญัติ กฎหมายที่เห็นไม่สอดคล้องกันจึงมีความสำคัญ

(2) ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

(ก)การออกระเบียบ ข้อกำหนดเพื่อให้มีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัดยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับ ส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุด โดยผู้บริหารและครูมีความเห็นที่ สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญใน การขับเคลื่อนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(ข)การออกระเบียบ ข้อกำหนดเพื่อให้มีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับอำเภอและระดับตำบลยังมีช่องว่างในการทำงาน ระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ซึ่งครูและภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด โดยครู และภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การทำงานร่วมกับภาคี เครือข่ายจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย

(ค)การระบุขอบเขตของภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีความชัดเจน ซึ่งภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(3) ข้อเสนอแนะแนวทางด้านกระบวนการออกกฎหมาย

(ก)ควรพิจารณาถึงกระบวนการในการออกกฎหมายกระทรวงให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทันต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

(ข)การออกข้อกำหนด ข้อบังคับหรือระเบียบที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน เพื่อให้กระบวนการพิจารณาการออกกฎหมายกระทรวงตามมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีการบูรณาการกันมากยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและภาคีเครือข่ายมีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

(4) ข้อเสนอแนะแนวทางด้านการจัดการศึกษา

(ก)การออกระเบียบส่งเสริมการศึกษตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ในระบบ และการศึกษานอกระบบ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

(ข)การออกระเบียบ ข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการจัดการศึกษานอกระบบนั้นเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นคนนอกระบบโรงเรียน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมการศึกษตามอัธยาศัย

(ค)การออกระเบียบ ข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติในเรื่องการประกันคุณภาพที่เอื้อในการทำงานและสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายนอกและบริบทกับระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน.

(5) ข้อเสนอแนะแนวทางด้านการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา

(ก)การสร้างควมไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการการจัดการศึกษา เพื่อเป็นช่องทางในการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นการมีคณะกรรมการ กศน.จังหวัด คณะกรรมการสถานศึกษาและ คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นเครื่องมือและกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา

(ข) การส่งเสริมในการให้ความรู้ความเข้าใจในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกระบบแก่ประชาชน โดยผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุด

(6) ข้อเสนอแนะแนวทางด้านความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา

(ก) การออกข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติขอบเขตการจัดการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิที่กำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยครูให้ความสำคัญมากที่สุด

(ข) การเพิ่มช่องทางการให้บริการการจัดการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุม เพียงพอและเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน โดยผู้บริหารและภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านเทคโนโลยีเนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ห่างไกลความเจริญให้ได้รับความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา

(7) ข้อเสนอแนะแนวทางด้านนิยามและความหมายของกฎหมาย

(ก) การกำหนดนิยามและความหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรมีแนวทางที่ชัดเจนว่า ควรระบุให้ชัดเจนหรือควรเปิดกว้าง เพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น การกำหนดนิยามและความหมายในแต่ละมาตราที่เข้าใจง่ายและส่งผลในทางปฏิบัติที่จริงจัง

(ข) การกำหนดกรอบการปฏิบัติ เพื่อให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อปวงชนของประชาชนนอกระบบโรงเรียนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(ค) การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติ การเข้าใจและจดจำในบทบัญญัติแห่งกฎหมายควรมีการแนะแนวข้อบัญญัติให้กับหน่วยงานเพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้กับผู้ใช้กฎหมายกับบทบัญญัติกฎหมายที่เห็นไม่สอดคล้องกัน

2) จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายตามลำดับ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ (2) การบริหารและการจัดการศึกษา ดังนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ในการออกกฎ ระเบียบ ข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมายดังต่อไปนี้

(1) ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

(ก) การออกข้อกำหนด ระเบียบและช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(ข) การส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนว่าการศึกษาก่อเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ไม่ใช่ที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุด

(ค) การทำงานในเชิงรุกและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ซึ่งภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(ง) กำหนดการวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และช่องว่างของขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น ซึ่งภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(2) ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา

(ก) การปรับโครงสร้างในระดับนโยบาย เพื่อให้สถานะของสำนักงาน กศน. เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และมีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

(ข) การระบุให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาและกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลายของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดผลต่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด

(ค) การออกข้อบังคับ หรือระเบียบเพื่อการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

(ง) การออกข้อบังคับ หรือระเบียบเพื่อการบริหารจัดการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

3) จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ตามลำดับ ได้แก่

(1) ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ และ (2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ในการออก ระเบียบ ข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย มีดังต่อไปนี้

(1) ข้อเสนอแนะแนวทางขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ

(ก) การส่งเสริมให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ โดย

บุคลากรทางการศึกษาให้มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการทำงาน

(ข)การออกข้อกำหนด ระเบียบเพื่อการศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย โดยภาคีเครือข่ายให้มีความสำคัญมากที่สุด

(ค)การกำหนดแนวทาง เพื่อการศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย โดยภาคีเครือข่ายให้มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น นอกเหนือจากกศน.ได้ทำข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายเกือบทุกหน่วยงานแล้ว ควรปรับปรุงในเรื่องการสื่อสารทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นด้วย

(ง)มีการกำหนดแนวทางการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยภาคีเครือข่ายให้มีความสำคัญมากที่สุด

(จ)มีระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา โดยมีการกำหนดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยภาคีเครือข่ายให้มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น ด้านการบริหารจัดการการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีข้อกำหนด ระเบียบหรือแนวทางในการประสานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา

(2) ข้อเสนอแนะแนวทางวิธีการบังคับใช้กฎหมาย

(ก)การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริงและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้การบังคับใช้หรือการเอื้อที่จะให้หน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุนและช่วยจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ได้มากขึ้น

(ข)การกำหนดแนวทางในการประเมินผล การตรวจสอบและติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ เพื่อนำผลการประเมินมาทำการปรับปรุงแก้ไข

6.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจใน บทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย จากการวัดความรู้ความ เข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย ซึ่งมี จำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ (1)ด้านการจัดการศึกษา (หลักการจัด รูปแบบการจัด ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) (2)การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย (3)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (4)ความเสมอภาคและความเท่าเทียม (5)สิทธิในการรับการศึกษา (6)บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และ(7)บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. มีดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะแนวทางต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย โดยการให้ความสำคัญต่อความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และกฎกระทรวงซึ่งเป็นกฎหมายลูก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากกฎกระทรวงเป็นรายละเอียดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อการบังคับใช้กฎหมาย โดยเมื่อพิจารณาจากข้อที่ได้คะแนนในระดับต่ำแล้ว จึงควรต้องมีการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) การจัดการศึกษา (1)ด้านหลักการจัด ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นการรวบรวมอำนาจให้แก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องเป็นการกระจายอำนาจ (2)ด้านรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาต่อเนื่องเนื่อง ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่า เพื่อพัฒนาทักษะบุคคล ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องเป็นเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (3)ด้านผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพื่อการศึกษาในระบบ ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องเป็นเพื่อศึกษานอกระบบ (4)ด้านผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงแก่ผู้เรียน ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องเป็นการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นการบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยใช้หลักการการรวบรวมอำนาจและการตรวจสอบโดยระบบการจัดการงบประมาณที่มีอยู่ ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องใช้หลักการการกระจายอำนาจ

3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นการให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น ซึ่งที่ถูกต้องแล้วยังขาด รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4) สิทธิในการรับการศึกษา ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบห้าปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (1)ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2557 ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องเป็นปี พ.ศ. 2555 (2)ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่

เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 15 ประเภท ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องเป็นจำนวน 11 ประเภท (3) ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่าคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมืองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 19 คน ประกอบด้วย ประธานและกรรมการที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ 11 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง 8 คน โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 5 คน ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องมืองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 16 คน ประกอบด้วย ประธานและกรรมการที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ 8 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง 8 คน โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 5 คน

6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. ทุกกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจว่า การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับ จังหวัด และตำบล ซึ่งที่ถูกต้องแล้วต้องมีสำนักงานในระดับอำเภอ ตามโครงสร้างของสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับภูมิภาค

2. การสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสาร ระหว่างสำนักงาน กศน. ในระดับพื้นที่ ปฏิบัติงานกับผู้รับบริการและภาคีเครือข่าย

3. จัดเวทีรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นรับฟังปัญหา ความคิดเห็นของประชาชนผู้รับบริการและภาคีเครือข่าย

6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ต่อการสร้างเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่ายมีดังนี้คือ

1) การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารและครูมีความเห็นที่ใกล้เคียงกันในการมีส่วนร่วมต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันจากการที่ได้นำกฎหมายไปปฏิบัติ

2) ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและครูมีความเห็นที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และกฎหมายลูกให้มากยิ่งขึ้น

3) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและครูมีความเห็นที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น เมื่อกฎหมายมีการบังคับใช้มาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงเห็นควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบัน

4)ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาและครูมีความเห็นที่ใกล้เคียงกัน ด้วยการใช้กฎหมายจะต้องมีการตีความในบทบัญญัติที่ระบุไว้ในแต่ละมาตรา หากการใช้กฎหมายโดยผู้ใช้มีความเห็นว่ายังขาดความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อผู้ใช้กฎหมายต่อไป

อีกทั้งเมื่อพิจารณาในส่วนผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดในทุกข้อของการสร้างเจตคติที่มีต่อกฎหมาย ดังนั้น ควรหาวิธีการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีเจตคติมากขึ้น

6.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ต่อมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 มีดังนี้

1)การมีส่วนร่วม (1)การส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาลดตลอดชีวิต โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกับภาคีเครือข่าย โดยผู้บริหารมีความเห็นที่น้อยที่สุด ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความเห็นที่ช่วยส่งเสริมในเรื่องของนโยบายและกิจกรรมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น 2)สร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งบุคลากรทางการศึกษา ครูและผู้บริหารมีความเห็นที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น จึงควรเสนอให้มีการสร้างและบูรณาการการดำเนินงานความร่วมมือและประสานงานของแต่ละองค์กรในเชิงปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

(2)การใช้กฎหมาย พบว่า ก)มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และครูให้ความสำคัญน้อยที่สุด ดังนั้น การใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ต้องปฏิบัตินั้น ผู้บริหารและบุคลากรผู้เรียนเป็นกลุ่มสำคัญอย่างมากในการใช้กฎหมาย ข)ผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และครูให้ความสำคัญน้อยที่สุด ดังนั้น การกำหนดรอบในการตรวจสอบและติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ โดยจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และ ค)การนำข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และผู้บริหารให้ความสำคัญน้อยที่สุด ดังนั้น การทำงานในเชิงพื้นที่ปฏิบัติแล้วครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่ต้องทำงานใกล้ชิดกับผู้รับบริการมากที่สุด ควรมีมาตรการรองรับและช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการทำงานจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(3)ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข พบว่า ก)มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และรวมถึงการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้้น้อยที่สุด ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้ ครูและบุคลากรมีความเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่มและรวมถึงการประกาศใช้ด้วย ข)เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันและให้ความสำคัญในข้อนี้้น้อยที่สุด ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้ ผู้บริหารต้องการให้กฎหมายมีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มความต้องการโดยรวม

2) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน พบว่า (1) ผู้เกี่ยวข้องกักฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นต้น โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันและครูให้ความสำคัญในข้อนี้้น้อยที่สุด ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้ ควรมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน โดยให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาและครู เพื่อไปประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนต่อไป และ (2)นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ โดยภาคีเครือข่ายโดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันและครูให้ความสำคัญในข้อนี้้น้อยที่สุด ดังนั้น บุคลากรควรรนำความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติและพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้น

3)การลดหย่อนทางด้านภาษี พบว่า (1)การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันและครูให้ความสำคัญในข้อนี้้น้อยที่สุด ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้ ควรมีข้อเสนอแนะในการจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2)การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี โดยภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งครูและบุคลากรมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันและผู้บริหารให้ความสำคัญในข้อนี้้น้อยที่สุด ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้ ควรมีข้อเสนอแนะในการได้รับผลประโยชน์แก่ผู้บริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 2 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการให้ข้อเสนอแนะแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังต่อไปนี้

1. การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ในการออกข้อกำหนดรองรับการ บังคับใช้กฎหมาย

1) การมีส่วนร่วม เจตนารมณ์สำหรับผู้ด้อยโอกาส ผู้พลาดโอกาส และขาดโอกาส ทางการศึกษาตัวเลขยังไม่มีเปลี่ยนแปลงคือ 30 ล้านคน แต่มีบุคลากรตำบลละ 1 คน จึง พยายามออก พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะความรับผิดชอบของครู กศน.ต่ำลงจริง ๆ แล้วไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ดังนั้น ปัจจัยชี้ขาดในการจัดการศึกษานอกระบบ คือ การมีส่วนร่วม การ จัดการศึกษาเป็นการจัดแบบใช้การมีส่วนร่วม เช่น กรมราชทัณฑ์ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ฯลฯ คำตอบที่ดีที่สุดที่จะสร้างการศึกษาที่ดีกับสังคมไทย มีดังนี้

(1) การปรับกระบวนการทัศน์ สิทธิของประชาชน ประชาชนได้รับโอกาสและสร้าง โอกาสกับประชาชน การปรับกระบวนการโดยให้ประชาชนส่วนใหญ่มาร่วมกับเราในการจัดโดยให้ ประชาชนเข้าร่วม เช่น ศูนย์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและจะต้องมีการการันตีด้าน มาตรฐาน

(2) การให้มีกองทุนทางการศึกษาให้กับประชาชนให้ได้มีสิทธิ์จัดการศึกษา โดย ให้ ประชาชนสามารถเขียนขอจัดการศึกษา เช่น อยากทำเรื่องผู้สูงอายุ โดยการเขียน โครงการการ รักการอ่าน เป็นต้น ประชาชนสามารถเขียนเป็นโครงการมาของงบประมาณในกองทุน

2) ควรเพิ่มในปัจจัยเรื่องธรรมาภิบาลที่นำมาใช้ในการบริหารงานในระดับส่วนกลาง และในเชิงพื้นที่ปฏิบัติการ

3) เนื่องจากการทำงานในโครงการของ กศน. ในระดับเชิงพื้นที่ปฏิบัติ ของกศน. ตำบล อยู่ในฐานะขาดประสิทธิภาพ เพราะบุคลากรของครู ซึ่งมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับภาระงานที่ ปฏิบัติ ดังนั้นควรนำหลักการบริหารงานบุคคลที่ว่า Put the right man on the right job มาใช้ในการ บรรจุบุคลากรที่เข้ามาทำงานใน กศน.ตำบล

4) การทำให้กศน.ตำบลมีประสิทธิภาพโดยมีครู กศน.ตำบล เป็นคนทำหน้าที่ใน การบริการในฐานะส่วนหน้า โดยกศน.ภาคต้องให้ความสำคัญในกรณีสร้างประสิทธิภาพให้กับครู กศน.ตำบล ศูนย์ภาค ศูนย์อำเภอและครู กศน.ตำบล ต้องนำไปทำกฎหมายในเรื่องของแนวทาง ปฏิบัติ

5) การใช้กฎหมายหลายฉบับในการปฏิบัติงานของ กศน.ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ปฏิบัติระดับจังหวัด อำเภอ เขตและตำบล ซึ่งในส่วนของ กศน.ตำบลไม่ได้เขียนไว้ในพระราชบัญญัติของ กศน. ไม่ใช้กฎหมายโครงสร้างของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แต่จะเป็นไปในเรื่องการจัดและจะไปโยงกับกฎหมายหลายๆ ฉบับ เช่น กฎหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ เป็นต้น

6) ความไม่คล่องตัวในการทำงาน เนื่องจากโครงสร้างของ สำนักงาน กศน. อยู่ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การทำงานมีข้อจำกัดในการขออนุมัติในเรื่องต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

7) ผลของการบังคับใช้ของพระราชบัญญัตินี้ คือ เพื่อต้องการให้มี กศน.ตำบล ทำให้รัฐบาลในสมัยท่านอภิสิทธิ์ ประกาศให้ กศน.ตำบลมีความสามารถมีสถานศึกษาของโรงเรียนนอกระบบและทำให้เกิดตำแหน่งพนักงานราชการในเวลาต่อมา

8) นำผลที่ได้ไปแก้กฎหมายฉบับนี้ หรือจะนำไปแก้กฎหมายอื่นเพราะพระราชบัญญัติที่ใช้ร่วมกับการทำงาน กศน. ไปทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่กับหน่วยงานอื่นด้วยหรือไม่

9) แนวทางการเสริมสร้างอำนาจหน้าที่ บทบาทภารกิจให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตอย่างไรให้การจัดการศึกษาประเภทนี้ให้การศึกษาเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต อาชีพ ความทันสมัย เปลี่ยนแปลงเรื่องหลักสูตรและขยายไปยังแรงงานข้ามชาติ

10) ให้พิจารณาถึงพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเกิดใหม่ เพื่อเป็นฐานและปูพื้นไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต ตามโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จะสอดคล้องกันอย่างไร

11) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในมาตรา 20 เรื่องการประกันคุณภาพนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบเท่านั้นแต่การประกันคุณภาพภายนอกและภายในยังคงมุ่งเน้นการประกันคุณภาพทั้ง 2 ด้านคือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะอย่างไรให้หน่วยงานภายนอกได้ทราบเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงของ กศน.

12) ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมายต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บท คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551และขั้นตอนการออกข้อกำหนดควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย

1) การให้ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เพื่อมาให้ออกาสประชาชนทุกคนและเป็นหลักประกันให้ประชาชน ด้อย พลาด ขาดโอกาส มีการจัดระบบองค์กรใหม่ เพื่อให้ความมั่นคงกับประชาชน ปลายทางเพื่อให้เครื่องมือพื้นฐานกับประชาชนและให้เหมาะสมกับสภาพของประชาชน เป็น การศึกษาพื้นฐาน และเพื่อเป็นการให้พื้นฐานความรู้เรื่อง กศน.

2) การสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสาร เพื่อเป็นการสร้างประสิทธิภาพในระดับ ตำบลและอำเภอ ทำอย่างไรให้ กศน.ตำบลเป็นประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด

3) ขั้นตอนและวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยควรสื่อสารให้ภาคีเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจในการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากการดำเนินการกิจนี้ต้องอาศัยความ ร่วมมือจากภาคีเครือข่ายอย่างมาก โดยอาจจัดทำเป็นแนวปฏิบัติที่เข้าใจได้โดยง่ายมากกว่าการ อ่านกฎหมายทั้งฉบับ

4) ต้องทำความเข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้นๆ ก่อนจะทำความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่ร่างขึ้นมาใหม่นั้น จะมีความ เป็นมาและพัฒนาการที่มีมาจากการพบปัญหาอุปสรรคจากกฎหมายฉบับเดิม การทำความเข้าใจ ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายจึงอาจต้องย้อนไปศึกษาถึงกฎหมายฉบับเดิมด้วย

5) ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าใจบทบัญญัติแห่งกฎหมายจะอยู่ในกลุ่มของผู้บริหารเท่านั้น อาจเนื่องจากบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายไม่เห็นความสำคัญ หรือคิดว่าตนไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นโดยตรง ทั้งๆ ที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ถือเป็นหัวใจที่ กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งบุคลากร กศน. และ ภาคีเครือข่ายควรมีความรู้ความเข้าใจ

6) การสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสารควรจัดทำคู่มือซึ่งเป็นเอกสาร หรือไฟล์ อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสื่อสารและอธิบายบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้เป็น ภาษาที่เข้าใจได้โดยง่าย เนื่องจากบทบัญญัติทางกฎหมายมักใช้ภาษาทางกฎหมายที่เป็นภาษา เทคนิคทำให้ผู้ปฏิบัติงานอาจจะเกิดความไม่เข้าใจในการนำไปปฏิบัติ

7) จัดเวทีรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่อการพัฒนาเนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ใช้ บังคับมาเกือบ 10 ปี และกำลังจะมีการร่างกฎหมายว่าด้วยการศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้น ควรมีการ รวบรวมปัญหาและอุปสรรคของการใช้กฎหมายฉบับนี้จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การ ร่างปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับเดิมให้มีประสิทธิภาพ หรือร่างกฎหมายฉบับใหม่ให้มีความ เหมาะสมและทันสมัย

3. การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย

1) ความเชื่อที่มีต่อกฎหมาย คนส่วนใหญ่จะเข้าใจว่ากฎหมายเป็นเรื่องของการบังคับหรือตีกรอบให้ต้องปฏิบัติ จึงมองในแง่ของภาระที่ต้องทำ หรือไม่ปฏิบัติตามแล้วจะเกิดผลร้าย ซึ่งนั่นถือเป็นเพียงลักษณะประการหนึ่งของกฎหมาย แต่กฎหมายฉบับนี้ยังมีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินภารกิจการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีส่วนร่วมโดยอาศัยภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมกันจัดการศึกษา ซึ่งหากสามารถนำไปบังคับใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

2) การกระตุ้นหรือใช้สิ่งเร้าโดยให้ผู้บริหาร บุคลากร และภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วม เนื่องจากการมีส่วนร่วมถือเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้น ควรต้องมีกระบวนการในการสร้างการมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ ทั้งในแง่ของการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างสม่ำเสมอและรวมถึงแนวโน้มของการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือการร่างกฎหมายฉบับใหม่ในอนาคต การสอบถามความคิดเห็นหรือการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหาร บุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย อันจะนำไปสู่เวทีในการปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน และการร่วมปฏิบัติการเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอนของกฎหมายนั้น

3) การใช้สื่อหรือการใช้เทคนิคเฉพาะต่างๆ ควรต้องหาวิธีการหรือสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมาย โดยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มองว่ากฎหมายเป็นเรื่องยากหรือเรื่องที่ไกลตัว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้สรุปการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 1,005 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และ 2) กลุ่มที่เก็บรวบรวมเพื่อรับรองผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กลุ่มที่เก็บรวบรวมเพื่อการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประชากร ประกอบด้วยดังนี้

1. ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานคร อำเภอและสถานศึกษาขึ้นตรง

1) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัด จำนวน 77 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศและสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 961 คน

2. ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 18,741 คน

3. บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศตามโครงสร้างขนาดของสำนักงาน กศน. จำนวน 6,494 คน

4. ภาควิชาที่ีมีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 961 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สุ่มจากประชากร ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Two-stage sampling) ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร โดยให้ได้ขนาดจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตาม 19 กลุ่มจังหวัดและ 1 กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ใช้เกณฑ์โดยตารางของเครจซี่และมอร์แกน (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2553: 72, อ้างอิงจาก Krejcie & Morgan.1970: 608) ได้แก่ ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย ดังนี้

1. ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

1) ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 6 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 92 คน

2. ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 335 คน

3. บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 254 คน

4. ภาคีเครือข่าย แบ่งเป็นประเภทได้แก่ ภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการและธุรกิจที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 92 แห่ง

กลุ่มที่เก็บรวบรวมเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประชากร ประกอบด้วยดังนี้

1. ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการ
2. ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการกลุ่ม/ศูนย์
3. ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด
4. นักการศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต
5. ภาควิชาเครือข่าย ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการภาควิชาเครือข่ายของ กศน.
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกจากผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงในการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ดังนี้
 1. ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 2. ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ เลขาธิการ กศน. รองเลขาธิการ กศน. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่การศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มการเจ้าหน้าที่
 3. ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี
 4. นักการศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 5. ภาควิชาเครือข่าย ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ภาควิชาเครือข่ายของกรมราชทัณฑ์ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไทยคม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ระหว่างการศึกษาดesk research และการสำรวจข้อมูล จากวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่พบสรุปได้ดังนี้

1.1 ผลระดับของสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ภาพรวมของรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. ($\bar{X} = 4.10$) 2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.90$) 3) กระบวนการออกกฎหมาย ($\bar{X} = 3.87$) 4) การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) 5) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) 6) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) และ 7) นิยามและความหมายของกฎหมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทาง ($\bar{X} = 3.78$) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลระดับของสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบตามลำดับ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.05$) และ 2) การบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลระดับของสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบตามลำดับ ได้แก่ 1) ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.96$) 2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.86$) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2.1 ผลการวัดความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย ซึ่งมีจำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการศึกษา (หลักการ จัด รูปแบบการจัด ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) 2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5) สิทธิในการรับการศึกษา 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และ 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. ซึ่งในภาพรวมความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย พบว่าอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75

2.2 ระดับเจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่ามากตามลำดับ ได้แก่ 1)การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย 2)ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย 3)ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่ายและต่ำสุด ได้แก่ ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย โดยเจตคติที่มีต่อการบังคับใช้แห่งกฎหมายพบว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$)

2.3 ระดับมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 การส่งเสริมและสนับสนุน พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากด้านการส่งเสริมและสนับสนุน พบว่าการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.00$) การใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.97$) และระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน พบว่าความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 4.96$) การลดหย่อนทางด้านภาษีมีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 3.76$)

3.ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้แห่งกฎหมาย พบว่า 1)การออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมายควรเน้นการมีส่วนร่วม และการใช้กฎหมายหลายฉบับในการปฏิบัติงานของกศน. 2)การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แห่งกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ และการสร้างพัฒนาช่องทางการสื่อสาร 3)การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหาร บุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย ด้วยความเชื่อที่มีต่อกฎหมาย การกระตุ้นหรือใช้สิ่งเร้าโดยให้ผู้บริหาร บุคลากร และภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วม และการใช้สื่อหรือการใช้เทคนิคเฉพาะต่างๆ ควรต้องหาวิธีการหรือสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมาย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แล้วพบว่า

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบาทหน้าที่แห่งกฎหมาย

1) การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. พบว่าความไม่คล่องตัวในการทำงาน เนื่องจากโครงสร้างของ สำนักงาน กศน. อยู่ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การทำงานมีข้อจำกัดในการขออนุมัติในเรื่องต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ (2556: 44-46) ที่พบว่า การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน. มีปัญหาและอุปสรรคดังนี้คือ (1)

ปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีสถานะไม่ใช่หน่วยงานในระดับกรม (2) ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548 (3) ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีความรับผิดชอบเดียวกันจึงส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าและแรงจูงใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย กับงานของสทศ. โสภิตวิเศษ (2557: 58-66) ในเรื่องขอบเขตการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานตามความเชี่ยวชาญ ความถนัด และบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร ของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการศึกษาหรือการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ (2556: 5) ที่พบว่า ปัญหาคือ (1) การให้ความร่วมมือในภาคของชุมชนยังมีน้อย เนื่องจากความพร้อมด้านเวลาในการจัดกิจกรรมโครงการ ซึ่งบุคคลในชุมชนต้องประกอบอาชีพทำให้ไม่มีเวลาว่างเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนการคมนาคมที่ห่างไกล ทำให้ไม่สะดวกในเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2) การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน การสร้างความร่วมมือเป็นการช่วยเหลือกันในการทำงานในพื้นที่ ขาดกำลังในการทำงานด้านการศึกษา และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานในท้องถิ่น

ความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัด อำเภอและตำบลยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติในเรื่องการส่งเสริม สนับสนุนและการประสานงานของสถานศึกษาของ

กศน. ตามมาตรา 18-19 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2555: สัมภาษณ์) ที่พบว่า การกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่า กศน.ระดับจังหวัด และ กศน.ระดับอำเภอ

การระบุขอบเขตของภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสรุปผลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 43-45, 49-51, 56-57) ที่พบว่าระบบการศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย แต่สถานศึกษาทุกระดับยังมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียว ยังขาดรูปแบบและแนวทางการจัดที่ชัดเจน

3) กระบวนการออกกฎหมาย พบว่ากระบวนการในการออกกฎหมายควรทำให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทันต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานของสนอง โลหิตวิเศษ (2557: 58) ที่พบว่า เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม

การทำงานร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน เพื่อให้กระบวนการพิจารณาการออกกฎหมายตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีการบูรณาการกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในประเด็นการมีส่วนร่วมที่พบว่า เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาทางการศึกษาตลอดชีวิต จากความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

4) การจัดการศึกษา พบว่าการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ในระบบ และการศึกษานอกระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 60-71) ที่พบว่าเครื่องมือในการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน และเกณฑ์การวัดและประเมินผลก็ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน การเทียบโอนผลการเรียนรู้ พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเทียบโอน อีกทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินก็มีหลากหลายยุ่งยากต่อการใช้ ส่วนการเทียบระดับการศึกษาต้องตั้งคณะกรรมการที่มีความสามารถเฉพาะด้านที่

จะประเมินซึ่งหาได้ค่อนข้างยาก และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประเมินเทียบระดับไม่สัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายที่เก็บจากผู้รับการประเมิน

แนวทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสรุปผลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 43-45, 49-51, 56-57) ที่พบว่าระบบการศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย แต่สถานศึกษาทุกระดับยังมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียว ยังขาดรูปแบบและแนวทางการจัดที่ชัดเจน

การประกันคุณภาพที่เอื้อในการทำงานและสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายนอกและบริบทกับระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน. ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการประชุมสนทนากลุ่มที่พบว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในมาตรา 21 เรื่องการประกันคุณภาพนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบเท่านั้นแต่การประกันคุณภาพภายนอกและภายในยังคงมุ่งเน้นการประกันคุณภาพทั้ง 2 ด้านคือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะอย่างไรให้หน่วยงานภายนอกได้ทราบเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงของ กศน.

5) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา พบว่าการสร้างความไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการการจัดการศึกษา เพื่อเป็นช่องทางในการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานของสนอง โลหิตวิเศษ (2557: 58-66) ที่ว่าการส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัว (Privatization/Autonomy) ตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) พบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีความชัดเจนในการกำหนดกลไกหรือแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะการให้อำนาจแก่ท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และสอดคล้องกับบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 43-45, 49-51, 56-57) พบว่าการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการได้เพียงบางเรื่อง การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยการระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่างๆ การสร้างแรงจูงใจจากภาครัฐเพื่อให้บุคคลและเครือข่ายต่างๆ เข้ามาเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ (2556: 4-5) พบว่าด้านงบประมาณมีการทำแผนงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพียงแต่งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมและอำนาจการเบิกจ่ายเงินอยู่ที่ สำนักงาน กศน. จังหวัด จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณให้กับ กศน.อำเภอ และ กศน.ตำบล

การส่งเสริมในการให้ความรู้ความเข้าใจในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษาระบบแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานสมยศ เชื้อไทย (2540: 18-19) ที่ว่าความรู้ในเนื้อหาของกฎหมาย (Legal Content) คือ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย และผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

6) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา พบว่าการจัดการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิที่กำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และการเพิ่มช่องทางการให้บริการการจัดการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุม เพียงพอและเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ (2556: 3-4) ในภาพรวมของประชาชนทั่วไปได้รับการจัดการศึกษาอย่างครอบคลุมทั่วถึง แต่ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอ และผลจากการลงพื้นที่ สรุปได้ว่าในระดับประเทศที่ดำเนินการอยู่ ยังไม่สามารถทำให้คนทุกคนได้รับความเป็นธรรมในการได้รับการศึกษา จากการดำเนินงานยังขาดความเท่าเทียมกันในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่ม และการให้บริการที่แตกต่างกัน

7) นิยามและความหมายของกฎหมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทาง พบว่าการกำหนดนิยามและความหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรมีแนวทางที่ชัดเจนว่า ควรระบุให้ชัดเจนหรือควรเปิดกว้าง เพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 105-106, 108, 118) พบว่าสารบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความชัดเจนในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการมีความชัดเจนและความเหมาะสมมากที่สุด และด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีความชัดเจนและความเหมาะสมน้อยที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ (2552: 5) ที่พบว่าการประเมินการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีปัญหาด้านข้อกฎหมายของพนักงานสอบสวนและผู้บริหารงานสอบสวนมีปัญหาในประเด็นคำนิยามการตีความข้อกฎหมาย การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และระยะเวลาในการดำเนินคดีที่สั้นเกินไป

กรอบการปฏิบัติ เพื่อให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อปวงชนของประชาชนนอกระบบโรงเรียนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยแอลซีฮิน ชอยและเบียงแซง เยง (Ilseon Choi and Byung Chan Yang. 2012; abstract) ที่พบว่าเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มุมมองเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นอิสระในการอยู่อาศัย

การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติ การเข้าใจและจดจำในบทบัญญัติแห่งกฎหมายควรมีการแนะนำข้อบัญญัติให้กับหน่วยงานเพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้กับผู้ใช้

กฎหมายกับบทบัญญัติกฎหมายที่เห็นไม่สอดคล้องกันนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ (2552: 5) ที่พบว่าด้านวิชาการต้องเสริมสร้างความรู้และประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ โดยให้ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของพระราชบัญญัติ

1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

1) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่าการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนว่าการศึกษาเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ไม่ใช่ที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การทำงานในเชิงรุกและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคิม ฟอน พอนและแม็คแบเยอร์ (Kim Fong Poon-McBrayer. 2010: abstract-66, 68-69, 74-75) ที่พบว่ากรอบคุณวุฒิ (QF) เป็นตัวเร่งสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่าน 2 กลไก คือ การรับรู้ในการเรียนรู้ก่อน Recognition of Prior Learning (RPL) และการฝึกอบรมโปรแกรมที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของมาตรฐานสมรรถนะ training programs based on Specification of Competency Standards (SCS) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของกรอบคุณวุฒิ QF ที่เป็นตัวเร่งสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเพื่อตรวจสอบนโยบายปกครองในปัจจุบันที่ผ่านกลไกการรับรู้การเรียนรู้ก่อน (RPL) และโปรแกรม SCS-based ของกรอบคุณวุฒิ (QF)

การวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และช่องว่างของขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น ซึ่งมีความสอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตของต่างประเทศที่ว่ามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลาง เมืองแห่งการเรียนรู้ การรู้หนังสือผู้ใหญ่ การฝึกอบรมผู้ใหญ่ และระบบธนาคารหน่วยกิตการศึกษา (ACBS) เพื่อเป็นช่องทางให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาอุปสรรคในการศึกษาในระบบ มีระบบการศึกษาที่วางแผนโดยรัฐบาลกลาง และในรูปของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เกาหลี ญูปุ่น สิงคโปร์ จีน มาเลเซีย)

2) การบริหารและการจัดการศึกษา พบว่าการปรับโครงสร้างในระดับนโยบาย เพื่อให้สถานะของสำนักงาน กศน.เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และมีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ (2556: 44-46) พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียง

หน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีสถานะไม่ใช่หน่วยงานในระดับกรม

การพิจารณาและการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลายของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะโดยรวมของการศึกษานอกระบบ คือ กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเฉพาะ การกำหนด รูปแบบและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ชัดเจนในลักษณะยืดหยุ่นตามศักยภาพของผู้เรียน

การบริหารจัดการด้านงบประมาณในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย

1.3 สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

1) ขั้นตอน วิธีการและการนำกฎหมายไปปฏิบัติพบว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 105-106, 108, 118) พบว่าการดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาที่สถานศึกษามีการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการปัจจัยการดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายทุกขั้นตอน ได้แก่ การสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย การบันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมายและการส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 60-71) ได้ศึกษาการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัย ปี 2549-2550 พบว่าการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยมีการดำเนินงานจัดบริการแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ ดำเนินการจัดโครงการห้องสมุดมีชีวิต พัฒนาห้องสมุดประชาชน มีพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่ และศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ตลอดจนผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 ที่ระบุไว้ว่าได้คำนึงถึงการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของฟิลิป ฮอลลิงเจอร์และมูซุน ลี (Philip Hallinger and Moosung Lee. 2011: 139, 141, 153-156) ที่พบว่า การรับรู้เรื่องนโยบายในการศึกษาเป็นช่องว่างของการปฏิรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

การกำหนดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 105-106, 108, 118) พบว่าการนำกฎหมายสู่การปฏิบัติต้องจัดผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาฯ การจัดสรรงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบชัดเจน และให้หน่วยงานแต่ละระดับถือปฏิบัติร่วมกัน จากการบริหารจัดการในด้านวิชาการ ด้วยการสร้างความเข้าใจในกฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านอื่นๆ ด้วยการประชาสัมพันธ์กรรมการให้เป็นที่ยึดถือของสาธารณชน ผู้ปกครองและชุมชน

2) วิธีการบังคับใช้กฎหมายพบว่าการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริงและมีความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุวิษ สุภามา (2552: บทคัดย่อ, 12-13, 89) ที่พบว่าความต้องการรับรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ และต้องการให้ อปท. มีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง แนวทางการพัฒนา มาตรการ และกลไกเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม ภาครัฐควรกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม จัดทำเอกสาร คู่มือเผยแพร่แก่ อปท. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมแก่ เจ้าหน้าที่ อปท. และสอดคล้องกับงานวิจัยของอีวอนเน่ ฮันเตอร์-จอห์นสันและโรสแมรี โคลสัน (Yvonne Hunter-Johnson and Rosemary Closson. 2012: 178) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Adult Educations' Perceptions of Their Organization Promoting Learning Practices and Culture ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หลายองค์กรไม่ว่าจะเป็นของเอกชนหรือของรัฐบาลได้ลงทุนในการพัฒนาและการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก การศึกษานี้เป็นการบังคับใช้กฎหมายนักการศึกษาผู้ใหญ่ในการรับรู้ถึงองค์กรของพวกเขาด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติและวัฒนธรรมขององค์กร สำหรับกรอบแนวคิดทางทฤษฎีได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Watkins and Marsick ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีการเรียนรู้ทั้งหมดใน 3 ระดับ คือ ระดับตัวบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร

การประเมินผล การตรวจสอบและติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 105-106, 108, 118) ได้ศึกษาการวิจัยการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมาย การนำกฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง โดยมีผลความสำเร็จจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ด้านประสิทธิภาพการจัดการ และด้านพัฒนาองค์กร ปัจจัยการดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายทุกขั้นตอน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมาย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 พบว่าความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย ซึ่งมีจำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการศึกษา (หลักการจัด รูปแบบการจัด ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) 2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5) สิทธิในการรับการศึกษา 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และ 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุวิข สุภามา (2552: บทคัดย่อ, 12-13, 89) พบว่า ผู้บริหาร อปท. ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ ขนาดของหน่วยงานมีผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานของผู้บริหาร อปท. ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะ

ระดับเจตคติที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่ามากตามลำดับ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย 2) ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย 3) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิข สุภามา (2552: บทคัดย่อ, 12-13, 89) ที่พบว่าการประเมินผลความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายของผู้บริหารอปท. อยู่ในระดับต่ำ และการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาครัฐที่ต้องมีการส่งเสริมและการสร้างเจตคติที่มีต่อการทำงานของบุคลากรภายในองค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ (2552: 5) ที่พบว่าการศึกษานโยบายและปัจจัยต่อความสำเร็จของการนำพระราชบัญญัติคุ้มครอง

ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ไปใช้ในทางปฏิบัติ ได้แก่ ปัญหาในประเด็นคำนิยาม การตีความข้อกฎหมาย การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และระยะเวลาในการดำเนินคดีที่สั้นเกินไป ปัญหาด้านเจตคติ โดยผู้ปฏิบัติงานมีเจตคติในทางลบหลายประการ ส่วนปัจจัยต่อความสำเร็จ กำหนดเป็นกลุ่มด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากรมีจำนวนพนักงานสอบสวนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีความรู้อย่างแท้จริง ตลอดจนต้องปรับเจตคติที่ดีของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการต้องเสริมสร้างความรู้และประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ โดยให้ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

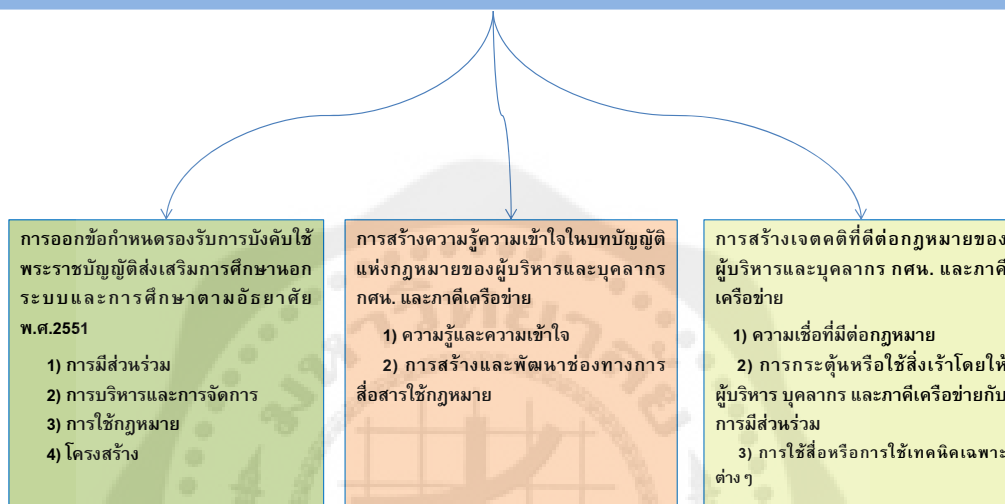
ระดับมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 การส่งเสริมและสนับสนุน พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ได้แก่ การส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาทางการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายต่างประเทศที่พบว่า การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดการศึกษา และปัจจัยสำคัญของการเป็น Nordic Countries มีลักษณะสำคัญสองประการ คือ ความเท่าเทียมกันผ่านทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีนโยบายโมบิเคชั่น (Policy of Mobication) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างนโยบายการจ้างแรงงานและนโยบายด้านการศึกษา (เดนมาร์ก)

การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน พบว่า ภาพรวมของความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ 1) ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ 2) นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริกา วายุภาพ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขต กทม. ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ (2552: 5) ที่พบว่าปัจจัยต่อความสำเร็จของการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ไปใช้ในทางปฏิบัติเป็นในด้านบุคลากรมีจำนวนพนักงานสอบสวนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีความรู้อย่างแท้จริง ตลอดจนต้องปรับเจตคติที่ดีของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการต้องเสริมสร้างความรู้และประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ โดยให้ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

การลดหย่อนทางด้านภาษีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ 1) การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี และ 2) การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการศึกษาตลอด

ชีวิตของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Attorney General's Chambers Singapore. 2014: Online) ที่มีกฎหมายกองทุนการบริจาคเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาทักษะ และทักษะความรู้โดยบุคคลต่างๆ และเพื่อยกระดับพัฒนาทักษะของบุคคลต่างๆ ในการเข้าสู่การทำงาน และการส่งเสริมในการพัฒนาทักษะ ความรู้ และยกระดับของทักษะในการเข้าสู่ความสามารถในการทำงาน

ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ภาพประกอบ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทำเป็นแผนภาพเพื่อให้เห็นนวัตกรรมของงานวิจัย

3.1 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

การออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

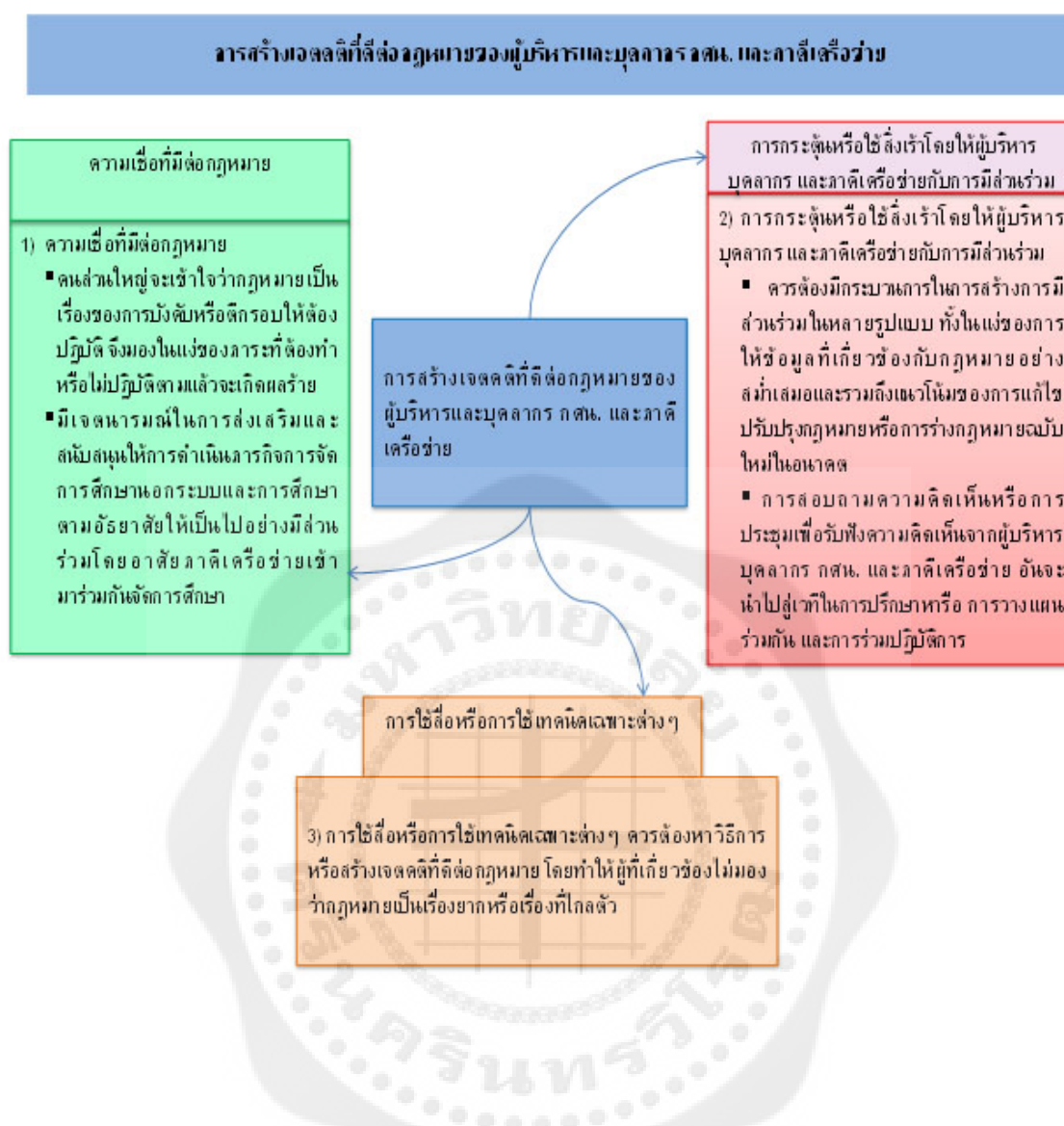
ภาพประกอบ 5 การออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปรับใช้ต่อไป

ภาพประกอบ 6 การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย

3.3 การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย เพื่อให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อการนำกฎหมายไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ภาพประกอบ 7 การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน. และภาคีเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงาน กศน.

1) โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบันอยู่ภายใต้สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้ขาดความคล่องตัวในเรื่องอำนาจการบริหารจัดการ อาทิเช่น เรื่อง การขอและการจัดทำงบประมาณมีข้อจำกัด ด้วยภาระงานที่รับผิดชอบทั่วประเทศ ดังนั้น หากมีการ ปรับโครงสร้างของสำนักงาน กศน. ในอนาคต ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงาน กศน. ให้ เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นนิติบุคคลเพื่อความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้นกับภารกิจที่ดำเนินการ และหากในอนาคตการมีกฎหมายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลีได้ควรนำข้อดีและผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิตมาปรับใช้ในการออกกฎหมายในระดับชั้นที่ต่ำลงมา เช่น กฎกระทรวง ข้อกำหนด ระเบียบ ที่ช่วยให้การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตมีความก้าวหน้าและทันสมัย อีกทั้งมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจากการนำไปปฏิบัติใช้จริงในการทำงานในเชิงปฏิบัติต่อไป

2) โครงสร้างของ กศน.กับการมอบอำนาจ การเปลี่ยนผู้บริหารในระดับกรมหรือในระดับกระทรวง (1)การมีสำนักงาน กศน. มาจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แต่อำนาจในกฎหมายหลาย ๆ อย่างเป็นอำนาจของ ปลัดกระทรวง ดังนั้น อำนาจในการมอบเอกสารจะเป็นอำนาจของปลัดกระทรวงทั้งสิ้นในการ ดำเนินงาน เพราะฉะนั้น ตรงนี้จึงเป็นปัญหาและอุปสรรค หากปลัดกระทรวงบางท่านไม่เข้าใจงาน ของกศน. ก็อาจจะไม่มีความราบรื่นในการทำงาน (2)การมอบอำนาจ ได้แก่ (ก)คำสั่งมอบอำนาจ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละเรื่องยังไม่มี ความคล่องตัว (ข)การ มอบอำนาจให้ทางศูนย์การศึกษาในระดับอำเภอไปราชการต้องขออนุญาตจังหวัด ซึ่งบางครั้งการ เดินทางต้องรวดเร็ว ทางอำเภอจึงขอเสนอเรียกร้องให้อนุญาตตัวเองได้ จะได้สะดวกขึ้น

3) สำนักงาน กศน. จะต้องดำเนินการสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสาร เพื่อ เป็นการสร้างประสิทธิภาพในระดับตำบลและอำเภอ โดยใช้ กศน.ตำบลเป็นหน่วยงาน ประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด รวมทั้งการสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสารควรจัดทำคู่มือซึ่งเป็นเอกสาร หรือไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสื่อสารและอธิบายบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ให้เป็นภาษาที่เข้าใจได้โดยง่าย เนื่องจากบทบัญญัติทางกฎหมายมักใช้ภาษาทางกฎหมายที่เป็น ภาษาเทคนิคทำให้ผู้ปฏิบัติงานอาจจะเกิดความไม่เข้าใจในการนำไปปฏิบัติ

4) ด้านคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีทั้งคณะกรรมการที่เป็นกรรมการชุดใหญ่ในระดับนโยบาย คือ คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดและกรุงเทพมหานครของสำนักงาน กศน.จังหวัด ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา และคณะกรรมการภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในระดับเชิงพื้นที่ปฏิบัติงาน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีผลต่อการขับเคลื่อนในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก อาทิเช่น คณะกรรมการในระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้ทำงานกับประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ดังนั้น ภาครัฐควรมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอในการดำเนินงานและกิจกรรม เพื่อช่วยให้การขับเคลื่อนการทำงานในเชิงพื้นที่ให้มีความคล่องตัวและสะดวกมากยิ่งขึ้น

5) กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เป็นกฎหมายลูก ระเบียบที่เป็นแนวทางยังต้องมีการปรับปรุง เช่น ในเรื่องจัดการเรียนการสอน ควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และการออกคำสั่งในการปฏิบัติงาน ในส่วนของระเบียบคำสั่งที่ออกมาจะต้องให้สอดคล้องกับกิจกรรมหรือกลุ่มเป้าหมายที่ กศน.ดำเนินการทำอยู่ เพื่อให้การปฏิบัติงานง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.2 สำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

1) ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของสำนักงาน กศน. มีความรู้ความเข้าใจและการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงาน กศน. ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายของ กศน. และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของสำนักงาน กศน. และส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรทุกประเภทให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของ กศน.และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาและกฎหมายอื่นๆ ประกอบด้วยกัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) สำนักงาน กศน. ยังขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะครูที่ต้องทำงานในระดับเชิงพื้นที่ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอและตำบล ซึ่งได้กำหนดสัดส่วนอัตราครูกับจำนวนนักศึกษาไว้ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดอัตรากำลังและขยายกรอบอัตรากำลังของบุคลากรกลุ่มนี้และให้ความสำคัญในการสรรหาครูให้มีทั้งคุณวุฒิและคุณสมบัติสำหรับการทำงานในเชิงพื้นที่ร่วมกับประชาชนด้วย เนื่องจากครูมีภาระงานที่มากทั้งงานประจำที่ปฏิบัติอยู่และงานด้านนโยบายที่ได้รับมอบจากผู้บริหารระดับสูง

3) การพัฒนาบุคลากรและการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร อาทิเช่น ครู กศน.ส่วนใหญ่จะไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านครู จึงทำให้การจะไปขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงกว่าทำได้ลำบาก และการขับเคลื่อนการทำงานโดยอาศัยพนักงานราชการ หรือในลักษณะจ้างเหมาดำเนินการ ซึ่งงานบางประเภทโดยเฉพาะคุณภาพทางการศึกษา ถ้าใช้ลักษณะจ้างเหมาดำเนินการจะขับเคลื่อนคุณภาพนี้ต่อไปได้ลำบาก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความมั่นคงของครู กศน. ควรจะกำหนดเกณฑ์ในการต่อสัญญาจ้างในแต่ละครั้งที่มีอายุสัญญาจ้างที่ยาวนานขึ้น โดยพิจารณาจากประสบการณ์ องค์

ความรู้และผลงานที่เกิดขึ้น ก็จะช่วยให้เรื่องของการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้ ดังนั้น หากได้เข้าไปดูรายละเอียดในเรื่องนี้จะช่วยให้บุคลากรมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

4) การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญที่เข้ามาช่วย กศน. ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยกศน.มีข้อจำกัดในเรื่อง งบประมาณ ดังนั้นการได้ดำเนินการร่วมกันกับภาคีเครือข่ายจึงเป็นการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในส่วนของทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาช่วยในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก

5) การทำงานของสำนักงาน กศน.ในระดับพื้นที่ที่ต้องทำงานประสานและร่วมกันหลายหน่วยงานในพื้นที่ ควรเพิ่มเติมการประสานงานทั้งในระดับผู้บริหารและปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานที่บูรณาการกัน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาบางที่หน่วยงานที่ได้ร่วมทำงานด้วยยังไม่ได้รับคำสั่งจากต้นสังกัดโดยตรง และช่วงเวลาการทำงานของหน่วยงานอื่นกับของ กศน.ไม่เหมือนกัน

1.3 สถานศึกษา กศน.

1) การบริหารจัดการการศึกษา การทำงานในพื้นที่ส่วนของกศน. ตำบล ยังไม่สมบูรณ์เพราะการใช้พื้นที่ ซึ่งยังไม่มีอาคารเป็นของกศน.เอง โดยไม่มีงบประมาณในการสร้างสำนักงานเป็นของตนเอง ดังนั้นกศน.จึงใช้อาคารตามความอนุเคราะห์ของหน่วยงานอื่นๆ เช่น ศาลาอเนกประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน เทศบาล ในการปฏิบัติงานตามกรอบหลายๆ ด้านเท่าที่ทำได้

2) การระบุให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาและการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลายของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน

3) ด้านหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรปัจจุบันที่สำนักงาน กศน. ได้ใช้อยู่นั้นมีเนื้อหาและรายละเอียดมากเกินไป ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจมากขึ้นกว่าเดิม จึงต้องมีการสื่อสารให้มากยิ่งขึ้นและหาวิธีการเพื่อให้การจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมมีความสะดวกและง่ายมากยิ่งขึ้น

4) ด้านประกันคุณภาพภายนอกกับบริบทของ กศน. จะไม่ค่อยสอดคล้องกัน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพแห่งชาติ (สมศ.) จะใช้การอิงจากการศึกษาในระบบ มาใช้กับระบบของ กศน. ดังนั้น ควรมีการปรับให้เหมาะสมกับบริบทของ กศน. ซึ่ง กศน.ก็ได้มีกฎกระทรวงในเรื่องว่าด้วยการประกันคุณภาพ ดังนั้น จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องให้มีการรับรู้และรับทราบบริบทของ กศน. ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

1.4 ภาคีเครือข่าย

1) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในส่วนนี้ควรมีการเพิ่มหรือระบุเป็นข้อกำหนด หรือระเบียบ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาข้อเท็จจริงในปัจจุบันและตอบสนองความ

ต้องการของภาคีเครือข่ายที่จะได้มีความคล่องตัวและมีระเบียบรองรับในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในการทำงานของภาคีเครือข่ายในอนาคตต่อไป

2) การระบุนขอบเขตของภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาตาม มาตรา 10 และมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาธิบาย พ.ศ. 2551 ให้มีความชัดเจน เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการทำงานของภาคีเครือข่าย ร่วมกับทาง กศน.

3) มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กศน. และภาคีเครือข่ายจะ ช่วยสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอรรถาธิบาย

4) การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติ การเข้าใจและจดจำในบทบัญญัติแห่ง กฎหมายควรมีการแนะนำข้อบัญญัติให้กับหน่วยงานเพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้กับผู้ใช กฎหมายกับบทบัญญัติกฎหมายที่เห็นไม่สอดคล้องกันจึงมีความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคีเครือข่ายมีความรู้และความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายมากยิ่งขึ้น

5) ข้อกฎหมายควรจะทำให้การบังคับใช้หรือการเอื้อที่จะให้หน่วยงานอื่นเข้ามา สนับสนุนและช่วยจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอรรถาธิบายให้ได้มากขึ้น ตอนนี้อย่างได้ น้อย ดังนั้น ควรจะมีข้อกฎหมายที่ว่า หากเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สามารถที่จะ นำค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไปลดหย่อนภาษีได้

6) การจัดทำงบประมาณสำหรับช่วยเหลือสนับสนุนการทำงานของภาคีเครือข่าย และเป็นค่าตอบแทนในการทำงานแก่ภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และสร้างแรงจูงใจในการทำงานในระดับพื้นที่ ซึ่งได้ประโยชน์ร่วมกันในการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอรรถาธิบาย

1.5 คณะผู้ร่างกฎหมายว่าด้วยการศึกษาตลอดชีวิต

1) ควรจัดเวทีรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่อการพัฒนาเนื่องจากพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถาธิบาย พ.ศ. 2551 ใช้บังคับมาเกือบ 10 ปี และ กำลังจะมีการร่างกฎหมายว่าด้วยการศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้น ควรมีการรวบรวมปัญหาและอุปสรรค ของการใช้กฎหมายฉบับนี้จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การร่างปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ฉบับเดิมให้มีประสิทธิภาพ หรือร่างกฎหมายฉบับใหม่ให้มีความเหมาะสมและทันสมัย

2) เสนอแนะแนวทางเพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อ การเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความ ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละ กลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 การศึกษาความคล่องตัวในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.3 การศึกษาบทบาทของผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาและในการนำกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัด พ.ศ. 2555.(2555, 14 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอน
ที่ 106 ก. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2556, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- กฎกระทรวงกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและ
อนุกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของ
คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ.2555 .(2555, 14 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม129 ตอนที่ 106 ก. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2556, จาก
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย
พ.ศ.2555. (2555, 14 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม129 ตอนที่ 106 ก. สืบค้นเมื่อ
11 กรกฎาคม 2556, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- กนกกฤษณ์ รักษาพรหมณ์. (2550). การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนใน
เขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2556, จากฐานข้อมูล สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). สรุปผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในส่วนของ การปฏิรูป
การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2556, จาก
<http://www.moe.go.th/main2/edu-reform/edq-reform>.
- กล้า สมตระกูล. (2554). ประมวลสาระชุดวิชา ปรัชญาและหลักการการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย.หน่วยที่ 8-15 นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- กลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน. (2555) ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยเพื่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์รังสีการพิมพ์
- การศึกษาตลอดชีวิต. (2556). (วีดิทัศน์). กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย.จาก www.nfe.go.th

- คณะผู้วิจัย มูลนิธิสุข-แก้ว แก้วแดง. (2556). รายงานการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนของสำนักงาน กศน. เพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ.2558
- คมกฤษ จันทน์ขจร. (2551). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรินญาณิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2555, จากฐานข้อมูล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.2551. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2558 จาก http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.2554. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2555 จาก www.moj.go.th/upload/mini114_information/
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.2557. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2558 จาก www.moe.go.th/websm/Policy_2557.PDF
- เจตน์ สถาวรศีลพร. (2553). การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความยุติธรรมในสังคม : ข้อพิจารณาบางประการว่าด้วย กฎหมายกับการบังคับใช้ และความยุติธรรมกับสังคม, ในรวมบทความที่ระลึกในโอกาสอายุครบ 60 ปี รองศาสตราจารย์สมยศ เชื้อไทย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์เดือนตุลา,
- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง. (2554). ประมวลสาระชุดวิชา ปรัชญาและหลักการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553).เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ, นนทบุรี พิมพ์ครั้งที่ 2, บริษัท ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ จำกัด.
- เชาว์วัศ สุกุลวรวิทย์.(2549). ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีมลพิษทางน้ำ วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2556, จากฐานข้อมูลThai Digital Collection (TDC)สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ณัฐริกา วายุภาพ. (2536). การศึกษาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2556, จากฐานข้อมูล Thai Digital Collection (TDC) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เดชา สุพรรณทอง. (2557). การศึกษาไทยในอดีต, งานจัดการฐานข้อมูล กลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2557, จาก http://www.moe.go.th/main2/his_edu.htm#hd3

- ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. (2550). มาทำความเข้าใจร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. กันเถอะ, สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2558, จาก [http:// www.gotoknow.org/posts/102782](http://www.gotoknow.org/posts/102782)
- ทองอยู่ แก้วไทรอะ. (2554). ประมวลสาระชุดวิชา ปรัชญาและหลักการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- แท็ก “กศน.” (2557) อึ้ง! คนไทย ‘ไม่รู้หนังสือ’ 5.8 แสนคน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 มีนาคม 2557 สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2558, <http://www.thairath.co.th/content/408266>
- นัท ผาสุขและคณะ (2553). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 : พร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญ ประวัติ ความเป็นมา กระบวนการและขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติ. กรุงเทพฯ:
- นันทลักษณ์ พูลวิวัฒน์ชัยการ. (2551). การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ของหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในเขตภาคกลางวิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2556, จากฐานข้อมูล Thai Digital Collection (TDC) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ปฐม นิคมมานนท์. (2522). การศึกษานอกระบบโรงเรียน กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- ประเสริฐ สุขสบาย. (2542). ทศนะของผู้บังคับใช้กฎหมายต่อปัญหาการบังคับใช้กฎหมายด้านสวัสดิการสังคม วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2542
- ปรีศนีย์ เกตะบุตร. (2555). การรณรงค์ให้พลเมืองรู้หนังสือของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในช่วง พ.ศ. 2483-2487 วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์ ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 มกราคม-ธันวาคม 2555
- พรรณี ลีจิวัฒน์. (2553). การศึกษาวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.(2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอน 123 ก. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอน 74 ก. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. (2546, 6 กรกฎาคม).

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 62 ก. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. (2551, 3

มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม125 ตอนที่ 41 ก. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2555, จาก

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. (2540, 11 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม114

ตอนที่ 55 ก. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม124

ตอนที่ 47 ก. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

โรบิน โฟการ์ตี้ และ ไบรอัน เอ็ม. ฟิท. (2554). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่**

21. แปลโดย วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์. กรุงเทพฯ: openworlds

วนิดา แสงสารพันธ์; และคนอื่นๆ. (2551). **โครงการศึกษากฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของ**

ชาติ.สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สคูฟแนวหน้า. (2557) บทเรียนจาก "บราซิลโมเดล" สู่ทางออก "ปฏิรูปการศึกษาไทย"

หนังสือพิมพ์แนวหน้า ฉบับวันพฤหัสบดี ที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2556, สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน

2557 จาก<http://www.naewna.com/scoop/81413>

สนอง โลหิตวิเศษ. (2544). เอกสารประกอบการสอนวิชา กฎ. **511ปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่**

และหลักการการศึกษานอกระบบ:ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----- (2554). **ประมวลสาระชุดวิชา สัมมนาการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและ**

การศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

----- (2554). **ประมวลสาระชุดวิชา ปรัชญาและหลักการการศึกษานอกระบบและ**

การศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 8-15 นนทบุรี: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

----- (2557). **เอกสารปรับปรุงชุดวิชา 26301 การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอก**

ระบบโครงร่างหน่วยที่ 9 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิตใน

ต่างประเทศ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

- สมพงษ์ จิตระดับ; สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ (2556). รายงานการวิจัย เรื่องการ
ประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน
กศน.) ตามแนวพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
- สมยศ เชื้อไทย. (2540). คำอธิบาย วิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป เล่ม 1 ความรู้กฎหมาย
ทั่วไป. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 4 บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- สัญญา รัตนวรารักษ์. (2540). สรุปวิเคราะห์มัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ปทุมวัน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สัมภาษณ์บุคลากรของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย บุญชนะ ล้อมสิริ
อุด คนที่ 9 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2555, เบญจพร จันเจริญ คนที่ 8 เมื่อวันที่ 18
กรกฎาคม 2555, ประสิทธิ์ แสงพินิจ คนที่ 7 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2555, ดิสกุล เกษม
สวัสดิ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดนนทบุรี คนที่ 6 เมื่อวันที่ 25
กรกฎาคม 2555, คมกฤษ จันทร์ขจร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. เขตราชบุรี
บุรณะ คนที่ 5, ลัดดาวัลย์ เลิศเพ็ญเมธา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด
นครนายก คนที่ 4, ชัยยศ อิมสุวรรณ์ ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงาน กศน. คนที่ 1,
นายวรารุณ พยัคฆพงษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันสำนักงาน กศน. ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือคนที่ 3, ประเสริฐ หอมดี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันสำนักงาน
กศน. ภาคเหนือ คนที่ 2
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551) เอกสารสาระหลักการ
และแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน. กรุงเทพมหานคร: ห้าง
หุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- (2555). การศึกษากรณีตัวอย่าง:การจัดการศึกษาตลอดชีวิตในต่างประเทศ
สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2556 จาก www.nfe.go.th/main_doc/cas_nfe.pdf
- (2557). รายงานผลการดำเนินงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์.
- (2557). รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2557 จาก
<http://www.korsornor1.com/index.php?>
- (2558). ความเป็นมาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2558 จาก
<http://203.172.142.7/onie/index.php>

- (2559). จำนวนนักศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2559 จาก
<http://203.172.142.230/mis-dashboard/>
- สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา. (2547, กุมภาพันธ์) เรื่องการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
การจัดตั้งสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2559 จาก
<http://61.19.241.70/rkj/uploadword/691240.doc>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554, 26 ตุลาคม) แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม
2555 จาก www.nesdb.go.th/Default.aspx?
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559
(29 มีนาคม 2559) สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2559 จาก http://www.ect.go.th/th/wp-content/uploads/2013/10/article_20160329125753.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) รายงานสรุปผลการติดตามและประเมิน
ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 6 ปี ของการประกาศใช้
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- (2546) ,กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2559 จาก
www.onec.go.th/onec_web/page.php?
- (2549) รายงานผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา ปี 2548,
กรุงเทพฯ: บริษัท 프리ทวอนกราฟฟิค จำกัด
- (2551) , รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้นอกระบบและตาม
อัธยาศัย ปี 2549-2550
- สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). รายงานการวิจัยการติดตาม
ประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สุมาลี สังข์ศรี. (2556) การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช..
- สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ (2556). รายงานการวิจัย เรื่องแนวทางและความเป็นไปได้ในการ
ปรับเปลี่ยนภารกิจ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ให้สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง
การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ บริษัทนำทองการพิมพ์ จำกัด

- สุวิชา สุภามา. (2552).การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2556, จากฐานข้อมูล Thai Digital Collection (TDC) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เสาวณีย์ เลวลย์. (2535). เอกสารประกอบการสอนวิชา กฎ. 411 การวางแผนงานและการประเมินการศึกษาผู้ใหญ่ (AE 411 Planning and Evaluation in Adult Education): ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2559, จากฐานข้อมูล thesis.swu.ac.th, swuebook
- อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ (2552) การประเมินการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า:บทคัดย่อ, 5 .สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2558, จากฐานข้อมูล Thai Digital Collection (TDC) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- Attorney-General or the Government of Malaysia. (2009). **LAWS OF MALAYSIA, FEDERAL CONSTITUTION** Retrieved 9 January 9, 2015, from <http://statutes.agc.gov.sg/aol/>
- Attorney General's Chambers Singapore. (2014). **Lifelong Learning Endowment Fund Act (CHAPTER 162 A)**. Retrieved January 9, 2014, from <http://statutes.agc.gov.sg/aol/>
- Brazil–Education policy. http://en.wikipedia.org/wiki/Education_policy_in_Brazil (December 13, 2013)
- Chinese Government's Office. (2014). **CONSTITUTION OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA**. Retrieved June 19, 2014, from http://english.gov.cn/2005-08/05/content_20813
- Claus Holm. (2013). **Proceedings of The Policy Forum on “Lifelong Learning-Policy and Vision”** 47th SEAMEO Council Conference (SEAMEC 47). Ha Noi, Vietnam 20 March 2013
- Kim Fong Poon-McBrayer. (2010). **Hong Kong Qualifications Framework: A Catalyst to Lifelong Learning?** PAACE Journal of Lifelong Learning , Vol. 19, 2010, page 65-66, 68-69, 74-75 Retrieved Junly 7, 2012, from www.iup.edu/WorkArea/DownloadAsset.aspx?

- Ilseon Choi and Byung Chan Yang. (2012). **Comparing the characteristics of lifelong learning cities in Korea and Japan: A historical sociological approach**. *KEDI Journal of Education Policy* , KJEP 9:1
- Ministry of Education. (2014) **Education Law of the People's Republic of China**. Retrieved June 19, 2014, from <http://www.china.org.cn/english/education/184669.htm>
- National Institute for Lifelong Education. (2013) **The Academic Credit Bank System (ACBS)**. Retrieved May 4, 2013, from <http://www.nile.or.kr/eng/contents/contents.jsp?>
- Philip Hallinger and Moosung Lee. (2011). **A decade of education reform in Thailand : broken promise or impossible dream?**. *Cambridge Journal of Education* Vol. 41, No 2, June 2011 page 139, 141 (153–156 Retrieved Junly 7,2012, from, www.tandfonline.com/doi/abs/.
- SoongHee Han and Makino Atsushi. (2014). **Learning Cities in China. ASEM Education and Research Hub for Lifelong Learning. Policy Briefs**. Retrieved June 11, 2014, from <http://asemllhub.org/policy-briefs/learning-cities-in-china/>
- World Bank Organization. (2014). **CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF SINGAPORE** Retrieved June 11, 2014, from <http://publicofficialsfinancialdisclosure.worldbank.org/>
- Yvonne Hunter-Johnson and Rosemary Closson. (2012). **Adult Educations' Perceptions of Their Organization Promoting Learning Practices and Culture**. Retrieved April 11 2015, from <http://alx.sagepub.com>
- XIAOBING SUN. (2011). **A commentary on the innovation of China's lifelong education theory** *International Journal of Continuing Education and Lifelong Learning* Volume 3, Issue 2 Retrieved June 7, 2015, from www.iup.edu/WorkArea/

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ของ กศน. เกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

คำถามสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้มีประสบการณ์ ของ กศน. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษาการทำวิจัย “เรื่องการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่.....

ชื่อ.....นามสกุล

ตำแหน่ง

วุฒิการศึกษา

สถานที่ทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน กศน. วันที่.....เดือน พ.ศ.....

วันที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 รายละเอียดข้อคำถาม

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 น้อย่างไรบ้าง (ประเด็นที่สัมภาษณ์)

2.1 ขอให้ท่านช่วยแนะนำว่าทำไมจึงต้องออกกฎหมายพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไร อีกทั้งมีประโยชน์อะไรบ้าง ตลอดจนมีประเด็นปัญหาในเรื่องใดบ้าง ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลการบังคับใช้จนถึงปัจจุบันที่จะนำมาทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1) ทำไมจึงต้องออกกฎหมายพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

.....

.....

2) กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไร

.....

.....

3) อีกทั้งมีประโยชน์อะไรบ้าง

.....

.....

4) ตลอดจนมีประเด็นปัญหาในเรื่องใดบ้าง ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลการบังคับใช้จนถึงปัจจุบันที่จะนำมาทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

.....

.....

2.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ว่ามีประเด็นสาระสำคัญอย่างไร และได้ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วนหรือยังมีเรื่องใดบ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วและเรื่องใดยังไม่ได้ดำเนินการ

1) มีประเด็นสาระสำคัญอย่างไร

.....

.....

2) ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วนหรือยังมีเรื่องใดบ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วและเรื่องใดยังไม่ได้ดำเนินการ

.....

.....

2.3 หลังจากที่พระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้แล้วนั้น มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัด กศน. อย่างไร เช่น ในเรื่องโครงสร้างขององค์กร การจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ ภาควิชาเครือข่าย สื่อและเทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น หากจะศึกษาการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ควรศึกษาอะไรบ้าง

1) พระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้แล้วนั้น มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัด กศน. อย่างไร

.....

.....

2) หากจะศึกษาการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ควรศึกษาอะไรบ้าง

.....

.....

2.4 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นอย่างไรในประเด็นต่างๆ นี้

➤ ขั้นตอน/กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

.....

.....

➤ วิธีการการบังคับใช้กฎหมาย

.....

.....

➤ การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง

.....

.....

➤ ผลที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง

.....

.....

➤ การนำจุดอ่อนและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน

.....

.....

2.5 ท่านมีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต อย่างไร และขอคำแนะนำ
ข้อเสนอ

1) มีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต อย่างไร

.....

.....

2) ขอคำแนะนำ ข้อเสนอ

.....

.....

- อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำแบบสัมภาษณ์ รศ.ดร.สนอง โลหิตวิเศษ
 - ผู้สัมภาษณ์ นายวิวุฒิ บุญลอย โทร. 089-6700332
- email: waiwoot@hotmail.com

สรุปการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบุคลากรผู้มีประสบการณ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยทำการสัมภาษณ์ 2 ช่วง ช่วงที่ 1 ระหว่างวันที่ 22 - 26 ธันวาคม 2555 และช่วงที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมระหว่าง เดือนเมษายน และ พฤษภาคม 2556

ที่มาของการสัมภาษณ์

การศึกษาและทำงานวิจัยเรื่องการบังคับใช้พระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพปัญหาที่แท้จริงจากผู้บริหาร และบุคลากรผู้มีประสบการณ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้การศึกษาและการทำงานวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดแนวทาง และตัวแปรในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ผู้ให้การสัมภาษณ์และรูปแบบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งนี้มีจำนวนผู้ให้การสัมภาษณ์ 9 ท่าน ประกอบด้วย 1) ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ รองเลขาธิการเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) นายวรวิทย์ พยัคฆพงษ์ ผู้อำนวยการสถาบันสำนักงาน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) นายประเสริฐ หอมดี ผู้อำนวยการสถาบันสำนักงาน กศน. ภาคเหนือ 4) ดร.คมกฤช จันทร์ขจร ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. เขตราชบุรี 5) น.ส.ลัดดาวัลย์ เลิศเพ็ญเมธา ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดนครนายก 6) ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันสำนักงาน กศน. จังหวัดนนทบุรี 7) นายประสิทธิ์ แสงพินิจ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดกาฬสินธุ์ 8) นางเบญจพร จันเจริญ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. อำเภอเมืองเพชรบุรี และ 9) นายบุญชนะ ล้อมสิริอุด ข้าราชการครูสำนักงาน กศน. เขตกทม. ส่วนรูปแบบการสัมภาษณ์โดยแบ่งเป็นการสัมภาษณ์ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการโดยใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จำนวน 4 ท่าน เป็นการเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็นโดยไม่ได้กำหนดข้อคำถามนำ และกลุ่มสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการโดยใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จำนวน 3 ท่าน และ เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์โดยตรง จำนวน 2 ท่าน (ดร.ชัยยศ และดร.คมกฤช) โดยกำหนดข้อคำถามนำ

สาระโดยสรุป

สาระโดยสรุปจากการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นสรุปการสัมภาษณ์โดยกำหนดข้อคำถามนำตามแบบสัมภาษณ์ และ ส่วนที่ 2 เป็นสรุปการสัมภาษณ์โดยไม่ได้กำหนดข้อคำถามนำ

ส่วนที่ 1 สรุปการสัมภาษณ์โดยกำหนดข้อคำถามนำตามแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ทำไมจึงต้องออกกฎหมายพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1) เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ชัยยศ, คมกฤช)

2) เนื่องจากกฎหมายการศึกษาเดิมคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นที่การจัดการศึกษาพื้นฐานในระบบมากกว่า กล่าวถึงการศึกษานอกระบบน้อยมาก (ลัดดาวัลย์)

3) เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ จากโครงสร้างเดิมคือกรมการศึกษานอกโรงเรียนยุบเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยเหตุผลเนื่องจากความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการเรื่องงบประมาณและการบริหารงานบุคคล (วรารุณี)

4) เพราะต้องการให้มีกฎหมายรองรับในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ประเสริฐ)

2. กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไร

1) เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีภาคีเครือข่ายเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาได้ด้วยตนเองภายใต้การสนับสนุนของ กศน. ให้กับคนทุกคนตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุมีสิทธิในการได้รับการศึกษาตามความต้องการ (ชัยยศ, ประเสริฐ, วรารุณี)

2) เพื่อกระจายโอกาสการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนได้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการกำหนดให้บุคคลที่จะได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่จำกัดแค่ต้องอายุ 15 ปีขึ้นไป (ลัดดาวัลย์)

3) เพื่อให้ กศน. มีโครงสร้างในรูปแบบของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 รองรับความเป็นสถานะหน่วยงานของ กศน. (คมกฤช)

4) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ประเสริฐ)

3. อีกทั้งมีประโยชน์อะไรบ้าง

1) เพื่อให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมและสามารถจัดการศึกษานอกระบบได้ด้วยตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนจาก กศน. ในเรื่อง เนื้อหาหลักสูตร สื่อและเทคโนโลยี วิธีการสอน เข้าถึงแหล่งเงิน การจัดสรรทรัพยากรด้านอื่นๆ จากทาง กศน. ตามความต้องการของภาคีเครือข่าย (ชัยยศ, วรารุณี, ประเสริฐ)

2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติ และตามพ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ลัดดาวัลย์ ,คมกฤช)

3) มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เป็นหน่วยงานหลักตามกฎหมายที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงในการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนด้วย (ประเสริฐ)

4. ตลอดจนมีประเด็นปัญหาในเรื่องใดบ้าง ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลการ บังคับใช้จนถึงปัจจุบันที่จะนำมาทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1) การส่งเสริมและการสนับสนุนการจัดการศึกษา การดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ยังไม่ชัดเจน ไม่มีระเบียบรองรับ ไม่มีกลไกและกระบวนการที่เพียงพอจะทำให้เกิดผลขึ้นจริงในทาง ปฏิบัติ ถึงแม้ว่าระบุเรื่องส่งเสริมและสนับสนุนไว้ในกฎหมายฉบับนี้แล้วก็ตาม แต่ความร่วมมือ จากส่วนราชการ ภาคีเครือข่าย และโรงเรียนในระบบเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ยังไม่ เกิดขึ้นเท่าที่ควร (ลัดดาวัลย์ , ชัยยศ , คมกฤช , ประเสริฐ)

2) การส่งเสริมและการสนับสนุนในเรื่อง สื่อและเทคโนโลยี การจัดการศึกษา การ พัฒนาวิชาการและบุคลากร การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สิทธิประโยชน์ตาม ความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ นั้น กฎหมายยังไม่มีกรอบการ ปฏิบัติ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไม่มีความชัดเจน เนื่องจากเพิกออกกฎกระทรวง และ งบประมาณที่ได้รับจากสนับสนุนจากภาครัฐยังไม่เพียงพอ ที่จะจัดให้สำนักงาน กศน.ในระดับ อำเภอและตำบล เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาในชุมชน และเรื่องอื่นๆ ตามนโยบายที่ กำหนด หรืออาจได้รับงบประมาณการสนับสนุนเรื่องคอมพิวเตอร์จากหน่วยงานภายนอก เช่น กระทรวงไอซีที เป็นต้น (ลัดดาวัลย์ , ชัยยศ, คมกฤช, วราวุฒิ)

3) ผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ เข้าใจเรื่องขอบเขต การนิยามของการส่งเสริม และการจัดการศึกษา จึงส่งผลต่อแนวคิดและวิธีการ ปฏิบัติงานภายใน กศน. และการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรืออาจมีแนวคิดที่ยังไม่ทันต่อการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบัน ตามนโยบายใหม่ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาของ รัฐบาล เช่น จบม.6 ภายใน 8 เดือน เมื่อมีปัญหาก็ต้องไปแก้และปรับระเบียบ เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาล (คมกฤช, วราวุฒิ)

4) โครงสร้างของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ขึ้น ตรงต่อ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การบริหารจัดการในส่วนกลางไม่คล่องตัว เช่น การของบประมาณ การบริหารงานทุกอย่างต้องผ่านปลัดกระทรวง และการบริหารจัดการภายใน

ของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยบางเรื่องที่ต้องผ่านคณะกรรมการระดับจังหวัด จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ (วรารุณ , ประเสริฐ)

5) เนื่องจากไม่มีกฎกระทรวงรองรับ เกี่ยวกับการสรรหา การดำรงตำแหน่ง ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด จึงส่งผลให้ไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดได้ (ลัดดาวัลย์)

6) การออกกฎกระทรวงตามพ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ล่าช้า เนื่องจากต้องผ่านกระบวนการในการกลั่นกรองและพิจารณากฎหมายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่คณะรัฐมนตรีคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงจะประกาศออกมาและมีผลการบังคับต่อไป(ประเสริฐ)

5. พระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ว่ามีประเด็นสาระสำคัญอย่างไร

1) คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ให้ความร่วมมือตามเจตนารมณ์ความต้องการของกฎหมายเพื่อให้มีภาคเอกชนส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเพื่อกำหนดนโยบาย การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนราชการอื่นเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา ในการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่ายนั้น มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายกับกศน. (ลัดดาวัลย์ , ชัยยศ , คมกฤษ, วรารุณ)

2) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย ตลอดจนการติดตามการดำเนินการจัดการศึกษา (ลัดดาวัลย์, ประเสริฐ)

3) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหน้าที่เพียงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (คมกฤษ, ประเสริฐ)

4) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา (ลัดดาวัลย์)

6. ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วนหรือยัง มีเรื่องใดบ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และเรื่องใดยังไม่ได้ดำเนินการ หรือดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ

เรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

1) การจัดตั้งหน่วยงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและอัตรายในระดับ ส่วนกลาง และในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลตามโครงสร้างของ กศน. นั้น ได้ดำเนินการจัดตั้ง ครบถ้วนตามกฎหมายนี้ (ลัดดาวัลย์ , ชัยยศ , คมกฤษ , วราวุฒิ , ประเสริฐ)

2) คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด นั้น พึง ออกกฎกระทรวง และทาง กศน. ได้ทำ workshop และจัดทำคู่มือเลือกคณะกรรมการฯ ดังกล่าวแล้ว (ชัยยศ)

ยังดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จในเรื่อง

1) ขั้นตอนและวิธีการการได้มาของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด ในปัจจุบันไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เนื่องจากไม่มีกฎกระทรวงรองรับ เกี่ยวกับการสรรหา การดำรงตำแหน่ง ฯลฯ จึงส่งผลให้การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวไม่คืบหน้าเท่าที่ควร (ลัดดาวัลย์, คมกฤษ, วราวุฒิ, ประเสริฐ)

2) การตั้งคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย เนื่องจากกฎกระทรวงยังไม่การประกาศการ บังคับใช้ จึงส่งผลให้การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวไม่คืบหน้าเท่าที่ควร (คมกฤษ , วราวุฒิ , ประเสริฐ)

3) การส่งเสริมเทคโนโลยี ส่งเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นเนื้องานของกศน.โดยตรง เนื่องจาก เพิ่งออกกฎกระทรวง จึงยังไม่รู้วิธีการปฏิบัติ และไม่มีกลไกทำให้การทำงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ ของกฎหมาย ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนจึงยังไม่มีเครื่องมือที่จะมาส่งเสริมในการปฏิบัติงาน ของ กศน.(ชัยยศ , คมกฤษ)

4) การยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย (คมกฤษ)

7. พระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 มีผลบังคับใช้แล้วนั้น มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของ กศน. อย่างไรบ้าง

1) ด้านโครงสร้างและบริหารจัดการของ กศน. มีการเปลี่ยนแปลงทุกระดับตาม กฎหมาย เช่น มีการกำหนดตำแหน่ง “เลขาธิการ กศน.” เป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของหน่วยงาน ในส่วนของสำนักงาน กศน.จังหวัด นั้น สถานะของสำนักงาน กศน.จังหวัด ถูก เปลี่ยนจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษา และมีอำนาจบังคับบัญชา กศน.อำเภอ ตาม กฎหมาย การเปลี่ยนแปลงสถานะของ กศน.จังหวัดมีผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน กศน. จังหวัด เช่น ข้าราชการครู ที่มีเงินวิทยฐานะ หากจะอยู่ปฏิบัติงานที่สำนักงาน กศน.จังหวัดจะต้อง เปลี่ยนเป็นบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 38 (2) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ดังนั้น ข้าราชการครูจึงเลือกที่จะลงไปปฏิบัติงาน ณ กศน.อำเภอ ซึ่งมีสถานะเป็นสถานศึกษา หรือเปลี่ยนเป็นศึกษานิเทศก์ (ลัดดาวัลย์ , ชัยยศ , คมกฤช , ประเสริฐ)

2) การจัดการศึกษาเป็นการบ่งบอกถึงเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และกำหนดแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร การทำกิจกรรมของ กศน. การดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีผลในการกำหนดทิศทางของ หลักสูตร และผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ เช่น เรื่อง การเทียบโอนประสบการณ์ สำหรับผู้เรียนที่จบม.ปลายใน 8 เดือน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมีแนวทางในการจัด การส่งเสริมการสนับสนุน การมีส่วนร่วมก็มีความสัมพันธ์กับกฎกระทรวงที่ได้ประกาศไว้แล้ว และการจัดการศึกษาของ กศน. ควรเน้นที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั่วไปตามชมรมต่างๆ สำหรับประชาชนนอกระบบโรงเรียนโดยมีเว็บไซต์ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดตั้งชมรมประกอบอาชีพเลี้ยงกบ เลี้ยงไก่ ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทย นี่คือการศึกษาดูตามอัธยาศัย ส่วนการจัดการศึกษานอกระบบก็จัดหลักสูตรการพัฒนาอาชีพ มีการอบรมอย่างเป็นกระบวนการ และการเทียบโอนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์กับการศึกษาตามอัธยาศัย (ลัดดาวัลย์ , ชัยยศ , คมกฤช)

3) การมีคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบกับสำนักงานพื้นฐานการศึกษาในแต่ละพื้นที่ และภาคีเครือข่ายยังมีไม่มาก ในการดำเนินงานตามระดับนโยบาย และการดำเนินการผลักดันในระดับปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (คมกฤช , วราวุฒิ , ประเสริฐ)

4) วัฒนธรรมองค์กรของ กศน. เป็นลักษณะที่มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความรู้สึกผูกพันกันและมีความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างผู้บริหารสูงสุดกับบุคลากรภายในองค์กร จึงทำให้มีช่องว่างน้อย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของ กศน. เป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นอุปสรรคก็คือ ความเคยชินเรื่องเดิม ความสุขเดิม จึงทำให้บุคลากรของ กศน. ไม่อยากไปสำรวจชุมชน ไปพบเครือข่าย คลุกคลีในหมู่บ้าน แต่เป็นโอกาสก็คือ ถ้าเชื่อศรัทธาในตัวผู้นำ ถ้าผู้นำเข้าใจกฎหมายและวิชาการดีบุคลากรก็จะทำงานไปตามที่ผู้นำกำหนดอย่างชัดเจน (ชัยยศ)

8. หากจะศึกษาการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ควรศึกษาอะไรบ้าง

1) แหล่งเรียนรู้กับการจัดการเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้นั้นเป็นอย่างไร มีรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร รวมถึงกระบวนการในมาตรฐานกลางๆ ตลอดจนเทคนิคต่างในการเข้าไปสู่แหล่งเรียนรู้จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการจัดแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการไปอย่างไรบ้าง (วราวุฒิ,ประเสริฐ)

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เนื่องจากบุคคลที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ โดยไม่มีผลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีก

ทั้งประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ (คมกฤช ,ประเสริฐ)

3) ภาควิชาเครือข่ายกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับ กศน. โดยสัดส่วนการแบ่งการจัดการศึกษาจากนโยบายของกรมคิดเป็นร้อยละ 60/40 (กศน.) ซึ่งกศน.มีส่วนรับผิดชอบร้อยละ 40 ส่วนภาควิชาเครือข่ายมีส่วนรับผิดชอบร้อยละ 60 โดยมีข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดรูปแบบการจัดอย่างไร เช่น กลุ่มเป้าหมายตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขต้องการให้ อ.ส.ม. มีวุฒิการศึกษาทั้งหมด จากรูปแบบนำเสนอให้ดำเนินการผลักดันให้ผู้เรียนจบม.6 ทั้งหมด โดยได้ทำการสำรวจติดตามผลว่าทำได้กี่คนแล้วทั่วประเทศ (วรารุณ)

4) บทบาทหน้าที่ของครู ในศูนย์การเรียนรู้ กศน.ตำบล และกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งใครบ้างมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนงบประมาณที่ใช้การจัดการเรียนรู้ของ กศน. (วรารุณ)

5) การทำหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (ประเสริฐ)

6) การดำเนินงานของสถานศึกษาในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาควิชาเครือข่าย (ประเสริฐ)

7) การปฏิบัติงานของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด (ประเสริฐ)

8) การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ การเปลี่ยนความเชื่อ ความคิด วิธีการทำงานของผู้ปฏิบัติงานของ กศน. ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงเป็นการบังคับใช้ไปในการเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนวิธีการทำงาน โดยทำให้บุคลากรของ กศน. มีความเชื่อและเลื่อมใสกับกฎหมายฉบับนี้และทำตามกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะเช่นนี้นั้นจึงไม่ใช่ลักษณะของการใช้อำนาจบังคับ และวัฒนธรรมการบริหารจัดการของผู้นำสูงสุดของกศน. ตั้งแต่พ.ศ.2551 เป็นต้นมาจะเข้าใจในหลักการปฏิบัติของกศน. ด้วยเป็นคนที่เติบโตมาจากกศน.ก็พยายามในการนำทิศทางการทำงานขององค์กรไปสู่กฎหมายฉบับนี้ ดังนั้นวัฒนธรรมการบริหารจัดการของผู้บริหารในองค์กรนี้เป็นตัวส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย (ชัยยศ)

9) เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ เมื่อไม่มีบทลงโทษจะมีผลต่ออำนาจการบังคับใช้กฎหมายหรือไม่ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งที่มีบทลงโทษ กฎหมายเกี่ยวกับวินัยครูที่มีอำนาจบังคับใช้หลัก กฎหมายการศึกษาภาคบังคับที่มีอำนาจการบังคับใช้หลักเพราะมีบทลงโทษ ดังนั้น เมื่อไม่มีบทลงโทษความรู้สึกที่ต้องทำตาม หรือการปฏิบัติตามกฎหมายก็น้อยลง (ชัยยศ)

10) อำนาจการบังคับใช้ของกฎหมายที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล การบริหารโครงสร้างองค์กร เช่น กฎก.พ.มีอำนาจบังคับใช้ เมื่อไม่ทำตามเป็นตำแหน่งในระดับที่สูงต่อไปไม่ได้ เพราะมีเงื่อนไข เช่น ถ้าไม่ได้เป็นชำนาญการจะขึ้นเป็นชำนาญการพิเศษไม่ได้ ถ้าไม่เป็นผ.ศ.จะเป็นร.ศ.ไม่ได้ หรือ ถ้าไม่อยู่ในสายบริหารก็จะไม่ก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งมีอำนาจการบังคับใช้ (ชัยยศ)

11) ศึกษานิยามการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความแตกต่างจากนิยามการศึกษาในระบบอย่างไร (คมกฤช)

9. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นอย่างไรในประเด็นต่าง ๆนี้

1) ขั้นตอน/กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

(1) กำหนดนโยบายจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละปีนั้น ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายอีกแนวทางหนึ่ง (คมกฤช)

(2) หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่ ดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ (ประเสริฐ)

2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย

(1) การนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีนั้นไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดกลไกและวิธีการในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ (คมกฤช)

(2) ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ (ประเสริฐ)

3) การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง

(1) การนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีนั้นไปสู่การปฏิบัติได้จริงในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ (คมกฤช)

(2) ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (ประเสริฐ)

4) ผลที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง

(1) การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงนั้นไม่ตรงตามหลักวิชาการ เนื่องจากการทำงานในสภาพความจริงแล้วจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง (คมกฤช)

(2) หน่วยงานที่จัดการศึกษาจะดำเนินการจัดเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปตามประกาศของกระทรวง บพทบาทหน้าที่ การบริหารงาน การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในแต่ละเรื่อง จะมีการมอบอำนาจหน้าที่มาเป็นลำดับขั้นจากส่วนกลางไปสู่ กศน.ภาค สถาบันนวัตกรรม สถานศึกษา (วรารุณี)

(3) โดยศึกษาจากการเลือกตั้งอนุกรรมการภาคีเครือข่าย มีที่ขั้นตอนที่เป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมายของภาคีเครือข่าย และรูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษานั้นมีขั้นตอนเป็นอย่างไร นำไปเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมายว่าทำงานได้หรือไม่ และทำงานอย่างไร (ชัยยศ)

(4) ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ประเสริฐ)

(5) คุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะมีคุณภาพขึ้น (ประเสริฐ)

(6) ภาคีเครือข่ายจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ประเสริฐ)

5) การนำจุดอ่อนและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน

(1) มาตรการกำกับดูแลให้เป็นไปตามพ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 (ประเสริฐ)

(2) การวิจัยและประเมินผลควบคู่กับการใช้ พ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ประเสริฐ)

10) มีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต อย่างไร

(1) ด้านโครงสร้างจะมีการเปลี่ยนชื่อ หน่วยงาน และคณะกรรมการในชุดต่างๆ ตามกฎหมายเดิม โดยสำนักงาน กศน.ก็จะมีฐานะเป็นหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคล และเลขาธิการ กศน.จะมีสถานะเหมือน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกศน.ตำบลจะเป็นสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้องค์กรและโครงสร้างของสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิตมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ว่ามีอำนาจหน้าที่ในเรื่องใดบ้าง ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับจังหวัดและในพื้นที่อำเภอและตำบล ตลอดจนความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิต (ลัดดาวัลย์, คมกฤช, วราวุฒิ)

(2) หากมีพ.ร.บ.การศึกษาตลอดชีวิตจะแก้ปัญหาในส่วนนี้ทั้ง 3 ระบบ (ในระบบ นอก ระบบ และอัธยาศัย) ซึ่ง กศน.จะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำและจัดการเรียนการสอนในบางเรื่องเท่านั้น พ.ร.บ.กศน.2551 ดีในแง่การส่งเสริมและสนับสนุนแต่จำกัดอยู่ในรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเท่านั้น วิวัฒนาการของกฎหมายฉบับนี้ และวิวัฒนาการของงานกศน.แล้ว ตั้งแต่พ.ศ.2523 ที่ตั้งการศึกษานอกโรงเรียนตอนนั้นถกเถียงกันมาก เนื่องจากพัฒนาการศึกษากฎหมาย กศน. เป็นการจัดการศึกษาของคนที่อยู่นอกโรงเรียน ไม่ได้เป็นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เจตนารมณ์เดิมในการสร้างองค์กรคือ การจัดการศึกษาให้ใครก็ตามที่ไม่สามารถเข้าไปเรียนในโรงเรียนได้ในระดับชั้นใดก็ตาม เป็นเจตนาที่ต้องการอุดรอยรั่วของการศึกษาเก็บคนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ ต่อมาหลังจากนั้นอีก 30 ปี มีการถึงขั้นปฏิรูปการศึกษา มีพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไม่ได้กล่าวถึงการศึกษานอกโรงเรียน แต่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบ ถ้าแบ่งอย่างนี้แล้ว กศน.ควรทำแค่ 2 รูปแบบคือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลที่เกิดขึ้นคือ ครูในโรงเรียนไม่ยอมทำการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากมีหน้าที่แค่ทำการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

และตามกฎหมายการศึกษาเท่านั้น นั้นเป็นผลกระทบของพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติก็มาออกมาบังคับใช้ กศน.ทำการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่จริง ๆ แล้วในการปฏิบัติรูปแบบการศึกษาไม่ควรแยกเด็ดขาดจากกันเนื่องจากควรบูรณาการรูปแบบการเรียนการสอนทั้ง 3 รูปแบบตามบทบาทของแต่ละคน โดยประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษา และมีทางเลือกได้มากกว่านี้ (ชัยยศ)

(3) บทบาทของ กศน. จะเปลี่ยนจากผู้ปฏิบัติ (worker) กลายเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน โดย กศน. จะทำหน้าที่ประสานงานติดต่อโรงเรียนให้เรียน หรือส่งต่อให้ภาคีเครือข่ายมีความเข้มแข็งในรูปแบบการจัดการเรียนของภาคีเครือข่าย หรืออีกรูปแบบหนึ่ง การเรียนการศึกษ้อัธยาศัยที่ กศน. (ชัยยศ)

(4) ควรเพิ่มเรื่อง กองทุนส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตหรือไม่ ถ้ามีกองทุนการศึกษาตลอดชีวิตก็ทำให้สังคมไทยมีเงินสนับสนุนในการจัดการศึกษาที่ต่อเนื่องจากรัฐบาล จึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานในภาพรวมมากยิ่งขึ้น ดังเช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนหมู่บ้าน รัฐบาลก็สนับสนุนเงินกองทุนลงมาให้หมู่บ้าน มาที่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง รัฐบาลเองก็ลดบทบาทการเป็นผู้จัดลงก็สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของ กศน. ด้วย ลดบทบาทลงจากการเป็นผู้จัดมาเป็นผู้ควบคุมกฎ เป็นผู้ที่มีมติระวางเรื่องมาตรฐาน เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ไม่ต้องกังวลว่าบุคลากรไม่พอ ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ของพ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต (ชัยยศ)

(5) กระบวนการออกกฎหมายของประเทศไทย เป็นกระบวนการที่คนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในเรื่องนั้นจะรู้ดีกว่า แต่ในที่สุดก็เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงสารโดยคนที่ไม่รู้และไม่เข้าใจ ทำให้ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เช่น การยุบกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ไปเป็นนักบริหารจากกรมเทียบเท่ากองขนาดใหญ่ ยุบโดยคนไม่รู้ว่าคุณยกลางทั้งหมดอยู่ที่โรงเรียน (School based management) พอยุบเข้าบางโรงเรียนไม่ทำการศึกษานอกระบบ อนาคตผลักดันให้ทดลองทำก็ไม่ทำ ไปยุบรวมไปเปลี่ยนโครงสร้างโดยคนที่ไม่รู้ ดังนั้น พ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตก็ขอยกฐานะงานที่จัดการศึกษานอกระบบที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นองค์กรหลักขึ้นมา คือคนจะได้รับการดูแลมากขึ้น ตามพ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ต้องส่งเสริมและสนับสนุน 70% ซึ่งในกระทรวงศึกษาฯยังไม่มียกยัดทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน มีเพียงสำนักงานศช. ที่จัดการศึกษาเอกชน คือส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษา (ชัยยศ)

(6) ครู กศน. ต้องมีหน้าที่การจัดและวางแผนอย่างดีเพื่อให้เด็กมีการเรียนรู้ให้คำแนะนำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยมีหลักการสอนที่ว่า “การสอนที่ดีคือการสอนที่น้อยที่สุด” ฉะนั้นครู กศน.ต้องวางแผน ถ้าวิชานี้จะต้องไปหาใคร ทำการบ้านที่ไหน ตั้งโจทย์อย่างไร และตอนนี้ที่สิงคโปร์หรือมาเลเซียมีโครงการ Think based learning เรียนน้อยลงคิดมากขึ้น เด็กไทยใช้เวลาเรียนมากที่สุด คุณภาพแพ้เวียดนามกับกัมพูชา มีบางวิชา วิชาภาษาไทยเด็กไทยแพ้กัมพูชา เด็กกัมพูชาขม.ปลายเรียนภาษาไทยได้ดีกว่าเด็กไทย (ชัยยศ)

(7) ควรนิยามความหมายในมาตราหลักที่สำคัญให้ชัดเจน เช่น ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต ภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาในระบบ การศึกษา

นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ขอบเขตการจัด ส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต ให้ชัดเจนและมีขอบเขตแค่ไหนเพียงใด ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายใครบ้าง (คมกฤช)

(8) นโยบายการทำงานของกศน.ในมิติเชิงรุกที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลให้การทำงานของกศน.ต้องปรับเปลี่ยนมิติในด้านต่างๆเพื่อให้ทันต่อสภาวการณ์ของบริบทสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคตเพื่อเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด (คมกฤช)

(9) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตนั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญในยุคปัจจุบันเพราะสิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้ตามความต้องการโดยไม่ถูกจำกัดด้วยสถานที่และในระยะเวลา

(10) คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีที่มาจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตนั้น มีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านอื่น เพราะการได้มาซึ่งคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายการศึกษาตลอดชีวิตที่ชัดเจน โปร่งใส และการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลแล้ว จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาตลอดชีวิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(11) เป็นสิ่งที่ดีที่จะมีกฎหมายบังคับใช้ และเป็นผลประโยชน์ต่อประชาชน เพราะรัฐต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกมาใช้ และมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 (ประเสริฐ)

11) ข้อคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ

(1) กศน. ยกร่าง พ.ร.บ. ใหม่ เป็น พ.ร.บ. ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเป็นแห่งที่หก ของกระทรวงศึกษาธิการ ขณะนี้ กฎหมายผ่าน ก.พ.ร. ไปแล้ว อยู่ในขั้นตอนรอเข้า ครม. ดังนั้น การยกร่างกฎหมายต้องศึกษาดูให้ถ่องแท้ว่าการศึกษาดูตลอดชีวิตคืออะไร และจะดำเนินการจัดอย่างไร ใครรับผิดชอบ ใครมีส่วนร่วม และจะดำเนินการหรือบูรณาการศึกษาใน 3 รูปแบบอย่างไร (ลัดดาวัลย์ , ประเสริฐ)

(2) การศึกษาครั้งนี้ให้นำไปสู่สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาภาคประชาชน งานนี้มีประโยชน์มาก เป็นการสร้างสรรค์สังคม แต่เพียงว่าต้องเขียนให้เป็น จะดีมากในการออกกฎหมาย การศึกษาดูตลอดชีวิตจะมีงานวิจัยของคุณอ้างว่าจะออกสิ่งใดที่ควรต้องทำ ต้องกำหนดขอบเขตของการปฏิบัติให้ชัด ต้องอยู่ที่การทันสมัยต่อเหตุการณ์ ต้องมีเนื้อหาที่ดี การดำเนินการร่วมกับเครือข่ายควรจะทำดำเนินการอย่างไร มีแนวปฏิบัติอย่างไร ข้อเสนอของงานวิจัยเหมือนกฎหมายลูกเหมือนตราข้อกฎหมายลูกออกมาที่ละเอียดเรื่อง ๆ เช่นการศึกษาตามอัธยาศัยควรจะมีขอบเขตอย่างไร การศึกษานอกระบบควรมีขอบเขตอย่างไร การทำงานร่วมกับโรงเรียน เครือข่ายควรมีขอบเขต

อย่างไร องค์การและโครงสร้างของหน่วยงานที่ไปปฏิบัติควรเป็นอย่างไร การจัดการความรู้ผ่าน ICT ที่มีเป้าหมายกับกลุ่มเป้าหมายใด (คมกฤช)

(3) การกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบลให้ชัดเจนเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าใน กศน.ระดับจังหวัด และ กศน.อำเภอ ซึ่งหากจัดการศึกษาจะจัดได้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของคนในพื้นที่จริง (คมกฤช)

ส่วนที่ 2 เป็นสรุปการสัมภาษณ์โดยไม่ได้กำหนดข้อคำถามนำ ได้ข้อสรุปในแต่ละเรื่องดังนี้

1.ด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน

1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชนนั้นในที่ตั้งของชุมชนโดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนในด้านสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และเรื่องอื่นๆ ตามความต้องการ หากกศน.ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและจัดการเรียนการสอน ทำกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จแล้ว ก็จะเป็นตัวอย่างให้ชุมชนอื่นเห็นเป็นตัวอย่างและต้องการความสำเร็จในลักษณะเช่นเดียวกัน (บุญชนะ , เบญจพร)

2) การมีส่วนร่วมและความช่วยเหลือจากเครือข่ายในด้านการบริหารจัดการ การระดมทรัพยากรทุกเรื่อง เช่น ในการสร้างอาคาร และสถานที่ของ กศน. โดยการระดมทุนจากเครือข่ายในท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ เนื่องจากกศน.มีบุคลากรน้อย งบประมาณน้อย จึงต้องใช้เครือข่ายในการช่วยเหลือและมีส่วนร่วม (ประสิทธิ์)

3) การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวง กับเครือข่าย กศน.ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานภายในของ กศน. และประชาชนในพื้นที่ (ดิศกุล)

2.ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

1) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และประสานทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายในระดับ กทม.(สมาชิกสภาเขต กทม. โรงเรียนเอกชน มหาวิทยาลัยเอกชน) ภาคีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) และภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาคเอกชน โดยให้การสนับสนุน เรื่อง งบประมาณ บุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้แก่ ห้องเรียนทั่วไป ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ การให้ใช้สถานที่สำหรับการเรียนการสอน การสนับสนุนบุคลากรจากท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม และช่วยประสานงานกับเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่น ให้กับ กศน.อำเภอ และกศน.ตำบล เป็นต้น ส่วนของ กศน.ก็พัฒนาและปรับปรุงกฎ ระเบียบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่ในเมืองและในท้องถิ่น โดยการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการ ตามเวลาของผู้เรียน และเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนของ กศน. ที่จะเข้าศึกษาต่อเนื่องในระดับอุดมศึกษา ส่วนการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ให้ความรู้แก่ประชาชนก็ได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายด้วยเช่นกัน (บุญชนะ ,เบญจพร , ประสิทธิ์)

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักที่ว่า ทุกคนอยากเรียนต้องได้ได้เรียนโดยไม่จำกัดอายุ และการเรียนด้านอาชีพ นั้น กศน.อำเภอ กศน.ตำบลพร้อมที่จะเปิดหลักสูตร และจัดกิจกรรมให้แก่ทุกคน เช่น ในจังหวัดเพชรบุรีให้บริการครอบคลุมไปถึงชาวเขา คนที่ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งสะดวกแก่ผู้เรียน เพราะเป็นการจัดการเรียนการสอนอยู่ในพื้นที่ (เบญจพร)

3) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา กศน.จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ตามทรัพยากรที่มีอยู่เท่าที่จะดำเนินการได้ และจะดำเนินการส่งต่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา เช่น ในกรณีที่ผู้รับบริการที่มีความต้องการเรียนวิทยาศาสตร์ เนื่องจากกศน.ไม่มีห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ทาง กศน.จะส่งต่อให้ศูนย์วิทยาศาสตร์ต่อไป (บุญชนะ)

3.ด้านการบริหารจัดการ

1) การบริหารจัดการของ กศน. ภายใต้พ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 มีเลขาธิการกศน.เป็นผู้บริหารสูงสุดโดยตำแหน่งเทียบเท่ากับอธิบดี แต่อำนาจที่แท้จริงอยู่ที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากกศน.ยังไม่เป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การบริหารและการทำงานของผู้บริหารระดับสูงยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร โดยมีผลต่อการดำเนินงานของบุคลากรในระดับสูงมากกว่าบุคลากรในระดับจังหวัด อำเภอ และในส่วนของ กศน.อำเภอ และกศน.ตำบล ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนโดยตรงโดยใช้สถานที่ของ กศน.และสถานที่ในพื้นที่ จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาดีขึ้นและการทำงานรวดเร็วขึ้น เกิดความคล่องตัวในการทำงานในระดับจังหวัด อำเภอ โดยในภาพรวมการดำเนินการใช้ได้อยู่ในระดับหนึ่ง (ประสิทธิ์ , บุญชนะ , เบญจพร)

2) เรื่องการจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนนั้น กศน.มีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน แต่กศน.ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกรมอื่นในสำนักงานปลัดกระทรวง ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายต้องการให้คนจบภาคบังคับ ม. 6 มากที่สุด โดยให้ทาง กศน.รับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นแต่งบประมาณที่ได้รับนั้นจำกัด จึงผลต่อการจัดการเรียนการสอนของ กศน.ที่ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน และจำนวนการรับนักศึกษา (ประสิทธิ์ , เบญจพร)

3) การบริหารงานของ สำนักงานกศน.โดยใช้ระบบเทคโนโลยีระบบเดียวกันมาช่วยสนับสนุนในการทำงาน โดยใช้ช่องทาง e-office และระบบ Internet เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วมีความคล่องตัวมากขึ้น ทำให้นโยบายจากกรมสามารถนำไปปฏิบัติถึงระดับ อำเภอ และตำบล ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2-3 วันเท่านั้น ประกอบกับการมีเครือข่ายนักศึกษาช่วยทำให้ กศน.ได้เข้าถึงพื้นที่ในระดับตำบลได้ง่ายขึ้น (ประสิทธิ์)

4) เรื่องการกระจายอำนาจลงสู่พื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล หลังจากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว ทำให้การทำงานในระดับท้องถิ่น ชุมชนมีความไว้วางใจกัน

เข้าถึงกันช่วยเหลือกันอย่างเป็นระบบ เช่น กศน.อำเภอต้องไปนิเทศช่วยแนะนำให้กับกศน.ตำบล ซึ่งเมื่อก่อนนั้นกศน.จังหวัดจะเป็นจัดการและดำเนินการหมดทุกเรื่อง (เบญจพร)

4.ด้านคณะกรรมการการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กทม. และ จังหวัด

คณะกรรมการการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กทม. และจังหวัด มีองค์ประกอบที่มาของกรรมการจากหลายหน่วยงาน ทำให้ได้รับข้อคิดเห็นในการทำงานจากหลากหลาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทั่วไปของ กศน. โดยหลักคณะกรรมการฯ มีบทบาทหน้าที่ในเชิงนโยบายการจัดการเรียนการสอน หากกรรมการที่ได้เข้ามาทำหน้าที่และเป็นผู้นำชุมชนด้วยแล้ว มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนงานของ กศน. เป็นอย่างมาก. เช่น ในเรื่องการสนับสนุนของสถานที่เรียน การนัดพบกลุ่มในการทำกิจกรรม เป็นต้น (บุญชนะ,ประสิทธิ์)

5.ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต

1) กศน.มีสถานะเป็นนิติบุคคลจะช่วยให้การบริหารจัดการของ กศน.มีความเป็นอิสระในการทำงาน มีอำนาจในการทำงานที่ชัดเจน และมีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น (ประสิทธิ์,ดิศกุล)

2) การกระจายอำนาจสู่กศน.ในระดับตำบลจะส่งผลให้การทำงานคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันยังกระจุกตัวอยู่ที่ กศน.จังหวัดและอำเภอ แต่มีบางท่านเห็นแย้งว่าเป็นการร่วมอำนาจกลับไปสู่ระบบเดิม เนื่องจากการบริหารงานกศน.ตำบลนั้นขึ้นตรงกับ กศน.จังหวัดโดยตรง และโอนการจัดการเรียนการสอนไปให้กับ กศน.จังหวัด (ประสิทธิ์,เบญจพร)

3) การจัดทำงานประมาณจะมีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจะสัมพันธ์กับเป้าหมายของจำนวนผู้เรียนที่กำหนดไว้ (ประสิทธิ์)

4) เป็นการออกกฎหมายที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงต่อบุคลากรของกศน. ซึ่งต้องพิจารณาว่าประชาชน ชุมชนได้ประโยชน์ในเรื่องใดบ้าง และวิธีการปฏิบัตินั้นลงไปถึงประชาชนหรือไม่ สิ่งที่สำคัญคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ เช่น เด็กอยากเรียนวิทยาศาสตร์ กศน. ก็ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ตามศักยภาพที่มีอยู่ (บุญชนะ)

5) การส่งเสริมและสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายต่างๆ มีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ระบบการศึกษานั้นดียิ่งขึ้น (ดิศกุล)

ภาคผนวก ข

- คำสั่งแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา/สอบเค้าโครงปริญญาโท
- แบบรายงานผลการพิจารณาเค้าโครงปริญญาโท
- คำสั่งแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
- หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้
(Try Out)
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเพื่อนำแบบสอบถามไปเก็บกับ
กลุ่มตัวอย่าง
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus
group)

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ ๒๐๒๘ /2559
เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

เพื่อให้การทำปริญญาโทดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2559 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 2410/2559 ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2559 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติการแทน

แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ดังนี้

อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ	- คงเจริญ	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ	บุญวันทะกุล	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.วิรุห์	นิลโมจน์	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและควบคุมดูแลการทำปริญญาโท นายวิฑูริ บุญลอย นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัว 54199150094 หลักสูตร การศึกษาศุขศึกษบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 19 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไปจนนิสิตสำเร็จการศึกษา

สั่ง ณ วันที่ ๗ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

พิณสิน ๒.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ 2036/2559
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา/สอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์

เพื่อให้การทำปริญญานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2559 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 2410/2559 ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2559 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติภาระแทน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา/สอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ของ นายวิฑูริ บุญลอย รหัสประจำตัว 54199150094 หลักสูตร การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษา(การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.ประพิมพ์พงศ์	วัฒนะรัตน์	ประธาน
2. อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ	คงเจริญ	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ	บุญวัฒนะกุล	กรรมการ
4. อาจารย์ ดร.วิรุห์	นิลโมจน์	กรรมการ
5. อาจารย์ ดร.กัมปนาท	บริบูรณ์	กรรมการและเลขานุการ

กำหนดพิจารณาเค้าโครงปริญญานิพนธ์ วันที่ 27 ตุลาคม 2559 เวลา 13.00 น. สถานที่สอบ อาคาร คณะศึกษาศาสตร์ ห้อง 705

คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

- พิจารณาความรู้ความสามารถของนิสิตในการเสนอเค้าโครงปริญญานิพนธ์ โดยประเมิน ความสำคัญ และที่มาของการทำวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ความเหมาะสมของกระบวนการทำวิจัย ความเป็นไปได้ของการทำวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจน การนำเสนอและตอบคำถาม
- ประธานกรรมการทำหน้าที่ควบคุมการสอบให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2554 สรุปผลการพิจารณาตามมติของคณะกรรมการสอบ พร้อมส่งรายงานผลการพิจารณา (บว.412) และเค้าโครงปริญญานิพนธ์ที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำ ของกรรมการ (ถ้ามี) ให้กับบัณฑิตวิทยาลัยภายใน 15 วันทำการหลังสอบ
- ประธานกรรมการ และกรรมการ ติดตามการแก้ไขเค้าโครงปริญญานิพนธ์ตามคำแนะนำของกรรมการสอบ (ถ้ามี) และควบคุมการจัดทำรูปเค้าโครงปริญญานิพนธ์ให้เป็นไปตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 12 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นหน้าที่ของกรรมการเมื่อนิสิตสำเร็จ การศึกษา

สั่ง ณ วันที่ 9 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

พิชญ์ ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บว. 412

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบรายงานผลการพิจารณาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์

เรียน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ การเรียนการสอนที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะ ศึกษาศาสตร์ มีความประสงค์จะรายงานผลการพิจารณาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์
โครงการสารนิพนธ์ ของนิสิตชื่อ-สกุล (นามสกุล/นาม/นาม) กัญจน์ นกขจร
รหัสประจำตัวนิสิต 541150094 นิสิตระดับ () วิทยานิพนธ์ () () วิทยานิพนธ์
E-mail phongtong@hotmail.com โทร 089-6700553

ชื่อวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ (ภาษาไทย) การศึกษารูปแบบการใช้พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
(ภาษาอังกฤษ) A STUDY OF LAW ENFORCEMENT PROMOTION OF
NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION ACT, B.E. 2551

ทำการพิจารณาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ (เมื่อวัน เดือน ปี) 11 มี.ค. 2559
สถานที่ อาคาร 12 คณะศึกษาศาสตร์ 101

ผลการพิจารณาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ (แบบฟอร์มที่ใช้เป็นไปตามแบบฟอร์ม)

() ผ่าน (คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วและเห็นชอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว)

() ผ่าน แบบมีเงื่อนไข โดยให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ตาม 10-11 ข้อ

() ไม่ผ่าน

ชื่อ-สกุล (ตำแหน่งทางวิชาการ)	ลายมือชื่ออาจารย์	ตำแหน่งสอนเค้าโครง
1. อ.ดร. ปณิณรัตน์ วัฒนศิริ	<u>ปณิณรัตน์ วัฒนศิริ</u>	ประธาน
2. อ.ดร. วิวัฒน์ ตาวะสี	<u>วิวัฒน์ ตาวะสี</u>	กรรมการ
3. พ.อ.ดร. รักษ์หาญ มนต์วิเศษ	<u>รักษ์หาญ มนต์วิเศษ</u>	กรรมการ
4. อ.ดร. วิวัฒน์ พิลาภิรักษ์	<u>วิวัฒน์ พิลาภิรักษ์</u>	กรรมการ
5.		กรรมการ
6. อ.ดร. กันต์นาถ เมธีมณี	<u>กันต์นาถ เมธีมณี</u>	กรรมการและเลขานุการ

ผลการพิจารณาของคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

() ผ่าน

() ความเห็นอื่นๆ

ผู้ตรวจการวิจัย นายแพทย์วิเชียร นกขจร

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน ปี

หมายเหตุ ส่งผลการประเมินให้บัณฑิตวิทยาลัยภายใน 15 วันทำการนับจาก

ที่ ศธ ๐๑๑๕/๑๐๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 มีนาคม 2560

เรื่อง ขณัติบัตรบัณฑิตวิทยาลัยในสังกัดบัณฑิตวิทยาลัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายวิทยุฒิ บุญลอย บัณฑิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารงานที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาบัตร เรื่อง "การศึกษาระบบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาระบบ
และการศึกษาระบบอรรถาภิธาน พ.ศ. 2551" โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สงเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ชนนารัตน์ บุญวัฒนะกุล และ อาจารย์ ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ เป็นผู้ตรวจ
ตรวจแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัยจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดทั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นายวิทยุฒิ บุญลอย และนางชัชวาลย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นางพรหมอัครชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : ลายนามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิต โทรทัศน์ 089 670 0332

ที่ ศธ 6918/4165

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

31 มีนาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

เนื่องด้วย นายวิบูลย์ บุญลอย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" โดยมี อาจารย์ ดร. นิธิวิญญู คงเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนนารัตน์ บุญวัฒนสกุล และ อาจารย์ ดร.วิฑูรย์ นิลโมญี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด / เขต / อำเภอ ซึ่งเป็นผู้ประสานในสังกัดของท่าน ในหัวข้อเรื่อง "การบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์นิเวศน์ เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 670 0332

ที่ คธ 6918/1498

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๕ เมษายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงาน กส.น.จังหวัดปทุมธานี

เนื่องด้วย นายวิบูลย์ บุญลอย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาคามอ้อยาศัย พ.ศ. 2551" โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญพัฒนกุล และ อาจารย์ ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาคามอ้อยาศัย (กส.น.) จังหวัด ปทุมธานีทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดของท่าน คอบแบบสอบถามในหัวข้อเรื่อง "การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาคามอ้อยาศัย พ.ศ. 2551" เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนเมษายน 2560 ถึงเดือน มิถุนายน 2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานใน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 670 0332

ที่ คอ 6918/1416

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๑ เมษายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นายวิบูลย์ บุญลอย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" โดยมี อาจารย์ ดร. มีเจวิญ คงเจริญ ผู้ช่วยคณบดี
ดร.ชนกกรรณ บุญวันนกุล และ อาจารย์ ดร. วิรุฬห์ นิลโมจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย (กศน.) เขต ปุศุคกรรพการศึกษา และภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดของท่าน
ตอบแบบสอบถามในหัวข้อเรื่อง "การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนเมษายน 2560 ถึงเดือนมิถุนายน
2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานใน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยคณบดี อาจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สถานการณ์ข้อมูลเพิ่มเติมนักศึกษาค้นคว้า นิสิต โทรศัพท์ 089 670 0332

ที่ คอ 6918/ 1496

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุพรรณิคม 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๕ เมษายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นายวิฑูรย์ บุญลอย มีระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษาต่อสหวิชาชีพเพื่อพัฒนาศักยภาพคนยุคใหม่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษานโยบายการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" โดยมี อาจารย์ ดร.นิระวีญ คงเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนกุล และ อาจารย์ ดร.ไกรสิทธิ์ นิลโมจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ มีสิทธิขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาคตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัด บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัด
ของท่าน ขอแบบสอบถามในหัวข้อเรื่อง "การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาคตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนเมษายน 2560 ถึงเดือน
มิถุนายน 2560 ทั้งนี้ มีสิทธิจะเป็นผู้ประสานงานใน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พิชญะ ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วิฑูรย์ บุญลอย
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 2649 5064

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติฯ โทรศัพท์ 089 670 0332

ที่ ศอ 6918/ ๓395

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน นายสุรพงษ์ จำจด

เนื่องด้วย นายวิฑูรย์ บุญลอย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการศึกษาด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาระบบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล และ อาจารย์ ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง "การศึกษาระบบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551" ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 เวลา 08.30 - 12.00 น. ณ ห้องประชุมก่อน สวัสดิภาพนิชย์ ชั้น 8 สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ตึกรัชมิ่งคลาสิคก เกษตรวงศึกษาธิการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 670 0332

ภาคผนวก ค

- แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
- รายงานผลการพิจารณาแบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ
- แบบสอบถาม
- รายงานผลการพิจารณาแบบแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out)
- แบบสัมภาษณ์
- รายชื่อผู้ที่ให้การสัมภาษณ์
- กำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group)
- วิธีการประชุม/สนทนากลุ่มและข้อคำถาม
- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม (Focus Group)

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (ชุดที่ 1)
ของแบบสอบถามการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

คำชี้แจง

ให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับ
 วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นซึ่งมีหมายเลขกำกับโดย
 แต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

+ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง

และเขียนข้อเสนอแนะเพื่อผู้วิจัยนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551					
	1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย				
	1) นิยามและความหมายของกฎหมาย				
1	ความไม่ชัดเจนของคำนิยามตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 อาทิเช่น ขอบเขตของการนิยาม คำว่า “ส่งเสริม” ในทางปฏิบัติยังไม่ชัดเจนว่าต้องส่งเสริมใครบ้าง				
2	ไม่มีการนิยามว่า การศึกษาตามอัธยาศัยต้องจัดในเรื่องใดบ้าง นำไปสู่การจัดได้อย่างไร โดยไม่มีกฎกระทรวงที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ				
3	พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีการรอบการปฏิบัติ มีแต่กรอบแนวทางการเรียนรู้ หรืออาจจะเพิ่มเติมให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อปวงชนของประชาชนนอกระบบโรงเรียน				
	2) การจัดการศึกษา				
4	การกำหนดให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย แต่ในทางปฏิบัติแล้วสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ครบทั้งสามรูปแบบ				
5	มาตรา 8 (3) ส่งเสริมการศึกษตามอัธยาศัยให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาในระบบ และ				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	การศึกษานอกระบบ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศมารองรับในเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนและเทียบโอนประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีปัญหาในเรื่องเกณฑ์ของการเทียบโอนผลการเรียนและเทียบโอนประสบการณ์อยู่				
	3)กระบวนการออกกฎหมาย				
6	กระบวนการพิจารณาการออกกฎหมายกระทรวงตามมาตราในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ลำช้าติดขัดขั้นตอนการพิจารณาจากหน่วยงานคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง				
7	การออกกฎหมายที่ล่าช้า ทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนที่ไม่ทันต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเป็นอย่างมาก				
	4)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย				
8	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ไม่ได้กล่าวถึงคณะกรรมการภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาได้ในขอบเขตแค่ไหน				
9	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการกำหนดหน้าที่ของภาคีเครือข่ายไว้ในกฎกระทรวง แต่การออกกฎกระทรวงที่ล่าช้า จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย				
10	การออกกฎหมายที่ล่าช้า ทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนที่ไม่ทันต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเป็นอย่างมาก				
11	การมีความร่วมมือ และการประสานงาน ระหว่าง กศน.ระดับกระทรวง กับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล นั้นยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่				
	5)ความเสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา				
12	ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551เป็นเรื่องสิทธิ โดยกำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่ได้ระบุขอบเขตการจัดการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายไว้				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
13	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอและยังขาดความเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน				
	6)การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา				
14	ตามมาตรา 6 ของกฎหมายประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจนในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกระบบ โดยไม่ได้รับการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาไว้อย่างไร				
15	อำนาจในการเบิกจ่ายเงินอยู่ที่ สำนักงานกศน. จังหวัด จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณให้กับ กศน.อำเภอ และ กศน.ตำบล				
16	ขาดความเป็นธรรมในด้านการจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการศึกษาของห้องสมุด เนื่องจากยังมีการรวมศูนย์งบประมาณไว้ที่ส่วนกลาง สำนักงานปลัดกระทรวง				
17	การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ยังจัด และควบคุมโดยรัฐ โดยขาดความไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการการจัดการศึกษา				
	7)การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.				
18	ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ				
19	อำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548				
20	โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้				
21	โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมทั้งประเทศ				
22	ขาดระบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
23	ขาดระบบการสนับสนุน บำรุงขวัญกำลังใจที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง				
24	เครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชาติ และระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่ายไม่มากเท่าที่ควร ทำให้มีผลต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก				
25	การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน				
26	การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดอาจคิดว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของธรรมชาติ				
27	ด้านการจัดสรรคลื่นความถี่ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ จึงส่งผลต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย				
	1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย				
	1)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย				
28	ความร่วมมือในภาคของชุมชนมีความร่วมมือน้อย เนื่องจากความพร้อมด้านเวลาในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย				
29	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย				
30	ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น				
31	การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับชุมชน องค์กร และหน่วยงานในระดับพื้นที่ และคณะกรรมการในระดับชุมชน ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร				
32	ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร เช่น ขาดการวางแผน และการประสานการปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น				
	2)การบริหารและการจัดการศึกษา				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
33	ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ				
34	อำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548				
35	โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้				
36	ขาดระบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ				
37	ขาดระบบการสนับสนุน บำรุงขวัญกำลังใจที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง				
38	เครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชาติและระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่ายไม่มากเท่าที่ควร ทำให้มีผลต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก				
39	การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน				
40	การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดอาจคิดว่าการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของธรรมชาติ				
	1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย				
	1) ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ				
41	ความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส ซึ่งเกิดจากไม่มีการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง				
42	ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์				
43	หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการ				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	ประสานงานขอความร่วมมือ				
44	ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา				
45	การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลายและแบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย				
46	ภาคีเครือข่ายกับขั้นตอนที่เป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมายของภาคีเครือข่าย				
	2)วิธีการบังคับใช้กฎหมาย				
47	การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง				
48	หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ				
49	การตรวจสอบ ติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ				
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551					
	2.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย				
	1) การจัดการศึกษา				
	1.1)ด้านหลักการจัด				
50	การศึกษานอกระบบใช้หลักความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา				
51	การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา				
52	การศึกษาตามอัธยาศัยใช้หลักการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน				
53	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา				
54	การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์				
	1.2)ด้านรูปแบบการจัด				
55	มีการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือและการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบด้วยการศึกษาวิธีเรียนพบกลุ่ม การศึกษาวิธีเรียนทางไกล และ				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	- 1	
การประเมินเทียบระดับการศึกษา เน้นหนักการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก				
56 มีการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาต่อเนื่องประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยจัด ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ				
57 2) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข				
58 3) การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งให้ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบ และเห็นถึงความสำคัญในการฟื้นฟูพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเอง				
59 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม				
60 มีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและความถนัดของผู้รับบริการกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา วิทยุเพื่อการศึกษา โทรทัศน์เพื่อการศึกษา การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ และสื่อการเรียนรู้เพื่อคนพิการ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่างๆ เช่น จากบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา หน่วยงานบริการของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานประกอบการ เป็นต้น				
1.3) ด้านผู้เรียน				
61 ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต				
62 ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจ				
63 ผู้เรียนได้ประโยชน์ในการเรียนรู้ตามความต้องการ				
1.4) ด้านผู้จัดการเรียนรู้				
64 ผู้จัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน				
65 จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้				
66 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง				
67 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากร และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ เพื่อการดำเนินงาน				
1.5) ด้านผู้ส่งเสริมและสนับสนุน				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
68	ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนต้องเอื้อให้การเรียนรู้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง				
69	สื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา งบประมาณด้านการเงิน รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา				
70	การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา				
71	การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายแก่ผู้เรียน				
72	สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน				
73	การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการ				
	2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย				
74	การบริหารจัดการด้านบุคลากร				
75	การบริหารจัดการด้านงบประมาณ				
76	การบริหารจัดการด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา				
77	การบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา				
78	การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย				
79	การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นำรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)				
80	การบริหารจัดการด้านการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษา ฯลฯ				
	3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย				
81	เป็นการให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น				
82	การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับสถานศึกษาและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง				
	4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม				
83	เป็นการเข้าถึงการศึกษา อบรมและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพแก่ประชากรทุกกลุ่ม				
84	ประชาชนได้รับบริการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอน หลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นได้ตามความต้องการ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมและชุมชน				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	5) สิทธิในการรับการศึกษา				
85	เป็นสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย				
86	เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ตามที่กฎหมายได้กำหนดสิทธิไว้ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน				
	6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ				
87	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะอนุกรรมการภาคี เครือข่าย พ.ศ. 2555				
88	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ				
89	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและ จังหวัดต่างๆ				
90	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการสถานศึกษา				
91	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวน อนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย				
	7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.				
92	การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล				
93	มีอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด				
94	ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต				
	2.2 เจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และ ภาคีเครือข่าย				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
95	1) การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย				
96	2) ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย				
97	3) การใช้กฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย				
98	4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัวของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย				
99	5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย				
100	6) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย				
	2.3 มาตรการบังคับใช้กฎหมาย				
	2.3.1 การส่งเสริมและสนับสนุน				
	1) การมีส่วนร่วม				
101	เป็นการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาลดชีวิต				
102	สร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร				
	2) การใช้กฎหมาย				
103	การนำข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร				
104	มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด				
105	ประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ				
	3) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข				
106	เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน				
107	มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม และการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย				
	2.3.2 การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ		ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	1) ความรู้ความเข้าใจ				
108	ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย				
109	นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ				
	2.3.3 การลดหย่อนทางด้านภาษี				
110	1) การบริจาคเงิน				
111	2) การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ				
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551					
	3.1 การออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย				
112	1) ความหมายและความสำคัญของข้อกำหนด				
113	2) ขอบเขตในการออกข้อกำหนด				
114	3) ขั้นตอนการออกข้อกำหนด				
	3.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย				
115	1) ขั้นตอนและวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย				
116	2) ประเด็นที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย				
117	3) การสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสาร				
118	4) จัดเวทีรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่อการพัฒนา				
	3.3 การสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย				
119	1) ความเชื่อที่มีต่อกฎหมาย				
120	2) การกระตุ้นหรือใช้สิ่งเร้าโดยให้ผู้บริหาร บุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วม				

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/รายการที่ตรวจสอบ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	- 1	
121 3)การใช้สื่อหรือการใช้เทคนิคเฉพาะต่างๆ				

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน มีประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการนำข้อมูลไปเป็นฐานการพิจารณาต่อสภาพปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตลอดจนเพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ต่อไป ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ขอบคุณมากครับ

วิญญู บุญลอย

นิติปรัชญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

แขนงวิชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (ชุดที่ 2)

ของแบบสัมภาษณ์การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

.....

คำชี้แจง

ให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นซึ่งมีหมายเลขกำกับโดยแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

+ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง

และเขียนข้อเสนอแนะเพื่อผู้วิจัยนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

.....

ประเด็นคำถาม

ตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

1)ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ

2)วิธีการบังคับใช้กฎหมาย

3)ด้านอื่นๆ

ความเห็น + 1 ☐ 0 ☐ - 1 ☐
ข้อเสนอแนะ

ตามวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร
และบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย

- 1) การจัดการศึกษา
- 2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
- 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม
- 5) สิทธิในการรับการศึกษา
- 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.
- 8) ด้านอื่นๆ

ความเห็น + 1 ☐ 0 ☐ - 1 ☐

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

3.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย

- 1)การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย
- 2)ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย
- 3)การใช้กฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย
- 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัวของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย
- 5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย
- 6) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย
- 7) ด้านอื่นๆ

ความเห็น

+ 1 ☐

0 ☐

- 1 ☐

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

4.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อมาตรการบังคับใช้กฎหมาย

- 1) การส่งเสริมและสนับสนุน
- 2) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน
- 3) การลดหย่อนทางด้านภาษี
- 4) ด้านอื่นๆ

ความเห็น	+ 1 ☐ 0 ☐ - 1 ☐
ข้อเสนอแนะ	

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน มีประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการนำข้อมูลไปเป็นฐานการพิจารณาต่อสภาพปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณมากครับ

วิญญู บุญลอย

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

แขนงวิชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (ชุดที่ 3)
ของวิธีการประชุม/สนทนากลุ่มการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

คำชี้แจง

ให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นซึ่งมีหมายเลขกำกับโดยแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

+ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง

และเขียนข้อเสนอแนะเพื่อผู้วิจัยนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ประเด็นคำถาม

ตามวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดทำข้อเสนอแนะทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย

- 1)ความหมายและความสำคัญของข้อกำหนด
- 2)ขอบเขตในการออกข้อกำหนด
- 3)ขั้นตอนการออกข้อกำหนด

ความเห็น

+ 1 ☐

0 ☐

- 1 ☐

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย

- 1) ขั้นตอนและวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) ประเด็นที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- 3) การสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสาร
- 4) จัดเวทีรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่อการพัฒนา
- 5) ด้านอื่นๆ

ความเห็น	+ 1 ☐ 0 ☐ - 1 ☐
ข้อเสนอแนะ	

3.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย

- 1) ความเชื่อที่มีต่อกฎหมาย
- 2) การกระตุ้นหรือใช้สิ่งเร้าโดยให้ผู้บริหาร บุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วม
- 3) การใช้สื่อหรือการใช้เทคนิคเฉพาะต่างๆ
- 4) ด้านอื่นๆ

ความเห็น + 1 ☐ 0 ☐ - 1 ☐
ข้อเสนอแนะ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน มีประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการนำข้อมูลไปเป็นฐานการพิจารณาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ต่อไป ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณมากครับ

วิญญู บุญลอย
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
 แผนกวิชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
 (.....)
 วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

การหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ชุดที่ 1)
ของแบบสอบถามการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

.....

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
1	-1	+1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1/7	-0.1	-ม.5,ม.6,ม.7,ม.8,ม.9 บอกชัดเจน(1) -ในแบบประเมินความ เหมาะสมตัดคำว่า" อาทิ" ออก เพราะ ช้ำช้อน กับ "เช่น" ปัญหาความไม่ชัดเจน ของนิยาม"ส่งเสริม" ไม่ น่าจะเป็นข้อสังเกตที่ ต้องแก้ไข เพราะเป็น ความหมายทั่วไปและ ต้องการเปิดกว้าง จึง ควรตัดออก มิเช่นนั้น ต้องหาความหมายให้ ได้(5) -ไม่ควรตีกรอบเพราะ ต้องการ ความไร้กรอบ แต่การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย ต้องเป็น การศึกษาที่ไร้ขอบเขต (6)
2	+1	+1	-1	+1	-1	-1	+1	1	1/7	0.1	-มีนิยาม คำสำคัญตาม บทบัญญัติของ พ.ร.บ. ไม่ครบถ้วน(4) -ไม่ควรตีกรอบ ถ้าเป็น ภาค เอก ชน จะมี มากมาย ก็คือสารพัด โรงเรียนอาชีพ เช่น ช่างตัดผม การทิวและ หลักสูตรสั้นๆ ก็เป็น การศึกษาตามอัธยาศัย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
											(6)
3	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	5	5/7	0.7	-ไม่มีแนวทางการปฏิบัติในบทบัญญัติของพ.ร.บ.(4) -เป็นการศึกษาที่ไร้ขอบเขต เพราะขอบเขตนั้นจะไปจำกัดศักยภาพของคน เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนจะต้องเรียนตาม การเปลี่ยนแปลงจะช่วยให้ไปทำงานใหม่ได้ (6)
4	0	+1	+1	-1	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	อยู่ในพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ไม่ได้อยู่ใน พ.ร.บ.กศน. 2551 แม้ เป็นการกำหนดให้สถาบันการศึกษาออกแบบและการศึกษาตามอรรถาธิบาย(1) -การกำหนดอำนาจการจัดให้สถานศึกษามากเกินศักยภาพการปฏิบัติของสถานศึกษา(4) -การที่สถานศึกษาจะจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ในระบบ นอก ระบบและอรรถาธิบายสามารถจัดการศึกษาได้ แต่ คน ที่ จัด การศึกษานั้นต้องเก่ง (6)
5	+1	0	-1	+1	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	-ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนรู้และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์(4)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
											-เนื่องจากนอกระบบไม่ ต้องมีรูปแบบอย่างใน ระบบ คือ มัน ไม่ จำเป็นต้องเรียนใน โรงเรียนไปเรียนที่ไหน ก็ได้ แต่ส่วนให้ที่จัด นอกระบบเพื่อใช้ในการ สอบเทียบความรู้ (6)
6	+1	0	+1	0	-1	+1	+1	3	3/7	0.4	-เป็นไปตามขั้นตอนการ ออกกฎหมายอยู่แล้ว(2) -การออกกฎกระทรวง ไม่ได้ล่าช้า ปัญหาอยู่ที่ ขาดการบูรณาการ ร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กร ชุมชน(5)
7	+1	+1	+1	0	-1	0	+1	3	3/7	0.4	-การออกกฎกระทรวง ไม่ได้ล่าช้า(5)
8	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-ในพ.ร.บ.ขาดความ เชื่อมโยงกับภาคี เครือข่าย ไม่มีระบบ สร้างแรงจูงใจให้ภาคี เครือข่ายเข้าร่วม(5) -หรือ ขอบเขตการจัด การศึกษาควรไ้ครอบคลุม ในการจัดการศึกษา(6)
9	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	5	5/7	0.7	
10	+1	+1	+1	0	-1	0	+1	3	3/7	0.4	-การออกกฎกระทรวง ไม่ได้ล่าช้า(5)
11	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	ควรแยกเป็นทีละ ประเด็น เช่น การมี ความร่วมมือในระดับ จังหวัด/ระดับอำเภอ และเขต ระดับตำบล และแขวง(1)
12	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-ควรแยกเป็นประเด็น ในการถามการจัด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
											การศึกษา และถามการมีกลุ่มเป้าหมายที่ระบุไว้(1) -ข้อ12 ขอบเขตการจัดการศึกษาเป็นการเปิดกว้างให้ทุกคน แต่บางหลักสูตรกลับจำกัดอายุผู้เข้าเรียน ด้วยเหตุผลไม่ต้องการให้ผู้เรียนในระบบอาศัยช่องทางเรียนลัดโดยการเทียบโอน ทำให้ไม่ตรงตามเจตนาที่แท้จริง หลักสูตรควรเป็นแบบ horizontal learning เฉพาะเจาะจงตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนมิใช่ vertical learning แบบตัดเสื้อโหล ซึ่งในแบบประเมินยังไม่ได้ลงไปในเรื่องหลักสูตร(5)
13	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกที่ละประเด็น ไม่ครอบคลุม, เพียงพอ, ยังขาด(1)
14	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
15	0	0	+1	0	+1	0	+1	3	3/7	0.4	การเบิกจ่ายกับการจัดสรรเป็นคนละขั้นตอน/จัดสรรจะดำเนินการก่อน(น่าจะเกี่ยวข้องกับการจัด/การใช้บ) (2)
16	-1	+1	-1	0	+1	0	+1	1	1/7	0.1	
17	-1	+1	+1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
18	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	สำนักงานกศน.ก็ยังคงอยู่ได้ปัดภาระทรวงศึกษา

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
											(5)
19	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
20	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
21	-1	+1	+1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	สำนักงานกศน.ก็ยังคงอยู่ ได้ปลดกระทรวงศึกษา (5)
22	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	5	5/7	0.7	ซ้ำกับข้อ 36 (2)
23	-1	+1	+1	0	+1	0	+1	3	3/7	0.4	ซ้ำกับข้อ 37 (2)
24	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	5	5/7	0.7	ซ้ำกับข้อ 38 (2)
25	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	ซ้ำกับข้อ 39 (2) ใน พรบ.ขาดความ เชื่อมโยงกับภาคี เครือข่าย ไม่มีระบบ สร้างแรงจูงใจให้ภาคี เครือข่ายเข้าร่วม(5)
26	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ซ้ำกับข้อ 40 (2) ของภาคีเครือข่าย(1)
27	-1	+1	0	0	+1	0	+1	2	2/7	0.3	
28	+1	+1	-1	0	+1	0	+1	3	3/7	0.4	
29	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	5	5/7	0.7	
30	-1	+1	+1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
31	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็นว่าขาด การประสานงานกับใคร บ้าง(1)
32	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	-ควรแยกประเด็น(1) -ปัญหาอยู่ที่ขาดการบูร ณาการร่วมกันระหว่าง รัฐ เอกชน และองค์กร ชุมชน ขาดการร่วมแรง ร่วมใจ เปิดโอกาสให้ ท้องถิ่นมีบทบาทร่วม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
											เป็นภาคีเครือข่าย แต่ ไม่มีความเชื่อมโยงกัน แต่อย่างใด(5)
33	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-เหมือนข้อ18 ถึงแม้ ด้านต่างกันแต่เนื้อหา ใน ประเด็นไม่ควร เหมือนกันข้อ33-40 (1) -สำนักงานกศน.ก็ยังคงอยู่ ได้ปลัดกระทรวงศึกษา (5)
34	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
35	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
36	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ซ้ำกับข้อ 22 (2)
37	0	+1	0	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	ซ้ำกับข้อ 23 (2)
38	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ซ้ำกับข้อ 24 (2)
39	0	+1	-1	0	+1	+1	+1	3	3/7	0.4	-ซ้ำกับข้อ 25 (2) -ในพรบ.ขาดความ เชื่อมโยงกับ ภาคี เครือข่าย ไม่มีระบบ สร้างแรงจูงใจให้ภาคี เครือข่ายเข้าร่วม(5)
40	0	+1	-1	0	+1	+1	+1	3	3/7	0.4	ซ้ำกับข้อ 26 (2)
41	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ใช้ประเด็นข้อคำถาม ซับซ้อน(1)
42	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
43	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรแยกประเด็น(1)
44	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
45	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
46	+1	0	-1	0	+1	0	+1	2	2/7	0.3	คำถามยังไม่ชัดเจนว่า ถามอะไร (2)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
47	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
48	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	เหมือนข้อ43(1)
49	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
50	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-ไม่ควรแปลงคำจาก พ.ร.บ.กศน.51 (1) -ขอ ข เ ต ก าร จั ด การ ศึกษา เป็นการ เปิด กว้างให้ทุกคนแต่บาง หลักสูตรกลับจำกัดอายุ ผู้เข้าเรียน ด้วยเหตุผล ไม่ต้องการให้ผู้เรียนใน ระบบอาศัยช่องทาง เรียนรู้โดยการเทียบ โอน ทำให้ไม่ตรงตาม เจต น า ที่ แท้ จ ริ ง หลักสูตรควรเป็นแบบ horizontal learning เฉพาะเจาะจงตามความ ต้องการและความถนัด ของผู้เรียนแต่ละคนมิใช่ vertical learning (5)
51	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
52	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
53	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
54	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
55	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น
56	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
57	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	มีการจัดการศึกษานอก ระบบการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย (2)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
58	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	มีการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาต่อเนื่องประกอบด้วย (2)
59	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	มีการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาต่อเนื่องประกอบด้วย (2)
60	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
61	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
62	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	หลักสูตรควรเป็นแบบ horizontal learning เฉพาะเจาะจงตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนมิใช่ vertical learning แบบ บัดดี้โฮล ซึ่งในแบบประเมินยังไม่ได้ลงไปในเรื่องหลักสูตร(5)
63	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
64	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
65	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
66	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
67	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
68	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
69	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
70	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรแยกประเด็น(1)
71	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
72	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	ขาดความชัดเจนเรื่องสิทธิประโยชน์ในระดับ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
											นโยบายก็ยังไม่ชัดเจน (5)
73	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
74	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	ข้อ74-80 ให้ระบุว่า บริหารยังงัยด้วย(1)
75	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
76	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
77	+1	+1	-1		+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
78	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-ในพรบ.ขาดความ เชื่อมโยงกับภาคี เครือข่าย ไม่มีระบบ สร้างแรงจูงใจให้ภาคี เครือข่ายเข้าร่วม(5)
79	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
80	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
81	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
82	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
83	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
84	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรแยกประเด็น(1) -ในแบบประเมินยัง ไม่ได้ลงไปในเรื่อง หลักสูตร(5)
85	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
86	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
87	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
88	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
89	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
90	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
91	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-เมื่อ กศน. เปลี่ยนไป ตามโครงสร้างใหม่ เป็น กศน.ในระดับจังหวัด จะ ตั อ ง มี คณะกรรมการแบบ ชุดเดิมอยู่หรือไม่ หรือ จะให้คณะกรรมการไปคุม อะไร(6)
92	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
93	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
94	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ปัญหาอยู่ที่ขาดการบูร ณาการร่วมกันระหว่าง รัฐ เอกชน และองค์กร ชุมชน ขาดการร่วมแรง ร่วมใจ เปิดโอกาสให้ ท้องถิ่นมีบทบาทร่วม เป็นภาคีเครือข่าย แต่ ไม่มีความเชื่อมโยงกัน แต่อย่างใด(5)
95	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
96	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
97	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
98	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
99	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
100	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
101	-1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
102	-1	+1	-1	0	+1	+1	+1	2	2/7	0.3	-ปัญหาอยู่ที่ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน ขาดการร่วมแรงร่วมใจ เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีบทบาทร่วมเป็นภาคีเครือข่าย แต่ไม่มีความเชื่อมโยงกันแต่อย่างใด(5)
103	-1	+1	0	0	+1	+1	+1	3	3/7	0.4	
104	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
105	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
106	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	ควรแยกประเด็น(1)
107	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	
108	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
109	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
110	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-ควรระบุว่าเป็นของใคร(1) -การยกเว้นภาษีลดหย่อนภาษียังไม่มี ความชัดเจน(5)
111	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรระบุว่าเป็นของใคร(1)
112	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรใส่รายละเอียด ความหมายด้วย(1)
113	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรใส่รายละเอียด ขอบเขตด้วย(1)
114	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ควรใส่รายละเอียด ขั้นตอนด้วย(1)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
115	+1	+1	⁺ 1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
116	+1	+1	⁺ 1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
117	+1	+1	⁺ 1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
118	+1	+1	-1	0	+1	+1	+1	4	4/7	0.6	
119	+1	+1	⁺ 1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
120	+1	+1	⁺ 1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	
121	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	ให้ตรวจสอบคำถามแต่ละข้ออีกครั้งว่าเป็นลักษณะคำถามชัดเจนเป็นปรนัยแล้ว (2)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.บัณฑิตา วงษ์ภูมิภัทร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน. เขตสะพานสูง
2. นายประเสริฐ หอมดี ตำแหน่ง รองเลขาธิการ กศน.
3. นายวรวิทย์ สุระโคตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มการเจ้าหน้าที่ สำนักงาน กศน.
4. ดร. จรรยา สิงห์ทอง ตำแหน่ง ศิษยานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.
5. นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ ตำแหน่ง กรรมการร่างกฎหมายประจำ
6. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มธ.
7. ศาสตราจารย์ ดร.สุพล นิธิไกรพนธ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มธ.

หมายเหตุ ได้ดำเนินการเมื่อเดือน มีนาคม 2560

การหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ชุดที่ 2)
ของแบบสัมภาษณ์การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

.....

ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-แต่ละข้อคำถาม หากให้ยกตัวอย่าง ประกอบจะชัดเจน ยิ่งขึ้น (2) -เหมือนที่เขียนไว้ ว่าตามนิยาม (4) -ต้องไปสำรวจโดย คุณต้องไปถามเขา ต้องไปโฟกัสที่ ข้าราชการและผู้ที่ ปฏิบัติงานว่า กฎหมายมันมี ปัญหาอะไรหรือ เปล่า และคนที่เขา จัดการศึกษา กศน.เขามีปัญหา อะไรหรือเปล่า (6)
2	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-ตัวอย่างประกอบ คำตอบ (2) -ควรถามตาม นิยาม (4) -การนำกฎหมาย ไปสู่ความเป็นจริง ว่ามีปัญหาอะไร หรือเปล่า ถ้ามัน ไม่มี / และที่สำคัญ ว่าเขาเข้าใจหรือ เปล่า ว่า กระบวนการบังคับ ใช้กฎหมายคือ อะไร ต้องสื่อให้ เข้าใจ

ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
3	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-ควรถามตาม นิยาม (4) -ต้องสื่อให้เขา เข้าใจว่าเจตคติที่มี ต่อกฎหมายนั้นคือ อะไร(6)
4	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-เกริ่นทำให้ผู้ให้ ข้อมูล เข้าใจ คำถามก่อนนะ (2) -ควรถามตาม นิยาม (4) -มาตรการการ บังคับใช้กฎหมาย คืออะไรสื่อให้เขา เข้าใจ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.บัณฑิตา วงษ์วุฒิภัทร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน. เขตสะพานสูง
2. นายประเสริฐ หอมดี ตำแหน่ง รองเลขาธิการ กศน.
3. นายวรวิทย์ สุระโคตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มการเจ้าหน้าที่ สำนักงาน กศน.
4. ดร. จรรยา สิงห์ทอง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.
5. นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ ตำแหน่ง กรรมการร่างกฎหมายประจำ
6. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มธ.
7. ศาสตราจารย์ ดร.สุพล นิธิไกรพนธ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มธ.

การหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ชุดที่ 3)
ของวิธีการประชุม/สนทนากลุ่มการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ										
	1	2	3	4	5	6	7	Sum(x)	Sum(x)/n	IOC	ข้อเสนอแนะ
1	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-ควรมีหัวข้อประเด็นอะไร และ Concept ของแต่ละหัวข้อ/ประเด็น ควรเป็นอย่างไร (4) -เขียนประเด็นข้อคำถามให้ชัดเจนว่าต้องการอะไร และสื่อให้เขาเข้าใจ(6)
2	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	5	5/7	0.7	-เขียนประเด็นข้อคำถามให้ชัดเจนว่าต้องการอะไร และสื่อให้เขาเข้าใจ(6)
3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	6/7	0.9	-เขียนประเด็นข้อคำถามให้ชัดเจนว่าต้องการอะไร และสื่อให้เขาเข้าใจ(6)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.บัณฑิตา วงษ์ภูมิภัทร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน. เขตสะพานสูง
2. นายประเสริฐ หอมดี ตำแหน่ง รองเลขาธิการ กศน.
3. นายวรวิทย์ สุระโคตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มการเจ้าหน้าที่ สำนักงาน กศน.
4. ดร. จรรยา สิงห์ทอง ตำแหน่ง ศิษยานุศิษย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.
5. นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ ตำแหน่ง กรรมการร่างกฎหมายประจำ
6. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มธ.
7. ศาสตราจารย์ ดร.สุพล นิธิไกรพงษ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มธ.

สรุปเค้าโครงปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พ.ศ. 2551

A STUDY OF LAW ENFORCEMENT ON PROMOTION OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION ACT, B.E. 2551

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ ประธานที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล กรรมการที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.วิรุพท์ นิลโมจน์ กรรมการที่ปรึกษาร่วม

นายวิบูลย์ บุญลอย ผู้วิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ดำเนินการทำวิจัยต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการใน 19 กลุ่มจังหวัดและ 1 กรุงเทพมหานคร ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขตทั่วประเทศ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยได้ทำการศึกษาประเด็นดังนี้คือ 1) การจัดการศึกษา 2) การบริหารจัดการการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม 5) สิทธิในการรับการศึกษา 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และ 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่

ของสำนักงาน กศน. และศึกษาผลการบังคับใช้ในขอบเขต ดังนี้คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) ความรู้และความเข้าใจ 3) การใช้กฎหมาย 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัว 5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ และ 6) ระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 การสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งจะดำเนินการด้วยแบบสอบถาม

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอและสถานศึกษาขึ้นตรง

1) ผู้บริหารผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และจังหวัด จำนวน 77 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศและสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 961 คน

1.2 ครู เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 18,741 คน

1.3 บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศตามโครงสร้างขนาดของสำนักงาน กศน. จำนวน 6,494 คน

1.4 ภาควิชาที่ีมีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 961 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและผู้บริหารสถานศึกษาเขตในกรุงเทพมหานครและอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

1) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 6 คน เป็นผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานคร และอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2.2 กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 335 คน เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2.3 กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 254 คน เป็นผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี

2.4 กลุ่มตัวอย่างภาคีเครือข่าย จำนวน 92 แห่ง แบ่งเป็นประเภทได้แก่ ภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการและธุรกิจที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ ในกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นนทบุรี และสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้รายละเอียดปรากฏดังตาราง

ตาราง แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด

สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด	ผู้บริหาร กศน.จังหวัด/ ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		บุคลากรทางการ ศึกษา		ภาคีเครือข่าย	
	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1.กรุงเทพมหานคร	50	37	531	65	294	95	50	37
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ								
2.จังหวัดเชียงใหม่	20	15	712	88	132	43	20	15
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ								
3.จังหวัดขอนแก่น	21	15	982	121	137	44	21	15
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก								
4.จังหวัดระยอง	7	7	146	18	62	20	7	7
กลุ่มจังหวัดภาคกลาง								
5.จังหวัดนนทบุรี	5	5	119	15	54	17	5	5
กลุ่มจังหวัดภาคใต้								
6.จังหวัดสุราษฎร์ธานี	13	13	230	28	108	35	13	13
รวมทั้งสิ้น	125	92	2,720	335	787	254	125	92

3.2 การตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรครวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยนำผลที่ได้จากการสำรวจมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ประเด็นที่สำคัญสำหรับใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในแต่ละประเด็นดังนี้

- 1) การจัดการศึกษา
- 2) การบริหารจัดการการศึกษา
- 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

- 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม
- 5) สิทธิในการรับการศึกษา
- 6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- 7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.

4.2 ตัวแปรตาม ผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในแต่ละขอบเขตดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วม
- 2) ความรู้และความเข้าใจ
- 3) การใช้กฎหมาย
- 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัว
- 5) ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ
- 6) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

แบบสอบถามผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติร้อยละ
- 2) ความเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคณิตศาสตร์ สำหรับค่าความถี่ที่นำไปปฏิบัติได้

2. การตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาใช้เป็นข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรับรองผล แปลผล และสรุปประเด็นสาระสำคัญด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จะได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ตอบสนองต่อทั้งผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง ส่วนที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป เป็นการให้ความหมายของการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะทั่วไป ขอบเขตการใช้บังคับ ตลอดจนการใช้และการตีความกฎหมาย

ส่วนที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตดังนี้ 1) ด้านระยะเวลาที่กฎหมายบังคับใช้ 2) ขอบเขตของพื้นที่ซึ่งกฎหมายมีผลบังคับใช้

ส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังนี้ 1) ขั้นตอนและกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย 2) วิธีการบังคับใช้กฎหมาย 3) การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง 4) ผลที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริง และ 5) การนำข้อถ้อยและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้กฎหมายในปัจจุบัน

2. การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ในแต่ละประเด็นดังนี้คือ

2.1 การจัดการศึกษา หมายถึง เป็นการจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบดังนี้คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องโดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยมีรูปแบบที่หลากหลาย

2.2 การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง เป็นการบริหารจัดการด้านสื่อและเทคโนโลยี งบประมาณ รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ การพัฒนาทางวิชาการและบุคลากร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน และทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย

2.3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบหรือ การศึกษาตามอัธยาศัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.4 ความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม หมายถึง ประชาชนได้รับการบริการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอน หลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นได้ตามความต้องการ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อม ชุมชน เป็นต้น

2.5 สิทธิในการรับการศึกษา หมายถึง เป็นสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ตามที่กฎหมายได้กำหนดสิทธิไว้ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน

2.6 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หมายถึง เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2555 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.7 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. หมายถึง การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ทำให้

สำนักงาน กศน. มีอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด และส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย หมายถึง ขอบเขตสำคัญที่เกี่ยวข้องในผลการบังคับใช้กฎหมาย หรือการนำกฎหมายมาใช้สามารถพิจารณาในการศึกษาและทำวิจัยดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาลดชีวิต จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ย่อมสามารถสร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

3.2 ความรู้และความเข้าใจ หมายถึง เป็นการที่ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย แล้วนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ตลอดจนตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน เพื่อให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3.3 การใช้กฎหมาย หมายถึง เป็นการนำเอาข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร ซึ่งข้อเท็จจริงต่างๆ นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของหน่วยงานแต่ละแห่ง โดยผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ

3.4 ความเป็นอิสระและความคล่องตัว หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นอิสระและคล่องตัวตามหลักการกระจายอำนาจ โดยการให้อำนาจแก่ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่าย และท้องถิ่นได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาลดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และสอดคล้องบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

3.5 ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระ หมายถึง เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความชัดเจนของคณะกรรมการและประเด็นค่านิยมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ตลอดจนการกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติของ กศน.ตำบล ให้ชัดเจนเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

3.6 ระยะเวลาที่บังคับใช้และการปรับปรุงแก้ไข หมายถึง เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาแต่ละกลุ่ม และการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย เจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย และมาตรการบังคับใช้กฎหมาย

แบบสอบถาม

การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่านหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. วุฒิการศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปริญญาตรี สาขา (ระบุ).....
☐ ปริญญาโท สาขา (ระบุ).....
☐ ปริญญาเอก สาขา (ระบุ)
☐ อื่นๆ (ระบุ)
3. ตำแหน่ง ☐ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด
☐ ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงาน กศน. อำเภอ
☐ ครูสำนักงาน กศน. ประเภทครู.....
☐ บุคลากรระดับชำนาญการสำนักงาน กศน. อำเภอ
ตำแหน่ง.....
☐ บุคลากรระดับปฏิบัติงานสำนักงาน กศน. อำเภอ
ตำแหน่ง.....
☐ ภาควิชาเครือข่าย ประเภท.....
☐ อื่นๆ (ระบุ).....
4. หน่วยงาน.....
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด
5. กลุ่มจังหวัดภาค ☐ 1.เหนือ ☐ 2. กลาง ☐ 3. ตะวันออกเฉียงเหนือ
☐ 4. ตะวันออก ☐ 5. ใต้
6. ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
☐ มีประสบการณ์ ระยะเวลา.....ปี โดย (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
☐ กำหนดกรอบโครงสร้างและแนวนโยบาย
☐ บริหารสำนักงาน กศน. จังหวัด / อำเภอ/ ตำบล / ศูนย์การเรียนรู้
☐ ปฏิบัติงานด้านส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ส่วนที่ 1 สภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551					
	1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย					
	1)นิยามและความหมายของกฎหมาย					
1	พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีกรอบการปฏิบัติ มีแต่กรอบแนวทางการเรียนรู้ หรืออาจจะเพิ่มเติมให้มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อป้องกันของประชาชนนอกระบบโรงเรียน					
2	การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็น การศึกษาที่ไร้ขอบเขตและไม่ควรตีกรอบเพราะเป็น ความหมายทั่วไปในลักษณะเปิดกว้าง					
	2)การจัดการศึกษา					
3	การกำหนดให้สถานบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในทางปฏิบัติแล้ว สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ครบทั้งสามรูปแบบ โดยคนที่จัดการศึกษานั้นต้องเก่ง					
4	มาตรา 8 (3) ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้เรียน สามารถนำผลการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเทียบโอน ผลการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ แต่ ในทางปฏิบัติยังไม่มี ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบ โอนผลการเรียนและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์					
	3)กระบวนการออกกฎหมาย					
5	กระบวนการพิจารณาการออกกฎหมายกระทรวงตาม มาตรา ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 นั้น ขาดการบูรณา การร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน					
6	การออกกฎหมายกระทรวงที่ล่าช้าทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน					

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนที่ไม่ทันต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน					
	4)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย					
7	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่ายตาม มาตรา 10 และมาตรา 11 ไม่ได้กล่าวถึง คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาได้ในขอบเขตแค่ไหน					
8	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการกำหนดหน้าที่ของภาคีเครือข่ายไว้ในกฎกระทรวง แต่การออกกฎกระทรวงที่ล่าช้า จึงส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของภาคีเครือข่าย					
9	การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน. ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับจังหวัดยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่					
10	การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน. ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับอำเภอยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่					
11	การมีความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่าง กศน. ระดับกระทรวงกับเครือข่าย กศน. ในระดับตำบล ยังมีช่องว่างในการทำงานระหว่าง กศน.กับส่วนราชการอื่นในพื้นที่					
	5)ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษา					
12	ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นเรื่องสิทธิ โดยกำหนดให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่ได้ระบุขอบเขตการจัดการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายไว้					

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุมในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน					
14	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ไม่เพียงพอในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน					
15	ผู้ด้อยโอกาสยังได้รับการบริการที่ขาดความเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ต่างกลุ่มกัน					
	6)การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา					
16	ตามมาตรา 6 ของกฎหมายประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในด้านขอบข่ายอำนาจที่ได้รับตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกระบบ โดยไม่ได้รับการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาไว้อย่างไร					
17	การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ยังจัดและควบคุมโดยรัฐ โดยขาดความไว้วางใจให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการการจัดการศึกษา					
	7)การบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงาน กศน.					
18	ข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต สั่งการตามกฎหมายบัญญัติ เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ					
19	อำนาจในการเสนอของบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณ เนื่องจากการเสนอของบประมาณสำนักงาน กศน. ไม่มีอำนาจในการเสนอของบประมาณเอง แต่ต้องเสนอผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2548					
20	โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับปริมาณงานทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในจึงไม่สามารถกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกองได้					

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21	โครงสร้างของสำนักงาน กศน. ที่มีสถานะเป็นเพียงระดับสำนักงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ					
22	ขาดระบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่าย เพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ					
23	ขาดระบบการสนับสนุน บำรุงขวัญกำลังใจที่ชัดเจนให้แก่ภาคีเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน กศน. อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง					
24	เครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชาติและระดับจังหวัดมีการประชุมเพื่อการดำเนินงานด้านเครือข่ายไม่มากเท่าที่ควร ทำให้มีผลต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างมาก					
25	การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้าถึงทรัพยากรในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ชัดเจน					
26	การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร หน่วยงานผู้จัดอาจคิดว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องของภาคีเครือข่าย					
	1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย					
	1)การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย					
27	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม/โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย					
28	ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยคนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น					

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29	การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานในระดับพื้นที่ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร					
30	การมีส่วนร่วมของแหล่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดบริการในเชิงตั้งรับขาดการประสานงานกับชุมชนและคณะกรรมการในระดับชุมชนยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เท่าที่ควร					
31	ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น					
32	ขาดการวางแผนงานระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงทำให้ผลการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นส่วนที่ซ้ำซ้อน และมีช่องว่างที่ไม่ครบขั้นตอนหรือสาระที่จำเป็น					
	2)การบริหารและการจัดการศึกษา					
33	เนื่องจากสถานะของสำนักงาน กศน. ตามโครงสร้างของหน่วยงานไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีข้อจำกัดของอำนาจในการอนุมัติอนุญาต สั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ					
34	การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องทำเรื่องงบประมาณไปให้สำนักงาน กศน.จังหวัดเป็นผู้อนุมัติ จึงทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน					
35	การบริหารจัดการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอยังต้องให้ผู้บริหาร กศน.จังหวัดเป็นผู้พิจารณาขั้นสุดท้าย จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลในระดับสถานศึกษา					
36	การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบในระดับการศึกษาขั้น					

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	พื้นฐานประสบปัญหาในการกำหนดจำนวนวิชาที่ให้เลือกหลากหลาย จึงมีผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน					
	1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย					
	1)ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ					
37	ความไม่ทั่วถึงในการได้รับโอกาส ซึ่งเกิดจากไม่มีการศึกษาตลอดชีวิตที่จะเป็นตัวกำหนดกรอบ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง					
38	ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบชัดเจนในการดำเนินงานบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์					
39	หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องศึกษากฎหมายให้ถ่องแท้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือ					
40	ขาดระบบประสานงานการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรทางการศึกษา					
41	การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย					
42	การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการจัดการศึกษาที่แบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมาย					
	2)วิธีการบังคับใช้กฎหมาย					
43	การนำกฎหมายไปปฏิบัติใช้จริงตามหลักวิชาการจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับใช้กับพื้นที่จริง					
44	การตรวจสอบ ติดตามผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ					

หมายเหตุ : การวัดระดับความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความคิดเห็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง	ผลต่อสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านอื่นๆ มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	
		ใช่	ไม่ใช่
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551			
	2.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย		
	1) การจัดการศึกษา		
	1.1)ด้านหลักการจัด		
45	การศึกษานอกระบบใช้หลักความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา		
46	การรวบรวมอำนาจให้แก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา		
47	การศึกษตามอัธยาศัยใช้หลักการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน		
48	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา		
49	การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์		
	1.2)ด้านรูปแบบการจัด		
50	มีการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือและการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)		
51	มีการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาวิธีเรียนพบกลุ่ม การศึกษาวิธีเรียนทางไกล และการประเมินเทียบระดับการศึกษา เน้นหนักการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก		
52	มีการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาต่อเนื่องประกอบด้วย 1)เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยจัด ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ		
53	2)เพื่อพัฒนาทักษะบุคคล เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข		
54	3)การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งให้ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบและเห็นถึงความสำคัญในการฟื้นฟูพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเอง		
55	4)การจัดกระบวนการเรียนรู้จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของ		

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	
		ใช่	ไม่ใช่
	เศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม		
56	มีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและความถนัดของผู้รับบริการกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา วิทยุเพื่อการศึกษา โทรทัศน์เพื่อการศึกษา การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ และสื่อการเรียนรู้เพื่อคนพิการ		
57	การจัดหลักสูตรควรเป็นแบบ horizontal learning เฉพาะเจาะจงตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียน		
	1.3)ด้านผู้เรียน		
58	ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพื่อการศึกษาในระบบ		
59	ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่ความสอดคล้องกับความสนใจ		
60	ผู้เรียนได้ประโยชน์ในการเรียนรู้ตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน		
	1.4)ด้านผู้จัดการเรียนรู้		
61	ผู้จัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน		
62	จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้		
63	ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง		
64	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ เพื่อการดำเนินงาน		
	1.5)ด้านผู้ส่งเสริมและสนับสนุน		
65	ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนต้องเอื้อให้การเรียนรู้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง		
66	สื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา งบประมาณด้านการเงิน รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา		
67	การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา		
68	การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงแก่ผู้เรียน		
69	ขาดความชัดเจนเรื่องสิทธิประโยชน์ในระดับนโยบาย สำหรับสิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน		
70	การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้		

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	
		ใช่	ไม่ใช่
	บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการ		
	2) การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย		
71	การบริหารจัดการด้านบุคลากร โดยใช้หลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และระบบคุณธรรม และหลักธรรมาภิบาล		
72	การบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยใช้หลักการการรวบรวมอำนาจและการตรวจสอบโดยระบบการจัดการงบประมาณที่มีอยู่		
73	การบริหารจัดการด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยใช้หลักการเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียม		
74	การบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้หลักการการจัดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร		
75	การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยใช้หลักการประสานงาน การส่งเสริมสนับสนุน และการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง		
76	การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นำรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) โดยใช้หลักการกำหนดกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน และการเข้าถึงกิจกรรมการเรียนรู้		
77	การบริหารจัดการด้านการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษา ฯลฯ โดยใช้หลักการในการมีคณะทำงานด้านการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมและระบบไอทีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการแก่องค์กร		
	3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย		
78	เป็นการให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น		
79	การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับสถานศึกษาและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง		
	4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียม		
80	เป็นการเข้าถึงการศึกษา อบรมและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเป็นธรรมแก่ประชากรทุกกลุ่ม		
81	เป็นการเข้าถึงการศึกษา อบรมและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพแก่ประชากรทุกกลุ่ม		
82	ประชาชนได้รับบริการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอน หลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นได้		

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	
		ใช่	ไม่ใช่
	ตามความต้องการ		
83	ประชาชนได้รับการในการได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่อง การเรียนการสอน หลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้นในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมและชุมชน		
	5) สิทธิในการรับการศึกษา		
84	เป็นสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบห้าปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย		
85	เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ตามที่กฎหมายได้กำหนดสิทธิไว้ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน		
	6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ		
86	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย พ.ศ. 2557		
87	คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 15 ประเภท		
88	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ		
89	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ		
90	คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ประธานและกรรมการที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง 8 คน โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 5 คน		
91	คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด กรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 19 คน ประกอบด้วย ประธานและกรรมการที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ 11 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง 8 คน โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 5 คน		

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	ความรู้ความเข้าใจต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	
		ใช่	ไม่ใช่
92	ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ของจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดเป็นกรรมการและเลขาธิการ		
93	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการสถานศึกษา		
94	เป็นการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ การกำหนดจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ ของคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย		
	7) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.		
95	การมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในส่วนกลาง กทม. ระดับจังหวัด และตำบล		
96	การมีเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเรียกโดยย่อว่า “เลขาธิการ กศน.” ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ทั้งในส่วนกลางและในระดับภูมิภาคเป็นอย่างมาก		
97	มีอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด		
98	ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต		

เกณฑ์วัดระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ได้คะแนนตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในระดับสูง

ได้คะแนนตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 60-79 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในระดับปานกลาง

ได้คะแนนตอบถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 60 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในระดับต่ำ

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	เจตคติและมาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551						
	2.2 เจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย					
99	การมีส่วนร่วมต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย					
100	ความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย					
101	ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา สาระต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย					
102	ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไขต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย					
	2.3 มาตรการบังคับใช้กฎหมาย					
	2.3.1 การส่งเสริมและสนับสนุน					
	1) การมีส่วนร่วม					
103	เป็นการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตลอดชีวิต					
104	สร้างและการบูรณาการการดำเนินงานขยายความร่วมมือและประสานงานความเชี่ยวชาญ ความถนัดและบริบท หรือรายละเอียดทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กร					
	2) การใช้กฎหมาย					
105	การนำข้อเท็จจริงไปปรับกับตัวบทกฎหมาย และพิจารณาว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร					
106	มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด					
107	ผู้เรียน ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะได้รับประโยชน์ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ปฏิบัติ					
	3) ระยะเวลาที่บังคับใช้ และการปรับปรุงแก้ไข					

ที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย/ประเด็นข้อคำถาม	เจตคติและมาตรการที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
108	เพื่อให้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มความต้องการโดยภาพรวมของสังคม ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน					
109	มีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และรวมถึงการประกาศใช้ตามวิธีการในกฎหมาย					
	2.3.2 การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน					
	1) ความรู้ความเข้าใจ					
110	ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายในเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นต้น					
111	นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ					
	2.3.3 การลดหย่อนทางด้านภาษี					
112	1) การบริจาคเงินเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี					
113	2) การจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการลดหย่อนมาตรการทางด้านภาษี					

หมายเหตุ : การวัดระดับความคิดเห็นต่อเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย และมาตรการการบังคับใช้กฎหมาย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความคิดเห็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ผลต่อเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย/มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ผลเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย /มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ผลเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย / มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ผลเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย / มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ผลเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่าย / มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย ในระดับน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

2.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารและบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่ายมีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 เจตคติที่มีต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และภาคีเครือข่ายมีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 มาตรการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ด้านอื่นๆ มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบ
แบบสอบถามและให้ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณมากครับ

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

ของชุดแบบสอบถามข้อ 1-44 และข้อ 99-113 เป็นการวัดใน 5 ระดับ ในภาพรวมโดยได้ผลดังกล่าวสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.971 และผลตามรายข้อตามตารางข้างล่างนี้

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.971	59

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ1	3.40	.724	30
ข้อ2	3.63	.765	30
ข้อ3	3.57	.774	30
ข้อ4	3.77	.728	30
ข้อ5	3.53	.681	30
ข้อ6	3.70	.702	30
ข้อ7	3.57	.504	30
ข้อ8	3.73	.691	30
ข้อ9	3.53	.860	30
ข้อ10	3.60	.724	30
ข้อ11	3.73	.583	30
ข้อ12	3.57	.679	30
ข้อ13	3.57	.626	30
ข้อ14	3.50	.572	30
ข้อ15	3.57	.728	30
ข้อ16	3.73	.640	30
ข้อ17	3.80	.714	30
ข้อ18	3.90	.712	30
ข้อ19	3.87	.860	30
ข้อ20	3.80	.925	30
ข้อ21	3.57	.858	30

ข้อ22	3.63	.850	30
	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ23	3.80	.847	30
ข้อ24	3.53	.730	30
ข้อ25	3.77	.817	30
ข้อ26	3.73	.640	30
ข้อ27	3.73	.740	30
ข้อ28	3.60	.675	30
ข้อ29	3.60	.724	30
ข้อ30	3.67	.661	30
ข้อ31	3.60	.814	30
ข้อ32	3.73	.691	30
ข้อ33	3.87	.776	30
ข้อ34	3.97	.765	30
ข้อ35	3.80	.887	30
ข้อ36	3.97	.718	30
ข้อ37	3.63	.669	30
ข้อ38	3.47	.730	30
ข้อ39	3.70	.702	30
ข้อ40	3.63	.718	30
ข้อ41	3.70	.750	30
ข้อ42	3.63	.718	30
ข้อ43	3.90	.803	30
ข้อ44	3.80	.664	30
ข้อ99	3.60	.675	30
ข้อ100	3.50	.682	30
ข้อ101	3.53	.681	30
ข้อ102	3.40	.675	30
ข้อ103	3.93	.691	30
ข้อ104	3.73	.583	30
ข้อ105	3.77	.728	30
ข้อ106	3.63	.718	30
ข้อ107	3.57	.728	30
ข้อ108	3.73	.691	30
ข้อ109	3.70	.750	30
ข้อ110	3.53	.776	30
ข้อ111	3.63	.718	30
ข้อ112	3.53	.860	30
ข้อ113	3.63	.890	30

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1	213.13	679.499	.542	.971
ข้อ 2	212.90	673.610	.662	.971
ข้อ 3	212.97	672.930	.671	.970
ข้อ 4	212.77	678.599	.563	.971
ข้อ 5	213.00	680.276	.555	.971
ข้อ 6	212.83	677.040	.628	.971
ข้อ 7	212.97	685.068	.574	.971
ข้อ 8	212.80	679.338	.573	.971
ข้อ 9	213.00	674.069	.574	.971
ข้อ 10	212.93	677.513	.595	.971
ข้อ 11	212.80	674.717	.838	.970
ข้อ 12	212.97	675.137	.705	.970
ข้อ 13	212.97	683.413	.509	.971
ข้อ 14	213.03	689.275	.361	.971
ข้อ 15	212.97	681.757	.478	.971
ข้อ 16	212.80	676.924	.695	.970
ข้อ 17	212.73	674.892	.675	.970
ข้อ 18	212.63	674.102	.699	.970
ข้อ 19	212.67	669.333	.683	.970
ข้อ 20	212.73	666.202	.700	.970
ข้อ 21	212.97	672.654	.608	.971
ข้อ 22	212.90	672.714	.613	.971
ข้อ 23	212.73	670.133	.675	.970
ข้อ 24	213.00	682.138	.466	.971
ข้อ 25	212.77	679.702	.472	.971
ข้อ 26	212.80	679.407	.619	.971
ข้อ 27	212.80	677.200	.590	.971
ข้อ 28	212.93	683.237	.476	.971
ข้อ 29	212.93	680.409	.517	.971
ข้อ 30	212.87	672.602	.800	.970
ข้อ 31	212.93	663.513	.866	.970
ข้อ 32	212.80	673.752	.731	.970
ข้อ 33	212.67	670.782	.723	.970
ข้อ 34	212.57	675.633	.610	.971
ข้อ 35	212.73	687.857	.254	.972
ข้อ 36	212.57	679.978	.533	.971
ข้อ 37	212.90	690.024	.284	.971

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ38	213.07	679.651	.533	.971
ข้อ39	212.83	675.178	.679	.970
ข้อ40	212.90	673.748	.703	.970
ข้อ41	212.83	673.040	.691	.970
ข้อ42	212.90	674.231	.689	.970
ข้อ43	212.63	677.826	.526	.971
ข้อ44	212.73	684.202	.455	.971
ข้อ99	212.93	680.547	.553	.971
ข้อ100	213.03	688.447	.323	.971
ข้อ101	213.00	687.655	.345	.971
ข้อ102	213.13	684.671	.434	.971
ข้อ103	212.60	680.662	.536	.971
ข้อ104	212.80	677.269	.753	.970
ข้อ105	212.77	685.495	.379	.971
ข้อ106	212.90	676.024	.640	.971
ข้อ107	212.97	674.516	.672	.970
ข้อ108	212.80	676.648	.649	.971
ข้อ109	212.83	672.351	.709	.970
ข้อ110	213.00	674.069	.640	.971
ข้อ111	212.90	673.817	.701	.970
ข้อ112	213.00	665.862	.763	.970
ข้อ113	212.90	666.852	.714	.970

ข้อทดสอบความรู้ความเข้าใจข้อที่ 45-98 ได้ผลดังกล่าวสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ในภาพรวมเท่ากับ 0.843 และผลตามรายข้อตามตารางข้างล่างนี้

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

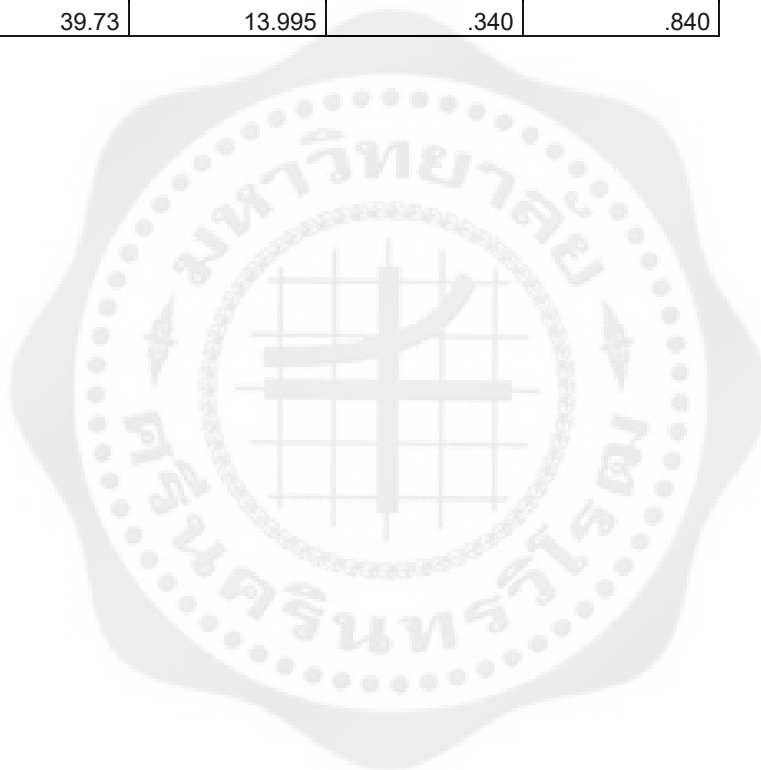
Reliability Statistics			
Cronbach's Alpha		N of Items	
.843		54	
Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ45	1.00	.000	30
ข้อ46	.00	.000	30
ข้อ47	.00	.000	30
ข้อ48	.97	.183	30
ข้อ49	.97	.183	30
ข้อ50	.93	.254	30
ข้อ51	.97	.183	30
ข้อ52	.97	.183	30
ข้อ53	.03	.183	30
ข้อ54	.97	.183	30
ข้อ55	.97	.183	30
ข้อ56	.97	.183	30
ข้อ57	.90	.305	30
ข้อ58	.10	.305	30
ข้อ59	.97	.183	30
ข้อ60	1.00	.000	30
ข้อ61	.93	.254	30
ข้อ62	.93	.254	30
ข้อ63	.93	.254	30
ข้อ64	.80	.407	30
ข้อ65	1.00	.000	30
ข้อ66	.97	.183	30
ข้อ67	.97	.183	30

ข้อ68	.20	.407	30
ข้อ69	.90	.305	30
ข้อ70	.93	.254	30
ข้อ71	.97	.183	30
ข้อ72	.07	.254	30
ข้อ73	.97	.183	30
ข้อ74	.90	.305	30
ข้อ75	.97	.183	30
ข้อ76	.97	.183	30
ข้อ77	.93	.254	30
ข้อ78	.03	.183	30
ข้อ79	.87	.346	30
ข้อ80	.93	.254	30
ข้อ81	.93	.254	30
ข้อ82	.97	.183	30
ข้อ83	.97	.183	30
ข้อ84	.07	.254	30
	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ85	.97	.183	30
ข้อ86	.03	.183	30
ข้อ87	.00	.000	30
ข้อ88	.97	.183	30
ข้อ89	.97	.183	30
ข้อ90	.97	.183	30
ข้อ91	.03	.183	30
ข้อ92	.03	.183	30
ข้อ93	1.00	.000	30
ข้อ94	1.00	.000	30
ข้อ95	.07	.254	30
ข้อ96	1.00	.000	30
ข้อ97	.97	.183	30
ข้อ98	.97	.183	30

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ45	39.70	14.493	.000	.844
ข้อ46	40.70	14.493	.000	.844
ข้อ47	39.77	13.909	.275	.841
ข้อ48	39.73	13.857	.443	.838

ข้อ49	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ50	39.77	13.357	.578	.834
ข้อ51	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ52	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ53	40.67	15.195	-.517	.854
ข้อ54	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ55	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ56	39.73	13.995	.340	.840
ข้อ57	39.80	14.786	-.165	.854
ข้อ58	40.60	14.938	-.228	.855
ข้อ59	39.73	14.478	-.013	.846
ข้อ60	39.70	14.493	.000	.844
ข้อ61	39.77	12.875	.854	.827
ข้อ62	39.77	12.875	.854	.827
ข้อ63	39.77	12.875	.854	.827
ข้อ64	39.90	12.645	.582	.831
ข้อ65	39.70	14.493	.000	.844
ข้อ66	39.73	13.513	.706	.834
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ67	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ68	40.50	15.776	-.448	.869
ข้อ69	39.80	13.131	.574	.833
ข้อ70	39.77	13.013	.774	.829
ข้อ71	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ72	40.63	16.240	-.886	.867
ข้อ73	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ74	39.80	13.131	.574	.833
ข้อ75	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ76	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ77	39.77	12.875	.854	.827
ข้อ78	40.67	15.540	-.751	.858
ข้อ79	39.83	12.902	.592	.832
ข้อ80	39.77	13.013	.774	.829
ข้อ81	39.77	13.013	.774	.829
ข้อ82	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ83	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ84	40.63	16.102	-.822	.865
ข้อ85	39.73	13.513	.706	.834
ข้อ86	40.67	14.437	.017	.845

ข้อ87	40.70	14.493	.000	.844
ข้อ88	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ89	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ90	39.73	13.857	.443	.838
ข้อ91	40.67	15.195	-.517	.854
ข้อ92	40.67	15.195	-.517	.854
ข้อ93	39.70	14.493	.000	.844
ข้อ94	39.70	14.493	.000	.844
ข้อ95	40.63	14.378	.026	.847
ข้อ96	39.70	14.493	.000	.844
ข้อ97	39.73	13.995	.340	.840
ข้อ98	39.73	13.995	.340	.840

แบบสัมภาษณ์

การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พ.ศ. 2551

คำชี้แจง

1.การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 2.เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และ 3.เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2.ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสนง.กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.เขต/อำเภอ ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย

3.แบบสัมภาษณ์ ฉบับนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งสัมภาษณ์ในประเด็นหลักดังนี้

ประเด็นคำถาม

ตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้

.....

2.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้

.....

.....

3.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

- 1)ขั้นตอน วิธีการ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติ
- 2)วิธีการบังคับใช้กฎหมาย
- 3)ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

ตามวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้บริหาร
และบุคลากร กศน.และภาคีเครือข่าย

.....

.....

.....

5.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับเจตคติที่มีต่อกฎหมายของผู้บริหารและบุคลากรกศน.และ
ภาคีเครือข่าย

.....

.....

.....

6.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อมาตรการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

- 1)การส่งเสริมและสนับสนุน
- 2) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อประชาชน
- 3) การลดหย่อนทางด้านภาษี
- 4) ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

รายชื่อ ผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด /เขต/

อำเภอ...

โดยเลือกกลุ่มสัมภาระเฉพาะเจาะจงในกลุ่มจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

จำนวน 37 คน

1.กลุ่มจังหวัดในภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่(ใหญ่) และอุทัยธานี(เล็ก)

ระดับจังหวัด

นายศุภกร ศรีศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่

นายทรงสวัสดิ์ ศรีธัญรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

ระดับอำเภอ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

2.กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ขอนแก่น(ใหญ่) และบึงกาฬ(เล็ก)

ระดับจังหวัด

ว่าที่ ร.ต.สมปอง วิมาโร ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น

นางพรทิพย์พา คาวีวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบึงกาฬ

ระดับอำเภอ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ

3.กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี(กลาง) และระยอง(เล็ก)

ระดับจังหวัด

นายอนุชา พงษ์เกษม ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี

นายธีรพล แสงอำนาจเจริญ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดระยอง

ระดับอำเภอ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

4.กลุ่มจังหวัดในภาคกลาง ได้แก่ นนทบุรี(กลาง) และเพชรบุรี(เล็ก)

ระดับจังหวัด

นางวิบูลผล พร้อมมูล ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดนนทบุรี

นายศุภชัย ภู่งาม ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ระดับอำเภอ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัด
เพชรบุรี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

5.กลุ่มจังหวัดในภาคใต้ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี(กลาง)และระนอง(เล็ก) /3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี(กลาง)

ระดับจังหวัด

นายสมเชาว์ กาญจนจรัส ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี

นางคณะนิจ เกตุแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดระนอง

นายเรวัตน์ เพ็ชรสงฆ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดปัตตานี

ระดับอำเภอ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง
 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

6. กรุงเทพมหานคร (ใหญ่)

ระดับจังหวัด

นายเรืองฤทธิ์ ชมพุดผ่อง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ระดับเขต

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group)
เรื่อง “การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551”

วันพุธที่ 5 กรกฎาคม 2560 เวลา 08.30-12.00 น.
ณ ห้องประชุมก่อ สวัสดิพานิชย์ ชั้น 8 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์
ตำรวจมณฑลพิษณุโลก กระทรวงศึกษาธิการ

เวลา	รายละเอียด
08.30-09.00 น.	ลงทะเบียน
09.45-10.00 น.	กล่าวเปิดงานโดย นายสุรพงษ์ จำจด ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
10.00-10.30 น.	นำเสนอผลการวิจัย โดย นายวิบูลย์ บุญลอย นิสิตปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
10.30-12.00 น.	รับฟังความคิดเห็น (Focus Group) เพื่อการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะต่อ ผลงานวิจัยเรื่องการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้ ● ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ● ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนกลาง ● ผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ● นักการศึกษา ● นักกฎหมายมหาชน ● ภาควิชาเครือข่าย

วิธีการประชุม/สนทนากลุ่ม
การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย พ.ศ. 2551

.....

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และ 3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2. ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสนง.กศน.จังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.เขต/อำเภอ นักการศึกษา นักกฎหมายมหาชน และภาคีเครือข่าย เนื่องจากประชากรการวิจัยทั้ง 5 กลุ่ม มีลักษณะเฉพาะและจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงดำเนินการเลือกสุ่มแบบเจาะจง จากทั้ง 5 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 16 คน ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ 2 คน

กลุ่มผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนกลางและจังหวัด 6 คน

กลุ่มนักวิชาการ 5 คน และกลุ่มภาคีเครือข่าย 3 คน

3. วิธีการประชุม/สนทนากลุ่ม ฉบับนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งมีประเด็นหลักดังนี้

ประเด็นคำถาม

ตามวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในการออกข้อกำหนดรองรับการบังคับใช้กฎหมาย

- 1) ความหมายและความสำคัญของข้อกำหนด
- 2) ขอบเขตในการออกข้อกำหนด
- 3) ขั้นตอนการออกข้อกำหนด

**2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายของ
ผู้บริหารและบุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย**

- 1) ขั้นตอนและวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) ประเด็นที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- 3) การสร้างและพัฒนาช่องทางการสื่อสาร
- 4) จัดเวทีรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่อการพัฒนา
- 5) ด้านอื่นๆ

**3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายของผู้บริหารและ
บุคลากรกศน. และภาคีเครือข่าย**

- 1) ความเชื่อที่มีต่อกฎหมาย
- 2) การกระตุ้นหรือใช้สิ่งจูงใจโดยให้ผู้บริหาร บุคลากร กศน. และภาคีเครือข่ายกับการมีส่วนร่วม
- 3) การใช้สื่อหรือการใช้เทคนิคเฉพาะต่างๆ
- 4) ด้านอื่นๆ

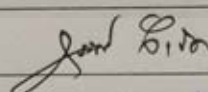
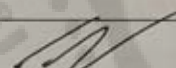
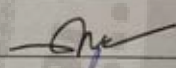
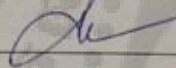
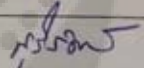
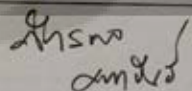
ผู้เข้าร่วมประชุมโฟกัสกรุ๊ปกำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group)

เรื่อง "การศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551"

วันพุธที่ 5 กรกฎาคม 2560 เวลา 08.30 - 12.00 น.

ณ ห้องประชุมก่อ สวัสดิพานิชย์ ชั้น 8 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อาคารวังมั่งคลาภิเษก

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเลขโทรศัพท์
1	นายประเสริฐ หอมดี	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ		
2	นายสุรพงษ์ จำจด	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ		
3	นายฤทธิชัย อรุณรัตน์	เลขาธิการ กศน.	นางนงนุช สักคนกรกิจ (แทน)	
4	น.ส.โสมอุษา เลี้ยงถนอม	รองเลขาธิการ กศน.	นางสาวสุกัญญา อึ้งไพฑูริ์ ผู้แทน.	
5	นางศุทธิณี งามเขตต์	ผชช. ด้านการพัฒนาหลักสูตร		
6	นายวรวิทย์ สุระโคตร	ผู้อำนวยการกลุ่มการเจ้าหน้าที่		
7	นางวิบูลผล พร้อมมูล	ผู้อำนวยการ สนง.กศน. จ.นนทบุรี		
8	ดร.กษมา โรจนนิล	ผู้อำนวยการ สนง.กศน. จ.ปทุมธานี		
9	น.ส.จิตตวดี ทองหัว	ศึกษานิเทศ สนง.ศธจ.อุบลราชธานี		
10	อ.ธนาชัย สุนทรอนันตชัย	รองคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	ธนาชัย	
11	ผศ.ดร.สุรรัตน์ ประจันปัจฉิม	อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช		
12	ผศ.ดร.ภัทรพล มหาจันทร์	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร		
13	รศ.ดร.สาริพันธ์ สุภวรรณ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช		

- 2 -

ผู้เข้าร่วมประชุมโฟกัสกรุ๊ปกำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group)

๒๕๓๓ "ผลการศึกษานโยบายส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๓๓"

วันพุธที่ 5 กรกฎาคม 2560 เวลา 08.30 - 12.00 น.

ณ ห้องประชุมก่อ สวัสดิพานิชย์ ชั้น 8 สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อาคารรัชมังกลาภิเษก

[illegible]

ภาพประกอบ 8 การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	วิญญู บุญลอย
วันเดือนปีเกิด	13 ตุลาคม 2511
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99 หมู่ 18 หมู่บ้านเอเชียนเกมส์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อาคาร A1 ห้อง 1105 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กองแผนงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2530	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนวิสุทธิรังษี
พ.ศ.2536	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2547	นิติศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ.2552	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ.2560	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและการจัดการศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ